

Hind 1 kroon

Ben van Eijsselstein

1. detsembri mõistus

ROMAAN

TALLINNAS

1930

O-ü. „Vaba Maa“ trükk

BEN VAN EIJSSELSTEIN

1. detsembri mõistatus

ROMAAN

17006

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas, 1930.

A-7230

Ühine peatükk.

Siline külastaja.

(Milles filmnähtawalt ei juhtu midagi erilist, kus lugeja rahutult võib õppida tundma romaani kangelast, tema wilejat oluforda, perenaist ja möbleeritud tuba ja kus mees musta habemega ilmub esmakordselt.)

On rõske ja külm taliõhtu.

Niiske ja külm udu annab elektri kaarlampidele wõõra, fantastilise paiste, mis peegeldub läikival tänawasfaldil. Tumedate puude alla, mis oma raagus oksjad tondikätena sirutawad wälja, kogunewad tihedad tumedad warjud, mis aegajalt omandawad uduste linifute wälimuse; näib nagu mängiks tuul seal õrnade aurupilwedega. Walgustatud kaubamaju ja majakülgedel asuwaid kriiskawaid walgusreflaame tumestab atmosfääri tihe halljus. Inimesed möödumad üksteisest warjudena.

Kurwalt, käed jügawalt surutud taskudesse, sammun edasi. Mõtted, mis keerlewad mu peas, pole roosilised. Wiimajel aastal on mul alati wedanud räbalasti. Dotamatu pankroti läbi juuremas pangamajas, kus mul oli wõrdlemisi hea teenistuskohy, jäin tööta ja waatamata kõigi püüete ning pingutuste peale ei õnnestunud mul enam leida uut kohta. Iga nädalaga muutub mu oluford räbalamaks. Palgaraha, mis mulle panga poolt wälja makseti, wäheneb filmnähtawalt. Mõutus hirmus püüan oma rahanatukesega olla võimalikult kokkuhoidlik. Kuid jiski kaob iga päew sellest osa ja lõpuks ma jõuan niikaugele, et wõin öelda ühes Diogenesiga: „Midagi enam ei kuulu mulle.“

Ei, jarnane elu pole kaugeltki meelitam, liiategi, kui ta on kestnud juba kuid ja paranemisest ei saa olla juttugi. Wastupidi, — mida kaugemale, seda kiiremini läheb asi mäest alla . . . Selle elu läbi olen omandanud maailmatarga arusaamise, mida võib väljendada selle kurwa targutuse abil: „Niikaua kui inimesel on taskus vähemalt viiskümmend senti, võib ta, omades teatud määral häbematusi ja osavust, laenata sellele juurde veel sadatuhat guldna. Aga kui tal enam viitkümmend senti ei ole, siis ei anna ühiskond talle ka viit senti wõlgu.“ Sa ma ise — tunnen jeda rahutustegewa kindlusega — olen jõudnud nii kaugemale, kus oma wiimased viiskümmend senti pean andma välja, ilma et mul oleks wäljawaateid sajatuhande guldna saamiseks. Kui kanda määrdunud kraet ja päewasärki juba kolm nädalat järjestikku, siis on lootusetu mõelda kohaleidmisele. Wiimasel ajal sain natuke tööd ühe ajalehe juures. Waba kaastöölisena õnnestub mul aegajalt koguda aktuaalseid uudiseid ja neid avaldada wäikestes artiklites.

Saadud honorarist maksin eile oma imestunud perenaisele; ütlesin talle ühtlasi, et ma tulemal laupäewal sõidan ära. Kuski wäljaspool linna leidsin talumõõtu juures peawarju — magadiskoha, mis asub kuurist eraldatud longis. Nii wõin jääda ilma ka teenistusest ajalehe juures.

Kramplikult jurun käed mantli ülgawates taskudes ruufikasje.

Uuesti langen süngetesse mõtetesse. Täna hommikupoole kutsuti mind peatoimetaja härra Vermeuleni juurde. Imestunult astusin peatoimetuse awarasse ruumi. Härra Vermeulen, wäike temperamentne mees kikkis lõuahabemega ja kahe paari prillidega ninal, hoidis käes luupi, millega shestikuleeris närwiliselt. Pikema jututa ta asus asja juurde.

„Kuulge teie, noormees“, ütles ta, „ma pole wiimasel ajal teiega mitte wäga rahul. Teie töö osutab hoolituse ja üleliia kiirustamise jälgi. Esimesed artiklid olid palju paremad. Nii see ei wõi enam kesta. Peate olema hoolikam ja tähelepanelikum oma töös. Peale selle on mul veel teine mure ja liiategi halbem. Te olete wiimasel ajal liig wähe aktuaalne; näib kui oleksite tühjaks pumbatud. Mõelge selle peale: teie jarnaste wabakaastöölisete artiklid wõiwad lehele olla wärtuslikud ainult siis, kui see rahwast erutab. Simesed taha-

mad, et neid võidakse aktuaalsuse põnewus ja sensatsioon. Teie töödes pole midagi kõditawat. Nii ei või me teid kauem tarvitada. Tahan aga anda teile veel ühe võimaluse: muretsege selle eest, et me lähemal ajal saame midagi erilist, sensatsioonilist, tähelepanu äratava artikli, midagi uut, millele teised lehed ei saa jälile. Sarnasel juhul olen ma nõus teid ka edaspidi aitama.“

„Aga“, kogelesin mina, äärmuseni üllatatud peatoimetaja lafoonilisest ülesandest, „kuidas võin ma muretseda aktuaalsust, kui midagi uut ei juhtu! Wannum teile, et ei juhtu midagi tähtsat. Lõepoolest püüan teha kõik ja informeerin lehte kõigest, kuid . . .“

„Tühjad jónakõlkjad, millest mul põrmugi pole kasu“, katkestas härra Vermeulen. „Sa et ei juhtu midagi uut, ei lähe mulle põrmugi korda. Kui tuleb ainult midagi „aktuaalsust“, lugemismäärne ja põnew töö . . . siis olen ma rahul.“

„Ärge pange pahaks“, kogelesin mina, „aga kuidas on võimalik tuua põnewat, aktuaalsust ja tähelepanu äratavat, kui ei juhtu midagi uut.“

„Doormees“, hüüdis härra Vermeulen erutatult, kusjuures värises ta teraw habe ja nägu kahetõrdsete prillilaaftide all muutus lillakaks, „weel kord jarnane loba ja ma usun, et me teid siin enam tarvitada ei saa. Uuel ja aktuaalsel pole teineteisega midagi ühist. Sündmused toovad uudise, ajakirjanik aktuaalse . . . jelles on waha.“

Äge liigutus luubiga näitas mulle, et võisin lahkuda. Sünges meeleolus ja rusutult lahkusin peatoimetaja ruumist.

Sarnane kõnelus pole just julgustaw, liiategi weel päewal, kus udu ja jadu järjekindlast wahelduwad.

Pööran kõrwaltanawasse. See on kitsas, näotu tänawakene, mille mõlemal pool ääres seisawad määrdunud majad ja tuhmid kauplused.

Keegi mees tõukab enda ees rasket kãru ja kiidab wãlju hããlega oma kaup. Ta hüüded kajawad majaseintelt metsiku mõirgetena. Paar rãpast, fãsispeega last istuwad trepil; kordamõõda nad libistawad endid alla filedat kãspuud mõõda. Noorem neist rõõgib lohutamalt. Æstun üle lapse ja awan ufke. Võpmatu ja pime trepp wiib üles. Æstmed nagisewad mu sammude all. Etimejel majakorral süüakse hapukapsaid,

teijel praetud kartuleid, kolmandamal ei haista ma midagi. Arvatavasti seal ei jõddagi. Kohtan last kahvatute põskedega ja suurte, aukuvajunud filmadega. Noogutan talle peaga sõbralikult. Laps jookseb aralt minema. Kõikjad trepiastmed wiivad neljandale korrale. Siin asub minu toakene. Väike ruum wildaku katuse all.

Süüitan lambi ja istun ahju lähedale. Mu musti mõtteid segab koputamine uksele. Sisje astub perenaine. Ma ei waata üles. Sarnane näidend kordub igal õhtul. Perenaine, kor-ratu ja räpane, põllenurk peos, toob sisse taskitäie mürudat mürki, mis ta ise nimetab kohviks, paneb musta joogi wai-ides lauale ja wäljub siis sõnalaujumata.

Kuid täna ta talitab nähtavasti uue kawa järgi. Ta tuleb sisse ilma põlleta ja ka kohwi ei panda wana harjumuse järgi lauale.

„Tere õhtust, mynheer!“

Noogutan, ilma et waataksin üles. „Tänan! Pange aga kohwi käest ära.“ Perenaine asetab tassid lauale, kuid toast ta ei lahku. Waatab korraks ahju järgi, käib toas edasi-tagasi ja jääb kõheldes seisma ukse alla. Smeistanult waatan üles. Mis tal peats olema jüdamel“

Nii, nagu ta seal ukse juures seisab, pakks ja raske, närwi-lijelt oma tõmpide, raswaste sõrmedega mängides, pea ühe öla poole wiltu ja läikivate kullisilmadega minu otja piiludes, tuletab ta meelde kohutawa eluka pilti, mida lapsepõlmes nä-gin kusagil muinasjutu-raamatus.

Naine ukse alt astus kõheldes lähemale.

„Ärge pange pahaks, mu härra... kuid... ee... ma... tahtsin küsida... kas näete... millal te õieti kolite wälja, mynheer?“

„Laupäewal, preili Peereboom — ma ju ütlesin teile seda, kas pole tõsi?“

„Kindel... kindlasti — minu härra... kuid... ee... wõib olla, te olete oma arwamist muutnud... wõib olla, et teie nõu pole päris kindel — eks ole?“

„Kui ma tõsiselt poleks kawatzenud lahkuda, siis poleks ma teile midagi öelnud, preili.“

Perenaine seisis nüüd otse minu ees. Tema kõhklew ülalpidamine on korraga kadunud. Kiirelt ja võimsalt kostab ta käresew hää. Näib, nagu kardaks ta, et wõin ta kõnewoolu takistada wõi talle wastu rääkida.

„Noh, kui seal enam midagi muuta ei ole, mu härra, ja kui te ikka kindlasti minema lähete, on loomulik, et ma pean toa wõimalikult kiiresti püüdma üürile anda. Kindlasti pole ka teil midagi jelle wastu, kui härradele, kes tuba tulewad vaatama, teda näitan. Andsin lehte kuulutuse: ruumikas elu- ja magadistuba kõigi mõnujustega, ilusaima wäljawaatega, hästi remonditud. Pansjoniga ehk ilma. Kas näete? Ja nüüd tulewad härrad muidugi vaatama ja siis pean mina neile tuba näitama. Kuid te wõtate wõtme alati kaasa . . . kas näete . . . ja siis nad ei pääse siia sisse. Nii siis peate wõtme siia jätma, sest nii see asi edasi ei wõi kosta. Nüüd ongi juba siin üks härra, kes tahab näha tuba. Ta seisab all koridoris, kas näete . . . see on küll imelik aeg praegu, kuid ma ütlesin talle: „Dodate ainult wähe, härral pole midagi jelle wastu, kui tulete korraks üles.“ Niiisugust juhust ei tohi lasta kasutult mööduda, ütlen ma. Wististi on see mu uus üüriline, kas näete . . .“

Ma näen seda. Ja ma näen ka perenaise raswase näpujäljendiga warustatud nimekaarti, millega ta wehkleb mu näo ees, nagu tahaks ta mind jahutada pärast sarnast kuuma westlust.

„Wäga hea, preili Peereboom. Mul pole midagi jelle wastu. Paluge aga see härra üles tulla. Ta on küll hiline külastaja. Kuid ütleme nii, et mida hilisem õhtu, seda kau- nimad külastajad.“

Perenaine ulatab mulle nimekaardi ja lähleb kiirustades uksest wälja. Tõusen üles nagisewalt leentoolilt ja filmitsen kaarti lambipaistel. See on wäike nimekaart pergamentpa- berist, millel lihtsate tähtedega seisab trükitud nimi:

PAUL DARKERING

Darkering. Darkering. Kus olen ma seda nime juba kuulnud? Tuleb meelde, olen lugenud raamatuid, millede autoriks Darkering. Wõi oli see siiski mõni teine nimi?

Püüstitrepilt kostawad rasked sammud. Mu perenaise läbi-

lõikaw hää laulab kiidulaulu paradiijile, mis külastajat ootab üleval. Mii meelitas Brünhilde ja ta punajuukselised kaas-
lased germaanlaste kangelasi Walhallasse, mötlen mina.

„Ja-jah“, seletab läbilõikaw hää. „See on päris korralik kõrgus, mu härra! Trepp on weidi kitsas ja piist, kuid tuba on suurepärane... seda peate furd nägema.“

Sügaw hää wõõra murrakuga wastab lühidalt ja ülevalt alla: „On fiin aga pime.“ — „Muidu põleb fiin alati lamp, kuid praegu ta on parandusel, kas näete? Oleme juba kohal...“

Uksele koputatakse. Astub sisse härra ja kummardab.

Imestunud waatan talle otja. Minu ees seisab kummaline nähe. Suur ja tugew, wõimsate lihastega, tumedajuukeline ja filmapaištwalt kahwatukollase näowärwiga. Näojooned on terawad. Mehel on suur kottanina; ta peenike, šapine suu on pooleldi warjatud rasketest wurrudest ja pikast, süsimustast habemest. Kuid mis tema juures kõige enam wälja paistab, need on tema filmad. Pilt neist tumedatest filmadest on hüpnootiseeriw; tundub kui hõõguks neis tuli. Tunnen, et muutun wäikseks ja ebatindlaks tugewa ja käskima pilgu all, mis ta heidab minule. Praegu ta waatab mulle otja terawalt ja läbiuuriwalt, siis pöörab ta filmad minult kõrwale. Paari šammuga ta on akna juures, awab selle ja kummardub ettewaatlikult wälja. Silmapilgu ta wahib tähelepanelikult alla, ajab end uuesti širgu ja sulab akna.

„Tänan teid“, ütleb ta lühidalt.

Ma ei tea, kellele see tänu... kas mulle wõi perenaisele.

Arwatawasti ei tea ta seda ihegi. Ta sõnad on lihtsalt wormi täitmiseks. Ta tõmbab aknal uuesti ette lillemuštrilised eesriided ja piilub ükšijilmi ühe pilu wahelt wälja. Siis pöörab ta näoga toa poole. Temast hoowab midagi awartustäratawat, ent siiski ei suuda ma mõista tema iseäralikku ülalpidamist. Misparast ruttas ta esijoones akna juurde?

Tema kindlates järskudes liigutustes on tunda kiskjat looma. Peaaegu tahaksin öelda: „Tunnen hirmu ta ees.“ Kuid misparast ma hirmu tunnen, pole mulle endalegi selge.

Küllastaja tuleb keset põrandat ja teeb mõnesuguseid märkuji taskuraamatusse. Ta näeb wälja närune. Ta ülikond

on wihamist läbimärg . . . nii tal ei ole fiis mantlit. Ta wilst-
kübar on wana ja kulunud, krae määrdunud, pintsak wälja
weninud ja närune. Kuid mees peab end ülal otsekui würist.
Nii ma olen mõnikord kujutanud ette Rasputini . . .

„Wäga hea“, ütleb mees nüüd. „Tuba meeldib mulle.
Mistal wõin jisse tulla?“

Perenaine jööstab forraga ettepoole, nagu koer, kellele
wijatud tükk worsti.

„Laupäewal, mu härra, laupäewal lähed mu härra juba
wälja. Nii wõite laupäewa õhtul juba fiia tuppa elama
asjuda . . . teen ta lõuna ajal juba korda, kas näete!“

„Siis ma tulen esmaspäewa hommikuks“, wastab mees.
Ta pöörab seljaga perenaise ja näoga minu poole. „Palun
wabandada“, ütleb ta wõõra aktsendiga. „Loodan ainult, et
ma teid liiga ei tülitanud ja et te awatud akna tõttu ei külme-
tanud.“ Ta hääel on sügaw ja kõlaw, kuid tundub, nagu wi-
hiksid ta mõtted kuskil mujal. Kummardun kergelt. Ta sil-
mad puhkawad hetke kõrgilt ja külmalt minul. Langan kokku
ta pilgu all. Kui uuesti waatan üles, on mees musta habe-
mega kadunud. Olen ükshinda toas.

Teine peatükk.

Ettevalmistused.

(Milles jutustatakse, kuidas romaanikangelasele äkki tuleb idee ja
kus lugeja kuuleb 13. detsembri saladusest. Kuidas wilunud detektiiv
wõib omale ise luua seiklust ja kus Bob otsustab tulistada oma isa.)

Pikkamisi kogun end jälle. Lähen akna juurde, awan selle
ja kummardan wälja. Mis wõis külastajale musta habemega
olla põhjuselks, et ta otsekohe waatas wälja? Üken on finnise
õue poole, mis kõrgete majade wahel mõjub pimedada kiris-
tikuna. Minult wastas asuw maja on palju madalam kui
teised. Tal on ainult kaks korda ja tohutu suur katus. Ta
seisab häbelikult teiste ehituste wahel, nagu tahtes end sinna
kaotada. Maja tagumine külg on wastu õuet. Siin on ühe
juudihoost wanaasjadega kaupleja elukoht. Samale juudile
kuulub ka õue, mis on täidetud igasuguse wana koluga. Seal
on kaitse, räbalaid, kaste, palginotte, kohwreid ja toole. Kõige
selle kolu üle, kaitseks wihma wastu, on tõmmatud purjeriie.

Atna laudu wõin waadata wana Zisaki majja; omanik ije fonutab lahtises kontoris äriiraamatute kohal.

Rahuldamatult kõnnin oma wiletjas toateses edasi-tagasi. Silise külastaja tulek juhtis wiivuks mu mõtted kõrwale. Kuid waewalt ta on lahkunud, kui mind uuesti waldawad jüinged mõtted. Mälestus kõnelusest Vermeuleniga teeb mu pahuraks ja wihaseks. Tema karmid sõnad: „Waadake ainult, et te kuidagi loote midagi aktuaalset, sest muidu ei wõi me teid enam tarwitada“ — kumawad mul kõrwus julmi ähwardusena. Kui kaotan ta selle honorari, mis jaan ajalehest, siis olen naljas! Seisuford on meeleheitlik.

Usetun uuesti istuma ahju lähedale. Piip on kustunud. „Teha ainult aktuaalset!“ — see on kena ülesanne! Kuid mida kauem mõtlen oma wiletjale seisuforrale, seda enam küsin endalt, kas siis tõesti pole wõimalik luua midagi aktuaalset. Igasugused ebamäärased kawad, milledest aga kohe loobun, tulewad pähe. Üks on liig rumal, teine hullumeelne.

Surun käe westitaskusse. Tunnen seal midagi kõwat. Ruus guldnat.

Ruus guldnat, ja sellega peab elama terve kuu!

Mind haarab metsik wiha. „Dota ainult, mynheer Vermeulen! Ma pole weel annud wälja oma wiimast wiitkimmet senti! Wõin oma trumbi weel wälja mängida ja see saab olema haruldane trump! Trump, mis fogu linna ajab ärewusse. Aktuaalset? Hüwa, peate saama seda, nii tõesti kui ma praegu istun oma toas ahju ääres. Doon niipalju aktuaalset, et fogu toimetus hakkab kasvutama tiritammi!“

Mul on mõte, pikksamisi ta muutub selgemaks, omandab kindlama fuju. Wõiksin naerda, kui mul oleks julgust selleks. Kuid see on ometi liig rumal... uulitsapoiisilik. Ent... siiski... katjuda wõib. See on ainuüksi Vermeuleni süü. Ta käskis oma kaastöölisi nuretjeda aktuaalset... Ei, süüdametunnistus ei saa siin tulla kõne alla. Minu oluforras talitaks igauks just samuti, seda tunnen ma selgesti. Mul ei jää lihtsalt muud üle. Wõin walida káhe asja wahel: embkumb, kas lasen enese uksest wísata wälja ja jään tänawale, wõi... ma mängin wälja oma trumbi ja wiin läbi kawa, mis nüüd päris selgesti seisab mu filmade ees. Mõtetes näen juba Vermeuleni imestunud nägu. On, nagu tantsiks minus furat kahjuröömust. Kawa on kindel ja hästi sepitsetud. Ma tean, mis tarwis teha.

Vermeulenil on siidameisõber, ta wana fooliwend gymnaasiumi ja ülikooli ajast, kellega ta jagedasti on koos. Mõlemad härrad on poisimehed ja kohtawad korrapäraselt juure klubi lugemislauas. See peatoimetaja sõber, dr. parun van Gelthe, on wanaldane ja sõbralik härra, liihikese nägemisega, rahulikude juursuguste kommetega. Van Gelthe on juure kaubamaja „Mouthyn & van Gelthe“ kaasomanik. Ka wanahärra Mouthyn on peatoimetaja sõber. Ta on rahulik ja armas mees, haruldaste ärimehe wõimetega ja terawa pilguga, eriti selles, mis puutub rahandusse. Van Gelthe on rohkem tagasihoidlik, sõbralik, weidi nagu häbelikk, kuid alati äärmiselt korrekt ülalpidamises ja mõõdukas wälimuselt. Mäletan, pole teda iialgi tänawatel näinud ilma tsilindrita, rinnasteta ega eebenipuuist jalutuskepita, millel elewandiluust käepide.

Montynil on kasutiitar, Alice Morrisson, wanahärra sugulane, kes juba warakult kaotanud wanemad.

Selle tüdrukü ümber keerlewad fantastilised kuuldujed. Ühed jutustawad, et ta on muinasjutuliselt rikas, et ta wäikjena on pandud Mouthyni ukse taha. Teised jälle teawad tõendada, et ta ongi Mouthyni oma tütar, kes talle tuletab meelde romantilist noorusarmastust. Mis neist kuuldustest tõsi, on raske arwata. Kindel on igatahes, et Alice Morrisson on kõige armastuswäärsem olemus, et tema nime kuuldes paljude noormeeste südamed kiiremalt hakkawad põksuma, ilma et jelleks tarwis oleks ta waranduse kullaläiget ja ta päritolu romantikat. Peale selle on anekdoot Mouthyni noorpõlwe armastusseiklusest küll pisut liialdatud, filmas pidades tõsi-
 asja, et Mouthynil on aastaid juba üle kuuekümnne, kuna Alice Morrisson weel pole kahekateistkümnne. Ma ise olen neiu-
 le wahest järgi piilunud, kui ta oma kasuisaga pargis ratsutas wõi suures sinises luffusautos jõöstis läbi tänawate.

Nende mõlemate härradega, Mouthyniga ja van Gelthega, juhtub lähemal ajal midagi väga kummalist. Rujutan asja omale ette täpselt jarnasena, nagu ta olema saab, ja muigan endaga rahul olles. Mingisugust kahtlust enam. Vermeulen wõib saada aktuaalsel. Naerdes tõusen üles. Wäsimus ja roidumus on kui peoga pühitud. Tunnen end tugewana ja täis energiat. Ei, nii kergesti ei lasse ma end häwitada. Wõitlen vähemalt meeleheitliku lõpuni — wõib aga olla, et see lõpp tuleb koguni hea . . . ja mispärast ka mitte?

Ëstun oma kirjutuslaua ette ja olen ametis seega, et mäiksetest templitoosist mõetud tähtedest seada kokku sõnu ja lauseid. Restab kaua, kuni olen leidnud kõik sõnad. Lõpuks, aegaviitva töö järgi, olen jellega valmis ja minu ees laual seisavad kolm „triikitööd.“ Triikitud kirjad kõlawad õige ja-lapäraselt. Eneje rahuldamisjeks loen neijt ühe waljult ette:

Mustatud härra Subertus Johannes Maria Moutyn'ile.

„Parflusti“ suwila, siin.

Mynheer!

Tundmatu, kes teile soowib head, hoiatab Teid Teie enda huwides hädaohu eest, mis teid ähwardab esimesel detsembril. Soidke end oma waenlaste eest. Ærge püüidke uurida, kes on jelle kirja autor. See mõib jelle, kes Teile soowib kõige paremat, wiia häda-ohu! Ærge unustage nimetatud kuupäewa.

Misjuguje näo küll teeb wanahärra Moutyn, kui ta jelle kirja saab kätte! Waimus näen ma juba, kuidas ta kirja paha-aimamata lahti lõikab. Æsmalt loeb ta imestunult, siis tähelepanelikumalt, mõtab nimalt näpitsprillid, puhastab nende klaase, asetab nad uuesti ninale ja . . . loeb uuesti. Siis kõn- nib ta oma büroos suurte sammudega edasi-tagasi, jääb seisma, haarab telefoni, hoiatab politseid, hüüiab siis teenri ja lasseb dr. van Gelthe paluda oma juurde.

Siiski, wiimase ta jätab tegemata, wan Gelthet ei lasse ta wiist mitte enda juurde tulla. Ta äriosaniku nõrgad närwid saaksid jelle kirja läbi liig wapustatud.

Mul tuleb uus mõte. On siiski väga mõimalik, et Moutyn kirja üle pole imestunud, waid et ta jelle ainult pealikaudselt loeb läbi ja õlgu kehitatedes wiiskab paberikorni! . . .

Suid selleks juhuks on kasulik mu teine kiri:

Politsei peakomisjarile

Central Recherche platfil.

Mynheer!

Æeegi tundmatu, kessel mõjuwad põhjused ka tund- matuks jääda, hoiatab tungimalt esimese detsembri eest. Ta annab teile head nõu jessel päewal härra Moutyni,

Moutyn ja van Gelthe pangamaja direktorit, mitte üheski hetkeks lasta filmist. Temale on juhuslikult jaanud teatawaks, et härra M.-i ähwardab juur hädaoht ja ta palub tungiwalt jellele kirjale waadata kui tõsi-
jelle hoiatusele. Ärge unustage nimetatud kuupäewa.

„1. detsember.“

Mõlemad ühesifilised laused on mul tähtede ladumise juures palju aega aidanud kofku hoida. Politsei wõib kirja siju pidada küll weidi kummaliseks, kuid arwestab temaga jellegipärast kindlasti.

Müüd pean weel küsima: „Kuidas jaan ma ise jelles int-riigis kaasa mängida?“ Kuid ka jelle eest on muretsatud. Jäab üle weel kolmas kiri, mis on lähetatud mu enda nimele.

Mynheer!

Goiatage härra Vermeulenit esimehe detsembri eest. Teie tunnete teda, püüdkte mõjutada teda. Tema ja ta sõber van Gelthe peawad härra Moutyni hoiatama esi-
mese detsembri eest. Selles päewal ähwardab nende sõpra Moutyni juur hädaoht. Härra Vermeuleni poole ei wõi me mitte pöörduda. Tema ümbruskonnas oleme liig tuntud, jee oleks meile elukardetaw. Pa-
lume teid seepärast: näidake härra Vermeulenile käes-
olewat kirja, siis teab ta, mis tal tarwis teha. Ärge unustage nimetatud kuupäewa. „1. detsember.“

Panen kirjad ümbrikusse, kleebin margid ja mõtlen weidi aega järele.

Ja... nii wõib Vermeuleni jaoks aktuaalse saamiseks teha algust. Rahulikult kaalun weel kõik kord läbi. Ei ole tähtis, kas Moutyn kirja usub wõi mitte. Tõenäolik, et ei Moutyn, ei politseikomissar, ei Vermeulen ega van Gelthe wõta asja tõsi-
jelt. Armatawasti wõetakse tarwitusele mõnejugused abinõud, kuid need ei takista mu plaane edulast läbi wiimast.

Esimesel detsembril korraldatakse „Parflusti“ jumilas pidu. See on Alice Morrissoni auks, kes sel päewal saab kahekateist-
kümmne-aastaseks. Wõib olla peab politsei Parflusti kõwemini silmas, kuid juurt huwi nad jelle wastu tunnawad waewalt.

Silja õhtul lähen weel kord läbi uduste tänawate teisel-
pool linna serwas asuwa postkontori juurde ja lasen kirjad kirjalasti.

Reisköö on juba läbi, kui pööran tagasi oma wiletsasse kambrisse. Tänawad on tühjad ja maha jäetud, udu muutub järjest tihedamaks. Siin-seal käib poliitseiagent edasi-tagasi, on kuulda noorte inimeste jõuku, kes tulnud peoõhtult, ja enesega kõnelew joodik tuigub udus, mis tema filmadele näib kahetordjelt tihedana, kodu poole. Minu enesetunne on kogu ni teistfugune kui mõne tunni eest, mil lenksin neid kurbi niiskeid ja külmi tänawaid mööda. Wõiksin härra Vermeulenile olla tänulik hea nõu eest...

Järgmisel päewal koputan peatoimetaja uksele. Vermeulen istub oma kirjutuslaua ees ja filmitseb kirja, mille talle ulatan, waga imestanult. Tegemuses on ta mõlemad prillid ja luup. Ta loeb ja loeb, pöörab kirja ühte ja teist pidi, asetab ta filmnäo lähedale, nii et paber puudutab peaaegu ta ninaotsja, loeb siis, pilgutades filmi, „trükitöö“ uuesti läbi, paneb selle lõpuks oma ette lauale ja kummardub nii sügawalt sinna peale, nagu tahaks ta kirja lõhna omale igaweseks meelde nuujutada.

Siis waatab ta üles... kõhatab... wõtab kaks paari prille ninalt, puhastab taskurätikuga luubi, asetab prillid tindipotile, torkab selle warre kõrwa taha, loeb weel kord ja pilgutab oma lühinägelisi filmi. Ta teraw lõuahabe wärioseb erutujust. Lõpuks nõjatab ta leentoolis seljakile ja wahib mulle otja abitu ning arusaamatu pilguga.

Näomasgi taga, mis awaldab ääretut osawõttu, tunnen jaadanlikku naudingut wanahärra Vermeuleni hämmastusest.

Lõpuks saab peatoimetaja oma rahu ja auwäärjuse tagasi.

„Mis te ise arwate sellest imelikust kirjast, mynheer?“

Ma kehitan õlgu, wiipan parema käega ükskõikjelt ja heidan ühe jala teise peale.

„Mida peaks sellest mõtlema, mynheer?... Urwan, see on kuulmatu rumal nali... härra Mouthnil tahetakse ta tütre jünnipäewatuju rikkuda, asi näib mulle olewat äärmiselt ebatõenäoline. Ettewaatuse pärast oleks ehk wajaline asjast teatada poliitseile, sest ei wõi siiski teada, mis peitub selle taga. Kuid niipalju kui mina wõin otsustada, on see ainult rumal nali, muud midagi.“

Vermeulen kõigub toolil edasi-tagasi.

„Lõepoolest“, ütleb ta, „ma usun, et teil on õigus. Keegi, kes jepitseb sarnaseid anonüümseid teateid, wõiks waga hästi ise minna poliitseisse ja hoiatada.“

Tund aega hiljem tuleb Vermeulen kiiresti toimetusse ja viipab minule.

„Kõnelefin peafomisjariga“, ütleb ta. „Ka politsei on täna hommikul saanud anonüümfirja, millele kirjutatud alla „1. detsember.“ Ka Moutyn ise oli büroos; ta auto seisis peafisefäigu ees. Kohtasin teda koridoris ja seal jutustas ta mulle, et ka temale on saadetud kiri, kus hoiatatakse esimese detsembri eest. Moutyn oli küll weidi närwiline, kuid armas fiiski, et tegemist on ebasüüdsa ja rumala naljaga. See härra „1. detsember“ peab olema julm waimufangelane, kes tahab rikkuda Alice sünnipäewa pidutuju, ütles ta. Tõepoolest, mynheer, pean teile ütleva, et sarnane rumalus pole tõepoolest enam kellegi nali.“

„Midagi on selle loo juures, millest ma hästi ei saa aru“, ütlen järeloomõlikult. Vermeulen waatab mulle kohtunult ja imestunult otja. — Tähendab, fiiski on õnnestunud teda teha närwiliseks!

„Millest te siis aru ei saa?“ kogeleb ta.

„Küllap see tundub waid mulle nii“, wastan rahulikult, igat sõna nagu mõtetesse wajunud wälja rääkides... „kuid mulle ei ole päris selge, mispärast see härra „1. detsember“ jaatis kolm kirja, wõi õigemini, — mispärast ta mulle jaatis kolmanda kirja. Sest waadake, härra Vermeulen: et „1. detsember“ Moutynile saadab ahwarduskirja, on kergesti arusaadaw, et ta alarmeerib politsei, on ka päris loogiline, — sest see wõib härra Moutyni erutust aidata juurendada. Sõegi siis, kui ta teile kui Moutyni sõbrale oleks saanud kirja, oleks tema talituswiis weel kuidagi mõistetaw. Aga, et ta minule, kes ma sellest asjast hoopis seisan wäljaspool, hoiatuskirja saadab, on see ringtee, mis mulle täiesti arusaamatu.“

Vermeulen noogutab jaatawalt.

„Õige“, ütleb ta, „seda armas ka peafomisjar. Minus järeldus, millele ta selle tõsiasja põhjal jõudis, on, et teie ühel ehk teisel wiisil kirjutajaga peate seisma ühenduses, nii et ta teid tunneb paremini kui mind.“

„Järeldus peab olema õige“, ütlen järeloomõlikult. „Ühel ehk teisel wiisil seisan ühenduses kirja läkitajaga wõi õigemini — rumala naljatajaga, kes omale lubab sarnaseid lolliusi. See on ainus võimalus, kuigi ma ei suuda seletada, mispärast

„mynheer 1. detsember“ nimelt pöördub minu ja mitte teie poole. Wiimane oleks palju loogilisem, isegi sel juhul, kui ta mind rohkem ja lähemalt tunneb kui teid.“

Bermeulen jilitas mõttikult oma lõuahabet.

„Sah“, ütleb ta lõpuks. „Politsei on weendunud, härra „1. detsember“ tegi seda sellepärast, et kogu asja muuta keerulisemaks ja et nali poleks nii käegakatsutav. Politsei kinnitas mulle, et ta maja võtab tugewama walwe alla, kuid usub waewalt, et seal midagi juhtub. Härra Mouthyn ise arwab just samuti.“

Teen, nagu tuleks mulle järsku midagi meelde ja puudutan peatoimetaja warrukat.

„Mynheer Bermeulen“, kogelen kohkunult. „Mynheer... võib olla arwab politsei, et ma ise jarnase lollusega sain hakama?“

„Usute, et kirjade läkitajaks hakataks pidama teid?“ küsib Bermeulen naerdes.

„Sah, seda ma arwan.“

„See ei tule kõne allagi, — peakomisjar armestas jellega küll hetke, kuid loobus sellest mõttest kohe. Mis pärast peaks keegi, nagu teie, seda tegema? See võib sündida ainult hüsteerikast ja wiimane teil puudub täiesti. Siiategi tunnete härra Mouthyni ainult wälimuse järgi. Ei, mynheer, ärge sellepärast murdke pead. Keegi ei pea teid jelleks patuoinaks. Ajage niisugused mõtted peast wälja! Sumalaga!“

Lõbusa naeratuslega kaob Bermeulen oma tuppa.

Asjade käiguga wäga rahul olles lähen toimetuse trepist alla ja jalutan koju.

„Laskite teie mind kutsuda, mynheer?“

Berenaine on lasknud jisse päewitanud tugewa noormehe. Säbematu kelmi elawate filmadega, mis wilkalt ja wabalt wahiwad laia maailma.

Uurimalt waatan talle otja. Nii nagu ta seal seisab minu ees, terwe ja tugew, weidi kitsas ülikonnas, tean juba, et ta on pois, seda wajan edaspidiste kamade teostamisel.

„Sah, Bob, lasksin sind kutsuda. Tahaksin rahulikult sinuga weidi kõneleda. Wõta istet, ole hea. Suitsetad sigaretti?“

Paarihetkeline waitus. Bob lasseb tuppa juuri suitsu-pilwi.

„Kui kaua sa nüüd juba oled ajalehe juures, Bob?“

„Sigikaudu aasta, mynheer!“

„Moormees . . . kuula nüüd hästi. Mul on sinuga tarwis midagi läbi rääkida. Sinu isa on härra Mouthni juures aednikuks, eks ole?“

„Kindlasti, härra. Glame aednikumajas, otse juure fiskejõidu tee kõrval.“

„Suurepärane, Bob. On ju isa juba ammu härra Mouthni teenistuses?“

„Rõwasti kolmkümmend aastat, mynheer.“

„Jutusta mulle midagi oma isast . . . On see tõsi, et ta sarnaneb wanahärra Mouthnile?“

Bob imeb sigaretit pika söömu, wiskab ühe jala teise peale ja valmistub pika loo jutustamiseks.

„M — ja — mynheer . . . mis puutub sarnadusse . . . see on koomiline asi. Mõned inimesed ütlevad, et isa Mouthniga on sugulane . . . härra Mouthni isa süü läbi . . . jaate aru? Kuid see on lausa wale ja ma murran igal wõrkaelal kaela, kes mulle niisugust asja julgeb öelda.“

„Ära ärritu, Bob . . . ma ei mõelnud oma küsimusega midagi halba. Tahtsin ainult teada, kas see sarnadus tõepoolest on nii suur, nagu arwatakse üldiselt.“

„Ah, mynheer — niisugustes asjades liialdatakse alati Minus asi, et nad sarnanewad kaju ja kaswu poolest, kõnniwad ühtemoodi ja et mõlemal on ühtemoodi ninad. Sa isa . . . noh, see peab sellest sarnadusest küll lugu . . . ja laseb wurrustid ja lõuahabet kärpida täpselt sama wiisi, kui teeb seda härra Mouthn. Selle tõttu sarnanewad nad üksteisele väga. Sinna juurde tuleb veel see, et isa sama pikk on kui wanahärra Mouthn ja alati kannab wiimase wanu riideid. Kuid isa on palju noorem, seda wõib otsekohe näha tema näost. Ka ta filmad on hoopis teist moodi.“

„Kuid fagedasti wahetatakse teda ära Mouthniga, eks ole, Bob? Sellest kõneldatakse fagedasti, wõin sulle kinnitada.“

„Seda ei saa ma salata, mynheer, kuid te ei tohi unustada, et härra Mouthn harrastab hoolega sporti. Ta näeb wälja veel üsna noor . . . keegi ei pea teda kuuekümnendaastaseks. Nusalt öeldes, peab mu isa ka sarnastest efektustest juurt lugu ja aitab neid kunstlikult kutsuda wälja. Kui keegi talle widewikus hüüab: „Oled see sina, Mouthn?“, ei wasta ta ialgi, et mina olen aednik, mynheer. Oh ei, ta ei mõtlegi seda teha.“

„Mis ta siis teeb, Bob?“

„Noh, ta läheb aeglaselt ja mõõdukate sammudega hüüdjale lähemale ja kui ta juba õige lähedal on, siis ütleb ta rahulikult: „Süüdiste teie, mynheer?“ Jah-jah, wanamehel on kummalised harjumused.“

Bob ohkab naljakalt ja suitsetab edasi. Mõtlen weidi aega, kuidas jaan poisi meelitada oma nõusse? Näib olewat kõige parem, kui ma härjal kohe sarwist haaran finni.

„Ütle, Bob“, algan aeglaselt ja weidi kõheldes, kuna ma ei tea, millist mõju mu sõnad awaldawad . . . „ütle, Bob, kas ja ei tahaks furd tulistada oma isa?“

„Eh??!“

Bob lasseb imestusest oma sigareti kukkuda juust. Kuid otsekohe jelle järgi rahuneb ta. Naeratuselt, mis wenib üle ta terwe näo, taipan, et noormees on jaanud minuist aru.

„Noh, Bob, — mis ja arwad jellest?“

Bob hirwitab:

„Tulistada oma isa, mynheer? Kindlasti, kõige juurema tõbuga. Ta on ju minu isa. See kõneleb enda eest.“

Naeran waljult. „See on loogika, mis mulle arusaamatu.“

„Olen kole saamatu laskeasjanduses, mynheer; nii on kõige parem, kui sihin wanamehele otse rindu. Siis wõin olla weendumud, et teda ei taba.“

„Ära tee lollust, Bob!“

„See oli ainult nali, mynheer. Tõepoolest, lasen etteawatsetult mööda, minu sõna jelle peale. Minult nii lähedalt temast mööda, et ta imestab, waatab üles ja jääb seisma.“

„Ole furd juba asjalik. Ma kõnelen praegu tõstjelt. Said ja aru, mille poole ma sihin?“

„Sjeendast mõista, mynheer. Pean püsfiga oma wanameest hirmutama, kuna ta on jarnane härra Montyniga, eks ole? Ja-jah, näen juba, milles on asi. Noh, lasen nii räbalasti, et ei kuku ühtegi julge. Lasen mööda, mynheer, lasen niipalju mööda, et mu isa ütleb — see on walesti lastud, mu pois, lasse weel üks furd. Just samuti, kui näidendis lõwidega, mida nägin ulewalt rõdult. See oli koomiline wõrukael oma eeslipeaga kõigi nende neitside keskelt. Jah, jarnaste neitside hulgas wõib juba jaada eeslipea, kas arwate ka, mynheer?“

„Seda ma ei tea, Bob. Kuid tahan julle weel midagi

panna südamele. Pead teadma, et olen anonüümfirjas hoiatanud härra Mouthni, et ta esimesel detsembril peab olema ettemaatlik. Samuti on hoiatatud ka politsei. Mii siis, täpselt esimesel detsembril pead ja tegema oma paugu, jaad aru? Sulgeoleku tõttu piüian sel ajal ise kuidagi seal läheduses olla, et igat võimalikku kahtlust oma pealt juhtida kõrvale. Kuid pea seda meeles, et politsei on saanud hoiatuskirja."

"See on väga ilus, mynheer! Tundub rohkem salapärajena. Kuid nende tarwis ma olen siiski liig kaval, jelles mõttes peafjite Bobi tundma!"

"Dn sul juba mõni kava valmis, Bob?"

"Päris lihtne, mynheer: esimese detsembri õhtul, kui kogu maja on täidetud pidurõõnust, poetan enese nii umbes kella üheteistkümmne paiku aiaheki taha. Wanamees teeb sel ajal harilikult pargis ja puuviljaaias ringkäigu ja tuleb wäravad. Minult suur siisjesõidu wärav jääb sel õhtul loomulikult awatuks. Kui näen lähenemat isa, hüüan naerdes: „Oled see sina, Mouthn?" Sja peatub, ja kui ta siis waikides tahab tulla minu juurde, lasen kärtsti! Wanamehest mööda ja garaashi katusesse. Siis jooksen minema. Ühe hüppega olen pöösaste wahel. Kui isa jookseb minema — ja seda ta teeb kindlasti — siis olen kolme sammuga jälle tagasi ja ronin üle laudaia. See on se-kundi töö, tunnen seda, mynheer. Pärast seda ronin ettemaatlikult üle kanakuuri katuse. Pean hoidma wajakule, jooksen maja tagant ringi, esikusse ja filmapilgu pärast magan juba woodis. Ükski koer ei haugu selle järgi. Ja-jah, see on „hiiglaroimakatse“, mis mõetud ette härra Mouthni vastu... jeal peitub aktuaalset, mynheer!"

"Täitsa õige, Bob, oled õieti saanud aru! See ongi kogu asja eesmärk. Weel üks sigarett?"

Saadan Bobi trepini. „Mõtles asja üle hästi järgi, Bob. Ja peaaasi — pea suu, kas kuuled!"

"Suu kinni, mynheer!"

Käepigistus, misjuures midagi jääb Bobi pihku, kinnitab meie liitu.

R o l m a s p e a t ü k k .

(Ühest ameerika multimiljonärist, laenatud sabakuuest, piduõhtust ja lühitegest kuid ajalikutst kõnelusest. Kuidas Alice naeratab ja lugeja teeb üllatama lei.)

"Waadake, noormees", ütles härra Vermeulen, kuna ta wajakus käes hoiab awatud telegrammi ja paremaga mängib

terawas lõuahabemes. „Selkorral on mul teie jaoks midagi erilist. Härra Moutyn palus piduõhtuks willa „Parflusti“ saata üht reporterit. Kas lugesite eile õhtul, et Garden on jõudnud meie maale?“

„Jah, mlynheer — Richard Garden, New-Yorgi petrooleumikuningas. Ta wiibib praegu Euroopas ringreisil ja tuli eile õhtul jaksu piirist üle. Kuid kõneldakse, et ta reis pole ette wõetud puht lõbu pärast, waid et ta otsib sidemeid Euroopa petrooleumikapitaliga ja Hollandis tahab pidada mõnesuguseid läbirääkimisi.“

„Olete hästi informeeritud, noormees. Aga kas teate ka, et Garden oma sekretäri ja personaliga täna hommikul saabus meie linna ja juba eile oma kulleri kaudu Oranje-hotellis terve majakorra laskis ette tellida? Noh, nüüd olete imestanud, eks ole? Ja-jah, mu pois, ent ma tean weel rohkemgi! Tean nimelt, et mister Garden täna õhtul wiibib külalijena Parflusti juwilas.“

Imestunult waatan üles: „Garden siin? Sama kuulus Garden, kelle reisidest läbi Euroopa ja kõnelustest reparatsioonikomisjoniga ajalehtedes nii palju kirjutatud? Sofistatakse, et teofsil on suur Ameerika-Euroopa kontjern, mille algatajaks Garden.“

Vermeulen muheleb. „Ja-jah, mu armas — see on waema wäärt, kas kuulete! Gardeni tõttu omandab õhtuõök Parflustis enam-wähem ametliku ilme. Kõnedega esinewad nii Moutyn kui Garden. Moutyni „speech“*) on mul juba käes, kirja-saatja peab hoolitsema Gardeni kõne eest. Praegu sain just Moutynilt telegrammi, kus palub Parflusti saata mehe, kes „1. detsembrilt“ sai kirja. Ta tahaks teid wiist küll isiklikult tundma õppida, arwan mina. Nii minge siis täna õhtul Parflusti ja olgu teil siis see eesõigus, suurt Gardenit palest paleste näha.“

Mõni hetk hiljem olen juba tänawal, taskus kutje peoõhtule Parflusti juwilasse. Põksuwa jüdamega ootan suurõhtut... minu suurõhtut... esimese detsembri õhtut.

Üks asi teeb mulle muret, ja see on küsimus, kuidas pean riietuma. Loomulikult frakki. Aga kuidas ma saan omale fraki? See on ootamatu raskus, millega ma weel pole arvestanud. Ma ei wõi ometi öelda Vermeulenile: „Ja-jah, mu

*) kõne.

armas wanahärra, kõik on ilus ja armas, kuid ole nii hea mees ja laena mulle oma pidukaub!" Mõtetesje wajunult astun ules lõpmatuid treppe mööda kolmandale korrale ja sealt edasi oma katusekambrisje. Probleem on rassem, kui ma alul arwastin. Nii nagu löwi puuris, käin toas edasi-tagasi. Lõpuks jään seisma akna alla ja waatan wälja.

Siis walgatab mõte peaajus: „Wanaasjadega kaupleja Jsaak!"

Kiirustan wälja katusekambrist, komistan üle kahwatu-pöjelise lapse ja põrfan kokku oma perenaise tüseda koguga. Nagu aurulaem, mis liiwajeljandikult on pääsenud lahti, nii tundun endale erutusjes. Lõputute treppide astmed nakkuwad mu jalgade all. Kojauks langeb mu taga rakstades finni. Jooksen wälja tänawale, ümber nurga ja lähen siis korraga päris rahulikult ja mõõdukate sammudega Jsaaki ärisje.

Kohtan wanaasjadega kauplejat mööbli, riiete, antiikese-mete, nartjude, paberite, relwade, kaelakeede, laulatusförmuste ja wõltsitud ehteasjade inestuswäärjes koojes. Wana raud on laotud wirna kaupluse põrandale. Tagumise seinä ääres pimedas nurgas seijab juurepärane Egiptuse waarao kujutus, selle ees maalimispuhk, portjellaannõusid ja kast prillidega. Ühel pingil istub Jsaak ja on süwenenud punase paruka kordaseadmisele, mis ripub naela otjas. Nähes mind astuwat sisse, paneb ta paruka kõrwale, puhastab oma kondiseid käsi finise põlle külge ja läheneb mulle sügawa kummardusjega.

„Laenad ja ka frakke, Jsaak?"

„Küll, küll", ütleb kaupmees ja uurib mind oma punakate täikivate filmadega. „See on ju härra sealt ülevalt katusekambrist."

Mul on piinlik, et ta mind tunneb.

„Küll, küll", kordab ta tugewate kõrwalhelidega, mis tulewad ninast. „Sa teete mulle jeda au? Üks frakk... ja... üks frakk... öieti ma neid küll müüin ainult. Kuid waatame ford järgi — mul on toas weel üks, see pasjib teile kindlasti."

Jsaak kaob pimedasje ruumi, mis asub kaupluse kõrwal. Jään ükfinda wana kolu keskele. Pimedast ruumist kostab minuni tume häälitsemine. Jsaak kõneleb oma naisjega. Näib, et nad millegi asja suhtes on sattunud lahkarwamistele. Tükk aega kuulen Jsaaki ninahääli, mis wastaspoolt milleski püüab weenda. Lõpuks pöörab Jsaak kauplusesje tagasi. Kael kannab ta frakki.

Ujan pidukuu selga. Dõige on küll weidi wanamoodne, kuid materjal väga hea ja kuub passib mulle imehästi. Üiri-
raha suhtes jõuame warsti kokkuleppele. Tšaa! mäsib frakti
ümber paar wana ajalehte, seob nõoriga kinni ja ulatab siis
paki mulle.

Setkel, mil ma wanaasjade kauplusest tahan lahkuda, as-
tub sinna keegi sisse. Peaaegu pörkame wastamisi. Wõõras
wõtab mütsi peast ja astub paar sammu tagasi, et mind lasta
mööda. „Bardon“, ütleb ta wõõra ahtsendiga ja sügawa hää-
lega. Waatame üksteisele otja. Ühe pilguga näen, et mees
kuulub jamašse rahwusesse, kuhu wanaasjade kaupmeeski. Ta
on juut. Kuid muus asjas igapidi wastand Tšaafile. Wõõ-
ral on ilus ja intelligentne nägu. Ta targad silmad waata-
wad mulle praegu otja kindlalt, ja peenikesed huuled annawad
mõista, et mees omab haruldajelt palju kindlust ja otsustamis-
wõimet. Zmestanult waatan talle järgi, kui ta kaob pool-
pimedada kaupluse sisetähe. Tšaa! näib teda tundwat. Ta
läheb noormehele alandlikult wastu, kummardub korduwalt ja
osutab siis käega minule. Kiiresti pööran ümber ja lahkun
põiktanawalt. Tõudnud oma tuppä, heidan paki wõimsa
uhkusetundega lauale.

Niiid wõib juurõhtu alata! Riitetun kiiresti ümber ja
astun koridori. Majas walitseb wastik segu pesu ja toitude
haihudest. Lähen weel kord tuppä tagasi ja awan akna. Selle
järgi asun teele.

Pidu Parklustis on täies hoos. Wana auwäärse maja
aknad on wiimjani walgustatud ja heidawad fantastilist kuma
sissejõiduwärawale, mille lähedal ootab terve rida tõlku ja
autojõid. Maja peaukse juures seisab jõuk teenreid ja Dranje-
hotelli teenijaid. Särelilikult on Garden juba kohal.

Korraga hüppab keegi pimedusest wälja ja jookseb mulle
järgi: „Pst!, mynheer! pst!“

„Mynheer, isa asub oma ringkäigule kella poole üheteist-
kümmne ajal. Wiis minutit pärast kella poolt ühteteistkümmet
tuleb pauk. Kaks minutit hiljem ma laman uuesti woodis.
Seidan juba niiid woodisse, teate, see on kõige parem. Tšaa
on üksinda kodus. Teesklen, nagu oleks mul peawalu. Ema
ja õed aitawad härrastemajas teenijaid.“

Bob osutab peaga walgustatud hoone poole. „Särä Garden
saabus juust praegu siia.“

„Suurepärane, Bob, siis pean küll kiirustama. Ole ettevaatlik, pois! Suhtala pärast, ära lasi end mitte tabada ja waata, et piisji otja ijalt kõrwale!“

„Urge jellepärast muresege, mynheer!“ Bob kaob uuesti autode wahale. Suursuguse maja hallis nõutakse muult kirtsekaarti. Snnelikul kombel pole ma teda unustanud kaasa wõt- mast. Kontroll on wali, garderoobis jälle sama kiiimine. Wäike mees luurawate filmadega ja hõreda mokahabemega, mida ta järjekindlalt keerutab, waatab mulle otja. Ta pilk on nii häbematu ja wäljatannatamatu, et üllatunult waatan üles. See mees kindlasti pole üks kiiilalistest, kuid jama wähe ta kuulub teenrite hulka. Wastasin talle jama suguse häbematu pilguga. Astun siis peegli alla, filmitsen arwustawalt oma juukselakku, äremuses, nagu iga inimene, kes peab astuma täiskiiilutud saali. Peeglis näen iseenda nägu, mis weidi kah- watu eelseiswa jündmuse tõttu, ja jelle taga wäikse mehe luurawat nägu. Ta wahib mulle üksifilmi otja. Särtsult pöö- ran ringi. Mees waatab otje oma ette, lehitseb märkmikus ja keerutab mokahabet. Waatan uuesti peeglisje. Mokahabe- mega mees waatab mulle jällegi otja. Müüd pööran täiesti ringi. Mees pistab märkmiku rahulijelt tasku ja pöörab minu poole selja. Kuid ma ei lasi teda minna; jooksen kähku mehe juurde ja kõnetan teda.

„Wabandust, mynheer... Tõhin ma teada, mispärast te mulle nii uuriwalt otja wahitjite?“

Mees mokahabemega waitib, loobub wurrude keerutamisest ja filmitjeb mind pealaeft jalatallani. Sõnalujumata awab ta siis kuuehõlmad ja osutab naeratades westile. Näen jeal wäikest linti, mille kiiiljes ripub metalleje. Politjeimärk!

Kriminaalametnik pöörab ümber ja eemaldub aeglaste, lo- hisewate sammudega.

Politjei! Politjei... kriminaalametnikud walwawad Mout- hyni, kes jai hoiatuskirja. On esimese detsembri õhtu! Suubel- daw hääl hõisab minus: jelle hoiatusjega, mis saatjin, arwes- tatakse jiiiski! Mina, teda ükski inimene ei pane tähele — mees täitesulepeega ja reporterimärkmikuga — mina olen jee, kes ürgjõud on pannud mäsfama ja jelle kätte on koondatud kõik niidid. Mina mängin oma lugu ja millist weel! Dugu, mis neil kõrwus peab mürtjuma, kuni nad muutuwad argadeks kui jänefed... tapmiskatje härra Moutyni wastu!

Ustun awatud ukse kaudu jaali. Jõuk külalisi liigub Moutyni ja tema kasutütre ümber. See on esimene kord, kus ma Alice Morrissoni nii kaua ja nii lähidalt wõin imetleda. Selkimas siidist õhtutualetis näib ta mulle muinasjutu-printšessina. Moutyn, jale ja painduw omas elegantšes frakis, waatamata wanadusele, küünalsirge, wiib Alice'i ühe külalise juurest teise juurde. Meil on käes jaanalinnuulgedest lehmik.

Rahulikult ootan filmapilku, mil rahwatung ta ümber jääb wähemaks. Richard Garden on oma wõõrustajale ja selle kasutütrele juba soowinud õnne. Ta westleb härra van Gelthega jaali tagumises nurgas. Wõin näha ainult multimiljonäri selga — tugew ja jale kuju, milles awaldub jüdamlikku armastuswäärjüst ja suurjugušt sõbralikkust. Ta kuulab van Gelthe juttu tähelepanelikult. Need kaks meest on hulga külaliste keskpunktišs. Püütakse kuulatada iga nende sõna. Nüüd näib mulle tulnud olewat joodne wõimalus; rahwahulk Moutyni ja mijs Morrissoni ümber on märkša jäänud vähemaks. Terwitamiseks astuwad juurde wiimased külalised. Giitun nendega, astun pikkamisi lähemale ja esitan end. Moutyn waatab mulle hämmastunult. „Ah, õige“, ütleb ta siis. „Wynheer Vermeulen jutustas mulle teišt juba mõnda. Teie olete härra, kes sai kirja jellešt salapärajelt „1. detsembrilt“, eks ole?“ Ja lõbusa naeratusega ulatab härra Moutyn mulle käe. „Noh, jelle üle me räägime weel kohe. Härra Vermeulen jutustas mulle juba, teie arwawat, et jelle loo pärast hakatašše kahtlustama teid. Uskuge, ükski minu juukšekarwadešt ei arwa jeda... ja minu wanuse kohta on mul peas weel päris ilus karwafate, kas pole tõši? Mijs Morisson mõtleb, et ma kannan parukat, kuid see on ainult tema arwamine, mida ta millegagi ei saa tõendada.“

Alice Morrisson naeratab.

„Aga onu, ma pole iialgi kahelnud ju juuste ehtfuse juures, kuid mispärast sa alati naljatad jellišelt, kui kõneleme hoiatuskirja üle? Ole nüüd kord asjalik ja ära kaldu ainešt kõwale. Tee jeda minu pärast.“

„Mijs Morissoni pärast tahan ma ööd ja päewad läbi olla tõšine“, ütleb Moutyn, kui parajasti tahan awada suud. „Kuid mispärast kinkida nii palju tähelepanu kirjale, millel pole mingiugušt tähtjušt?“

„Tead sa jeda nii kindlasti, onu?“

„Päris kindlasti, mu laps! Minuke isik, kes seda mõis teha, oled ja ise, sest ainult sinul on huvi mu tähelepanu pöörata farnasele tähtsajale päevale, kui sinu juhtes on esimesel detsembril. Täna on ju sinu sünnipäev, kas pole nii? Ja selle peale ja tahtsidki juhtida mu tähelepanu ning tegid seda weidi kummalisel kombel.“

„Ah, onu, see on nii rumal. Müüd näeb see härra ka, et ja sugugi mitte tõsiselt ei oska kõneleda. Ütle ometi, mispärast ei või sellele kirjale mingisugust tähtsust anda?“

„Sellepärast, et ükski hing pole nii rumal, et julgeks siia tungida sisse, armas laps. Maja on wallutatud politseiametnikkude poolt. Usun, et vähemalt wiis kriminalisti liiguvad ringi jaalis. Kas rahustab see sind? Ei... näen seda juba sinu näost... ja pole rahul minu wastusega. Kuid mis ma pean siis ütleva? Kui ma väidan, et farnased anonüümkirjad alati põhjenuvad ogarusel, siis ei usu ja mind. Kuidas saan ma jääda tõsiselt, kui ja mind ometi ei usu! Kas näed ja müüd, et ju onu on sunnitud naljatama? Tule, ära enam mõtle selle rumala kirja peale. See on juba paha küllalt, et ja kogenata juhtusid sisse tulema, kui ma seda kirja lugesin. Muidu poleks ja temast sõnagi saanud kuulda.“

„Ja siis poleks ja asjast teatanud ka politseile mitte?“

„Wäga võimalik, — kuid müüd ma pean ju jätma ükfinda. Mister Garden peaks mind kindlasti halvaks wõõrustajaks, kui ma tema juurest nii kaua jään eemale. Me kõneleme weel, mynheer. Kas oleksite nii lahke ja aitaksite mis Morrissonil nii kaua wiita aega, kuni tulen tagasi?“

Kummardun kergelt. „See oleks mulle juureks auks, mynheer Mounthyn.“ Mõne filmapilgu jään mis Morrissoniga ükfinda. Meiu on palju wäiksem kui mina ja peab waatama üles, kui ta kõneleb minuga. Ta filmad on suured ja täis elu. Ta walfjal juuksel on kullane läige, mis tuletat meelde Diziani maalitud naifi. Ta õrnal näokesel on weidi melankoolne ilme, aga kui ta naeratab, siis tundub nagu muutus ta nagu hoopis. Siis ta filmad pilluwad kelmikaid sädemeid ja neil puhkel pole midagi märgata kurwameelsest ning järelmõttlikust joonest.

„Selge mulle ühte, kas usute ka teie, et sel kirjal pole mingisugust tähtsust?“

Dotamatult ta esikab selle küsimuse, otfin kiiresti parajat wastust.

„Miks Morrisson, mina arvan, et teie onu võib jellele anda kõige parema vastuse. Mina omalt poolt ei tea isegi, mispärast mulle sarnane hoiatus läkitati, kuna hoiataja ometi otsused oleks võinud pöörata härra Vermeuleni või härra van Gelthe poole. Kuidas võin ma sarnases asjas teha otsust? Küsimus on selles, kas härra Mouthnil on palju waenlasi?“

Alice Morrisson waatab järelmõttlikult oma jalgade ette maha. Ta lehviku juured süles heljuvad aeglaselt süüsinna.

„Mehel, nagu tema, on alati waenlasi“, ütleb ta lõpuks. „Urge unustage, et ta on mees, kes kogu eluaeg töötanud börsil ja seal omandanud varanduse. Sarnane asi tekitab nii mõneski pakkumise, kes tunnuvad, et neile on tehtud ülekohut või et nad ei suuda näidata samasuguseid võimeid. Võin teile kinnitada, et selle hoiatuskirja tõttu olen elanud üle palju õudseid tunde ja ma hingagan palju kergemalt, kui esimene detsember lord on möödas.“

Korraga ajab Alice Morrisson enese firgu. Ta laskeb wajuda lehvikku ja waatab mulle otja suurte kaunite filmadega. Ta hääle wäriseb: „Ma tunnen hirmu nende kirjade pärast“, ütleb ta.

Esimest lorda tunnen midagi kahetsusetaolist. Mulle teeb väga haiget, et miks Morrisson tunneb muret — ja kõige hirmsam on weel, et mina olen see, kes talle muret on valmistanud. Kuid ma ei või ometi öelda: „Urge olge rahutu, armas miks, sest ma ise kirjutasin need kirjad, et Vermeuleniile mängida ninanipsu. Urge ehmatuge, warsti laskeb Bob ühe paugu oma ijale, kuid ta laskeb märgist mööda...“ See ei lähe ometi niiviisi!

Suured kartlikud filmad teewad mu rahutuks. Mõtetes nimetan ennakult argpüksiks... ja tunnen, et ma iseenda suhtes olen kohustatud teda aitama.

„Miks Morrisson,“ ütlen lõpuks. „Tahan meelsasti teid wabastada teie kartusest. Kui te mind usaldate, ja ma sellega võin teid lojutada, siis luban, et ma täna õhtul teie onu filmist ei laske. Särgnen talle igale poole. Sgast püüasjast, nii väike kui ta ka näida võib, on küllalt, et ma astun waele ja teda hoiatan. Lubate mulle seda? Ma ei lahku filmapilgukski tema kõrvalt... ega ka teie kõrvalt“, tahan lisada juurde. Kuid selle wiimase lause saan weel õigel ajal kugistada alla.

Mlice Morrisson waatab mulle tänulikult otša. „Olete väga sõbralik“, ütleb ta piffamisi. „Müüd tean ma wähe-malt, et on olemas mees, kes täna õhtul walwab mu hea onu järgi. Teile wöin ma järgneda pilguga ja jeejuures mõelda: see on keegi, kes muretseb selle eest, et ei juhtu midagi halba. Politseinurkuretest ei tunne ma ühtegi hinge ja igakord, kui näen wõõrast nagu onu lähedal, flopib mu süda hirmust.“

„Kuid miss Morrisson, ka mind ei tunne te ju sugugi?“ ei jaa ma jätta tähendamata.

„Ei“, wastab Mlice. „Tahtjin öelda“, lausub ta otsekohhe selle järgi, „et pole teid kohanud iialgi warem, kuid aus ja otsekohene wiis, kuidas end pakute abiks, näitab mulle, et teid usaldada wöin.“

„Tänan teid väga“, kogelen segaselt, kuna mul palgesje tõuseb häbipuna.

„Mina pean tänama teid“, ütleb Mlice Morrisson ja ula-tab mulle käe. Diigutatult jurun ta õrna, kaunist kätt.

Kuid järsku ta wabastab oma käe minu pihust. Ta fil-mad on muutunud teraskarmideks ja waatavad hirmunult nurka, otsekui oleks seal midagi eriskummalist. Pööran kiirelt ümber. Kaske eesriie, mis ripub saalist eestuppa minema ukse ees, liigahtub. Näen weel, kuis ta langeb kokku ühe wäikese ja halli kogu järel. Ühe hüppega olen eesriide juures ja tõmban ta kõrwale. Oma agaruses ja miss Morrissoni walweteenistuses unustan hoopis, et siin ei wõi ähwardada mingisugune hädaoht.

Mul on tunne, et pean wõitlema, nagu oleneks sellest mu elu, ja hüppan kiiresti paar sammu edasi... kuid äkki jään rabatult seisma. See on wäike murrusid keerutaw kriminalist, kes mulle häbematus pörnitseb otša. Siis kehitas ta ükskõik-selt õlgu, pöörab ümber ja läheb, käed surutud taskutesse, minema. Silmapilgu kestel mind waldbas tahtmine mehele joosta järgi, tal turjast haarata kinni ja pörandale wirutada maha. Kuid mu terve mõistus wõidab. Saan aru, et mees täidab waid ainult oma kohust, ja pööran tagasi Mlice Mor-rissoni juurde, kes mind ootab kahwatu näoga.

„Pole midagi“, rahustan teda. „See oli kriminaalamet-nik, keda kohtasin juba siia tulles ja kes minu nõudmisel näitas ette politseimärgi.“

„Ah kuidas ma kohkusin! Nii see on kehtnud juba terve õhtu. Olen tõepoolest närviline, peate andestama mulle. Tahate nüüd järgida minu onule? Te ei saaks mulle walmistada suuremat rõõmu. Ta on nii muretu iseenda juhtes ja naerab ainult kirja üle.“

„Miss Morrisson, võite kindlasti arvestada minuga.“

Kummardufega lahkun Alice Morrissoni juurest, kes mulle sõbraliku naeratusega waatab järgi.

Samal ajal, kui jõuan külaliste juurde, astub Mouthyn wäiksele puldile ja juhib juuresolejate tähelepantu aukülalisele, kes wiibib nende keskel: Richard Woodrow Gardenile New-Yorgist, Garden and Sunday petrooleumimagnaadile. Sügaw waiatus. Mouthyn kõneleb ingliskeeles. Ta kõne jädeleb huumorist ja waimufusest. Gardenit ennaft ma weel näha ei saa. Teda ümbritsewad daamid ja härrad; wiimaste keskel tunnen ma forraga ära politseiinspektori ja ma taipan, et filmas ei peeta mitte ükfinda Mouthyni. Aplaus. Jõuk Gardeni ümber hakkab liikuma. Petrooleumifuningas kawatseb wastata! Tema tugew fogu liigub puldi poole. Kiiresti wõtan taskust täitesulepea ja märkmiku. Ma ei waata üles. Zälle plaksutatakse. Siis uuesti waiatus. Mõtetes näen Gardenit tõuswat poodiumile. Kujutan teda ette mehena, kel hõredad ja hallid juuksed, teraw nägu, juured ümmargused prillid ja läbimõeldud liigutused.

„Ladies and gentlemen . . .“ kõlab üle fogu jaali.

Garden kõneleb. Kiiresti märgin üles ta sõnu. Ta räägib woolawat, kuid selget inglise keelt; jaalis on jurmawainne. Kõlaw ja tugew hääf kostab üle juuresolejate peade. Ta kõneleb julgelt ja loomupärase paindlawusega, kuid jüiski hääle-kõlal on põlgaw ja uhke kõrwalhefi.

Üllatunult ajan enese firgu . . . ma tunnen ju jeda hääft, olen jeda kuulnud juba warem! Poetan enese rahwahulgas lähemale, et paremini näha. Mind waldab metfit segaduse tunne; olen kaotanud tasakaalu ja asjata piüian leida toetuspunkti. See pole ju sugugi Garden, nagu mina teda kujutafin ette. Seal seisab . . . laitmatus frakis, jätendam weiniflaas paremas käes . . . naeratades . . . Paul Darkering — mees musta habemega.

1. detsembri õhtu.

(Kus Bob tulistab oma isa ja Garden uhsega langeb tuppa.)

Olen teda näinud ainult filmapilgu. Unustamatu filmapilgu, kus ma tuiledes, otsekui tabatud, raskest löögist, ta pildi jurusin mällu. Kuid sellest ühest filmapilgust oli küllalt: ta on sama mees, kes mõni päew tagasi kulumud ja katkises ülikonnas üüris omale mu katusekambri kolmandal Binnensingeldwarsstraatil neljandal majakorral. Et ta nüüd korraga leian eest jelles jeltskonnas Parklusti suvilas, see wiib mu lõpukult wälja tafakaalust. Ma ei tea tõepoolest, mis sellest peaksin mõtlema. Esiimesel filmapilgul tahan rutata Moutyni juurde ja temale teatada minu paljastamisest. Kuid otsekohe saan ma aru, et teeksin end seega waid äärmiselt naeruwäärseks. Igal juhul: see mees on Richard Garden, Ameerika multimiljonär. Seal ei saa olla mingisugust kahtlust. Pettus sellest küljest pole võimalik. Kuid mispärast nimetab ta end Paul Darkeringiks? Ja mispärast ta üürib omale katusekambri, kus tuulewaiksel ajal walitseb tõmbetuul ja lõunatuule ajal äge maru? See jääb mulle lahendamatuks mõistatuseks. Samawõrt see näib mulle wõimatuna, kui mõttetuseks. Kas ma siiski pole ekinud?

„Ei, ei!“ hüüab hääl minus. „Särra poodiumil on Paul Darkering, mees musta habemega! See on tema kehahoid, tema warjatud iroonia, sügaw kiiuiline hääl, tema sarkastiline naeratus ja kõigepealt — need on tema filmad, mis hiilgawad kui hõõguwad jõed!“

Suure maewaga sunnin enese rahule ja piüian weel kord armustawalt mõelda järgi, kuiwõrt Garden wõib tunda huwi kellegi Darkeringi wõi üks Darkering kellegi Gardeni vastu. Minult wiimane tundub mulle olewat wastuwõetaw, sest et Garden poleks Garden, seda ei maksa üldse mõeldagi. Sommitlehed on tema saabumisest juba teatanud. Tegelik Garden oleks selle mehe, juhul kui ta oleks mõni seikleja, juba ammu lastnud wangistada. Sarnane armamine oleks järelikult hoopis mõttetu. Wida enam ma asja üle mõtlen järgi, seda kindlamale weendumusele jõuan, et siin tegemist waid eksitusega, et olen Darkeringi nägu näinud seal, kus teda üldse näha pole olnud. Olen liiaks erutatud... närwiline westluse tõttu

Alice Morrissoniga ja kartusest, et Bob võidaks vangistada. Garden ja Darfering üks ja sama isik? Lõepoolest see pole võimalik. Olen hullunud — kannatan hallutsinatsioonide all. Olen näinud walesti, teifiti see ei saa olla.

Olin kogu õhtu närwiline ja kartlik, mõeldes Bobi „romantseerile,“ mis warsti peab järgnema. Ühke ükskõiksuse ilme alla tahtsin ma peita jeda närwlikkust. Kuid see ei õnnestunud mul siiski. Mõeldudwuses ei saanud ma jeda maha suruda, ta otis wäljapääsu ja — jelle wäljapääsu ta leidis. Kui ilmus nähtawale mister Garden oma habemega, wäljendus mu hirm korraga jelles, et mulle tuli meele Paul Darfering, kes õhtul, mil sepitjefin walmis hoiatuskirjad, käis waatamas mu kartusekambrit ja kes minu peale awaldas nii sügawat muljet.

Nähes Gardeni, kes kannab musta habet, hakkasin teda pidama Paul Darferingiks. Ja ometi, ilmas on ju lõpmata palju mehi, kes kannawad musta habet!

Mida kauem mõtlen järgi jelle kiirelt kujundatud seletuse üle, jeda rohkem jõuan weendumusele, et olen ekinud. Oritustan lõplikumalt jõuda selgusele ja otsida üles Gardeni. Tungin läbi inimhulga ja otsin Gardeni, kes jälle seijab rõõmsalt naerwate külaliste keskel. . .

Korraga seijan temaga film-filma wastas.

Ühel ja smal hetkel waatame teineteisele otja. Pole mingisugust kahtlust! Waatamata kõigile teooriatele sügawast hirmust ja alateadwusest seijab siin minu ees Paul Darfering ihulijelt. Olen üllatatud, kuid tema omalt poolt weel rohkem. Järsku, pooliku lause pealt, katkestab ta kõne, wahib mulle hämmastunult otja, nii et oja külalisi uudishimulikult pööravad ümber. Siis tõmbuwad Gardeni kulmud järjult kokku. Ta pilk on nii terawalt juhitud minule, nagu tahaks ta waadata mu südamepõhja. Ta silmad on lausa tuli. Wõpatan ta pilgu all ja mul tekib arwamine, et on kardetaw jellele mehele anda mõista, et teda tunnen.

Garden . . . wõi Darfering . . . ükskõik, kes ta ka olla ei wõiks, saab oma üllatusest kiiresti üle. Ta pilk juundub wilkalt minult kõrwale. Garden pöörab mulle selja ja kõneleb sundimatult naerdes daamiga, kes kannab sügawa wäljalõikega kleiti. Ma taipan, et ta oma kohmetust niisid warjab naljaga, mis käib minu isiku kohta. Külaliste jõuk tema ümber

puhkeb heledasti naerma. Mõned ühiskud pööravad ümber ja vaatavad minu poole. Tundun endale läbipeksetud koerana. Minu umbujaldus jelle südametu küüniku vastu muutub meelikuks ja õigustamatuks wihaks.

Rusutult lahkun saalist, et otsida üles Mouthni. Ta on mõnede daamide ja härrade seltsis hallis ja awab ukse, mis wiib suurde, kõrgete raamatukappidega seadeldud saali. See kindlasti on raamatukogu. Parajasti sel filmipilgul, mil seltskond astub raamatukogusse, tuleb wäike kriminaalametnik trepikojast nähtawale, läheb kähku läbi halli ja peidab enese kõrvaltuppa, kust ta awatud ukse kaudu wõib pidada filmas raamatukogu ruumi.

Süplewa poliitseinuuskuri ilmumine, kes kord fiin, kord jeal enese nähtawaks teeb, wihastab mind korraga nii, et tunnen suurt himu Mouthni, Vermeuleni, roimakatset, Gardeni, politseid ja kogu jeda kupaatist jaata põrgupõhja...

Sra käsi puudutab mu käsiwart. Pöoran kiiresti ümber. Minu ees seisab Alice Morrison. Tahtmine Parklusitiit jookska minema kaob otsekõhe, kui näen ta juuri filmi, mis küsiwalt vaatawad minule. Kuidas on wõimalik, et ma warem ei mõelnud temale?

„Kas pole te näinud midagi erilist?“ küsib ta kõheldes.

„Mitte midagi“, annan talle wastuseks.

„Aga mispärast te siis praegu nii wäga kõhufsite?“

„Kõhufsin jelle wäikse kriminalisti pärast, kes ka teid warem tasakaalust wälja lõi. Mees oma kohutawate detektiivkommetega kõlbab hästi filmi. Minu ta teeb aga närwiliseks. Nüüd istub ta garderoobi kõrwal toas ja piilub raamatukogusse, kus wiibib teie onu wäikese seltskonnaga.

„Kas tõsiselt ei juhtunud midagi muud?“

„Tõepoolest mitte midagi... Wõi siiski... õigupoolest ikka juhtus midagi, sest waadake, kui mister Garden kõneles, ma kõhufsin weidi. Tema on... ta jarnaneb kellelegi, keda olen kohanud warem. Kuid uskuge, sel pole „1. detsembri“ hoiatusega midagi ühist. Seda tean ma päris kindlasti.“

„Kuidas te jeda teate nii kindlasti?“

„Kuna ma ise... ee... kuna ma tean, et mees, kes jarnaneb Gardenile, on waene kurat, kes elab kuskil neljandal majakorral katusekambris, nähtawasti keegi nälgakannataw wälismaalane, kellel elu kodumaal käesolewal pilgul just eriti pole meeltnööda.“

„Nii... jelles on asi?“ ütles Alice Morrisson. „Sa on see kõi?“

„See on kõi, mis Morrisson.“

Alice silmitses mind vaikides. Silmapilgu kestel on mul tahtmine talle öelda kõi ja teatada, et Garden ja teine välismaalane fiiski on üks ja sama isik. Kuid järgmisel hetkel tänan õnne, et ma seda fiiski ei teinud.

„Noh, see on kindel, et teie välismaalane ei saa olla mister Garding. Gardeni juhtes ei saa olla mingisugust tahtlust“, ütles Alice naerdes. „Baadake, väike kriminaalametnik poeb kaugemale nurka. Onu Moutyn tuleb kindlasti siia.“

Lõepoolest ilmub härra Moutyn küllalistega halleesse. Ta lahkus oma saatjate juurest ja astus käiku meie poole.

„Kas pole teile muutunud juba tüütavaks olla nii kaua mis Morrissoni seltsis? Ja-jah, teie näoilme annab seda juba mõista.“

Alice näeb välja weidi vihavana ja Moutyn silmitses teda muheledes. „Armas laps“, ütles Moutyn, „kas ei tahaks sa, palun, minna mister Gardeni juurde? Ma heameelega kõnleksin sulle härraga siin paar sõna. Kuid ei — püüa parem wiita aega mu sõbra van Gethega, teda on jälle tabanud peavalu-hoog. Sina ehk saad teda lohutada weidi. Ta istub talveaias, kutsun su varsti sealts tantsumele. Minge ees, myn-heer. Mina olen siin oma kodus.“

Astun raamatukoguruumi. See on suur tuba raske tampepuust mööbliga ja klubitoolidega kamina ümber. Kiirelt heidan pilgu oma taskukellale; on pool üksteist. Et ennast mitte veeta, wahin üksikult esimesele filmapuutuvalle maalile.

„Peate maalidest väga lugu?“ küsib Moutyn, kes mu pilgust walesti saab aru. „See on üks Gauguin, maalitud Tahitis, harulajelt kena pilt. Siin on üks natiüürmort Gézanne'ilt ja seal üks Picasso teos tema nooremast ajast. Picasso hilisemaid töid ma hindan vähem wõi õigemini, ma ei suuda neist enam saada aru. Ja teie? Wast waatate siin weidi ringi ja wabandate mind hetkeks.“

Moutyn lahkus kiiresti raamatukogust. Ta wiipab kriminaalametnikule, kes hilib korwaltoas. Kindlasti tahab ta minuga saadud kirjade üle kõnelda neljasilma all.

Moutyn tuleb tagasi ja fulgeb ukse.

„Saatsin kriminaalametniku kõrvaltoast minema“, ütles ta tagasi tülles. „Politseinikke on majas küllalt. Urge unustage, et valitsuse ülesandel hoolega valvatakse ka mister Gardenit!“

Õstume kamina juures, mu jalad langesid pehmesse karusnahka. Saalist kostab tantsumuusika, kusagil naerab hõbedase häälega keegi naine. Silmitsen wanahärra Mouthni õhtuülikonna lumivalget kraed ja tema jalemaid, aristokraatseid käsi...

Tahtsin teist küsida, kas pole teil mõnejuust kahtlust nende kirjade juhtes?“ algas Mouthn pikema sissejuhatusega.

Ma ei anna talle otsekohest vastust. „Kas usute veel ikka neid kirju?“

„Uskumine, see on natuke wali väljendus, kuid nendega arvestama, arvan, peab kindlasti. Ma ei oota midagi halba... mind tahetakse lihtsalt hirmutada... ainult paha nali. Kuid jarnase nalja tegija on argpüks ja häbemata kelm, jeda võrre uskuda.“

Olen temaga sõnades täiesti ühel arvamisel, kuid mõtlen teifti.

„Sgaks juhtumiseks on politsei valmel, kui tõepoolest peaks ähwardama hädaoht. Tsegi pargis ja aias istuvad kriminaalametnikud ja agendid.“

Mul jookseb külmvärin üle selja... võtku kurat, kui nad ei tabaks ainult Bobi!

„Kumalus“, ütles Mouthn, nagu oleks ta lugenud mu mõtteid. „Buha lollus“, kordab ta, „kõik kirjutiised nõndanimetatud tundmatutelt sõpradelt põhjendavad hüsteerikal või nõdrameelsusel.“

Maatan ettevaatlikult oma taskukellale. On juba viis minutit pool üksteist läbi. Sirmuhigi tõuseb mu otsaesisele. Mouthn ulatab mulle käe. „Sgaks juhaks pean teid tänama, et hoiatuskirja näitajate härra Vermeulenile, kuigi see hoiatus on täiesti ülekarune...“

Plaks! — kostab aiaist revolvriripauk.

Mouthni naeratus kaob. „Mis... tähendab see?“ küsib ta ja muutub näost tuhakarva halliks. Peaaegu tahan öelda: „See on Bob, kes talitab väga täpselt!“ Mouthn hüppab üles. „Seda teeb politsei,“ sosistab ta tulihelt. „Siis ikkagi midagi on korra ära. Nii siis ometi... ometi...“

Plaks! Plaks! — jälle kats pauku. Müüd hüppan ka mina üles! Politseiametnikud aias wilistawad läbilõikawalt. Mäna alt jookseb keegi müüdinäl mööda.

Silmapiilgu waatame Moutyniga üksteisele otja, kumbki isejuguste mõtetega. Siis korraga jõostame mõlemad läbi raamatukogu ruumi. Moutyn jõuab uffe juurde esimesena ja awab selle.

Kaske kogu tuigub uffe wahelt fisje ja langeb täies pikfuses põrandale.

„Mister Garden“, hüüab Moutyn üllatunult. „Pleaje“*) ütleb Garden ja tõuseb üles. See on Paul Darkering!...

W i e s p e a t ü k k .

Mõistatus algab.

(Kus oxi härra Moutynile, meie romaanifangelasele ja lugejale muutub järjest arusaamatumaks.)

See on tõsi, et ma ei karwitje rahutuist tunda ühegi jalapärase kirja üle, nagu Moutyn, kes närwiliselt hallis jookseb edasi ja tagasi ja kellele wäike kriminaalametnik järgneb igale sammule. Kuid wiimased paugud sijendawad mulle jurmahirnu, sest kahtlemata laskis politsei Bobile, ja mustahabemega mehe ülalpidamine biblioteegiufje juures aitab suurendada minu rahutuist. Sõpuks ei kannata ma seda enam wälja ja lahkun hallist Dr. van Gelthe tuleb Alice'iga kiiresti piduajalist. Ta näeb wälja kahwatu ja erutatud. Ka Alice on täiesti kaotanud oma rahu. „Nii siis ometi, nii siis ometi!“ hüüab van Gelthe oma äriojanikule. „Kirjad on kõnelenud tõtt!“

Süngena jookseb Moutyn süüsinna. Gallekse kogub juur külaliste jõuk, üksikud teewad ettewalmistusi Parklustiist lahkimiseks. Kui wäike kriminaalametnik näeb seda, jostab ta kiiresti midagi teenijatele, jõostab siis kui hullunud känguru liwreesid kandmate teenrite juurde, kes seisawad kahelpool uist ja annab ka neile kästlusi. Otsekohe pärast seda tuleb teenritesse elu. Nad julewad suured klaasufjed ja lajewad ka wälisufje kinni langeda.

Siis ajab wäike politseinik enese kikiwawule ja hüüab peenikesje, läbilõikawa häälega: „Minu daamid ja härrad, pean teid tungiwalt paluma rahulikult süü jääda. Mias lasti kolm korda. Sarnases oluforras ei wõi ma teist ühtegi lubada lahkuda.“

*) palun

Mouthyn on oma rahu uuesti saanud kätte ja ütleb: „Arvatavasti pole sel paugutamisel mingisugust tähtsust; ärge laske selle väikese wahetuhtumise pärast rikkuda pidutuju. Kas tohin ma paluda muusikat järgmiseks tantsuks?“

Singatakse kergemalt, enamjagu külalisi lähewad uuesti jaali tagasi, kust warsti kostawad rütmilise tantsumuusika helid. Minult üksikud daamid ja härrad jääwad hirmunud nägudega garderoobi. Meid rahustab wanahärra van Gelthe. Mouthyn on läinud tagasi pidujaali. Alice tuleb minu juurde.

„Nii siis ometi!“ ütleb ta.

„Jah,“ wastan teenistuswalmilt.

„Mis see oli? On politsei juba midagi leidnud? Milline onn, et härra Mouthyn täna ei läinud wälja: ta andis mulle täna hommikul sellekohase lubaduse!“

„Lähem aeda ja waatan järgi, mis seal juhtus, mis Morrisson.“

„Kuid te ei pääse wälja!“

„Mina pääsen küll.“

„Ei, kuid te ei tohi minna wälja, teie ei tea, milline häda-ohht ähwardab seal. . .“

„Tahan waadata, mis ähwardab seal. . . teie pärast, mis Morrisson, tahan hea meelega waadata järgi, mis on juhtunud.“ Kohkun iseenda häbematuselt.

Alice Morrisson waatab wärisedes mulle otja. „Ei,“ ütleb ta siis, „ma ei wõi teid paluda seda teha.“

Kuid hirm Bobi pärast ei anna mulle rahu. Kummardades lahkun Alice Morrissoni juurest, lähen otjeteed väikese kriminalisti juurde ja näitan talle oma ajakirjaniku kaarti. „Dlete informeeritud sündmusest?“ küsin temalt üleolewalt. Mees waatab mulle jahmatanult otja. „Esimene detsember jõuab warsti lõpule. Mouthyni wastastel tuleb nüüd kiirus-tada,“ tähendan kuwalt. Kriminalist waikib. „Kui teile sündmuse käigust on teatatud, siis ei tohiks teile minu nimi olla tundmata,“ ütlen edasi ja korkan talle ajakirjaniku kaardi otse nina alla. „Mina olen see, kes sai kolmanda kirja. . . Teie näete, ma olen ajalehe juurest — kas ei tahaks te mind lasta läbi? Minu elukutse nõuab, et ma otjekohes lähen aeda.“

See mõjub. Kriminalametnik mõtleb järgi ja ütleb: „Ma pole saanud mingisugust käsku lehemehi pidada finni,“ käewiibe toenritele, üks awaneb ja fulgub uuesti. Seisan aias. Aeglaste, ükskõiksete sammudega lähen aedniku maja poole ja

esitusse. Bob on mulle täpselt kirjeldanud ruumide jaotust. Nstun paar sammu üles ja seisn pimedas koridoris. Väikejes ruumis põleb tuli, üks seisab weidi praotil.

„Oled sina seal, Bob?“

„Pst... mynheer? Olete jee teie, mynheer?“

Müüd on minu ükskõikjus läbi. Ühe hüppega olen ukse juures ja jööstan tuppä. Bob lamab woodis wuletud filmil. Tä peä ümber on mäsfitud märg rätil.

„Mu jumal, Bob, mis on juhtunud!“

„Juhtunud, mynheer? Midagi pole juhtunud — wõi õige mini, kõik läks juurepärajelt. Ma ometi ütlesin teile, et ärge muretsege minu pärast. Olessite pidanud nägema, kuidas wanamees jalgadele andis walu! Tä pildus oma käsi üles ja taarus kui part kähle poole. Ma kuidagi ei juutnud wastu panna kiustatusele ja kihutasin talle weel paar kuuli järgi.“

Bob ajas enese istukile ja teeb järgi lasteliigutusi. Naeran waljult. „Mii — wõi need olid need kolm pauku, Bob! Pois, kuidas sa hirmutafid mind!“

„See teine ajas jälle minule hirmu nahka,“ ütleb Bob õjutades peaga aia poole.

„Kellest ja kõneled?“

„Noh, sellest pikast ja tumedast politseinikuwolakast. Üks inspektor, kes juba kogu õhtu luusis maja ümber. Peaaegu pidi mul natijst jaama finni. Kuid olin krapsti üle aia, enne weel kui tä mind näha jaigi. Minult kui ronisin üle katuse, siis tä kuulis jeda, sest paar katusekivi kukkus kolinal alla ja see tegi mehe tähelepanelikuks. Tä tahtis mulle joosta järgi ja jama kiiresti ronida üle aia kui minagi. Kuid... muidugi... tä ei wõinud ju teada, et paremal pool üldse pole katust ja nii tä kukkus otseteed kanakuuri. Oh ja isjand, kuidas kanad pistfid kaagutama! Mõtlesin juba, et nokiwad tal filmad peast wälja. Mii siis jooksin edasi, koju ja woodisje: saate aru. Asi läks juurepärajelt, mynheer!“

Naerame mõlemad. Bob annab mulle tagasi rewolvri ja ma lahtun aednikumajast. Wäljas seisab määratu fuur politseiametnik ja peatab mu. Näitan talle oma ajafirjaniku kaarti. „Kriminaalametnik, kes walwab majas, lastis mu aeda,“ jeltetan talle. Mees ujub jeda ainult pooleldi. „Mis otfite te aednikumajas?“ küsib tä umbuslikult. „Bob, aedniku poeg,“ wastan mina, „on meie toimetuses jooksupoisiiks. Arwafin,

wõib olla tema teab paukude kohta anda lähemaid seletusi, kuid tal walutab pea ja pois lamab woodis. Ta pole kogu tänase õhtu majast saanud wälja."

"See on õige," ütleb inspektor rahuldatult. Mina naeran..

"Mispärast te naerate?" küsib mees häntmastunult.

"Noh," wastan talle, "praegu tuli meelde, et teie fündmuse kohta wõite anda kõige paremaid teateid."

Müüd naerab ka inspektor. "Ei mõtlegi seda teha," ütleb ta. "Kui fündmus liig wara üffikasjalikult saab teatawaks, siis wõib see juurduskäigule aina tuua kahju. Minge parem majja tagasi."

Teen pettunud näo, kuid jätan inspektori rahule. Mees wõib homme lehest lugeda rohkem kui ta asjast ise teab! Galles ootab Alice Morrisson weel ifka mind. Tunnan korraga suurt rõõmu; näib kui laulaks minus hõiskaw hää, Alice seisab ifka weel endisel kohal. "Ta on minu pärast tunnud muret," piüüan luisata iseendale. Kuid juba järgmisel hetkel saan aru, milline rumal tuulepea ma olen. Alice Morrisson ja mina, mina, poolnälginud ajakirjanik kolmandast Binnensingeldwarsstraat'ilt, neljandal korral asuwast katusekambrist! Ja siiski, ja siiski... ma ei näe oma laenatud frakis mitte wäga halb wälja; Jsaakilt saadud sabakuub istub mu seljas imehästi.

Wäljafirutatud kättega tuleb Alice mulle wastu. "Smestan teie julgust," ütleb ta südamlikult. "Teie olete mees, kes ei põgene hädaohu eest. Pean tänama teid teie julguse eest."

Rummardan sügawalt, et warjata kohmetust, mis mu põsedele manab häbipuna.

"See oli teie poolt tõesti wapper niimiisi joosta aeda; igafugused hädaohud wõisid waritseda seal," jatkab ta.

Ma ei tea, kuidas pean end pidama ülal. "Do, mis Morrisson, sel pole mingisugust tähtsust. Tähtsin ainult näha, mis juhtus wäljas. Reegi mees on aias kolm korda tulistanud aednikku, armates, et tal tegemist kellegi teisega. Kõik kolm kuuli läksid märgist mööda. Politsei asus lastjat taga ajama, kuid kuritegijal õnnestus ronida üle aia ja katuste ning põgenes. Praegu ei ahwarda enam mingisugune hädaoht. Teie ei tarwitse tunda hirmu."

"Tänan teid," ütleb Alice ja lisab jellele järelmõttlikult otsekui kõneledes iseendaga, juurde: "Mispärast te praegu läksite aeda?... Teil polnud ju tarwis minna. Miks te seda õieti tegite?"

Pean jälle kummardama, et warjata oma punastamiist, sest ma ei wõi ometi öelda: „Bob, wanahärra Moutyni aedniku poeg, oli see, kelle wastu tundsin seekord kõige sügawamat sümpaatiat.“ Nii siis wõin ainult waikida.

Minu waikimise tõttu Alice sattub segadusse.

Korraga ta muutub näost punaseks ja lasseb lahti mu kae. Nii seisame wastamiisi mõne aja. Keegi külalistest waatab meie poole. Kohkun. Wärin jookseb mul üle selja. Paul Darkering! Suba jälle mees musta habemega. Mis wõiks ta tahta? Wärisen ta tumedate filmade hõõguwa pilgu all.

Alice näeb jeda. „Mis teil on wiga?“ küsib ta.

Küüd tunnen, et pean talle ütleva kõik. Kiiresti ja ebarõõrjendlast jutustan talle, et Paul Darkering ja Richard Garden on siiski üks ja sama isik.

Miis Morrisson waatab mulle otja imestanult ja umbusklikult.

„Palun teid, miis Morrisson, uskuge mind; jaan isegi aru, et see kõlab uskumatult, aga kui tahate usaldada mind, jutustan teile kõik.“

Alice tõstab üles oma ilusa näo ja pilk ta suurtest filmadest on juhitud minule. Siis waatab ta kartlikult enda ümber ringi. „Kõneleme parem kuskil mujal, kus meid ei jaada nii-palju pidada filmas,“ ütles ta õrnalt. „Palun, järgnege mulle.“

Läheme läbi laia marmorkoridori, mille põrand kaetud pehme, pakju waibaga ja astume siis kõrgesse ruumi, mille mustakspoleeritud mööbel ja tume seinapanul mõjuwad kõõselt ja pühalikult. Lõualambi punane walgus annab ruumile salapärase ilme. Laud on kaetud õhtusöögiks kolmele isikule. Õrnalt helkiv damast on ehitatud lilledega ja rohelistega. Wanaaegjete weiniklaaside wahel seisab raske hõbedane küünlajalg. Lõa nurgas seisab kamin, kus põleb hubane tulelõke. See kamin on ehitatud koguini teisiti kui kamin biblioteegis. Ta on inimese kõrgune ja warustatud wasskatttega. Üks wanaldane daam on ametis tikanduse walmistamisega. Walge wene lambakoer lamab ja jalgade juures; loom jääb meie siisjeastudes rahulikult kohale edasi ja uriseb.

„Kus. . . Alexei!“ pomiseb wana daam.

„Kas jälle rikud filmi, tädi Betty?“ küsib Alice waljuult. „Wõid rahulikult jüüdata suure kroonlühtri!“

Siis esitab ta meid. Tõenäoliselt on tädi Betsy härra Mouthni sugulane. Tunnen end jelles kaunis ruumis segajena. Wana mustaks poleeritud mööbli wahel näib Alice'i kaju olewat weel palju wäiksem ja õrnem. Kaminast tükk maad eemal seisawad kaks gooti tooli roheliste patjadega. Seal wõtame istet. „Jutustage, palun,“ ütleb Alice.

Algul weidi kõheldes, siis kindlamalt ja kiiremini jutustan talle fofistades kõit, mis mulle on juhtunud wiimastel päewadel. Kirjade suhtes, loomulikult, waikin.

„Wõite rahulikult kõnelda waljemalt,“ ütleb Alice mulle kõne wahele. „Tädi Betsy on õige halwa kuulmisega, ta nii kui nii ei saa aru midagi.“

Kõnelen nüüd waljemalt ja mida kauem ma kõnelen, seda weendumumalt teen seda. Oma sõnade kõla kujuk mu kaasa. Jutustan Alice Morrissonile jellest, kuidas Paul Darkering käis üürimas mu katusekambrit, kuidas tundsin ära ta hääle, kui Richard Garden hakkas kõnelema ja kuidas ta kuulas raamatukogu ukse taga, kui jutlesin härra Mouthniga. Kõne agaruses olen haaranud Alice'i käed. „Kõik on mulle mõistatuseks,“ ütlen ma.

„Kas wõib olla mingijugust ühendust Gardeni ja tapmis-katse wahel, mis wõeti ette miru onu wastu?“ küsib Alice wiimaks.

Mis pean wastama sellele?

„Kui aias tulistati, kuulatas Garden raamatukogu ukse taga! Nii siis ei wõinud see olla tema. Kuid mispärast ta kuulatas, ei taipa ma sugugi. Ta oli kuulamisega nii agaralt ametis, et ei märganud ukse awamist ja langes tuppa.“

Tükk aega waikime mõlemad. „Kas pean hoiatama politseid?“ küsin fofistades.

Alice raputab pead. „Ei, ärge tehke seda,“ ütleb ta. „Waewalt politsei usuks teid ja isegi kui ta usuks, ei näeks ta neis asjus midagi, mis nõuab tema wahelusegamist. Õrge unustage, et teil on tegemist Gardeniga, Ameerika multimiljonäri ja petrooleumikuningaga! Mispärast ei tohiks miljonär üürida katusekambrit? Teile ja minule wõib see asi tunduda wõõrastawana, politseile aga mitte, uskuge mind. Seit katusekambril üürija on Garden „New-Yorgist!“ Jälle waikime mõlemad. Siis jatkab Alice. „Tahan jelle üle kõnelda onuga. Ta peab saama teada, et Garden tema järgi

walwab. Selle eest onu on teile kahtlemata tänulik. Võib olla on tal mõni arwamine asja kohta. . ."

Siis waihib Alice järsku; näen, et hoian kinni ta käest ja wabaстан selle. Kõhfunult waatan üles. On ta pahane? Alice ilmitleb Alexeid, wene lambakoera. Wiimane on kõrwad ajanud kiffi ja waatab urisjedes ukse poole. Midagi pole kuulda. Alice tõstab hoiatawalt kõrme. Kuulatakse.

Kas ei liigutanud end seal keegi? Kikimarwul hiilin ukse juurde. Wana daam waatab tikanduselt hõmmastunult üles. Uwan ukse järju tõmbega. Wälwel seisab üks teenritest ja pööritleb mulle kohmetanult otsa.

„Mis ja teed seal?“ küsib Alice waljult.

„Koputasin juba kaks korda,“ kogeleb mees, „kuid teie ei pannud jeda tähele. Mynheer Moutyn tahab kõnelda härraga.“

Alice noogutab sõbralikult minu poole. „Peatse nägemiseni,“ ütleb ta.

Järgnen teenrile läbi koridori halleesse. Moutyn seisab saali uksele; külalised lahkuwad ja jätawad jumalaga. Moutyn wiipab minu poole. Ta on oma rahu uuesti saanud kätte. „Ma ei wõi teid keelata kirjutamast tänase sündmuse üle,“ ütleb ta teatud jahedusega, „kuid ärge ilustage jeda liialt. Pangamajale on sarnased wahetuhtumised alati ebasoowitawad.“

Kummardan jumalagajätuks ja waatan ringi. Kas pean lahkuma, ilma et jätaksin jumalaga miss Morrissoniga? . .

Moutyn näib mu mõtetest saawat aru. Ta hääles tundub pilget, kui ta ütleb: „Ärge waewake end asjata, mynheer. . . olen teid juba nii kaua sundinud wiibima miss Morrissoni seltsis, et ennast küll pean wabandama. . . Loodan siiski, et teil aeg möödus lõbusalt. Terwitan miss Morrissoni teie poolt.“

Tunnen end nende sõnade läbi olewat alandatud, kuid pean härra Moutynile siiski andma õiguse. Mina. . . ajalehe kirja-jaatja. . . olen pea kogu õhtu kõnelenud majatütrega, neiuga, kelle auks peoõhtu õieti korraldati. Liiategi, ma olen temaga teatud aja wiibinud peosaalist eemal, eraldatud ruumis. See on tõepoolest ebawiisakas ja sündmatu; nii wõib end pidada ülal ainult see, kes ialgi pole wiibinud seltskonnas. Enesele etteheiteid tehes lahkun „Parfluustist.“

Wäljas on külm. Udu, mis wiimastel päewadel alati katkis maad, on kadunud. Laewawõlwlil wilguwad tähed. Autod ja tõllad, takfod ja woorimehed kihutawad minust mööda.

Sõbused hingavad wälja tihedaid aurupilwi. Suur hall auto sõidab mulle aeglaselt järgi. Astun peatänawalt kõrwaltänawasje. Hall auto järgneb mulle ka sinna. Teadmine, et ma ei ole üksi, teeb mu närwiliseks.

Astun tänawraudtee waguniisse. Hall auto sõidab minust mööda. Kummardan wälja tagumiselt waguniperroonilt ja püüan pilku heita sõiduki sisetuusse. Autojuht kannab lihtsat halli ülikonda ja norkmütsi. Tagapool istub mees, keda näen waid ebaselgelt. Rahwatu nagu kõrge otsaesisega ja tumedate juustega. Suu näib walges näos peenena horisontaaljoonena.

Ei mäleta, et oleksin jarnast meest näinud warem. Pimeduses ei suuda ma teda täpselt näha, kuid Darkering pole ta mingil juhul, sest tal puudub habe.

Lõpuks jõuan oma elukoha lähedusse. Trammi peatuskohal seisab jällegi hall auto!

Sooksen nii ruttu kui jõuan eemale. Pööran kõrwaltänawasje, kus liikumine autodel ja mootorratastel keeldub. Nii saan lahti hallist autost. Särjest üle öla tagasi waadates lähen kodu poole. Lõdise külma, sest õhukesest mantlist on wähe abi. Esimese detsembri õhtu lõpeb teifiti kui mina seda olen kujutanud ette. Ma pole wäike ja jultunud intriigi algataja, nagu arwasin, waid mind enna jälgib tundmatu, hirmusisendaw wõim. See kõik on nii imelik.

Minult mõte Alice Morrissonist lohutab mind. Tema päraist wõiksid mind ajada taga kõik taewa ja maa wahel asunud tumedad jõud. Kuid isegi selles lohutusel on midagi mõistatuslikku...

Kuidas satun mina, kaine ja lihne inimlaps, jarnastele luuletajamõtetetele... Arusaamatu!

R u u e s p e a t ü k k .

Rägu tuuwalguses.

(Midagi, mis tuleb lugeda warahommikul, et öösel rahulikult saaks magada.)

Roju jõudes olen surmwäsinud.

Uken on weel ifka awatud, puud ahjus on põlenud lõpuni ja õhk toas on jäiselt külm. Lõdisedes sulen akna, tõmban eesriided kofku ja süütan lambi. Minu piip seisab laual ja selle all tiik paberit. Suur walge paberileht, mida ma ennem pole

näinud. Wähemalt siis, kui ma õhtul asusin teele „Parfluusti“ poole, polnud seda veel mitte seal. Seda tean ma kindlasti ja mul amal pole üldse jarnast läikivat paberit. Kas on see mõni teade preili Peereboomilt, minu perenaiselt? Võib olla midagi uue iüirniku Paul Darferingi suhtes? Uudishimulikult wõtan lauast kokkuseeratud paberlehe. Doen. . . loen veel kord. Mürimeelset wahin filmapilgu otse enese ette, loen siis uuesti. Suured lüngus tähed tantsiwad mu filmi ees. Tsjataalu kättesaamiseks pean haarama finni lauaferwast, mu põlwed wärisewad, arusaamatult filmitsen paberit:

Mynheer.

Kui Teie elu Teile on kallis, siis ärge segage end meie asjadesse. Wõite omale walida meelelahutuswahendi, mis wähem kardetaw. Mõelge jelle peale: meie hoiatame ainult üks kord. Pange seda tähele.

„1. detsember.“

Lõpuks kogun end weidi, istun toolile, filmitsen kirja igast küljest, pöoran ta ümber, asetan oma ette lauale, waatan uuesti ja ei taipa midagi.

Mädal aega tagasi nägin, et Vermeulen talitas just täpselt sama wiisi. Millist kuratlikku rõõmu walmistas mulle ta kohkunud nägu. . . ent nüüd? Nüüd istun ma ise kui roidkujaja wahin samasugust jalapärast hoiatust. Mulle tundub kui kuuleffin kufagil Vermeuleni rahulolewat ja kahjurdõmsjat häält. Tahtmatult pöoran ümber. Midagi ei liigahutu, kõik jääb waiksaks ja liikumatuks mu katusekambris.

Peab see olema nali? Kas nägi Vermeulen läbi mu plaani ja naerab nüüd minu üle? Wõi teab Moutyn jellest midagi? On olemas ainult kaks isikut, kes tunnewad härra „1. detsembrit“ — Bob ja mina. Bobi käest see kiri ei ole. See on wõimatu, selleks tunnen teda liig hästi. Wõtan kirja veel kord üles ja filmitsen tähelepanelikult käekirja: juured korrapäratud tähed, nagu kellegilt, kes hästi ei oska kirjutada, wõi kes oma käekirja tahab muuta. . . wiimane on küll tõenäolikum.

Kui kirja kirjutaja wõiks näha minu üllatust, siis naeraks ta. . . naeraks japiselt. . . Süüpan piüsti! Mispärast mõtlen ma korraga jellele naerule? Ettekujutuses näen oma ees naerwat nägu. See on külm, uhke ja küüniline: Paul Darfering, mees musta habemega!

On Garden kirjutanud jelle kirja? Urwatawasti ei wõi see olla keegi teine. Kuid kes on ta toimetanud siia tuppa?

Otjustan kähku ja äratan üles oma perenaise. Koputan tükk aega ta ukse taga ja hiiian teda nimepidi, kuni ta uniselt ja poolpaljast ilmub nähtawale.

„Taewa halastus, mu härra, misjugune müra! ütlen tüdurule — ega ometi majas tuli pole lahti — ütlen ma. Kuid ma ei haišta midagi, kas näete, see rahustab ometi.“

„Ei, preili, see pole tulekahju, waid midagi muud. Ülemal minu toas laual seisab firi. Tahaksin heameelega teada, kes selle siia on toonud. Teie saite mu toawõtme, preili, muidu poleks keegi pääsenud sisse.“

„Kiri, minu härra? Lõepoolest? Kiri. Kuidas on see wõimalik, eh? Kuid ma ei tea midagi sellest, kas kuulete! Ma pole kedagi lastnud tuppa; see on kindlasti mõni wana kiri, kas näete. See on juba ammu olnud teie toas. Ma küsin ainult: kes wõib pääseda tuppa lukustatud ukse kaudu? Ei, kas kuulete: see peab kindlasti olema wana kiri, kas näete! Mynheer on ka nii korratu. Ja ühe wana kirja pärast te teete sarnast põrgumüra ja ajate inimesed kõige magusama une ajal woodist wälja! Seda ma ei luba, kas näete!“

„Mjan teid woodist wälja, sest et see firi mingil juhul ei saa olla wana ja et ta siju on wäga tähtis.“

„Mis seal sees siis seisab, mynheer?“ küsib perenaine uudishimuliselt.

„Seal seisab: preili Pereboom, perenaine, on raffineeritud, korratu ja uudishimuline. Sellepärast olge ettemaatlik.“

„Mida te armate, mynheer?“

„Noh, ma ütlesin ju teile...“

„Kuid see on ju häbemata wale, mynheer! Mina olen korratu, mynheer? Mina? Korratu ja uudishimuline? See on wale, mynheer! See on wale, ütlen ma! Ja ahwineeritud? Mis see siis tähendab öieti? Ei, kuulge teie, ahwineeritud pole ma kindlasti mittel! Ma olen korrapäraselt ristitud ja Hollandis sündinud, ütlen ma! Olen kristlik hollandlanna, mynheer. Ja see kes ütleb, et ma olen ahwineeritud, see waletab. Kes on kirjutanud seda? Sihuke pasatski! Preili Peereboom ahwineeritud? Sihuke wõllaröög. Aga oota ainult!...“

„Jah, kes kirjutas selle kirja, preili? Kui te nüüd kord tahaksite täpselt tuletada meelde, kes tõi siia selle kirja. Usun

kindlasti, et see oli mynheer Darfering. Kas käis ta täna õhtul autoga siin?"

"Mis? See nârune mynheer? Wõi tema on autojuht? Noh, isegi siis kui ta sõidutaks kuningat, poleks tal mingisugust õigust preili Beereboomi nimetada ahwineerituks, kas näete. Dota ainult laupäevani, ja vastik paavian, siis ma ahwineerin siin nii, et küll saab!"

"Olge kord rahulik, preili. Nii siis Darfering ei teinud seda mitte. Kes sellega võis hakkama saada? See on tarvis teha selgeks."

"Mis lollus see siis jälle on, mynheer? Esimalt ütlete teie: see habemega ahw tegi seda; ja nüüd korraga ta jälle ei teinud seda! Kas te olete ka päris kaine? Teie, kas kuulete teie, mul pole mingisugust tahtmist joodikuga veel kauem siin väljas külmutada. Otsige oma lollused ise välja. Kuid see mees, kes täna õhtul teie poole tahtis tulla, ei olnud küll autojuht."

"Siis ikkagi käis mind keegi otsimas? Mis pärast ei öelnud te seda kohe?"

"Arvate teie, et mul kõik peab seisma meeles? Ma pole siin mitte ainult teie tarvis. Peake selle polnud sel midagi pistmist kirjaga."

"Kuid kes käis siis mind otsimas, preili Beereboom?"

"Noor, hästiriietatud ja ilusa näoga mees. Tumedawereline. . . keegi välismaalane. Ta kõneles pikkamööda ja küsis, kas te olete kodus. Kui ütlesin, et mynheer on läinud välja, siis ta tahtis teid üleval toas oodata. Kuid ma ei lastnud teda sisse; ta lubas homme tulla tagasi."

"Kuidas ta nimi on, preili?"

"Sackson. . ."

"Sackson? Jälle keegi tundmatu. . . Kuid hüwa, homme jaame näha, kes see Sackson on. Sättis tema selle kirja maha ja palus ta minu tuppa panna?"

"Ma ei tea ühestki kirjast midagi, minu härra. Noormees läks minema ja ma sulgesin ukse. See on kõik."

Waatan perenaisele otja: kas kõneleb ta tõtt? — Neglaselt ja mõtetesje wajunult lähen uuesti üles. Mu toaüks seisab veel lahii. Uken on suletud ja eesriided tõmmatud kokku.

Tuba on just täpselt samuti kui siis, mil seal mõne minuti eest lahkusin, kuid ometi on seal midagi, mis mu südame täidab õudusega.

Saal ei ole mitte ainult üks, vaid kaks paberit. Teine firi. . .

„Ole ettevaatlik. Mispärašt ja oftid meid? Oleme kättesaamatud. Üra näe asjata waewa. „1. detsember.“

Silmapilguks jään seisma käiesti rabatult. Ma ei tea, mis pean mõtlema. Siis kostab alumiselt korrast karjatus. . . jüdantlõhestam meeleheitlik karjatus. Paberileht langeb maha mu näppude wahelt.

See oli perenaise hääl.

Wõtan mantli, haaran taskust rewolvri ja jööstan wälja toast, trepist alla.

Koridoris, seljaga toetades wastu seinale, seisab preili Peereboom. Ta nägu on hirmušt muutunud kahwatu rohelisteks ja moonduanud. Awatud suu näib ta kahwatus näos pimedana auguna. Mõlemad käed ta on jurunud rinnale ja püüab asjatult ahmida õhku.

„Mis juhtus, preili Peereboom?“

„Oh jumal, ole mulle armuline“. . . palub perenaine kriiskawa häälega. Kogeledes tulewad sõnad ta suušt.

„Kuid mis on siis juhtunud, preili?“

„Oh. . . oh. . . Ma ei unusta jeda iialgi. . . ma tahtsin parajasti tuppa minna tagasi. . . ja seal. . . seal ühekorraga. . . oh jumal, jumal, ole mulle armuline!“

„Rahustage ennast, preili Peereboom, ja jutustage mulle, mis siin juhtus, mis te nägite. Noh — mis siin juhtus? Mis te nägite siin?“

„Ei, ei!“ karjub perenaine ahastades. „See on liig, hirmušt! See oli üks mees. . . ei, see polnud kellegi mees. . . see oli. . . see oli. . . ta tuli. . . ülevalt ta pidi teile tulema wastu!“

Ta siis korraga kiiresti ja hirmunult. „Aga kas te ise siis midagi ei pannud tähele? Kas teile trepil midagi ei tulnud wastu?“

„Mitte keegi, preili.“

„Oh jumal, siis on see weel koledam kui ta polnudki inime. . . Oh jumal, aita mind! Ta oli pikk ja kollane, ta

waatas mulle otja ja tal olid ... oh! Ei! Ei! See on nii kohutav!"

Karjatades laob perenaine jälle oma pimedasse tuppa ja juleb ukse. Ma koputan... kõnelen... piüian weenda teda... palun ja nurun. Usjata. Ta ei anna wastust. Kuulen ainult metfikur nuuksumist, mis lõpeb pika hüsteerilise karjatusega.

Oma tuppa jõudes tagasi lukustan enese ja sean sinna ette laua. Ma ei hulu, kuid haaran kättega finni peast ja mul on tunne, et iga filmapill wõin minna hulluks. Ettewaatlikult waatan järgi oma rewolwri. On jäänud alles weel kaks padrunit, kolm tükki lastis Bob tühjaks. Erutatult jooksen toas edasi tagasi. Lähen afna juurde, awan jelle ja kummardan wälja. Kõikjal walitseb pimedus. Minult wanaasjade kaupseja maja on walgustatud. Sjaak talitab oma kontoris; ta jorteerib raamatuid ja laob neid wirna.

Kas ehk tema teab asjast midagi?.. Kuid ei, see ei wõi olla! See on wõimatu. Kuu heidab oma kahmatut walguist majakatusetele ja akendele, mis näiwad tumedatena, furnud filmadena. Meglaselt liigub kuu edasi... warsti ta waatab sisse wanaakraamikaupluse aknast.. Sahe ööõh! awaldab minu peale head mõju; pikkamisi saan tagasi oma rahu. Sätan afna lahti, wõtan raamatu ja mantli selga ajanud istun laua äärde. On liiga külm, et waikselt ja liikumata istuda kohal, ent siiski tunnen tarwidust jaheduse järgi. On midagi kaineastawat ja rahustawat taliöö wärskes külmuses. Kohendan ülles woodi, kustutan tule, heidan rietatult woodisse, tõmban waiba peale, sinna otja weel oma õhukeste talimantli... ja otsustan loidikuni jääda ärkwele. Rewolwer asub minu kõrwal padjal. Megamööda haakab mul jõe, mind haarab magus rammestus, hubane soojus teeb uniseks ja wäsinuks. Mõtlen esimese detsembri õhtu peale, tuleb meelde wäike kriminaalametnik äranäritud wurrudega... Mouthn... daam wene lambakoeraga... Alice Morrisson

Alice! Minus mõte temast teeb muu õnnelikuks, naeratan ja tuletan meelde ka armast nagu suurte lapselikkude filmadega. Waimus näen teda seiswat enda ees, naeratades noogutab ta minu poole: „Lõepoolest, teie olete wapper mees“, ütleb ta. See teeb mu õnnelikuks. Alice jalutab minuga lewadises aias, mis on täidetud õitswate lillede ja laulwate lindudega. Ma ei tea enam midagi Vermeulenist, Mouthnist, Gardenist ja pere naisest. Olen ainult Alice Morrissoni kõrwal; jalutame käsikäes nagu wanad head sõbrad...

Kui kaua ma niiviisi olen unistanud, ei mäleta ma. Wis-
tisti olen ma maganud mitu tundi ja sellejärgi unistanud edasi.
Alice seisab minu ees. Ta on käe asetanud mu rinnale ja
waatab mulle südamlikult otja. „Ma kartsin nii väga, et aias
lastakse sinu peale,“ ütleb ta, „kuid ei juhtunud midagi ja
ja tulid termelt tagasi.“ Et mind weenda, et ma olen termelt
tulnud tagasi, silkitab ta mind õige kergelt. Ta käsi kobab mu
õlgu, rinda . . . wõtab harjunud käega kiiresti lahti mu westi-
nööbid ja kobab seal all. . .

Kuid imelik! Alice'i käed pole nagu nägin neid õhtul —
wäiksed, walged ja õrnad. Müüid ta käsi tundub tugewana ja
karedana. Käeseljal kaswawad tihedad tugewad karwad.
Saan aru, et näen kõike seda unes. Alice'i nägu naeratab
mulle sõbralikult, kuid ta kobaw käsi — jee on ühe looma käbi...
julm, tugew ja karwane.

Pikkamisi ma ärkan.

Kuid süüski ma tunnen oma rinnal juure ja raske käe sur-
wet. Uniselt panen ka oma käe rinnale . . . oiates kui raske
koorma all. Ettewaatlikult tõmbub käsi mu riiete alt tagasi.
Tunnen kuis ta mu sõrmede all libiseb edasi. Praegu puudu-
tan karwast sooja liha.

Korraga ma olen hoopis ärkisel ja ajan enese woodis istu-
file. . . ajan silmad pärani lahti.

Mu katusekamber on pime. Minult awatud akna kaudu,
mille eesriided wäikselst liiguwad tuules, langeb tontlik kuu-
paiste seinale, moodustades sinna kahwatu walgusõõri. Sa
kuuwalguses näen ma. . . keset tuba. . . nägu. . . inimese nägu,
kuid nii wäikset, niimõrt moonutatud ja kohutawat, et filma-
pilgu jooksul kardan kaotada mõistuse.

Keegi seisab minu toas.

Kuratlik nägu, kollane ja krimpjus, pilufilmadega ja laia
wormitu ninaga. Tal puuduwad täiesti filmakulmud, lõug
näib olewat lõhkilöödnud.

Sügam arm läbistab kohutawa näo, mis wahib minule
kui jaaki waritsjew metsloom.

Pööran ümber ja haaran rewolvri järgi. . . Minu re-
wolver on ära. . . Karjatades hüppan woodist.

Kollane nägu on kadunud. . . Silmapilgu seisjan pimmedu-
ses abitult kohal. Kuuwalgus muutub tuhvimaks; üks kogu
ronib üle aknalaua, hüppab wälja ja kaob. Weel hetke piilub
loomalik nägu mu katusekambri; kummituse hammaste wahel

näen läikivat terariista... ruga. Siis on kadunud kõik... Midagi läikivat jääb maha afnalauale. Värijedes ent siiski kõhklemata lähen afna juurde.

Afnalaual lebab minu revolwer, kuid tühjalt. Padrunid on võetud välja...

Kummaridan üle afna ääre, waatan neljandalt korralt alla kõrgetele fildatele müüridele ja kinnisele õuele, kuhu langeb hele kuuvalgus.

Pole näha midagi. Kollane nagu on kadunud... kõik on vaikne ja liikumatu jurnud kuupaistes. Minult heledad tähed wilguwad kõrgel taewavõlmil. Ka wanakraamikaupmehe Tjaaki majas jääb kõik rahulikuks. Magamisele ma sel ööl enam ei mõtle.

Seitsmes peatükk.

Rahwad sündmused.

(Mispärast härra Vermeulen on rahul, millega ta reporter ei jää rahule ja kuidas jooksupoiss saabub jalapäraste uudisega.)

Vermeulen annab mulle sõbraliku kuid weidi raske hoobi õlale.

Ta neli prilliklaasi ja faks sülna läigiwad heameelest, kogu ta nagu on üksainus lai naeratus...

„Gästi tehtud, mu poiss, hästi tehtud! Artikkel pangahärra Moutyni tapmisekatkest teeb täna, kui leht välja tuleb, sensatsioon!“

All triikikojas huluwad rotatsioonmasinad.

Kuid isegi peatoimetaja sõbralik nagu ei tee paremaks mu tuju. Raine päew oma harilikude igapäewaste toimingutega ja tuntud, ammunähtud nägudega teeb mu segaseks. Kuuwalge öö, kohwatu kollane nagu kummitawad weel minus, nagu Poe hirmu ja õuduse jutud... Ma ei suuda mõista, et see kõik on sündinud ilmsi, et see on tõestisüündinud konkreetne tõde. Samajugune tõde, kui Vermeuleni naerew nagu ja reporterite närwiline askeldamine, kes weel omi wiimseid sõnumeid tahawad mahutada kella kaheteistkümneme väljaandesse.

Waimustatult raputab Vermeulen mu kätt.

„Olin täna hommikul Moutyni juures. Mu waene sõber oli hoopis tasakaalust väljas. Riialiste ees ta jeda eelmisel õhtul ei lastnud välja paista. Teie ülalpidamisega oli ta erafordselt rahul. Miss Morrisson oli temale jutustanud teist ja

ka sellest, et teie, mõtlemata endale, otsekohe olete tormanud aeda, et waadata järgi, mis seal sündis. Miss Morrisson ja ta onu soowisid mulle sarnase reporteri puhul õnne. . . See oli mulle väga meeltnööda, mu poisj! Tänan teid teie eileõhtuse iialpidamise eest."

"Oh, mynheer Vermeulen, jel polnud mingisugust tähtsust. Ja omawahel öeldud. . . see ei sündinud sugugi mitte miss Morrissoni pärast, et läffin wälja aeda. . . jeda te teate ometi..."

"Mitte miss Morrissoni pärast, mu poisj?"

"Ei, mynheer, arusaadawalt tegin jeda ajalehe pärast. Mina, kes ma olin ainukene reporter „Parflusti“ peoõhtul, ei tahtnud jellesarnast wõimalust lasta mööda minna, et mitte isiklikult tutwuneda asjaga. . . Artikkel on jeeläbi saanud palju aktuaalsemaks."

"Aga, armas sõber, jeda te ei tohi ometi teha! Mõelge jelle peale, kui roimar teid oleks pidanud politseiametnikuks ja teid oleks tulistanud! Ma ei taha jellest mitte mõeldagi!"

"On, mynheer, sarnaseks kartuseks polnud suurt põhjust. . . ja liiategi, tegin jeda ju ikkagi ajalehe tarwis, mynheer!"

Vermeulen waatab mulle liigutatult otja ja patsutab mulle uuesti õlale: „Wäga tore, mu poisj, väga ilus. Ma ei unusta jeda. Wõtan arwesse teie soowiwalduse siferiigi osakonna toimetaja kohale, mis praegu wakantne. Teie teate ju, et Bersein läheb Pariisi. Arvestan siis teiega."

Tänawatel seisawad inimesed suurtes jõukudes hommikul wäljapandud teadaannete juures:

Attentaat pankur Mouthni wastu.

Eile õhtul kella poole üheteistkümnne ajal, mil willa „Parflusti“ peeti preili Morrissoni sünnipäewa, lastis keegi tundmata isik Parflusti aedniku peale kolm rewolwrikuuli, armates, et tema ees seisab pangamaja Mouthn ja wan Gelthe kaasomanik härra Mouthn. Sünnimus tekitas suurt ärewust. Riialaliste hulgas wiibis ka mister Richard Garden, Ameerika tuntud petrooleumituningas ja multimiljonär. Kurjategija, kes aedniku maja juures põgenes üle aia, on tumewereline, wäike ja tugew. Palutakse tungiwalt kõiki, kes asja kohta woiwad anda lähemaid teateid, pöörata politsei peakomisjari poole politseitsentraali hoones, turu ääres.

Pean wägise naerma, sest „roimari“ wälimuse kirjeldamises on politsei teinud raske wea.

Bob on walgewereline, kuid teda nähti arvatavasti ainult filmapilgu ja ööpimeduses näiwad kõik kasfid hallidena!

Kuna ma kiiresti tõttan kodu poole, loen awanši, mis sain artikli honorari arwel. Mul on wäljawaateid pääseda kindlapalgalisele kohale! Tõepoolest: mu oluford wõtab teise pöörde.

Ilm on lõikawalt külm. Tahan warakult jõuda koju, et saada kofku härra Jacksoniga, kes mind eile käis otsimas. Wõib olla saab tema tuua weidi walgust salapärasele pimedusse. Mõttest, nagu oleks siin tegemist waid naljaga, olen loobunud ammu, Kollane nagu kuuwalguses ja jelle taga mustahabemega mehe sapine nagu seirawad mind piinawalt.

Tõpuks olen kodus, segan ahjus tükke, topin piipu tubakat, ajetun istuma nii mugawalt kui võimalik ja jään ootama tulewasi sündmusi. Nii möödub mitu minutit; sirutan kohmetanud jalad ahjupaistele ja lastun mõnusalt seljakile. Ufsele koputatakse. Tupp astub perenaine. Ta näeb wälja roidunud ja hallkawat, filmade ümber asuwad suured sinised sõõrid.

„Mõnheer... siin, see kiri toodi teile, palun wäga.“ Ta ulatab mulle ümbriku. „Mõnheer, teie lahute kindlasti homme hommikul? Mida warem, seda parem... ma ütlen ainult, kõik see kupatus on kole wastik, — ja minu üirilised ei hinda sarnast õiget kisa mitte kuigi kõrgelt, kas näete! Püü, püü, misjugune kohutaw öö see oli... ja kui hirmjasti te hiljem weel röökisite oma toas: mu jumal, mu jumal... ainult jelle peale mõeldes jooksewad külmajudinad üle selja...“

„Kuid mis te siis õieti nägite, preili Peereboom?“

„Kust mina seda õieti tean? Galastus, see oli lihtsalt hirmus... Kollane mees kuratliku näoga... Jeesus Maria, misjugune kohutaw konn, ja wiltu ümber pea kandis ta musta rätikut. Tal olid rohelisted tuldjülitawad filmad. Jeesus, misjugune nagu... Kollane ja roheliste filmadega.“

„Jah, preili Peereboom, pean ütleva, et ka minu filmade ees hakkab muutuma kollaseks ja rohelisteks... Kuid öelge mulle parem, kas härra Jackson pole tänna weel käinud siin?“

„Weel mitte, mõnheer — on see ka mõni jellesarnane? Mu jumal, mis inimene elus kõik peab nägema?“ Pead wangutades lohiseb perenaine toasti wälja.

Uwan kirja, lilla ümbriku, millest hoowab magusat parfüümi. Airi ei ole piff ja kirjutatud väikeste, tagasihoidlike tühtedega. Tunnen seda parfüümi! Alice! Mu süda pekjab. Ahnelt loen, mis ta mulle kirjutab:

„Wäga austatud härra!“

See on külmalt, kuid wõtku pagan, mis ma siis temalt öieti tahan? Ta ei wõi ometi kirjutada „Armas sõber“. Olen küll läinud hulluks.

„Wäga austatud härra!“

Tahaksin teile ainult teatada, et kõnelesin täna hommikul oma onuga härra G. üle. Suudan seda waewalt anda edasi kirjateel. Tunnen, et olen ümbritsetud tumedatest jõududest, mille päritolu endale ei suuda kujutada ette. Suhtub asju, mis mulle sisendawad hirmu. Ka onu on näwiline, kuigi ta seda ei lasse wälja paista. Tahaksin Teile midagi öelda, mida seni ei tea keegi. Garden teeb mu kartlikuks, tema filmad seirawad mind kõikjal. Ta peab filmas ka wanahärra van Gelthet, kes täiesti seisab tema filmade hüpnootsi mõju all, kes järjekindlalt püüab wiibida ameeriklase juures ja teda jumaldab. Gelthe naerab kui laps ja teeb kõik, mis ütleb Garden. See on kole. Onu ei taha ka midagi uskuda. Kuid ma tean weel midagi. Ka seda tahan teatada teile, kuid mitte praegu. Tulge homme kella nelja ajal pealelõunat minu poole. Autojuht sõidab teile järgi. Tean, et teid wõin usaldada. Alice Morrisson.“

Wähemalt kümme korda loen kirja algusest lõpuni ja siis algan uuesti otjast peale. . .

Alice usaldab mind! Alice küsib, kas ma ei tahaks minna tema poole! Ta ootab minult nõu ja abi. Olen joowastuses. Tähelepanuwäärne, et ma weel täna hommikul olin niivõrt ärewil selle kollase näo pärast. . . Nüüd wõiksin ma meeslega wõtta wastu paar tosinat sarnaseid wõllaroogi. Tahaksin, et see mees praegu oleks siin: siis löökisin segi ta jube näo, nii et tal hambad kukusid wälja, ja peale selle wirutaksin ta weel trepist alla. Edaspidise eest hoolitseks küll juba preili Beereboom ja . . . korjaks kokku ta segipeksetud kondid.

Lõbusalt mõtiskledes ootan Jacksoni. Kuid ta ei ilmu ega saada ka ühtegi teadet. Panen pahaks tema ebawiisakust. Olen aga nii süwenenud oma mõistlustesse, et waewalt selle üle

pitsemalt mõtlen järgi. Piibufuutsus näen elavaid pilte orfe-
kui filmis. Põnewad eludraamad, metafüü lääne romaani-
peaosas Alice Morrissoni ja minuga ning Richard Garden
oma musta habemega tumedate elementide esindajana. Wähe-
malt jada korda olen ta mõtetes maha lastnud, vähemalt küm-
ne korda poonud üles laternaposti külge.

Siis tulen tagasi teadvusele. Wõtku pagan! Istun ja
uniestan siin üleval katusekambris, ning samal ajal poofkeb
Garden ringi ja ähwardab Alice Morrissoni elu. . . Olen ma
kaotanud mõistuse? Kuidas tulen ma jarnastele lollustele? . .
Nahutult käin toas edasi-tagasi. Pean ma minema wälja?
Waatama kord ringi Parklusti imbruses? Ja Sacksoniga?
Uuesti wõtan istet, kuid ei jää istuma kauaks. Pean minema
wälja tänawale, pean jooksuma. Palun perenaiast öelda Sack-
sonile, et ootan teda täna õhtul.

Paar tundi lentjini ringi Parklusti ümber. Mu mõtted
rändawad Alice'ilt Gardenile, Gardenilt Sacksonile; jagedasti
meelestub mulle kollane wõigas nägu, mis nägin öösel.

Lõpuks, puruwäsimult ja külmanult, lähen tagasi koju.
Weel ikka pole Sackson käinud seal. Kes wõiks ta olla? Et
Sackson mängib teatud osa wiimaste päewade jalapärastes
sündmustes, on mulle täiesti selge. Ka õhtul ei näita end
ilus noormees.

Worsti saabub kesköö tund, muutun uniseks. Müüd ta juba
enam ei tule. Tahan minna woodisje, julen atna ja lufustan
ukse, panen rewolvri peapadja alla ja riietun lahti.

Siis korraga . . . mis tähendab see? Mu tähelepanu ära-
tab käre, mis kostab alumiselt korralt. Kuulen oma pere-
naise kriiskawat häält, millele wastab sügawam ja vaiksem
mehehääl.

„Ei . . . ütlen ma!“ kirjendab preili Peereboom, „oled mind
juba kolm treppi ajanud ülespoole, kuid edasi ma sind juba
ei lase. Ma ei taha, et nii hilja weel üleval käiwad külalised.
Ära tarwita wägivalda wõi ma kutsun politseji! Kas kuuled,
ära aja oma käsi minu külge! Ma hüüan politseidi!“

Kas on wõimalik, et kellelgi wõib tulla hullumeelne mõte
preili Peereboomi kallal tarwitada wägivalda? See oleks
elufardekaw armumäng. Brühilde on waga talleke wõrrel-
des preili Peereboomiga. Wõõdne Gunter wõiks küll olla et-
tewaatlik, et ta täna öösel ei pooda üles riidewarna otsa!

„Ära aja oma sõrmi minu külge, ja närufael“, kirjendab wiisakas neitsi.

„Mul on väga kahju“, vastab rahulik hääl, „kuid pean saama siiski oma tahtmist!“

„Pane tähele, ma hüüan! Kas ja lähed minema? Katju et kaob, ja igavene ninasarviku!“ ähwardab Brünhilde.

„Olge ometi fõrd mõistlik, paksmagu“, püüab kuningas Gunter kolmandal korral oma wastast lepitada.

„Nüüd on juba küllalt — ma kratsin ju filmad peast wälja, kas jaad aru? Noh, kas aitab juba?“

„Kas olla wõi mitte olla . . . kuid ma tahan üles“, ütleb Gunter.

See Shakespeare'i kõnekäänd mõjub mu naerunärwidele. Uwan ukse, jooksen järgiwäl trepist alla: „Bob! Mu poisjs! Kuidas sattusid ja nii hilisel tunnil siia?“

„Olefin küll weidi warem jõudnud üles, mynheer“, ütleb Bob, „kuid see purjelaew siin pööras end risti mu jõidumette ette ja nii ei saanud ma enam edasi. Kolm treppi ajasin seda prouat oma ees ülespoole ja kratsin parajasti teha algust neljandaga.“

Purjelaew heidab meile kahtlase pilgu ja kaob oma kööki. Ukz langeb paukudes kinni.

„Tule üles, Bob!“

Minu toas jookseb Bob edasi-tagasi. Ta näeb wälja kahwatu ja hingeldab, nagu oleks ta hiljuti lõpetanud pika jooksu.

„On midagi uudist, Bob?“

Doormees waatab mulle otja furmtõsijelt. „Mynheer“, ütleb ta, „roimakatse härra Moutyni wastu oli ju ometi nali ja mitte mõeldud selleks, et politseid juhtida wale jälgedele?“

„Mis sulle pähe tuleb, Bob? Mis ja õieti mõtleb minust?“

„Ma ei mõtle midagi, mynheer. . . Ma usaldan teid täiesti! Teie näete wälja kui aus mees ja meil oli palju nalja endi seiklusjega, jahil aktuaalse järgi, eks ole tõsi?“

„See oli suurepärane, poisjs! Olen sulle väga tänulik. Kuid milleks ja küsid?“

„Sest et ma nüüd hakkam taipama, et me pole ainsad, kes Moutyni ja van Gelthe peale ihuwad hammast!“

„Bob . . . oleme ausad ja awameelsed ja usaldame teineteist. Jutusta mulle nüüd kõik. Ehk las ma jutustan ennem, Bob, siis wõid ja oma uudised krammida walgele.“

„Ma ütlen ju, et teid usaldan, mynheer. . . Teie ei tohi mu küsimust panna pahaks.“

„Kuuled ja, Bob, juhtub asju, milledest ma põrmugi ei jaa aru! Ma ei tea ise, mis see kõik peab tähendama.“

Näitan Bobile mõlemaid kirju, mis olen saanud jalapärastelt „1. detsembrilt“ ja jutustan talle kollasenäoga mehest. „See pörgulik kummitus on mulle täiesti mõistatuses, Bob! See oli vastik kodukäija. Lõepoolest, tegewuses peavad olema teised jõud kui meie kahesesi.“

„Ei ole tarwis waimusid häuast wälja kutjuda, et jeda lasta teatada, mynheer!“

„Ära naljata, Bob! Jäta nüüd oma näitleja anded rahule.“

„Ma ei naljata“, ütleb Bob sügawtõijelt. „Arwan ainult, kas pole käepärast ka teisi tõendusid. . .“

„Mis, siis, Bob? . . . Poijs. . . Sa tead midagi kohutawat ja ei jutusta jeda! Rõnele, Bob! Ära wiivita enam! Pead ütleva jeda kohe!“

„Selleks ma jia nii kiiresti jookingi, mynheer. Umbes pool tundi tagasi olin ma Rangierterraini wiadukti juures. Olin täna kella kaheteistkümnene toimetuses — te teate, iga kahe nädala järgi tuleb mul kord jääda hiljaõhtuni. Jooksin üle wiadukti kodu poole ja näen seal korraga jalkonna inimesi. Üks neist ronis wiadukti mööda ülles. Muft kogu lamas all roobastel. Üks meestest hoidis nõõriist, teised aitajid kaasa. . .“

„Bob . . . jumala nimel . . . mis ja mõtled sellega?“

Noormees kummardab ettepoole ja jutustab kahisedes, wärisedes erutusest. Kuulen ta sõnu kui kuskilt lõpmatust kaugeusest. . . Mu sõrmed hoiawad kramplikult kinni toolileenist.

„Mynheer“, ütleb Bobi kauge hää. . . „täna õõjel täpselt kella pool kahe ajal leiti Rangierterraini rööbastelt doktor van Gelthe laip. Ta lamas otse wiadukti all.“

Taksoautos kihutan politseijaoskonda.

Ma ei taha mõelda enam millelegi, hoian pea käte wahel ja mul on tunne, et ta iga filmapilk wõib lõhkeda.

Wiadukti alt leiti van Gelthe laip! Doktor van Gelthe surnud! Kuid mis sünnib õieti? Millised kumedad ja jalapärased jõud on astunud tegewusse? Wõi on see kõik ainult juhtumus, kas ei juhtunud van Gelthega õnnetus, mis nõudis ta elu? See on ometi wõimalik!

Kui uppuga olekõrrest, nii hoian kinni sellest mõttest. See kindlasti oli õnnetu juhtumus! See pidi olema õnnetu juhtumus.

Peafomisjar on politsei walmetoas. Ta juhib uurimist ja kuulab üle inimesi, kes leiðsid laiba. Pean kaua ootama ta järgi.

Lõpuks tuleb järg ka minu kätte. Näitan talle oma ajakirjaniku kaarti. „Olete aga väga wäle...“ ütleb ta hajameelselt. Aga kui ta loeb minu nime, waatab ta mulle korraga läbitungiwalt otsa.

„Mh!“ lausub ta, „nüüd saan aru, miks olete nii karmas. Teie olete ju sama mees, kes sai ühe hoiatuskirja ja kes wiibis Parklusti peoõhtul, kas pole?“

Noogutan närwiliselt.

„Jah“, ütleb peafomisjar jälle, „see asi on küll väga tõfine. Noim järgnes otsekohe roimakatsele.“

„Wõib olla on siin tegemist õnnetuajega?“ ütlen kõheldes... pool küsiwalt.

„Ei, täiesti wõimata, mynheer. Wiadukti käsi puud on liig kõrged. Van Gelthe käis seal alati õhtuti jalutamas. Ta oli weidi kummaliste harjumustega, see wanahärra. Ka eile õhtul näib ta jälle olewat wiibinud wiaduktil... Erutatud kallaleringist ta jõbrale ja äriõjanikule, on ta eile hommikul öelnud oma perenaisele, et sündmus on väga raskesti wapustanud ta närwe.“

Mu aju läbibistab uus mõte. Süüian ta wälja:

„Kas pole wan Gelthe enesetapmise läbi lahkunud elust?“

Domisjar paneb käe mu õlale. Ta hääle kõlab terawalt ja tõsiselt: „See on juba palju usutawam. Kuid politsei teab seda paremini.“ Ta waikib wiimse ja ütleb siis pikkamisi ja rõhutades iga sõna: „Täna õösel umbes kella weerand ühe ajal on doktor parun wan Gelthe raudtee wiaduktil langenud roimari õhwrisk.“

R a h e k j a s p e a t ü k k.

Noim!

(Kus womaanikangelane otsustab kiiresti.)

Mu jüda pööritab.

Pean wõtma istet.

Wagu kufagilt kaugelt kostab mulle kõrwu peafomisjari hääle. „Jah, see on kole“, ütleb ta, „see on sama kole kui

ootamatu. Kuid meie, politseinikud, ei tohi iialgi anda ruumi oma tunnetele. Mehed kui meie on elukutses juba karastatud, mynheer. Sga päew me näeme jälle uut wiletsust ja õudu. Pole ühtegi kuritegu, ei ühtegi kuratlikku ega ebainimlikku pattu, mida meie ei tunneks. Sellega kaowad tunded ja kaastundmus, kuna saawad teritatud haitmismeeled wõi instinktid — see wiimane on õigem sõna juurdlustöö kohta — kuni jääb järgi üksainus töukemedru: külmalt, asjalikult ja ilma igasuguste tundmusteta kõik asjaolud kaaluda läbi, et teineford silmnähtawalt tihhest pistiasjast saada teada tõelist asjajätku. Sagedasti sel moel tabatakse kuritegija. Sagedasti juhtuwad juured kuritööd roimari julmade ja arusaamatute instinktide tõttu. Siis võib tunda kaasa kahele ohwri-le — tapetule ja ... roimarile endale. Ja kas pole wiimane weel õnnetum kui esimene? Kuid selle üle ei tohi politseiametnik iialgi pikemalt järgi mõelda. Tema ülesanne jääb muutmatult üheks ja samaks: otstida üles mees, kelle hinge peal lajub jüütegu ja ... kuid mis teil on wigaga, mynheer — olete ju näost hoopis kahwatu?"

Tõepoolest olen pooleldi meelemärkujeta ja langen omal toolil kokku. Mu meeled ei tööta enam. Smelik kohin kõrwades. Ebamääraselt kuulen komisjari kõlistawat. Sammud lähenewad; keegi ulatab mulle weeflaasi. Hammaste lõdijedes joon paar sõõmu ja saan pikklamisi tagasi enesewalitsemise.

"Sündmus näib teid eriti pörutanud olewat", ütleb komisjar, "kuid see on ka arusaadaw. See tundub isegi igale kõrwalseisjale kohutawana. . . Kuid ma jutustasin sellest härra Vermeulenile, kaotas ka tema täiesti meelekindluse. Ma ei teadnud jüugugi, et parun van Gelthe oli tema parem sõber. Muudu oleksin sündmusest talle teatanud weidi etrewaatlikumalt."

"Jah, mynheer, — palun, jutustage mulle sündmusest ükfil-asjalikumalt! On politsei juurdlus annud juba tagajärgi?"

"Õm — nüüd küsite minult rohkem kui ma tohin awaldada. Juurdluskäigu kohta ei tohi ma anda mingisuguseid teateid. Ajalehe teated wõiwad uurimisele tuua ainult kahju. Kuid see on kindel, et van Gelthe langes roimari käe läbi. Selles ei maksa kellegil kahelda. Tõstiasjad on kindlad. Van Gelthe kukkus alla wiaduktilt ja ta pea lamas rööbastel. Ta pealuu ja nägu on purunenud täiesti. See iseendast ei annaks mingisugust põhjust arvata, et tegemist roimaga. Sama hästi see

mõiks olla enesetapmine. Kuid ometi on surma põhjus hoopis teine. Meie arst tegi kindlaks, et van Gelthe hetkel, mil ta peadpidi kukkus rööbastele, oli juba suranud. Surma põhjuseks oli lämbumine. Parun van Gelthe on surnuks kägistatud. Ta kaelalt leiti vägivalla tundemärke.

Põrutatult kuulen komisjari jutustust. „Sörmejäljed?“ küsin ma, „kas olete leidnud sörmejälgi?“

Komisjar waatab mulle waikides otša. „Ei“, ütleb ta siis, süüdates sigareti, „sörmejälgi me kaelalt ei leidnud. Koimar on kannud siledaid glasekindaid, et teha võimalikult puhtamat tööd. See on rafineeritud kelm, jeda mõin ma teile finnitada.

„Rafineeritud kelm...“ hüüab mu peas. Mulle näib, et tuba keerleb oma telje ümber kui karujell.

„Garden!“ tahan ma karjuda, „Garden-Darfering, mees musta habemega!“ Kuid ükski heli ei tule kuuldavale mu huultelt. Kui nõdrameelne istun ma komisjari ees ja... waikin.

„Sa-jah!.. Teil on wiimastel päewadel akutaalset maailm,“ kuulen ma kusagil eemal komisjari häält.

Mõtetes näen kusagil eemal näidendit, mis kella pool ühe ajal lamastati wiaduktil... van Gelthe meeleheitlikult mõeldes, et wabastada end kinnastatud käte kägistusest ja siis... siis kummardab õnnetu kohale... kuratlik naeratus jultunud näos... Garden!... Garden!... Garden... Ma ei saa lahti sellest luupainajalikust mõttekujutusest. Ahwardawa kummitusena seisab ta minu filmade ees... wanahärra van Gelthe abitus surmahirmus... ja tema juures salapärane musta habemega mees.

Mis on minuga õieti? Olen ma tõesti kaotanud mõistuse? Ma ise lamastasin roimakatse härra Moutyni wastu. See pidi olema waid nali. Kuid see pole enam nali, see on julm tõde. Pean ma politseile jutustama kõik? Teatama komisjarile kõik, mis ma tean multimiljonär Gardenist? Kardan teha seda; mu jutustusest ei ustatks sõnagi. Mind hakataks pidama nõdrameelseks. Ei leidu ühtegi hinge, kes mõiks arvata, et petrooleumikuningas Richard Garden pole see isik, kelleks ta end nimetab. Garden, põhjatu rikas Garden, kellest kogu Lääne-Euroopa ajakirjandus toob pikki artikleid... teda süüdistada alatus kuriteos... wäljaspool linna raudteewiaduktil inimese kägistamises... nii nagu seda võib näha agulifino walgel eeraanil... Sialgi, ialgi ei ustatks mind! Sa milliseid tõendus-

wõin ma selle salapärase mehe vastu tuua ette? . . . Et ta üürib katusekambri ja wihmase ilmaga ilma mantlita, näruses ülikonnas, läheb jalutama — see on ometi ta enda asi. Et ta salaja püüab kuulata kõnelusi, et ta mind ja Alice Morrissoni luurab kahtlaselt — sellel kõigel pole ju tegemist roimaga. Korraga tundub mulle kui kuulaksin Alice'i häält: „Minule ja teile see wõib tunduda wõõrastawana, politseile aga mitte. Ürge unustage, et siin on tegemist Gardeniga, Ameerika petrooleumikuningaga. . .” Jah, Alice'il on õigus! Mitte iialgi ei ujuks politsei, et Garden on kuritegija, roimar, kõige pealt sellepärast mitte, et mul puuduvad igasugused tõendused ja et mind sunnivad waid saadud muljed. Muljed ja tundmused on politseile wõõrad. Mis komisjar ütleski selle kohta? — „Politseinikkudel ei tohi olla mingisuguseid tundmusemomente.”

Tema seisukohast lähtudes on mehel ka õigus. Kummardan laua kohale ja waatan komisjarile läbitungiwalt otse:

„Kas pole wõimalik, et Gardeni siiatulek seisab mingisuguses ühenduses wan Celthe tapmisega?”

Komisjar lasseb wälja tiheda suitsupahwaka, millesse ta hetkeks üleni kaob ja puhkeb siis heledasti naerma: „Sa-ha-ha! Kas teie wiimati Richard Gardenit ei pea roimariks? Puhuge jarnased mõttet rahulikult peast wälja. Garden, New-Yorgi multimiljonär, seisab Ameerika kontsjerni „Garden ja Sunday” korraldusel tema Euroopa reisi ajal järjekindlalt politseiwälwe all.”

Mul pole enam tahtmist kõnelda edasi: tõepoolest, Alice Morrissonil on õigus. Käepigistusega jätan komisjari jumalaga. Piik ja kondine politseinik lasseb mu wälja. Mõni hetk hiljem olen juba künawal.

Üks asi saab mulle järjest selgemaks: kollase näo salapärane külastäik minu katusekambrisse seisab ühenduses Paul Darke- ringi külastäiguga. Kuid misugused kawatšused on warjatud nende müstiliste asjade taga? . . . Ka seda pean saama teada, põhjalikult teada . . . siis saabub tund, mil ma mustahabemega mehe näolt wõin rebida selle mõistatusliku kätte ja ta politseile anda üle. Ma ise paljastan selle kardetawa Gardeni, kui politsei seda ei julge. Kumalast asjade kokkufattumisest olen joosnud lõksu, olen ümbritsetud nägematutest jõududest, mis ei kõhku tagasi isegi weretööde eest. Olen wastutataw Alice Morrissoni ees, Alice Morrissoni pärast tahan tuua walgust sellesse tumedasse loosje. . .

Dorraga jään seisma kejet tänavat; nii ootamatult, et üks wana härra, kes kõnnib otse minu järele, mulle hoogsalt jookseb selga ja lasseb kuuldawale wihase „tainapea.“ Kuidas wõin teada, et inimene kõnnib mu järgi, kuna mul ometi filmad kuklataga puunduvad?

„Kuradi pärast“, kirun iseendale, „mispärast waewan ma end lõpuks asjadega, mis mulle põrmugi ei lähe korda? Olen saamutanud mis tahtsin: Eglise detsembri juur number on õnnestunud täiel määral! Ujun kindlasti, et ajalehe juures jaan hea koha; Vermeulen on osutanud mulle jümpaatiat, mille ehtsuse juures ei maffa kahelda. Milleks peaksin niüid kuduma wõrku, millesse ise wõin jääda siplena, milleks las-kuda kardetawatesse seiklustesse, ettemõtetele, kus igal sammul wõiwad waritseda hädaohud? Kohustuste pärast Alice Morrissoni vastu? — Kuid mis sugused kohustused siis mul dieti täita on? Milline nõdrameelus mõelda midagi jarnast!“

Wihastades iseenda rumaluse üle sööstan suure kiirusega edasi ja astun jeejuures kellelegi kanna peale. See on sama wanahärra, kes mulle natukesel aja eest ütles „tainapea.“ Ta waatab mulle otse, nagu tahaks mind saata põrgu põhja. Kuid seekord ta ei lausu sõnagi. . . Kiiresti möödun wanahärrast. Kuidas ma ometi tulen jarnastele mõtetele, et pean kohusetunde pärast jooksuma niimõrt kardetawatesse seiklustesse. Sa mis ma dieti tean sellest naisest? Et ta on ilus ja kahetsateist aastat wang . . . kuid edasi? Et ta on põhjatu rikas ja toreduses ning külluses kaswnud üles! Hüwa, hüwa! Kuid mis tean ma tema elust? . . . Wõib olla seisab ta ise ühenduses selle rööwlibandega, võib olla ta ise ongi kuritegija. . .

Kohkunult jään seisma. Pöörane mõte on halwanud mu liikmed.GING kipub rindu jääma kinni. Wanahärra möödub minust, kuid ta teeb tänaval suure kaare, et minule mitte jattuda lähedale. Ma ei pane teda tähelegi.

Meeletus! Alice Morrisson. . . Alice kuritegija? Kuidas tulen jarnasele pöörasele mõttele? See on ju täiesti wõimatu! Alice Morrissoni jüdametunnistusel peaks lasuma roim? Ta peaks wõtma osa kuritegelisest wandeseltstist? Ei. . . seda ei usu ma . . . mu ergud on täna ülesliia pingul, midu ma ei wõiks mõelda niipalju rumalusi. Kujutatagu ette: hea, armas, ilus, õrn Alice. . . Tahtmatult koban ta kirja järgi, mis seisab mu põuetaskus.

Kiiresti jooksen edasi. Mis on siis nüüd jälle? Kuidas tulen ma uuesti selle peale? Kuidas tohin ma mõelda hea, armja, ilusa, õrna Alice'i peale? Kuidas võin ma teada, et ta on hea ja armas. Ja õrn ... milline rumalus! Mispärast arvan ma, et miis Morrisson on õrn? Ja mispärast jurun kae kramplikult ta kirjale, mis seisab mu põuetaskus, nagu oleks mind tabanud asthma hoog! ..

„Idioot!“ hüüan korraga valjult.

Keegi mees vaatab imestunud üle öla tagasi. See on sama wanahärra, kes nüüd jälle võib minust ees. Nüüd ta pistab jooksema nagu ta wanad jalad wähe kannawad, sööstab üle tänawa ... ühte ärisse fisse ja vaatab mulle läbi akna hirmunud järgi.

„Idiootide idioot!“ kordan weidi pehmemalt.

Sa oled armunud ja lootusetult kadunud. Oled armunud nägusasse kaheksateistkümnendaastasesse tüdrukusse, kes omab niipalju warandust, et ta isegi ei tea selle suurust. ... See on naerumäärt lugu, sõber, see võib areneda traagikomöödiaks, kui sa taast otjekohe ei tee komöödiat. Nüüd ... ära mõtle enam miis Morrissonile ja lasse Garden oma bandega sõita põrgusse. Kuid minu kaine mõistus on mu jätnud maha.

Pean mõtlema Alice Morrissonile ja ma ei või teha midagi muud, kui järjest fagedamini korrata ... hea, armas, ilus, õrn Alice. Unistan jälle romaanist, kus Alice ja mina oleme peaosas.

Kiirustamata lömin tänawatel. Ilm on weel ikka lõikawalt külm. Aeglaselt sammun edsi, kuni jõuan oma wiletasasse katuselambrisse. Mind waldab masendaw rahulolematu tunne. Kramplikult pigistan käed rusikatesse. Alice. ... Alice. ... mitte iialgi ei tohi ta jaada teada, et armaستان teda. Tialgi ei tohi ma awaldada seda. Kuid selle mõistatusliku, mustahabemega mehena algatan ma wõitluse, nagu oleneks sellest mu elu. Tema pärast. ... Alice'i pärast.

Garden ja tema käsilased, kes need ka wõiksid olla, leiawad minus endile walusa wastase. Nende kawad on mulle weel tumedad. Seni pole ma weel kindel, kas nad on süüdlased julmas kuritöös — wan Gethhe tapmises. Kuid ma tunnen, et mu oletused pole tõest kaugel. Tunnen, et mu julged oletused asuwad warsti kindlamale põhjale. Ja siis järgneb meeleheitlik wõitlus, wõitlus elu ja surma peale. Alice'i pärast. ...

Lõpus.

(Kuidas tädi Betsi langeb minestusse, preili Beerebom talitab omawoliliselt ja romaanikangelane saab peawalu.)

„Preili Morrisson ootab teid“, ütles juursugune siledaks-pügatud näoga teener sumbutatud häälel. Ühekski sekundiks ei anna teener mõista, et ta mind on näinud juba warem. See on jama mees, kellele ma sattusin peale, kui ta esimese detsembri õhtul luuras tädi Betsy toa ukse taga.

Silmapiilguks waatan ta teraswaljule, liikumatule näole. Tahtmatult torkib minus küsimus: kas pole see mees mingil wiisil seotud selle jalapärase kuritegijate bandega? Kuid ma ei wõi ju ometi nii lihtsalt igat inimest kahtlustada kuritegudes ja roimades, see läheb juba liig kaugemale! Tõepoolest, ma olen warsti niikaugel, et hakkam pödemä tagakiusamaaniat.

Suursugune teener kummardab. „Palun järgnege mulle“, ütles ta. Ulatan talle oma mantli, mille ta ettewaatliku liigutusega riputab wana, ja järgnen talle mööda pehmeid põrandawaipu. Läbime halle ja suundume pikka koridori. Kogu päewa olen oodanud seda filmapiilku. Oodanud ja kartanud ühtlasi.

Teener läheb mööda jõgisaalist, wäikest trepist üles ja koputab ühe toa uksele, kus ma weel pole käinud. Siis awab ta ukse, nimetab minu nime ja astub siis kummardades kõrwale. Lähen tuppa.

Tuba, kus ma nüüd seisjan, on suur, kõrgete akendega ruum — arwatamasti Alice'i buduaar. Kestked akna eesriided on pooleldi juletud. Tuba wäljas torkas mulle silma, et „Park-lusti“ esiküljel asuwate akende eesriided kõik on kofku tõmmatud. Tappa tungib ainult wähe päewawalguist. Selle eest heidab laualampp tuppa hubast, pehmet walguist. Seentoolil istub wana daam, tädi Betsy, walge lambakoer lamab jälle ta jalgade juures. Alice istub tädi Betsy lähedal pingil. Ta loeb raamatut, mille minu siisestudes heidab kiiresti kõrwale. Alice tõuseb üles ja ruttab mulle wäljasirutatud kätega vastu.

„Olen nii rõõmus, et tulite“, ütles ta närwiliselt. „Oh ... see on kole ... see on nii kole ... wana hea jüdamlik härra van Gelthe ... ta oli alati nii armastuswäärne minu vastu. Do, kes oleks wõinud arwata, et juhtub midagi jelletaolist!“

Tapetud ... jurnud roimari käte vahel! Oh jumal, kui kohutav!"

Mlice puhkeb nutma. Ta õrn, jale teha tõmbleb nuukfudes. Ma ei tea, mis peaffin tegema; nii heameelega tahaffin teda aidata, meeljasti teda lohutada. Kuid olen võimetu. Pikkamisi kogun end ja talutan Mlice'i tagasi pingile. Ka wana daam nuukjub waikselt. „Ja mynheer Moutyn?“ küsin jostistades. „Kuidas käib härra Moutyni käsi?“

„Onu istub juba päew läbi oma töötoas“, lufjub Mlice. „Ta on hoopis murtud ja tafakaaluft wäljas. Mitte kellegagi ta ei taha rääkida sõna. Minult politseile helistab ta iga natuse aja järgi ja küfib, kas on roimari jelgitamisel jõutud edasi. Ta ei lasse ühtegi hinge oma juurde jisse ja hoiab ukse lukustatud. Arwatawasti kardab ta uut kallaletungi ... oh, ma ei wõi mõeldagi jellele. Ja lijaks kõigele weel see kohutaw nägu ööpimeduses!..“

Äärmuseni üllatatult waatan üles. „Misjugune kohutaw nägu, preili Morrisson? Palun öelge mulle ... ja jutustage, mis nägite ööpimeduses?“

„Ah ei“, ohkab Mlice, kusjuures ta juurte pingutustega püüab end sundida rahule. „Tädi Betsh ütleb, et ma olen näinud seda unes, mu ergud olewat üleliia pingul ja et midagi sellejarnast ei wõinud juhtuda ilmsi. Kuid ma kohkufin nii wäga ... olin nii hirmunud, et ei suutnud seda kirjeldada ifegi tädi Betshle mitte.“

„Preili Morrisson, aujameelselt olen pakkunud teile oma abi, palun ufaldage mind. Selge mulle, jutustage mulle kõik, mis te ufute näinud olewat..“

„Misparast peaffin teid tüütama kondilugudega, wiirastustega ja hallutsinatfioonidega? Tädi Betsh ütleb, et..“

„Preili Morrisson, ma ei taha teada, mis ütleb teie tädi. Mind humitab waid teada saada, mis te nägite ... wõi õigemini, mis te nägite unes. Jutustage mulle ... kas teie ei näe fiis, misjuguse põnewusega seda ootan?..“

„Kuid see ei wõinud olla ilmsi ... arwatawasti ma nägin seda kõik unes. Ja fiiski, suur jumal, kui hirmunud ma olin. See oli ööl, mil van Gelthe wiadukti alt leiti tapetult. Ürkaffin, sest kuulfin magadistoa afna all krabinat..“

„Wabandage, et teid latkestan.. kuid kus teie magate... misjuguwel majakorral? On teie magadistoa afnad wastu aeda?“

„Minu magadistuba asub maja teisel korral ja tema akna all on rõdu. Nii siis on aken ühtlasi rõduukseks. Sellest külast on maja piiratud jõega; maja tagumine külg seisab niimelt wees.“

„Täna väga . . . palun jätkake.“

„Auna ma viimasel ajal jalapäraste hoiatuskirja tõttu olin väga närwiline, magas tädi Betsh minu toas. Tahtsin teda äratada, kui kuulsin krabinat, uskusin aga siis, et kuulsin seda unes ja heitsin pilgu kellale. Kell oli kolmveerand üks. Suhuslikult waatasin awatud eesriiete wahelt rõdule. Ja seal nägin ma . . . seal nägin ma . . . oh jumal, see on kole . . . ei, ei — see pidi olema unes, see ei wõinud olla ilmsi, see ei wõinud olla ilmsi!..“ Alice hakkab uuesti närwiliselt nuuskuma.

Tunnen, kuidas külm wärin jookseb üle selja. „Alice,“ jostistan kiiresti, „Alice, tohin ma jutustada, tohin ma kirjeldada, mis nägite rõdul? Oli see üks nägu?“ Alice noogutab meeleheitlikult. Ta nuuskub edasi.

„Oli see üks wastik nägu? Doomuliku koonuga ja wormitu ninaga? Kollane, hirmuärataw nägu jügawa armiga, mis ulatab üle terve näo?“

Alice hüppab piüsti ja kirjatab nii läbilõikawalt, et tädi Betsh waatab kohkunult üles. Drikkudes läheneb Alice ja waatab mulle päraniilmil otja. Siis haarab ta tugewasti finni mu käsiwarrest ja raputab mind kui hullunud.

„See oli tema!“ hüüab ta. „Tädi Betsh. . . kumled ja? See polnud unes!“

Wana daam on tõusnud piüsti.

„Mis on, armjam?“ küsib ta õrnalt, kuna ta hääl kõlab helitult nagu paljudel, kes kaotanud kuulmise.

„Tädi Betsh,“ hüüab Alice, „see härra jutustab mulle, et et ma nägu ööpimeduses pole näinud unes. See oli ilmsi, see oli ilmsi! Sa ei tahtnud seda uskuda, kuid siis see on tõsi! Täpselt nii nägi ta wälja, nagu see härra mulle jutustas!..“

„Aga kuidas wõib see härra seda teada, armjam,“ ütles tädi Betsh, kuna ta mulle prikklaaside läbi kahtlewalt wahib otja.

Kumardan bergelt. „Tean seda sellepärast,“ kirjendan walgult, „et sama kummitus eelmisel ööl käis külastamas ka mind.“

Tädi Betsh heidab Alice'ile imestanud pilgu. . . „Kas kumled ja, tädi,“ hüüab Alice, kuna ta hirmunult surub mu kätt. „Sädaoh! ümbritseb meid igast küljest. Sa meie ei teagi, milles

see hädaoht dieti peitub! Do... see oli kole... see oli kohutav nägu... Kollane ja mustik... ja õudne arm ulatas üle terve näo. Kes võis see olla!..."

Wana daam astub kohkunult tagasi. Ta pillab maha oma prillid ja taskurätiku. Nõdrameelselt mahib ta meie poole. Ta filmad kujukvad pärani, juu tõmbleb närmilijelt. Ta tõstab käed, tuigub... avab juu, et midagi võelda, kuid ükski heli ei tule üle ta huulte. Ta filmaterad pöördumad üles... ta hingamine katkeb... filmapilgu kestel seisab ta kohal kui raskesti närmwipustuses ja hoiab käed kramplikult juu ees, otsekui tahaks warjata mingijugust kohutawat tõde. Siis langeb ta meelemärkuseta maha.

Seisame kui raidkujud. Võpuks Alice saab tagasi tegutsemiswõime. Ta jookseb ukse juurde ja wajutab ühele nupule. Kufagil kangel hakkab helijema kell... pikalt ja laffamatult. Sammud lähenewad kiiresti. Üks awatakse, teener ja toatüdruf astumad sisse.

"Kiiresti," ütleb Alice, "kiiresti — tädi Betjy on minestanud. Tõjite ta üles ja asetage diiwanile. Teatage asjast härra Mouthynile, kufuge arst, Henri, Sieng, tooge ruttu Kölni wett minu toast... ruttu, tehke kiiresti!"

Henri ja mina tõstame tädi Betjy üles ja asetame ta ettewaatlikult diiwanile. Mõne aja pärast tuleb wana daam uuesti meelemärkusjale. Ta awas filmad ja waatab meile segaje pilguga otja. Pikkamisi tuleb tal meelde meie kõnelus; ta käed haaramad Alice'i käte järgi.

"Armjam," ütleb ta maewalijelt... "oh, see on nii kole! Ma ei wõinud aimata, et midagi jellejarnast wõis juhtuda tegelikult!"

"See küll, tädi... ära mõtle enam jelle peale. Küll politsei juba tabab kollase näoga mehe. Ei maffja erutada jelle pärast."

Alice tuleb minu poole. "Ma ei wõinud arwata, et jündmus temale awaldab nii wapustawat mõju, liiategi, et ta jeda algul jugugi ei tahtnud uskuda."

Seidan Alice'ile kawatjstwa ja tõjise pilgu. "Preili Morrison," ütlen lõpuks, "see on tõepoolest kole. Jutustage palun edasi. Kas käis kollase näoga mees ka teie magadistoas?"

"Jutustan teile kõik," ütleb Alice, kuna ta istub kibedasti minu kõrwale. "Kuid midagi pean küjima teilt, enne kui jat-

kan. Misspärast te hiiiate mind praegu jälle preili Morrissoniks, kuna te esmalt mulle ütlesite Alice?"

Tunnen kui veri woolab mul põskedesse.

„See oli filmapilgu erutuses, preili Morrisson. Palun, ärge olge pahane sellepärast.“

„Misspärast peaksin olema pahane?“ lausub Alice õrna naeratusjega. „Õpite mulle rahulikult öelda Alice. Oletame, et selleks annab põhjust ja õigust ühine tutvunemine vastikku kollase näoga ja viimaste päevade jalapärased sündmused. Ei mõi öelda vastastikku „armuline preili“ ja „mynheer“, kui on olemas farnased ühised elamused!“

„Zmestanut waatan Alice“ile. Ma poleks oodanud, et helitatud miljonärilapses mõib leida niipalju waprust. Alice, näib, ei pane tähele mu pilku.

Uksele koputatakse. Teener lasseb sisse arsti, wäikese kõhna mehe, kelle kõrgel ninal seisawad kuldraamidega näpitsprillid. Wäiksete ja hüplewate sammudega tuleb ta lähemale.

„Kus on patient?“ küsib ta käresewa häälega. Alice osutab käega diiwani poole ja annab mulle märku lahkumiseks. Astun wälja uksest; koridoris tuleb Alice mulle järgi. Me mõime jatkata endi kõnelust jöögisaalis,“ ütleb ta ja läheb alla wäiksest trepist, mis wiib saali, mille seinad kaetud tammepaneelidega ja kus lõkendab kodune kaminatuli. Wõtame istet kõrge seljatoega toolidele; peaaegu näib mulle, nagu poleks ma siit wahepeal ära käinudki. Nagu wiibiksin siin esimese detsembri õhtust saadik. Elan kui unes.

Alice jutustab jostistades; ta hääles on weel tunda hirmu, mis talle sifendanud kollase näoga mehe õine külaskäik.

„Mägin nagu ainult filmapilgu,“ ütleb Alice. „Ta waatas läbi akna tuppä ja kuigi tal wõimatu oli näha mind pimedas toas, tundus mulle siiski, nagu oleksime teineteisele wahtinud otša. Mina karjatasin, tädi Betsh kõhtus sellest, ärkas ja küsis, mis on juhtunud. Aga enne kui ma temale jõudsin wastata, oli mees aknalt kadunud. Töin kirjutuslaua laekast oma rewolwri ja waatasin aknast balkonile. Seal polnud näha hingegi. Wäsin ukse ja — wärisedes külmast — waatasin üle balkoni wõre alla jõele. Ka seal polnud näha inimhinge. Kartes, et mõin külmunud, kutsus tädi Betsh mu tuppä tagasi. Oli ka tõepoolest rumalus nüüd, talwe ajal, soojast woodist hüpata wälja ja riietamata joošta rõdule...“

„Kuid see näitab teie waprust, Alice,“ ütlen täis imestust...“

„Kga mis fiis fina tegid, kui ja nägid kollase näoga meest?“ küüib Alice naerdes.

„Güppafin afna juurde ja waatafin ülewalt alla,“ annan kõheldes wastufeks.

„Mõh. . . fiis oled ju fina ka wapper!“ ütleb Alice rõõmsalt. „Täpselt sama wapper kui efimeje detjembri õhtul, kui jookfid aeda kuritegijat otjina.“

„Ei maifa enam kõneleda neift afjadeft,“ ütlen ükskõiksetl.

„Sgal juhul — mees oli ja jäi rõdult kadunuks. Magada ei faanud ma jel õöl enam filmatäitfi.“

„Ütle, Alice. . . on rõdu maja tagufüljele ehitatud terve jeina ulatufes?“

„Ei. Rõdule käib ainult kaks uft. Üks minu magadistoaft ja teine ruumift, mis praegu feifab tühjalt ja kufst pääfeb edafi mu onu magadistuppa.“

„Kas ei mõinud kollase näoga mees kaduda jelle ufje kaudu?“

„Wõimatu, feft fiis oli uks, kui läfjin wälja rõdule, wäljaftpoolt fwletud framplufuga. Waatafin weel järgi, kas luff on riffumata. Samuti ei kuulnud ma ka jõeft mingifugufst folinat. Kwi ta oleks põgenenud jõe kaudu. Siis olefjin teda näinud ujumas. Ma ei juuda mõifta, kuhu ta wõis kaduda. Kuid mingil puhul ei faa oletada, nagu oleks ta läinud tühjalt feifmafse ruumi. Onu afus otjekohje afja uurima. . . ma unufafin ütlemafst. . . kui ma kollase näoga meest nägin efmalt, fiis ronis ta parajasti üle wõre. Ta oli juft sama ilmunud rõdule.“

Kõhkunult waatan üles. Meie pilgud kohtuwad. „Mida fa mõtled, Alice?“ küüfin hirmunult.

Alice wõpatab. „Ma mõtlen, et see oli uus roimakatje,“ ütleb ta wäriwedes. . .

Waifime kaua. Shwardawa ja tundmatu hädaõhu tunnetus sunnib meid waifima.

„Alice,“ ütlen wiimaks, „peame faama teada endi wastafte plaanid. Sa see on wäga, wäga raske. . . feft meie ei tea ifegi jeda, kes on meie wastafed! Kellele peame endi umbrufes waatama kui waenlastele? Meie ei tea jeda. Sa igal filmapilgul wõib tulla uus tapmiskatje. Misfugufe eefmäärgi poole piüüawad need inimesed. Mida nad tahawad? Misfugufed on nende kawatufused? Keda wõi midagi ajawad nad taga? Meie ei tea midagi. Kõbame ringi kui pimedad. . .“

„Siiski mitte,“ katkestas Alice, „jelles kuritegude ja intrii-

gide mõrgus on olemas jiiiski üks tugipunkt. Ja see punkt on...
Garden!"

"Oled ja jutustanud oma onule, mis meil petrooleumiku-
ningast on teada?"

"Jah, teatafin talle kõik. See oli õhtul, millele järgneval
õöl tapeti van Gelthe. Onu naeris ainult minu hirmu üle.
'Laps,' ütles ta, 'ära ennast eruta selle pururikka Gardeni pä-
rast. Ta on kummaline mees, see Garden, kellel seljataga
mitmesuguseid ekstsentrilisi armastusfeiklusi. Seda tõendab
igauks, kes tunneb lähemalt ta elu.' Onu ei tahtnud kõnelda
sellest asjast rohkem. Ta patustas mulle käega õlale ja naeris:
'Sa oled veel liig noor naisterahvas, kõige üle ei või ma si-
ruga veel mitte kõnelda. Kuid ühte võiksid ja kogenud inime-
selt jiiiski õppida: on palju mõistlikum, kui ja nii väga ei pane
tähele juurte meeste era- ja moraalsel elu, liiategi veel jarna-
sel juhusel, kui tal, nagu Gardenil, seisavad miljonid kasutada.'
Gardeni imelikkude feikluste ja ta katusekambri üürimise kohta
onu ei lausunud sõnagi."

"Ja olid ja rahuldatud sellest vastusest, Alice?"

"Ei, sugugi mitte. Tunnen hirmu Gardeni ees. Mispä-
rast oli ta nii filmatorikawalt jõbralik wanahärra van Gelthe
vastu? Mispärast luuras ta uste taga? Onu ütleb, Garden
kartis, et ja jutustad temale, mis tead petrooleumikuningast.
Kuid see pole ometi mingi põhjus, et salaja kuulata pealt teiste
kõnelusi. Ujun, et onu asja võtab liig kergelt?"

"Ja mis arwab härra Mouthyn roimast?"

"Pärast seda pole ma temaga enam kõnelenud. Seni ar-
was ta ikka, et tegemist rumala naljaga, et teda tahetakse waid
hirmutada. „Inimesed, kes joomivad mulle head, tahavad
mulle sisendada hirmu,“ naljatas ta alati. Kuid jiiis tuli mõis-
tatuslik tulistamine esimese detsembri õhtul ja warsti pärast
seda tapeti van Gelthe. Sellest filmapilguist peale ei lahku onu
palju oma töötoast. Ta usub, et teda aetakse taga, filmapilguks-
ki ei saa ta tagasi julgeoleku tunnet. Ka kollase näoga mehe
katse tungida majja on temale mõjunud põrutawalt. Ta ko-
bab samuti kui meiegi pimeduses, kuhu ei ulata wäiksemgi wal-
guskiir. Minult... ta ei aima, mis arwame meie... mis meie
tunneme... ja kindlasti teame..."

"Mis arwad ja, Alice?"

"Garden!... Garden!..."

„Sah, Alice, Garden on jelles draamas kahtlemata peaosaline. Seda tunnen ka mina. Ühiseft kuulutame talle sõja. Kas pole nii?“

Alice pistab oma kerge käeese minu pihtu. „Seda me teeme,“ ütleb ta pidulikult, „nagu kaks waprast sõjaseftilist astume tollesse wõitlusesse.“

Korraga on mul tunne, et pean jutustama talle kõik. Kõik . . . nii Bobist kui Vermeulenist ja teeseldud roimakatsest esimese detsembri õhtul.

„Alice,“ lausun sõjastades. „Alice, mul on julle midagi öelda. . .“

Alice punastab. Ma ei saa aru, mispärast. Ta lasseb korraga lahti mu käe ja pöörab end mu pilgu alt kõrwale.

„Wihkan Gardeni,“ ütleb ta närwiliselt, wärisewa häälega. „Ta waletab. Ta on walelik. . . üks ebaaus inimene. Ja ma wihkan kõiki walelikke.“

Ma ei julge enam teha algust oma pihtimusega. Kiirest piüian pääseda raskest olukorrast.

„Alice,“ kordan uuesti, „tahaksin küsida sinult midagi. Peame jõudma niikaugele, et Gardeni kawatsustest saame kriipsu tõmmata läbi. Ta tahab üürida minu katusekambrit. Mis ta seal kawatsseb teha, on meile esialgu weel mõistatuseseks. Et ta jega midagi piüiab kätte saada, on päris kindel. Kui ma nüüd aga oma tuppa jään edasi, siis peaks see talle olema väga wastumeelt.“

Alice naerab närwiliselt. „Do“, ütleb ta erutatult, „tahtsivad ja ainult jeda mulle öelda?“

„Ja muidugi. Mis siis sina mõtleksid?“ küsin imestanult.

„Mitte midagi,“ wastab Alice häbelikult, „ma ei mõelnud mitte midagi. . . Ma arwasin. . . ma mõtlesin, et ja Gardenist siiski ei mõtle midagi halba!“

„Kuidas ja tuled selle peale?“ ütlen rabatult. „Teie, naised, olete küll väga kummalised olendid. Just praegu me rääkisime, et ühiseft astume wõitlusesse Gardeni ja ta bande wastu. Kas ja juba nii ruttu hakkad kahtlema meie liidu juures?“

„Ei“, ütleb ta sõbralikult. „Saan sinust aru hoopis walesti. Andesta mulle. Näib olewat väga hea mõte, et oma katusekambrisse jääd edasi. See kindlasti rikub Gardeni plaane. Täna õhtul ta tuleb meile einele. Dnu peab siis oma töötoast tulema wälja. Tunnen hirmu tänase õhtu eest. . . Pean alati mõtlema wana hea van Celthe peale ja samal ajal olema sõbralik

Gardeni vastu. Gardeni vastu, kellel on nii külmad filmad ja näol pilllik naeratus. Kuid ma panen kõik teraselt tähele, mis ta teeb. Võib olla pääsime selleläbi weidi kaugemale. Seni meie ei tea veel kuigi palju endi vastastest, seltsimees, teame neist isegi kahetsemisväärselt vähe. Kuid politsei ei tea veel niigi palju. See vähemalt on meile lohutusiks."

Naerame mõlemad. Kuid meie naer kõlab sunnitult. Mõtetes värisen hädadohtude ees, mis meid ähwardavad. — „Meie hoiatame ainult üksainus kord,“ kirjutas kollase näoga mees. Ja see ainuke hoiatus on jäänud tähelepanemata.

Alice avab ukse ja surub mu kätt tugewalt ning kaua. „Õnn kaasa,“ ütleb ta. „Mii siis teeme algust endi sõjakäiguga. Do... ma ei tunne hirmu... kuid loodan, et mul teistkordselt ei tarwitse enam näha meest kollase näoga. Ta polenud kellegi inimene. See oli kurat, kes jõllitas rõduukse taga.“

„Õnn kaasa,“ ütlen tõsiselt. „Esiolgu tuleb meil kõbada pimmeduses... siin, Alice, võta see omale. Ta võib sulle ojutuda kasulikuks...“ surun talle pihku oma revolwri.

„Ja ja ise?“ küsib ta kõheldes. „Lahad ja minna relvastamata? — Ei, ma ei mõtlegi sinu revolwrit jätta omale — peale selle... mul on ka omal üks olemas...“ Ta näitab mulle oma lapssemänguasja taolist tulirelva. „Väta oma browning enda tasku, ta võib sulle veel ükskord olla suureks abiks. Kuid väljas on külm praegu... Dota filmpilgu, ma toon sulle shalli.“

Weidi hiljem tuleb Alice walge autohalliga tagasi.

„Siin,“ ütleb ta, „võta see kaasa, jäägu ta mälestusiks meie liidust... ja nüüd... õnn kaasa!“

Uksele ilmub Henri. Waikiv teener waikjete pidulikkude liigutustega lasseb mu uksest välja.

Ulm õues on lõikaw külm. Tõmban mantlikrae üles ja jooksen — käed jõgawalt surutud taskutesse — kiiresti oma katusekambrri poole. Mu elu on muutunud firewaks kui unenägu.

Preili Beereboom asteldab minu toas.

Sämmastanult waatan ringi. Rogu mööbel on aetud kokku ühte nurka. Akna all seisab kokkurullitud põrandariie. Berenaine ise oma määrdinud põlletolakaga seisab põlwili ja küürib põrandat. Minu kohwrid on kadunud. Ka frakk, mis ma veel ikka Njaatile pole wiinud tagasi, ei ole näha kuskil.

„Wõtku pagan — preili Peereboom — mis siis fiin on lahti?“ küsin perenaiselt.

„Sa, mynheer, ma mõtlefin nii: täna läheb mynheer ometi minema — kas näete? Ja siis ma aitasin asjale natuke kaasa ja pakkisin kohwrid täis. Need on nüüd juba pakifandja poolst wiidud raudteejaama. Kas näete? Teie frati ma pakkisin ka sisse. Ja pildi ja raamatud ja kõik. Nüüd see asi on korras, kas näete?“

„Ma näen jeda, preili. Kuid ma wõin jelle üle tunda waid imestust. Misparast järnane kiirustamine? Kas tahate minust nii heameelega jaada lahti? Misparast te ei oodanud kuni tulen koju. . . See poleks olnud rohkem kui wiisakas. Pean teie tähelepanu juhtima asjaolule, et tuba täna weel kuu- lub minule ja et ma tänajeks jään weel siia. Ka sel juhtumil, kui härra Darkering teile käib peale ja mind käib wälja wi- jata, ei tohiks te ometi. . .“

Wihajelt hüppas perenaine piisti. Ta seisab otse minu ees ja seab käed puuja. Määrdu nud põlle rullib ta enne jeda wiha- felt mingijuguseks halliks sõjalipuks.

„Kuulge kord, mu härra,“ kijendab ta oma kriiskawa hää- lega. „Nüüd on mul ka teile öelda paar parajat sõna. Ürge lo- bisege mulle midagi halba härra Darkering'ist. Ta on kena ja wiisakas härra. Kas teie olete mulle wahest üüri maksnud ette, mynheer? Ei! Aga tema teeb jeda rikkalikult, öiendab kõik aujasti. Seda nimetan ma alles härraks, kas näete? Ja ma olen nüüd rõõmus, et jaan lahti kogu teie jalapärastest ku- patusest. Kollane kummitus istub mul weel weres. Teie teate, kuidas ma mõtlen järnast asjast. Mingijugust nõidumist ega mustakunsti minu majas — ütlen ma. Ja mis ma leiän teie raamatute wahelt? Mis te arwate? . . .“

„Seda ei wõi ma mitte arwata, kõige kallim preili Peere- boom. Oh öelge jeda mulle! Misjugust põrgu kirjandust te leidjite minu raamatukogust?“

Wõidufindlalt tõstab perenaine ühe kõite Niasest üles.

„Noh, preili Peereboom, see on ju ainult Kreeka keel. Mul on wäga kahju, et te jeda lugeda ei oska.“

„Mul pole kõrmugi kahju. Kuulge teie,“ ütleb pere- naine upsakalt, „ma arwasin juba ette, et küllap te leiare, kuidas põigelda kõrwale. Ei, kas te kuulete. . . ei, kas kuulete. . . är- ge tulge siin ühti õpetama preili Peereboomi. Kas te usute, et apostel Paulus oma Korintuse kirjad on kirjutanud järnaste

waresejalgadega? Ptüü, inimeselaps. . . Teil peaks häbi olema. . . Peale selle ma leidjin siin veel midagi. . . kas näete siin. . . nüüd te ei saa enam midagi vastu rääkida, mis? Ptüü... misjugune raamat?"

Perenaine ulatab mulle väikefestaustalise raamatu. See on üks eksemplar Leon Taril'i sensatsiooniliseft ja waleandmetel põhjenuwast teoseft, mis kannab pealkirja „Wabamüürlaste paljastatud saladused“. . . raamat, mille üksford ostjin wanakraamiturult paari sendi eest.

„Waadake lord siia. . .“ ütleb perenaine ja tantfib raamatuga mu silmade all. „Waadake ometi lord siia sisse. . . Sumal kaitstu mind. . . misjugune patutöö! Siin! kõrge auwäärtus annab julasele oma wasaraga hiigla hoobi ja wiskab ta siis puufärki. Sa siin: wainulikud põlmitawad loomapeaga pahareti ees! Jeesus Kristus. . . ja see siin: inimesele pakutakse katepejemiseks nõu julatinaga. Ma ei tea, mis asja sees ma oma käji pejessin parema meelega. . . hüwa!“

„Mul oleks rohkem meelt mööda, kui see jünniks harilikus woos, preili Peereboom. . . Aga kui te arvate, et kogu see patt on minu kätetöö. . . noh, siis ma ei hakka end jugugi waewama, et teile selgeks teha wastupidist.“

„Tänan wäga, asi on mulle niigi küllalt selge. Dollane kummitus istub mul veel kontides. . . ja sellepärast: mida warem te lahkute ära, seda parem. . . Kas näete?“

„Seda ma veel ei tea, preili Peereboom. Kui ma nüüd ka teile üürraha maksan ette, wõib olla annate siis. . .“

„Mitte midagi, mynheer, minu poolt pole mingisugust järjandmist. Härra Darkering on toa eest juba maksnud ja teie peate kolima wälja.“

„Aga kui ma teile maksan sama üüri, preili? Siin, waadake lord sellele mahukale rahapungale: ja jah, preili. . . waadake lord sisse! Kui ma nüüd laks lorda niipalju üürraha maksan ette. . .“

Paks perenaine waatab mulle rabatult otja.

„Pange hästi tähele, preili, nüüd hakkam ma nõiduma. . . nii — hokus-pokus — kas näete, seal on teile kaksikummend wiis guldnat. Pistke raha tasku, ärge öelge kellegile, mis te siin olete kuulnud ja näinud ja hoidke seda kui saladust. Mind laske aga siin elada edasi. Ma ei wõi elada teieta, uskuge mind!“

„Süwa, mynheer. . . mis ütleb aga härra Darkering?“

„Ta ei ütle mitte midagi, preili Peereboom. . . Rõige enam, et lahkudes ufje wirutab kõwemini finni.“

„Noh. . . kas näete, mynheer. . . see on, et teie see olete, kas näete? Ja härra Darfering oma musta habemega näeb ka wähe omapärane wälja. Ta on nagu mõni kommunist.“

„Arwatamasti ta on mõni petis wõi walerahategija, preili. Tema tõttu teil tuleks kaela palju jefeldusi politseiga. Uskuge, see on päris tõsi!“

„See küll, mynheer; kindlasti ta on halb inimene, see Darfering. Nägin jeda kohe esimese pilguga ta näost. Kas teate mis? Usetan mööbli jälle kohale tagasi ja kui Darfering tuleb, siis wõib ta oma raha saada tagasi.“

„Tehud, preili Peereboom. Mina lähen jaama ja toon oma kohwrid seal ära.“

„See ei lähe nii kergesti, mu härra! Mina. . . kas näete. . . ma lubasin Darferingile. . . ma saan. . . ma saatsin pakid juba teie uue aadressi järgi teele, kas näete?“

„Küllap ma jeda juba näen, preili Peereboom; see on wäga rumal lugu!“

„Aga kui te wõtate aurutanawraudtee, mynheer. . . siis te olete paari tunni pärast jälle tagasi.“

„See on kindlasti kõige parem nõu. Siis wõin ma seal ühtlasi teatada, et ma sinna ei koli. Wõib olla, et ma weiditefeks lähen metja jalutama, kuid igal juhul ööbin ma siin. Andke nüüd wõtmed mulle jälle tagasi.“

Tõmban mantli selga, et uuesti minna wälja. Perenaine taarub mulle järgi.

„Mynheer. . . mynheer, weel paar sõna, palun!“

„Mis on, preili?“

„Mynheer, natuke aja eest oli siin mees, kes teiega kangesti tahtis kõnelda. Ta ei tahtnud uskuda, et teid pole kodus, tegi siin kohutawat kisa, nii et naabrikorterite elanikud juba pead pistfid uste wahele. Seal ütlesin mina: „kui te nüüd ei kao kiireks korras, annan teile sarnase nohatäie, nii et kaotate kuulmise ja nägemise. Rasige minema mees, wõi te saate mööda pead, nii et wõite wahtida läbi küljekontide, nagu waras läbi wangimaja trellide.“ Noh. . . siis läks ta minema, kas näete?“

„Kes oli see mees, preili Peereboom? Oli see ehk härra Sackson, keda ma ootasin asjatult?“

„Ei, mlynheer, jeda ilusjat hërra Zacksoni pole ma enam näinud. Mees, kes täna käis, oli musta habemega ja kurratlikkude filmadega. „Ma hoiatan ainult ükskord,“ ütles ta, „pidagu hërra jeda meeles!“

Sämmastanult waatan perenaisele. . . „mees musta habemega?“

„Jah, kuid see polnud mitte Darkering. See oli keegi teine.“

Mu filmade ees lööb kirjuks. Veel üks mees musta habemega. . . kes mõis see siis jälle olla?

„Ja ta ütles, et hoiatab ainult ükskord, preili?“

„Seda ta ütles ja veel, et mlynheer peab fraki wiima otsekohe tagasi või ta lasseb jelle politsei abil ära tuua. See on nüüd kehtnud küllalt kaua, ütles ta.“

Naeran waljult! Ha-ha-ha —. . . see on ju wanakraamikaupmees Sjaak! Kuidas hakkab ma igal pool nägema kummitusi! Zackson, kes lubatud päeval jäi tulemata. . . teener „Parflustis“. . . kahtlen iga asja juures. Imelik, et ma ei kahtle veel iseenda — või Alice'i — või tädi Betsy juures! Kujutatagu ette: Sjaakis, kes tahab tagasi saada oma fraki, hakkab ma juba nägema Gardenit! Wanakraamikaupmees peab veel weidi ootama. . . praegu reisib ülikond kuskil suurlinna ja metsa ääres asuwa maalilise aguli wahel!

„Ma andsin tomale teie uue aadressi,“ jatkab perenaine.

„Mees oli hirmu täis, et võib olla teie teda olete petnud.“

„Wäga hea, preili Peereboom,“ wastan kähku. „Nüüd pean minema, sest muidu hilinen trammile.“

Kiiresti lahkun majast ja ruttan tänavraudtee peatuskohale. Jõuan kohale just parajal ajal. Gemal kõliseb kell. . . aurupilw tungib wälja ühe tänavmurga tagant. . . On jäiselt külm ja pime.

Unifelt istun tänavraudtee wagunis teiste reisijate keskel. Ma ei pane tähele kaasreisijate nägusid. Need on mulle täiesti ükskõiksed. Waatamata wiimaste päewade salapärasele sündmustele, olen rahulik. Olen Alice'iga loonud liidu. Tahan wõidelda tema pärast. . . wõidelda senifaua, kui mustahabemega mehel mass on rebitud maha. Täna õhtul olen ma jälle oma toas ja ootan akna juures, kas ei ilmu jälle midagi kummalist. Sest on kindel: ainult jellepärast üüris Garden mu katusekambri, et sealt midagi näha. Praegu tuleb mulle meelde, et õhtul, mil Darkering tegi mulle hilise külaskäigu, üks aken

õue peal weel oli walgustatud. Akna eesriidel oli näha liiku-
mas warjusid. . . Smelik, et ma warem ei mõelnud jelle peale!
Kuid täna öösel tahan ma jääda ärkwele ja kõik hoolega panna
tähele. Surun näo walge autohalli pehmetesse woltidesse.
Sealt lewim parfüüm mõjub majendawalt ja teeb mu õnneli-
kusts. . .

Lõpuks jääb trammiwagun seisma. Astun wälja. Täna
mul weab: siis pakid seisawad weel jaamas. Teen korralduse,
et nad järgmise rongiga jaadetakse linna tagasi. Kirjutan siis
kirja uuele pererahwale ja teatan, et ma ei saa kasutada nende
külalasket kuuri. Panen ümbrifku paar guldnat raha ja an-
nan siis kirja pakikandjale, kes jelle lubab toimetada kohale.
Müüd jääb weel pool tundi aega, kuni tramm läheb linna ta-
gasi. Neglaselt jalutan agulis ringi. On peaaegu kottipime.
Otsin üles kohwiku, kus on mugawalt soe, wõib olla isegi liig
soe. Kuid arwatawasti see tuleb willajest shallist. Kui hin-
gan sisse jelle shalli parfüümi, näib Alice wiibivat mu lähe-
duses. See on tema parfüüm! Mii jääb shall mu kaela üm-
ber, kuigi kohwikus on kuum.

Kellner, kes toob teed, waatab mulle umbusklikult otja.
Arwatawasti mõtleb ta, et põen grippi ja teenib mind wõi-
malikult kaugemalt, wiinse wõimaluseni wäljasirutatud kätega.
Jään seni istuma, kui on weel aega. Tasun siis arwe ja
lahkun kohwikust. Wäljas on pime. Agul on halvasti wal-
gustatud. Tumedate majatogude kohal seisab sügawsinine tae-
was, mis üleni kaetud wilkuvate kätedega. Linnutee näib
taewawõlwil walge:“ udawiiruna. Jalutan jaamahoone poole
tagasi.

Taliõhtu rahu mõjub minule õnnistujena. Täna on ma-
hajäetud, inimtühi. Mu sammude kõla kajab tagasi agulima-
jade seintelt. Päewakära on kadunud. Kuski kaugel hau-
gub koer, mu seljataga tänawal kostab autosignaali. Siin-seal
majade wahel liigub mõni üksik inimtõugu. Üks kass sööstab
üle tänawa. Ta läikwad silmad wahiwad minu poole. Kau-
gemal hakkab paistma jaamahoone siluett. Üksikud inimesed
jooksewad seal ees edasi-tagasi. Nähtawasti nad ootawad
trammi. Üks taksoauto tuleb mulle järgi ja sõidab kiiresti
mööda. Seal korraga. . .

Kaske ja kiire hoop tabab mind pähe. Ma tuigun . . . lan-
gen . . . firutan käed wälja.

Auto petub. Sõidukist hüppavad välja mehed, haaramad finni mul käsit ja jalust.

Karjatan... raputan endast uimastusjeteunde... kuid fiiski, raske tihe udu tahab wallutada mu aju, kõrvades kohiseb metsikult. Dangen minestusse, tunnen seda selgesti... tunnen seda.

Kuid ma ei taha... ma ei taha... heitlen kui hullumeelne nende tumedate kogudega, kes mind ümbritsevad raudahelana. Kuulen nende hingeldamist.

„Ta on weidi fiksem kui ma mõtlesin“, ütleb üks vihane hääl. „Sa oleksid talle paremini pidanud virutama. Võtku kurat, kuidas see poiss ennast oskab kaitsta!“

Ma mõitlen, peksan käte ja jalgadega enda ümber, poffin, karjun kähisema häälega tühjale tänavale. Jaamahoone juures inimesed muutuvad tähelepanelikuks. Mõned neist hakkavad jooksuma meie poole. Siin-seal avatakse mõni aken.

„Neetud! Wei! Ära viivita kauem...“, ütleb löötsutam hääl.

„Wei! Ta kägistab mu furnuks!“

Surun pikali ühe kallaletungijatest. Üks teine haarab mul ümbert finni. Maadlen, waba käega tõukan mehe endast eemale ja taban rujitaga talle kõhtu. Ta langeb! „Mlicel!“ hüüab hääl minus. Koban oma revolveri järgi, tõmban tulirelwa taskust välja...

Siis... uuesti langeb raske hoop mulle pähe. Mu filmade ees tantšivad jädemed. Mu väljafirutatud käsi langeb jõuetult alla... revolver libiseb mu näppude wahelt ja langeb kõlisedes tänavkividelle.

„Kiirelt“, jostistab ärew hääl, „kiirelt! Meie ei tohi kaotada filmapilkugi!“ Mitmed käed tõstavad mu ules ja kannavad autosse. Tänavalt kostab ärew hüüetefegu. Mehed hüppavad sõidukisse. Automootor põriseb; hetk hiljem jööstame edasi. Üks meestest, kiire stardi juures kaotades tasakaalu, langeb minu peale. Kiiresti sõidame mööda jaamahoonest. Auto aknast on näha ükssikuid walgustatud äriwaateaknaid ja tänavlaternaid. Üks käsi surub mu wõimsalt tagurpidi. Mu peas taob kui wasaraga... siis kaotan meelemärguse.

Seiklusrikas öö.

(Kus Tien Lung mängib malet ja Richard Garden „hiirt ja kassi“.)

Pikkamisi jaan tagasi meelemärkuse. Veel ikka kihutame edasi kohutava kiirusega. Reegi tõmbab autos illes tulitiku ja süütab sigareti. Silmapilguks walgustab leel mu kaaslaste nägusid. Mulle põrnitsewad otja kolm kollast nagu wilstuseismate pilusilmadega. Need on mongoolid, arwatavasti hiinlased. Mu pea walutab lõikawalt. Kuid hekkelisel tuleliku walguse paistel juudan panna tähele kogu auto sisemust. Mu teadmus on tulnud tagasi. Mu oluford on kartust ärataw.

Olen wangiostatud ja mul tuleb meelde „1. detsembri“ käest jaadud firi: „Ole ettevaatlik — meie hoiatame ainult üks ford.“ Tõepoolest, sündinud tõfiasjad näitawad, et nad kuu ei kõhkle. Veel enne seda, kui ma midagi suutsin teha, tungiti mulle kallale ja tehti wõistluswõimetuiks. Olen täiesti teadlik kardetawast oluforrast, kuhu nüüd olen sattunud. Mu elu ripub juuksekarwa otjas. Ja mõelda jellele, et Alice Morrisson kõigest jellest ei tea mitte midagi. . . et ta praegu istub Richard Gardeniga ühe laua taga . . . ja et mees musta habemega talle ei awalda midagi, mitte midagi! Richard Garden wahib talle otja waid oma põlgliku naeratusega, kuulab tema kõnelust, samal ajal, kui minule tehakse kiire lõpp, ilma et esmalt suudaksin tungida ta plaanidesse. Sõwetus wihas surun käed rusikasse. Kiristan hambaid. Wõimetult laman autos, käed seljataha seotud finni. Daman nende kollaste närukaelade wahel, kelledest igauks paari guldna eest on walmis mu kaela pöörama kahelkorrna. Kui palawikus mõtlen järgi, mis pean tegema jellel kriitilisel filmapilgul? Peaksin ma neile paljuma raha? See oleks asjata waem. Naha nad wõtaksid minult küll wastu, kuid ei wabastaks mind jellegipoolest. Ja mis tähendab mu waike honorari summa wõrreldes Ameerika multimiljonäri rahaga. . . Põnewa uudishimu tõttu tahan teada, kuhu mind wiakse. Sõidutatakse mind linna tagasi? Tuleb mul oodata kohtamist Gardeniga?

Kas keegi neist kollastest kelmidest on see, kes ööjel käis külastamas mu katusekambrit, seda ma ei tea. Tulitiku walgusel nägin puht kõrilõikajate nägusid, kuid ükski neist meestest polnud nii kohutaw, kui see kollane kummitus kuuwalges öös.

Pööran mehe poole, kes istub mulle kõige lähemal. „Kuhu me sõidame?“ küsin temalt. Mees ei tee mu sõnadest wäljagi. Ta jääb liikumatult omale kohale, wahib läbi auto akna ja — waitib.

„Kuhu me sõidame?“ küsin uuesti. „Kas ei wõi te mulle öelda, kuhu te mu wiite? Kas sõidame linna tagasi? Kelle juurde te mu wiite? Mispärast weate mind kaasa finni-seotult?“

Waitides waatawad mehed üksteisele otja. Pimeduses wahetawad nad tähendusrikkaid pilke. Tunnen, et nad midagi tahawad öelda ja jellepärast jatkan pealetungi.

„Ma ei saa põrmugi aru“, ütlen neile, „mis te minust tahate. Ma ei tunne teid! Ma ei tea, kes teid on käskinud mulle tungida kallale ja ära wiia. Kas on keegi käskinud seda teha? Ma ei saa aru mispärast! Mispärast tegite seda?“

Jälle waatawad kollased näod üksteisele otja, siis pöörab üks meestest minu poole.

„Lung“, ütleb ta.

„Lung? Kes on Lung?“

„Meister Lung.“

„Ma ei tunne ühtegi meistrit Lungi. Keda ja jellega mõtled?“

„Meister Lung, Dien Lung. Tema käskis teid kaasa tuua.“

„Sa kuhu?“

Uuesti piiluwad mehed üksteisele otja. Üks neist teeb käega waewaltmärgatawa liigutuse. Nad waitiwad. Kõik mu nurumised jääwad asjatuks. Nad ei lausu enam ühtegi sõna.

Ujan end weidi ülespoole ja piilian waadata wälja. Tee ääres pole näha enam ühtegi maja ega tänavolaternat. Kõikjal pimedus. Näen ainult autojuhi liikumatut siluetti ja autolampide helki, mis ulatab kaugele maanteele. Tee on maha jäetud. Mõõrsirgenä seishab ta meie ees, kuni kaob pimedusse. Wasakul ja paremal hakkab eraldama puie kogusid ... männid ja kuused ... sõidame läbi metsa. Dorruga pidurdab autojuht. Naglaselt libiseb sõiduk edasi. Kolm lorda wajutatakse signaalipasuks. Siluett rooliratta juures hakkab liikuma. Autojuht, näib, kuulatab ja ootab midagi. Siis pöörab ta näoga tahapoole ja hiiuab kollanägudele midagi wõõras keeles. Teised wadistawad kiiresti läbi jägi. Üks meestest, kes praegu kõneleb, annab mingisuguse käskluse. Auto

pöörab teelt kõrwale. Kõigume jii-sinna. Sõiduk liigub edasi liiwast rada pidi. Autolaternate walgus langeb pööjastele ja puiele, mis oma otjad on sirutanud üle raja. Üffikud raod puudutawad autokatet. Sõidame aeglaselt edasi. Rada, mis mööda liigume, lookleb maona metsja wahel. Peaeagu näib, et pöörame uuesti tagasi maanteele, siis jälle, et suundume jügamomale metsja. Lõpuks jääb auto seisma. Autojuht astub wälja. Ta awab sõiduki ukjed. Neljas kollane nägu jõllitab mulle otja. Ta jofistab midagi mehele, kes istub minu kõrwal.

„Kõik korras, Wei“, ütleb see. Uuesti waatab autojuht minule. Ta teeb lühida järju liigutuse ja osutab käega wäljapoole.

„Tulge wälja“, ütleb ta. „Tulge wälja, oleme juba kohal.“

„Kus kohal me oleme?“

Siinlane teeb kannatamatu liigutuse.

„Mitte pärida, wälja tulla. Me oleme kohal; meister Tien Lung.“

Siinlaste abil tõusen püsti. Kõidikud lõikawad walujalt lihastje. Mu liikmed on kangehunud. Keegi paneb mulle mürtji pähe. Autotuled on kustutatud. Seisame pimeduses; kõik on waike, ainult männi ladwad kohisewad tuule käes. Jalge all tunnen poolmädanenud lehtede ja okaste kihti. Kujagil metsjas häälitseb lind. Kaugeist kostab autofignaali tuututamist. Seal liiguwad inimesed, kes wõiwad talitada wabalt oma äranägemise järgi! Sõuetu wiha pisarad tungiwad mulle filma.

„Edasi“, ütleb wali hää. Kaks meest haarawad minust kinni ja tassiwad mu edasi. Salga juht käib põlewa laternaga kõige ees. Kollane autojuht jääb pimedada sõiduki juurde.

Mitu minutit läheme pööjaste wahel edasi. Madalad, kihedalt kaswatwad männid ja kuused kriimustawad mu nägu ja käsi. Siis jõwame lagedama platsi juurde. Wanasti siin kindlasti on olnud põld wõi karjamaa. Müüd aga pole siin wist enam ammu kaswatatud midagi. Tähed wilguwad endiselt kaewawõlwil. Korraga kerfib minus küsimus: „Mis wõiks praegu olla kellaaeg? Kui kaua ma lamasin meelemärkufjeta?“

Mees laternaga jääb seisma. Oleme jõudnud ühe maja ette. Sieti see on küll waid hurtsik, madal ehitis kõrge õlgkatusega. Astume sisse wäikse ukse kaudu. Bean kummardama sügawalt, et oma pead mitte liüa wastu uksepiita; siis ajan enese sirgu ja waatan ringi.

Seisame tühjas ruumis. Maja on nähtawasti juba kaewemat aega seisnud elanikkudeta, sest igal pool seintel asub paks tolmuford ja ripnewad ämblikuwõrgud. Puupõrand on räpane ja lagunenud. Ruumi tagupoolest osas seisab lihtne puulaud, millel põlewad kolm küünalt. Selle laua ääres istub mees, keda teised hüüawad „meister Lungiks.“ Üllatunult waatan talle otja. Tema on jeel. See on sama loomalik, õudne nägu, mille üle jookseb sügaw arm, samasugune nina ja wastik lõug, nagu kummitusel, mis nägin kuuwalgel ööl... Pole kahtlust: meister Lung on mees, kes mu lauale jättis hoiatuskirja, kes kummitusena ilmus mu katusekambrisje ja kes Alice'ile sisendas niipalju hirmu!

Mu hing jääb rindu kinni, põlmed wärisewad. Lung on oma käed asetanud lauale, umbes nii, nagu teewad seda spiritistid, kui algawad seanssi. Ta istub kolme põlewa küünla taga kui kurjaennustaw demon. Kuid mis mind kohutab kõige enam, on tema käed — ta uskumatu suured hiiglaste käed, millele tõmmatud glaseekindad...

Üle mu selja jookseb külmawärin. Seal istub Gardeni raffineeritud tööriist: Tien Lung, kollane kummitus, wanahärra van Gelthe roimar. Mitte Garden ise, waid kohutaw mongoollane on kätkestanud furnuks van Gelthe — ja kas ootab mind nüüd sama saatus? Kas tähendawad need mustade kinnastega käed minu surma?

Meheid tasfivad mu õige laua lähedale. Lung tõuseb püsti. Ta waatab mulle oma wäiksete pilusilmadega tardunult otja. Siis korraga wirutab ta rusikaga lauale. Ta hääl mürireb toa seinte wahel wõimsa ääresena:

„Kuhu jätsid sa kirjad, õnnetu inimlaps?“

Kirjad? — imestanult waatan Tien Lungile ja ei taipa, mis peaksin wastama. Mis süguseid kirjajid mõtleb tema? — korraga meelestub mulle midagi. Kas ei taha ta teateid kirjade kohta, mis saatsin politseikomissjarile ja Moutynile? Kuid mis huwi wõiks ta tunda nende wastu?

„Wasta filmapilk!“ karjub Lung. „Ära mõtle wälja mingisuguseid walesid. Kuhu on jäänud kirjad?“

Waatan talle häbematuks otja. „Ma ei tea midagi mingisugustest kirjadest. Urwad ja jeda kirja, mille jai politseikomisar?“

Lung hüppab kui erilajest nõelatult uüles. „Mis?“ karjub ta mekkisult. „Oled ja nad annud politsei kätte? Mees, jelleja ja oled teinud omale jurmaotfufe!“

„Ma pole jaatnud ühtegi kirja, kuid ma tean kindlasti, et politseid on hoiatatud. Kas pole ja jeda teinud ije, Lung?“

Mulle näib olemat kõige kasulikum, kui ma hoiatuskirjade juhtes midagi ei tunništa. Tõenäolif, et hiinlaste bande otfif mingisugust fidet kirjade ja kahtlustuste wahel. Korraga meelestub mulle midagi. Seotult ja relwadeta ei ja ma midagi wõtta ette nende kelmide wastu. Kuid juure häbematuks abil tahan ma wabaneda jellest piinlikust olukorrast. Tõenäolif, et see mul ei õnnestu . . . kuid igal juhul on see ikkagi wõimalus, mida peab katjetama.

„Kuule, Lung“, ütlen rahulikult ja kindlalt. „Mispärast pörutad ja rusibaga nõndawiisi lauase, nagu olekfif jina pere-mees. Sinu mäng on läbi, ja oled kaotanud. Mängid ja malet, Lung?“

Hiinlane wahib mulle tardunult otja. Ta piuuab oma erustit warjata enda jõleda näomaski taha.

„Ära tee rumalusi, noormees“, fiftistab ta wihajelt läbi hammaste. „Sinu elu on minu käes!“

„Just jellepärajt wõikfid ja olla awameelne ja wiisakas. ütke mulle, kas ostad mängida malet?“

Hiiglane waatab mulle waitides otja.

„Waata, Lung“, jatkan mina, „ma olen firglif malemängija. Wõin päewade wiisi juurelda põnewa uülesande ja huwitama kombinatfiooni kallal.“

„Kas see loba hakkab juba lõppema?“ firub Lung. „Mõtke jelle peale, et mul on wõimalif jellele teha fiiret lõppu.“

„Tee aga jeda, kui jul igawaks lähed. Kuid ma ei ufju, et see oleks wiisakas. Mul on wäga kahju, et mul pole tege-mist malemängijaga, sest fiis hindakfid mu loba weidi rohkem ja tarwitakfid mängu reegleid weidi paremini.“

Lund näib asja uüle järgi mõtlewat.

„Mille poole ja lõpuks fihid oma malemänguga?“ küsib ta kaheldes.

„Meister Lung, juurdlesin täna äärmiselt huvitava mängu kallal. Mõtlesin parajasti selle üle järgi, kui härra Wei kumminuuga mulle nii raske hoobi pähe wirutas, et kõik ma lendid malelaual paiskufid segi.“

„Kas ja löid, Wei?“ karjub Lung meeskvalt.

Autajuht, kes praegu on astunud tuppa, langeb kofku, kui halvatuft.

„Ära ole kuri, meister Lung“, ütlen mina, „usu, mulle on see ükskõik, kas mind liiuafje furnuks kumminuuga wõi fägistatafje hing wälja glaseefinnastega.“

Lung waatab mulle tähelepanelikult otfa.

„Mis ja räägid seal?“ küsib ta korraga. „Mis ja mõtled sellega?“

„Kõnelen huvitawast mängust, härra Lung, ühest väga huvitawast kombinatsioonist. Meie mängime mõlemad. Sina oled must waner, ehk ei, nii kõrgelt ei taha ma sind hinnata; ja oled must oda, kuid ja liigud liig kiiresti. . . Sa pead hoolitsema, et emand oleks kaitstud. Selles oled teinud wea, meister Lung. Silmnähtawalt on ohwitseride asend weel wõrdlemisi hea. . . ja jah, sul on neid rohkem kui minul. Kuid sellegi pärast kaotad ja mängu. Sa oledki juba kaotanud. Sinu emand seisab kaitseta. Soiatan sind. See on müstiline, eks ole? Sinu käik!“

„Mis ja mõtled?“ fiftstab hiinlane.

„Wäga lihtsalt, austatud meister. Sa wõid teha weel ühe käigu, siis liiua mind. Üks walge ettur on wähem. Noh, kas ei tunne ja rõõmu oma jaagist? Kas ja ei näe, et walge lipp ähwardab sinu emandat? — Sa oled kaotanud, Lung, loobu mängust. Ükskõik, kas ja walge etturi lööd wõi mitte, kuid mängu oled ja kaotanud igal juhul.“

„Ma ei saa milledki aru. . .“ pomiseb Lung, kuid ta filmad ütlemad, et ta on saanud minuft aru.

„Siis pean ma ütleva weidi selgemalt, meister Lung: täna õhtul einetab sinu isand koos mijs Morrissoniga!“

Lung hingeldab. Rohkenuft waatab ta mulle otfa. „Sa ei taha ometi öelda, et mijs Morrisson teeb katset. . .“

„Ma ei ütle midagi rohkem, Lung. Sinu käik, palun. Ära oota liig kaua. Politsei wõiks ju nabida kinni, kui ja weel asteldad oma wiimase etturiga. Paki oma asjad kofku, Lung!“

See on kõige mõistlikum, mis ja teha võid. Ütle ainult oma mustale isandale, et oleme ta kawatšused läbi näinud. Veel täna õhtul annab miš Morrisson oma löögi."

Segajelt tuigub kollane hiiglane kahele poole. „Miš Morrisson on mu meistri kawatšused läbi näinud? Ujud ja seda?... Miš Morrisson... ja lasseb ta wangistada? Võimatu! Võimatu! See ei või olla tõsi! Siis oleme me kõik kadunud! Sa waletad, võrukael, ja waletad! — Ma kägistan su furnuks!“

„Läpajelt nii, nagu van Gethhe?“

Lung langeb tagasi. „Nii... ka seda tead ja juba...“ ütleb ta miimaks. „Sõber, tuleb aeg, kus pead kaduma. Sa oled tüüritaw ettur meie malelual. Sa takistad minu liikumist!“

„Ma ei teadnud seda veel päris kindlasti, Lung; arwasin seda ainult. Nüüd tean ma seda; kuid mispärast ja seda tegid, pole mulle veel selge.“

„See on ka ülearune,“ hirwitab hiiglane. „See on täiesti ülearune. Kui seda tean mina ja minu meister, on jellest täiesti küllalt. Ja mina... ma tean kõik oma meistri saladused.“

„Ainult ühte mitte, ja taewariigi poeg, et politšei ta jälil on. Ka siis, kui miš Morrisson midagi ei ütleks: politšei walwab teda ööd ja päewad läbi.“

Lung naerab waljult.

„Ja muidugi, ja muidugi!“ mõirgab ta... „See pole mulle uudiseks. Endastmõistetawalt, kõikteadem noormees! See on ju ainult loomulik tema seisukorras. Kuid politšeil pole mingisugust kahtlust.“

„Ei“, wastan tõsijelt. „Politšei ei kahtle tema juures; kahtlen ainult mina.“

Siis lohkun ja tunnen korraga, et olen enese reetnud. Kogu minu maletamine on olnud asjata. Lung märkab nüüd, et politšei ei tea midagi, mitte midagi... Kollane hiiglane küürutab minu poole. Ta must käsi langeb raskelt minu õlale.

„Sain aru!“ ütleb ta, „sain aru! — Mina võidan mängu, armas sõber, must emand võidab. Politšei ei kahtle milleski. Kahtlus on olemas ainult sinul. Ja need kahtlused lõpewad siinsamas. Siin, selles jamas majas, jamas metsas! Edasi võtke ta kaaja, mehed.“

Kolm hiinlast haaravad minust finni. Tõukan neid käsi-
warte ja õlgadega, pekjan jalgadega ja hammustan. Mu
käed on seotud. See halvab mu tegujõudu. Wastupanu
ei kesta kaua. Warsti olen täiesti hiinlaste wõimuses, kuid
kijendan weel nii waljult kui juudan: roim! roim! — Lung
lööb mulle käega wastu nägu.

„Nii,“ hirmitab ta. „Röökimise kombe wõõrutan ma sinust
ära. Ja nüüd, noormees, kui tahad weel palwetada, siis tee jeda
kiiresti. . . Lung pole harjunud igaford olema nii wastu-
tulelik!“

„Lung, tahan hoiatada sind. Sa ütled, et tead kõiki oma
meistri saladusi? Pea meeles, et see on kardetaw. Sul on pe-
remees, Lung, kes su üksford kõigi ju saladustega teelt ära
foristab. Mõtke siis minu peale, Lung!“

Weel ford wirutab Lung mulle käega wastu pead. Ta
rukslas lööb kui wajar. Pooleldi meelemärfujeta hirmust ja
walust langen kokku. Alice... Alice.. mu hea Alice! Kuid jelle
kollase kõrilõikaja ees ei näita ma, et tunnen hirmu.

„Kindlasti ta teeb jeda, Lung!“ —

„Kui ja jelles kindlamini tahad weenduda, wõid ta enda
käest küsida. Ujun, wõid teda kohata täna õhtul, kui ta
minu perenaisega tuleb kauplema. Ta kindlasti pakub suurema
summa mu katusekambri eest, jest jeda ta tahab saada ometi iga
hinna eest.“

Järju liigutufega ajab Lung enese firgu. Umbusfliktult
wahib ta mulle otfa. Ka teised hiinlased jääwad kohkunult
seisma.

„Mis ja lobised,“ kogeleb Lung, „ja ei taha ometi öelda, et
meister. . . tahtis üürida sinu tuba?. . . Mis jee peab tä-
hendama?“

Imestanult waatan üles. Mu sõnad on awaldanud süga-
wat mõju. Mispärast on need kollased kõrilõikajad nii koh-
kunud?

„Sellest ei tea ma midagi!“ jofistab Lung oma kaaslas-
tele. „Mida tahab meister? Misjufused on tema kawatsu-
jed?. . . Räägib jee mees siin tõtt! Tahab peremees süü weere-
tada meie kaela ja ise miljonitega põgeneda kindlasse kohta?“

Nagu uppaja õlekõrrest haaran finni ta hirmust. „Lung,“
ütlen talle, kuna mu peas asub weel tihe udu. — „Näib siiski,
et ja ei tunne kõiki oma meistri saladusi! Pea meeles: olen
hoiatanud sind!“

„Tahad mind meelitada wale teele,“ pomiseb Lung wastuseks.

„Eks waata ise järgi,“ ütlen kuivalt, „kuid pea meeles, et mu katusekambri tulewane elanik peab ootma üles mu pere-naise. Võid ise kõnelda Richard Gardeniga... ja küsida, kas lasen ta sinu ja ju kaaslased üles puua wõi mitte.“

Siinlased wahetawad omawahel kiiresti pilke, milledest näib nagu oleksid nad millestki aru saanud. Autojuht awab juu, nagu tahaks ta midagi öelda. Kuid Lung lööb talle wastu nagu: löögikaja kostab õudselts tühja toa seinte wahel.

„Baiki,“ karjub Lung autojuhile, „las see mees räägib wälja mis ta teab ja fina pea oma juu. Kas ei märka ja, et meid tahetakse reeta?“ Ta wiipab kaaslastele. Siinlased wõtawad mu uuesti käte wahele ja seowad mu kõwemini finni. Nad topiwad mulle autoshalli fugu. Mu pea hakkab pööritama, filmade ees lööb kirjaks. Näen ainult kollaseid nägusid ja küünlaid... põlewaid küünlaid. Siis tõstawad tugewad käed mu üles ja heidawad nurka õlgedele.

„Peame esmalt vaatama järgi,“ ütleb see, kes esmalt kõneles autos. Siis kuulen sofistamiist, keegi ütleb sügawa häällega: „Arge tapke teda.“ Üks langeb rakjatades finni. Mu pea walutab lõhkemiseni; meelemärfujeta jään lamama õlgedele.

Üks punkt hõõgub kui punaseks aetud nõõpnõelapea pimeduses. Keegi istub minu kõrwal ja suitsetab sigaretti. See peaks olema hiinlane, kes mind jäetud walwama. Pikkamisi pööran end ümber; kõik mu liikmed walutawad metsikult. Critti wäljakannatamatu on walu käsiwartes. Siis teen üllatama leiu: topis minu juust on wõetud wälja. Autoshall on pööratud kofku ja asetatud mu pea alla. Hammastunult waatan üles.

Mees hõõguwa sigaretiga istub liikumatult; näib kui oleks ta jäänud magama. Kuid ta filmad on lakkamatult summatud minule. Meis filmis, mis poolpimedas toas mulle waatawad fikija pilguga, märkan wõõrast ja wõigast läiget. Tõusen weidi istukile ja waatan otfa oma walwurile.

Kuid otjekui wälguist rabatud langen tagafi õlgedele. Seal, minu ees, istub Richard Garden — wõi õigemini mitte Richard Garden... waid Paul Darkering oma jalkõulikonnas.

anille warukad on rebenenud ja katkised, narmenenud pükid täis auke, näeb wälja õige närusena ja — äärmiselt rahulikuna. Ta pilkawad filmad wahiwad mulle otja.

„Tere õhtust — härra tola!“

Wähemalt kümme sekundit olen üllatuselt keeletu. Garden siin? Ja Alice jutustas mulle, et ta õhtusöögiks tuleb „Parklusti.“ Olen ma siis ikkagi eksinud ja on Paul Darkering siiski keegi teine kui Richard Garden? Segaselt waatan mehele, kes kannab musta lõuahabet.

„Tõepoolest,“ ütleb mees naerdes, „ma olen see tõepoolest, mu noor sõber, Richard Garden. . . wõi Paul Darkering, ükskõik kuidas mind tahate nimetada. . . Mulle see on täiesti ükskõik. Wõib olla on teile nimi Darkering rohkem meeltemööda, sest selle nimega õppisite mind tundma esimesel korral, eks ole? Aga kui tahate mind parema meelega nimetada Gardeniks — ja sel nimel on paljude juures maagiline kõla — siis tehke seda rahulikult.“

Wõistatusliku mehe pilkawad sõnad on aidanud mu rahu jälle kätte saada. Enam pole mingisugust kahtlust: Garden ja Darkering on üks ja sama isik.

„Olete muidugi väga imestanud, et istun siin nii väga rahulikult,“ jatab Garden. „Tõepoolest olen ka ise selle üle imestanud. Kui oleksin tahtnud, istuksin ma nüüd mugawalt Parklustis ja kannaksin oma elegantset õhtuülikonda selle näruse riietuse asemel. Kuid uskuge mind, noor sõber. . . On tingitud ainult minu ülsjuurest huwist teie isiku wastu, et ma ei hoolinud midagi ööst ja külmaist ning loobusin meeldiwast kooswiibimisest miss Morrissoniga, kui aga teid saaks näha. Nii siis tõmbasin selga oma läbipaistwa ülikonna ja jätsin fraki puutumata.“

„Näen läbi teie rübala ülikonna kogu teie musta hinge, mister Garden! Mis kawatsused teil õieti on?“

„See on lubamatu wiga loogikas, ‚contradictio in terminis.‘ Kuidas on võimalik näha kellegi musta hinge, kui weel ei teata midagi tema kawatsustest ja kui pole selge, kas ta tõesti teeb tegemist mustade asjadega? Kas te ise ei leia, et sarnane ütetus on weidi ebaaus?“

„Wõin kõnelda nagu tahan, mister Garden. Mu tundmused ja aimdused kõnelewad mulle juba küllalt. Tean, et ma ei peta ennast.“

„Kas ei arma teie, et teil on kalduwusi saada selgelt-nägijaks?“

„Oma seisuforras mõite kergesti rääkida! Lõbustage end aga wastajega, kes teie ees lamab seotult ja abitud.“

„See juba pole teie poolt mitte üksnes ebaaus, waid ka wiijakujeta. Teie pole sugugi köidetud. Mhetasin teid muga-walt lamama ja isegi shalli panin teile pea alla. Olete tänamatu inimeselaps; isegi teie lihane ema poleks teie eest hoolitšenud paremini. Olete täiesti waba... Minult see wäike riistapuu siin peab taltjutama teie arujaamatut wiha.“

Garden mängib rewolwriga. Hõõrun oma walutawaid liikmeid ja ajan enese istufile.

„Miks Morrisson oleks kindlasti väga imestanud, kui ta meid siin farnaselt kuulaks westlemat“, ütleb Garden aeglaselt. „Ta ei saa aga meid kuidagi näha ega kuulda, jelle eest olen ma juba muretsšenud.“

Wõpatan tahtmatult. Mis mõtleb ta sellega?

„Ärge kohkuge, noor sõber“, ütleb Garden rahulikult. „Miks Morrisson waewas end asjadega, mis ei kõlba tema-wanusele neiule. Ta ajas mu asjad segi. Midagi farnast ei lasse Richard Garden omale iialgi meeldida. Nii siis mõtšin tarmitusele abinõud, et ta ei saaks teha enam midagi halba.“

Karjatades hüppan piisti; wäike läikiw rewolwer Gardeni peos on sama, mida üksford näitas mulle Alice... see on Alice'i rewolwer. Wihaselt jõostan Gardeni poole. „Kaabakas! Mis olete teinud Alice'iga?“

„Rahulikult, sõber“, ütleb Garden küüniliselt ja juhib rewolwriotsa minu poole. „Ei maksa nii väga erutada; Alice Morrisson on tehtud kahjutuks. Ärge minge kurjaks, muidu pean ka teid tegema kahjutuks, nii wastumeelt kui see mulle ka poleks. Kas ei ole te jelles mõttes minuga ühel arwami-sel, et teid siin ilma suurema waewata wõin teelt koristada.“

Wihaselt kiristan hambaid, kuid Gardeni rewolwer hoiab mind tagasi.

„Teie olete kaabakas, Richard Garden! Mis tegite Alice'iga! Rõnelege, wannutan teid! Selge, jumala pärast õelge! Mis tegite Alice'iga?“

„Mägin teid sõber Lungiga täna õhtul mängivat malet“, pihkab mustahabemega mees, kuna ta revolver laskamatult on suunatud minule. „Ma ei tea, kas teie teadmised malekunstis on nii eriti suured; kuid waevalt jeda maksab loota. Kuid te wõitlejate wapralt ja mulle meeldiwad jarnased inimelad, kellel on julgust. Meeldite mulle praegu palju enam. . . jallin heameelega weidike idealismi ja kibrutawat iseloomu. . . Müüd, miss Morrissoni wapper rüütel, koguge aga natuke julgust. Teil on jeda tarwis, sest teie pool on praegu wäga nõrk. Kuid te ise ei saa sellest sugugi aru. . . Pange tähele, et te mängu ei kaota! Rahulikult sõber, ärge närweldage nii palju. . . mõelge selle peale, et mul revolver on peos.“

Teadmine, et olen wõimetu selle küünilise mehe vastu, teeb mu haigeks. Nagu joobnu tuigun ma toas siia sinna, kuni ühes nurgas langen jõuetult maha.

Pikkamisi läheneb mulle Garden oma revolveriga.

„Teie olete kaabakas, Garden,“ kähisen wihast wärisewa häälega. „Teie olete jüdametunnistujeta madu, roimar . . . roimar . . . teie pärast kähistab Lunge õnnetu van Gelthe; warsti kõwaldate ka weel Dien Lungi. Ükski koer ei haugu selle järgi.“

Gardeni revolver on weel ikka laskamatult juhitud minu poole.

„Pidage meeles, noor sõber, et teie elu ripub juuksekarwa otas. Olete küll wapper pois, kuid täielik idioot ja eesel. Kuigi ma ei wõi öelda, et oma intiimse westluse tõttu meister Lunge, minu plaanid. . .“

„Teie plaanidega, mister Garden, pole mul midagi tegemist.“

„Täiesti õige, noormees! Oleks te sellest saanud aru weidi warem, siis poleks te praegu wiibinud siin.“

Pikkamisi astub Garden lähemale ja kummardab minu kohta.

„Särra rüütel“, fohistab ta pilgates, „mis wõtaksite ette, kui ma teid lasen wabaks?“

„Esijoones lähemini politseisse ja jutustaksin seal, mis sugune kaabakas te olete.“

Darkering naerab waljult. „Süwa, mu romantiline idioot . . . kuid see pole õieti kohane talituswiis teile. Kui üks rüütel on wängistatud ja wastane ta jälle wabastab, siis ei jää

tal muud üle, kui oma daami juurde minna tagasi ja teatada, et ta on mõidetud. Peale selle peab ta oma relvad panema maha. Politseist ei või riütliliku kofkuleppe juures olla juttugi.“

Ma ei vasta. Garden naerab edasi. . .

„Või politseisse lähete esijoones? Sa jutustasite, et New-Yorgist tulnud Richard Garden on kurjategija? See oleks politseile täieliseks uudiseks! Ha—ha—ha . . . Uskuge mind, mu pois, teid peetakse seal ainult ogaraks. Loomulikult on teil teatud määral õigus: iga mees, kes end bürooteenijast on üles töötanud multimiljonäriks, on juur kaabakas. Seda võin teile finnitada aujameelselt, kuid kas arvate, et politsei seda usuks?“

„Sa peab jellega vähemalt arvestama“, ütlen nõrgalt.

„Sa arvestab ainult jellega, et kuulutab teid nõdrameelseks. Kuid tehke seda minugipärast, ma ei püüa teid takistada selles. Sa nüüd jumalaga mu kangelasmeelne idioot, mu kiirustan Roland! Miss Morrissonile tundub väga võdrastavana, kui ta oma lollriiütlit ja autoshalli nii puretult saab tagasi. Täna teid veel antud informatsiooni eest. Olen teile väga tänulik! Nüüd tahan Lungi weidi rahustada.“

Paikudes langeb üks kinni. Garden on kadunud. Gullumeelsest tormast vastu üst. Silja! Väljaspoolt ta pööratakse lükku enne kui jõuan kohale. Olen wang. Võtan laua, mille taga Lung toimis minu ülekuulamisest, ja wirutan jellega vastu üst. Usjata. Kaske üks ei anna järgi.

Wäsinult loobun ühe lõhkumise ja koban pimeduses ettevaatlikult ringi. Mu käsi jatub vastu ümarikku, kleepuvat ja rasvast eset. See on üks küünaldeist, mis põles sel ajal, kui westlesin meister Lungiga. Kiirelt süütan küünla ja otsin toa läbi. Väike aken äratab mu tähelepanu. Wärisewate sõrmedega, ergud äärmuseni pingul, kõrvaldan üfifikud klaasikillud, mis weel on lagunenud aknaraamide wahel jäänud alles. Väljaspoolt on aken sulletud luugiga. Põrutan rusikaga vastu luuki. Suba esimehe löögi ajal annavad roostetanud hinged järgi ja juured tüfid pehtinud puud langewad maha. Suurema waewata awan luugi. Poen läbi aknawause ja lasen enese alla pööjaste whele. Väljas on kuu- ja tähewalge öö. Gääletult rooman edasi, jooksen üle tagumise õue ja kaon metfaserwal kasmawate mändide wahel. Puutimuid seisawad tihedalt üksteise kõrwal. Igal hetkel kriimustan oma käsi ja

nägu vastu otsti ja offaid. Ruhu ma põgenen? — pole ai-
mugi jellest. Misjuguses suunas pean liikuma? — tean seda
niisama wähe. Ainult üks mõte tiivustab mind: ära — ära!
Niikaugale kui võimalik mahajäetud elanikkudeta metsa majast,
kus mind warsti hakataks otstima ja kus võib olla mu kadumist
juba nüüd on märgatud. Jooksen, jooksen pimesi edasi kui
hullunud hobune — komistan, kukun, tõusen üles ja jooksen
edasi — eemale siit, eemale siit! Võikaw walu wafakus küljes,
hingeldan, süda klopib pööraselt. Ma ei juuda enam. Lõ-
puks muutub mets hõredamaks; männid ei kaswa enam nii
tihedalt koos. Puie wahelt hakkab paisuma awaram koht.
Wiimase jõunatusefega jooksen edasi... seal peab olema maan-
tee! Nõtkumate põlmedega, waewalt jalgu wedades järgi,
astun metsast wälja ja waatan ringi. Segaselt jään kohale
seisma. Minu ees seisab põld ja seal taga üksik, mahajäetud
metsamaja. — Olen jooksnud kui nõiaringis ja jälle tulnud
tagasi endisele kohale.

Sammud lähenewad. Niiresti peidan enese pöösaste wa-
hele. Üks mees möödub; tal on käes põlew latern ja ta läheb
aeglaselt metsa ääres edasi. See on wäike, kuid tugewa teha-
ehitusega mees. Nõrgas kuuwalguses näen parajasti tema
nägu — kahwatu, kitsas nägu suurte tumedate filmadega. Kor-
raga meelestub mulle, et olen seda nägu näinud juba warem
— üheainja liihikese filmapilgu festel, kui auto sõitis õhtul
minust mööda. Üksikust metsamajast kostab minuni teraw wile.
Mees seisatab... kuulatab ja wilistab vastu. Näen selgesti
tema terawaltlõigatud profiili terawa totkaninaga. Ta awab
laterna; hele walgusjuga tungib metsa alla, kus hakkawad lii-
kuma hiiglawarjud. Sirmu tõttu jääb mul hing rindu kinni.
Kas märkab mees mind? Laman liikumatult pöösaste wahel
— pikali külmanud maapinnal... ja waatan talle otse. La-
terna walgus langeb ta näole. Milline üllatus... wärisen eru-
tuselt!

Mees laternaga pole keegi muu kui härra, kes totkorral
tuli wanaasjade kauplusesse, kui Ssaakilt laenasin fraki...

Mees juleb laterna uuesti, ainult wäikeste pilude wahelt
paistab weel walgust. Ta jatab oma teekonda. Ettewaat-
likult hiilin talle järgi. Arwatavasti tahab ka tema minna
wälja maanteele. Mets muutub järjest tihedamaks. Pean
olema wäga tähelepanelik, et end mitte reeta. Üks oks prak-
satab mu jala all... Nüüd muutub mets heledamaks; pea-

aegu lasen kuuldawale rõõmuhõiske: — maantee! Seidar pikali kuiva kraawi põhjal Mees laternaga pole märganud midagi. Ta jääb seisma pimedas puiesalu alla. Maanteel näen seiswat autot. See pole sõiduk, millega hiinlased mu sõidutajid siia; see oli suur finnine auto. Maanteel seisew sõiduk on aga väike, purjeriidest kattega. Mees asetab laterna maha ja näib midagi otswat. Siis pöörab ta ümber ja läheb õige minu lähedalt mööda; kuid mind mees ei märka. Ta laterna walgus kaob tiheda metsa wahese. Olen ükfinda maantee ääres kraawis. Kas pole mind meelitatud lõksu? — kas võib õnn mulle olla nii joodus? Kaugelt metsamaja poolt kostab weel furd läbilõikaw wile. Kui ootan liig kaua, võib mees tulla tagasi... Pean tegema katset... ma ei tohi kõhelda kauem... Rooman auto juurde ja ajan enese sirgu. Wärisedes erutuselt tõukan sõiduki rohkem maanteele. Nii... mitte enam kaugemale... Siit wõin wabalt wõtta kurwe... Mind haarab hirm, et weel wiimajel filmapilgul võib keegi fõosta pimedusest ja takistada mu põgenemist. Kiiresti jooksen ümber sõiduki, rebin ära mootori katte ja heidan ta sõidukisse. Mootori käimapanek on paari sekundi töö. Sõiduk rapleb, mootor töötab wärisedes, hüpe autosse, esimesele järgneb teine, teisele kolmas kiirus. Sõiduk fõostab ööpimedusse.

Samal hetkel lendab üks väike kuju wihase kuradi hüpetega minu poole. Näen weel parajasti ta kollast nagu läikivate pilufilmadega. Liig hilja! Sõiduk on möödunud teekurwest ja fõostab noolfirgelt edasi. Plaks! — kostab minu seljataga. S—st, wihiseb midagi mu peast mööda. Plaks! — S—st—st—st wihiseb mu öla juures. Hüpeldes tormab sõiduk edasi. Kaugel seljataga on weel kuulda ükfikuid rewolwripauke.

Nüüd pean pidurdama. Maantee teeb järsku kääna; kiirus on weel liig suur. Singe finni hoides juhin sõiduki hädaohhtlikust kohast läbi; auto tagumised rattad tõusewad peaaegu õhku. Siis seisab mu ees jälle nõõrsirge maantee. Pimedas koban wajakü käega ringi, kuni leian liilitaja. Süütan tuled. Heledad walgusjoad langewad minu ette maanteele. Metfikü kiirusega sõidab sõiduk edasi. Lõikaw tuul annab aset tormile ja kaswab orkaaniks. Mu juuksed on rebitud tahapoole. Mu filmad on pisaratest poolpimedad, pisarad woolawad üle põskede juustesse. Tagasi linna... Alice'i juurde... Alice'i juurde...

Kirew filmilint.

(Kus igajugused arusaamatud sündmused wahelduvad korrapäratuse järjekorras.)

Kui ma lõpuks peatun „Parflusti“ willa ees, lööb idapoolne taewaserw juba punetama. Walge maja seisab imesustwäärjelt waikest ja mahajäetult puude wahel. Näib, kui uinuks ka hoone ise, nii rahulikult ja liikumata seisab ta poolpimedas fisisjeidutee taga; suur wäraw on awatud. Mitu korda olen autofignaalliga teinud häält; keegi ei ilmu nähtawale, ühtegi afnaeesriiet ei tömmata üles, miski ei liigahtu. Autopajuna läbilõikaw tuututamine läbistab mõikalt niiske talihommiku. Kuid ükski inimene ei tunne hupi tumeda sõduki wastu, mis juba nii wara hommikul peatub wärawas. Kuu on taewawõlmil muutunud õige kahwatuks ja warajane lind häälitseb kuskil puu otjas. Aeglaselt sõidan wärawast fiske ja juhin auto hiiglapuude tihedatesse warjadesse. Näib, kui tuleks maja lähemale, nagu tuleks ta mulle wastu, kuna ta järjest muutub suuremaks. Rüstutan tuled ja sõidan, ilma et enam annaksin signaali, päris maja lähedale.

Korraga hüppab suur mehekogu teele ette ja tõstab käe üles. „Pidage!“ Waitust läbistaw teraw wile. Sammud hakkawad lähenema. Olen igast küljest politseinikkude poolt piiratud. Paar politseiagenti otjivad läbi sõiduki sisemuse. Üks politseiinspektor paneb mootori seisma.

Esimesel filmapilgul hämmastab mind nii paljude inimeste ilmumine, kuid warsti saan aru, et pärast Dien Gungi külasõidu „Parflusti“ willasse on politsei hakanud tegutsema palju energilisemalt. Politseiinspektor awab autoukse ja wiipab mulle käega: „Kas olete nii lahke ja astujite wälja, mynheer?“

„Seameelega, härra inspektor?“

„Tahin ma küsida, mis te siit otjite nii warasel tunnil? Usun, olete minuga ühel arwamisel, et harilikult nii hommiku wara ei tehta külasõike. Tahin ma teada teie nime... öelge mulle, mis te siit tahate?“

Ütlen oma nime.

„Minu külastuse põhjus on hoopis eriline, härra inspektor. Muidu poleks ma nii warakult siia tulnud. Pean tungiwalt kõnelema mijs Morrissoniga.“

Inspektor waatab mulle puurivalt otša.

„Ärge pange pahaks, mynheer, kuid ma tahaksin meelsasti kuulda mõningaid üffikasju sellest kõnelusest. Peale selle, mis Morrisson magab veel ja on väga küsitaw, kas ta teid vastu tahab wõtta. Annan teile nõu veel mõni tund oodata ja kui teie uudised on kiireloomulised, siis awaldage nad minule.“

„Seda ma ei wõi, härra inspektor. Asi on mis Morrissonile äärmiselt suure tähtsusega. Pean esijoones kõnelema temaga, siis wõib tema teile need teated anda edasi. Kas ei tahaks te olla nii sõbralik ja mind lasta läbi.“

Inspektor astub mulle uuesti teele ette.

„Wabandage, mynheer... ma ei wõi teid lasta majja, sest ma ei tea, misjugused on teie kawatšused. Teie õine külasõak wõib seista ühenduses roimaga härra Mouthni vastu.“

„Van Gelthe vastu, arwate muidugi...“

„Eh! ka van Gelthe vastu.“

Üllatunult waatan inspektorile... „eh! ka van Gelthe vastu?... Mis te mõtlete sellega?... On siis tehtud katset tappa ka härra Mouthni?... Sellest ei tea ma mitte midagi. Ma ei saa teist aru... see ei wõi ometi olla tõsi...“

Nüüd heidab inspektor mulle imestanud pilgu.

„Teie ei tea, et Mouthni perekonda taheti jaata teise ilma?...“

Rusuw waikus, mis kestab piinlikult kaua.

„Nii siis, mynheer“, ütleb wiimaks inspektor, „peame waatama järgi, mis on teie ütelistest tõsi. Kuna aga täna õösel taheti tappa Mouthni perekonda, pean ma iga wõõra suhtes olema väga ettewaatlik. Sa ärge pange pahaks — teie wälimus pole just sarnastest, mis aitab äratada usaldust; tahan teie üle kõneleda komissariga.“

Inspektor kummardab liig sügawalt ja lahkeb. Daks poliitseiagenti wõtawad mu endi wähele ja walmawad mind rahutusksegewa hoolega.

„Mitte küsi toppida taskudesjel Wabandust... kas ei paneks te käed rinna peale risti?“

Imestanult waatan ringi — kelleks mind siin õieti peetakse? Müra tõrku pööran pilgu seljataha; autot, millega sõitsin siia, wõib veel maewalt tunda. Poliitseiagendid on sõiduki koost peaaegu lahti lõhkunud. Otsitakse läbi kõik padjad, mootor, kastid — ijegi kummid rebitakse ratastelt maha ja wadatakse täpselt järgi.

Inspektor tuleb tagasi ühe teise mehe saatel. See on komisjar. Ta tunneb mu otjekohe ära, ei avalda aga ainsa pilguga, et minu siinwiibimine teda üllatab. Lõepoolest, see mees on õppinud warjama oma tundeid.

„Nii — nii . . . meie ajakirjanik“, ütleb ta rahulikult, kuna ta filmitseb mind pealaeft jalatallani . . . Te näete weidi puratud wälja, mynheer . . . Nii umbes nagu kõlbmatu käfifiri toimetufe paberiformis.“

„Tulin jüa, härra komisjar, et kõneleda miß Morrissoniga. Kas olete nii lahke ja lubate mul minna majja?“

„Mitte nii kiirelt, mynheer. Palun jutustage mulle, mis tahate öelda miß Morrissonile. Teie uudised näiwad olewat huvitawad. Näete wälja wäga romantilisena. Kas pole te habemeajamise juures weristanud oma nägu? Soowitan teile edaspidi tarwitada giletti.“

„Gärra komisjar, mul pole aega naljatamisteks. Pear teid tungiwalt paluma, et laskejte mind majja. Palun miß Morrissoni, et ta pärast teile teataks kõik.“

Komisjar heidab küsiwa pilgu inspektorile! nad wahetawad fofistades paar kiiret sõna.

„Wäga hea“, ütleb komisjar, „kuid enne peame teid läbi otjima. On auto juba järgi waadatud?“

Üks politseiametnikkudest lööb kontsad kofku.

„Just nii, härra komisjar. Ei leidnud midagi.“

„Kummidest ka mitte midagi?“

„Mitte midagi!“

„Ja patjades?“

„Padjad on löigatud puruks, härra komisjar. Seal sees ei leidunud midagi.“

Roomiline asi! Nutol, mida ma kunagi ei saa nimetada omaks, on padjad löigatud puruks! Lugu wõib muutuda õige keeruliseks.

Inspektor otjib mu põhjalikult läbi. Ühtegi taskut ei jäta ta puutumata. Nad nuufitwad läbi mu westi — mu saapad — ifegi mu pintsaflu woodrile ei anta armu. . . Politseinik- kude käed kobawad piki mu käsiwarfi ja reisi, nagu tahaksid nad mind massjeerida . . . Kuni mind lõpuks lastakse wabaks.

„Teie taskunoa, tikutoofi ja uuri jätame esjalgu oma kätte.“

„Olete wäga ettemaatlik, komisjar.“

„Meil pole wõimalik olla küllalt ettemaatlik, mynheer.“

Inspektor jaadab mu walge uinuma maja juurde. Kuid maja uinus waid näilijelt. Kui astume üles laia treppi mööda, awatakse ejuks. Üks politseiagent ja Henri, Moutyni teener, ootawad meid juba. Teener on rietatud ja wäliselt sama ligipääsematu kui alati. Minult weidi kahwatum ta näeb täna wälja — kuid arwatamasti see on waid minu ettekujutusel nii. Ülewal trepipöördel piilub Sienie, toatiudruk, kõhmunult ja uudishimulijelt ümber nurga. Ka wäike kriminaalametnik jookseb edasi-tagasi ja jamal ajal kõneleb elawalt härra Moutyniga, kes omas walges hommikkuues näeb wälja waga mungana. Nad mõlemad waatavad mulle umbuslikult otja. Näen nende filmist, et kumbki ei usalda mind põrmugi. Umbusaldus wäljendub kriminaalametniku ülalpeos, umbusaldus awaldub ka kõhklemas wiisis, kuidas Moutyn mulle ulatab käe. Samajugust umbusaldust wõib leida ka toatiudruku piilumises, teenri ligipääsematuses ja politseinspektori wiisakuses. Nende ülewalpidamine rusub mind. Minult Alice wõib minuist aru saada, ainult Alice'ile wõin jutustada seiklusest, mis elasin läbi kaugel ükijikus metsamajas ja pöösaste wahel.

Pööran nii rahulikult ja kindlalt kui wõimalik Moutyni poole: „Mynheer Moutyn, palun wõimaldage mul weidi kõneleda mijs Morrissoniga. Oleks teile wäga tänulik, kui täidate mu wäikese palwe.“

„Tulete küll wäga ebasüüdsal ajal, mynheer. Kas poleks parem, kui te asja üle esmalt kõneleksite minuga?“

Inspektor wiipab Moutynile käega. „Wesklemiseks mijs Morrissoniga on jellel härral komissari käest luba“, ütleb ta liihidalt. „Komissar kuulab mijs Morrissoni pärast kõnelust üle.“

„Kuid see on tõepoolest wäga rumal“, ütleb Moutyn ägedalt. „Komissar nähtawasti unustab, et ma ometi wõõrale — jah, wõrdlemisi täiesti wõõrale isikule... ei saa lubada öösel teha külasõitu mijs Morrissoni juurde. Mu kasutitair pole mist isegi rietatud; jarnane külastus käib wiisakusreeglite wastu. Meie oluforras, kus meid igast küljest ähwardab hädaoht, ei wõi ma mitte lubada, et isik, keda ma tunnen wäga pealiskaudselt, jarnasel ebasüüdsal tunnil tungib sisse mijs Morrissoni juurde. Kui te midagi teate, mynheer, siis öelge jeda mulle... wõi öelge jeda politseile. Oma rumalate salapärasustega asetate mu kasutitire ainult halba walgusesse.“

Wõin teile kinnitada, et ka temale see on vastumeelt, kui te oma uudiseid esmalt ei avalda minule. Sarnane talituswiis kui teie oma, äratab igas ühes wõõrastust.“

„Selge parem, et te mind ei usalda, mynheer Mounthn. Kas pole nii?“

„Kui pean olema awameelne, siis — jah!“

Inspektor astub kiiresti meie wahela.

„Mu härrad, palun mitte tülitseda — selleks pole meil tõepoolest sugugi aega. Komisjar arwab, et on parem, kui see härra esmalt kõneleb teie kasuütreka.“

„Kuid, härra inspektor . . .“

Inspektor teeb kägega kannatamatu liigutuse. „Ärge otfige mingisuguseid ettekäandeid, mynheer Mounthn.“

Pangaomanik waatab politseinikule meeleheitlikult otja.

„Jah“, ütleb ta lõpuks, „kui komisjar juurdluje mõttes seda peab paremaks, siis pole mul midagi selle vastu. Mulle ei oleks midagi nii meeltemööda, kui et politsei selle asja wõimalikult kiiresti teeks selgeks. Säbematus, millega kuritegijad talitawid täna öösel, on senikuulmatu.“

Inspektor waikib; nähtawasti ei taha ta minu juuresolekul meelstasti kõneleda wiimastest sündmustest. Ka Mounthn näib instinktiivselt aimawat inspektori kahtlustusi. Ka tema waikib ja waatab mulle umbuslikult otja. Siis pöörab panfur ümber.

„Sienie!“ hüüab ta.

Ülewal trepipoordel ootaw toatüdruk püüab end esmalt warjata, kuna talle näib, nagu oleks ta tabatud mingisugusest kuriteost. Siis tuleb ta segaselt trepist alla.

„Mynheer, teie hüüdsite?“

„Ütle preili Alice'ile, et see härra temaga wiibimata tahab kofku saada. Kui preili kõhkleb, siis ütle, et politseikomisjar talle kõnelemiseks on annud loa. Kiiresti, Sienie!“

Toatüdruk jookseb trepist üles. Ta on ainult pooleldi riieutatud, ta lahtised juuksed ripuwad õlgadel ja seljal. Kõik inimesed jelles majas awaldawad hirmu ja segaduse tundemärke. Mis mõis siin wahepeal juhtuda? Olessin ma kord juba Alice'i juures . . . tema jutustaks mulle kõik. Rõlmawärin jookseb mul üle selja, kui mõtlen Gardeni sõnadele: „Miks Morrissoni tegin ma kahjatuks . . .“

Wähesed minutid, mis Sienie jääb üles, tunduvad mulle piinarikasste tundidena. Närviliselt ja erutatult jooksen edasi-tagasi. Wiis paari filmi on lakkamatult suunatud minule. Võpiks tuleb heledajuukseline toatüdruf trepist alla.

„Preili Alice ootab teid“, ja siis Mouthni poole pöörates. „Ta läks tagatrepi kaudu buduaari. Tädi Betsy on ka tema juures.“

„Suhata mynheer mu kasutiitre tuppa“, ütleb Mouthn lühidalt.

Järgnen toatüdrufule tuntud teed kaudu. Möödume jõggijaalist, läheme läbi koridori ja väikesest trepist üles buduaari ukse juurde.

Gett hiljem astun tuppa sisse. Alice sööstab mulle vastu. Wana kurt daam wiibib ka toas. Ta istub laualambi lähedal diivanil. Ta sõrmed mängivad närvlikult wanamoelise käsitaskuga. Ta suurte ja hirmunud filmade pill on suunatud minule. Alice ulatab mulle mõlemad käed.

„Sumal tänatud!“ ütleb ta. „Kui hea, et sa tulid... jutusta kohe, mis on sündinud? Aga... kuidas näed ja välja... mis on sinuga juhtunud? Oled ja haawatud?...“

Waatlen oma kaju juures peeglis... Mouthni ja politseinikkude pillawad märkused polnud põhjuseta... Silmapilgu kestel olen hirmunud nähes oma peegelpilti. Mu mantel on jäänud maha metsamajja. Mu ülikond on rebenenud ja täis auke. Alice'i autoshall ripub kui leinariüü mu kaela ümber ja on kaetud tumedate wereplekkidega. Tardunud werega on koos ka minu nägu, kleepuvad sassis juuksed, riided ja kriimustatud käed. Ühesõnaga — näen välja kui hernehirmutis. Srnalt jurub Alice mu toolile. „Sa oled haawatud“, kordab ta hirmunult. „Mis on siis jälle sündinud. Mis peab see jälle tähendama!...“

Ja siis pöörates wana daami poole: „Tädi Betsy — too kiiresti sidet, watti ja jublimaadipudel!“

Wana daam waatab kähelepanelikult üles ja järgneb Alice'i kiirtele liigutustele. „Sidet tuua?“ ütleb ta kõlatult, tõuseb üles ja lahkeb kiiresti raast.

„Do, Alice, ära waewa end seepärast. See kollane kummitus, keda sa hiljuti nägid rõdu alnast, löi mulle ühe augu pähe, see on kõik... Ei maksa waewata end... küll ma oma haamad kodus juba puhtaks pejen.“

„Ei, ei . . . mitte seda. Seon ju haamad enne kinni. Sää rahulikult istuma ja oota, kuni tädi Betsy tuleb tagasi.“

Ettemaatlikult wõtan Alice'i käed omadesse ja suudlen neid kordamööda. Ma ei saa iegi aru, kust ma olen wõtnud selles julguse, kuid teen seda siiski.

Alice satub segadusse. „Ei, seda ei tohi ja teha“, ütleb ta õrnalt. „See on ometi endastmõistetaw, et su haamad seon kinni. Mõtles meie liidule!“

„Ma mõtlen jellele, Alice! Olen õnnelik, et sõlmisime jarnase lepingu ja liidu . . .“

„Jutusta nüüd mulle, mis on juhtunud . . . Tädi Betsy jääb nii kauaks ära.“

Riiresti jutustan Alice'ile oma seiklusest, jaamahoonesse minekust, ballaletungist, autosõidust, mahajäetud metsamajast, Tien Lungist, mister Gardenist, põgenemisest akna kaudu ja kihutamisest wõõra autoga.

„Sõidud seijab wäljas, Alice; politseinikud on ta lõiganud peaaegu ribadeks. Õnnelikul kombel polnud hiinlane kuigi juur meister lastmiskunsti alal; muidu ma samaksin läbilasitud peaga kujukil metsawahel autorujude all.“

Alice wäriseb. „Sa seda tegid ja kõik ainult minu pärast“, fofistab ta.

„See on iseendast mõistetaw“, wastan naerdes. „Mõtles meie liidu peale.“

Alice ulatab mulle käe. „Tänapäev find selle eest.“ Uuesti tõstan ta käe oma huulte juurde. Seebord ei ütle ta midagi, kuid ma tunnen, kuidas ta käsi wäriseb. Ta suurend lapselikud filmad on täitunud pisaratega. Õrnalt jurun alla ta käed; Alice'i armas nägu, ta ilusad helkiwad juuksed on nüüd täiesti minu lähedal. Ma jüda täitub ääretust õnnetundest. Kõik mu kaljukindlad rahtmised jääda kaineks ja praktiliseks inimeseks, haihtuwad kui udu tuule käes. Tean ainult seda, et Alice'i näokene on otse minu näo juures ja et ta suurte filmade pilk on suunatud minule. Põimin oma käed tugewasti Alice'i piha ümber.

„Alice“, fofistan kirglikult . . . „Alice, Alice . . . armastan find! Armastan find, Alice!“

Meiu jurub end mulle lähemale. „Ma mina armastan find“, ütleb ta lihtsalt ja lapselikult. „Ma mina armastan find . . . nii wäga . . . nii wäga . . .“

„Das tõesti, Alice?“

„Tõesti. Kas ei usu ja mind?“

„See on liig ilus, et võiks olla tõsi. Teed mu nii väga õnnelikuks. Alice, kas armastad mind juba ammu?“

„Kui nägin sind esmakordselt, usaldasin sind. Teisel korral said ja minu liitlaselks . . . ja täna, kui sind weriselt ja haavatult nägin tulewat, siis teadsin, et armastan sind.“

„Alice! Kallis Alice! Armastasin sind juba siis, kui nägin sind esimest korda. Sa olid nii ilus kui printsess mõnest muinasjuturaamatust.“

Maerame mõlemad. Maailm näib meile nii avarana ja ilusana . . . elu nii kaunina ja täis soojust.

Meie ei suuda mõelda, et on olemas hädadohte, et oleme ümbritsetud kuritegijatest ning waenlastest.

Surun Alice'i oma rinna vastu, suudleme üksteist. Alice'i pea toetub mu õlale; ta käed silitawad mu hõõguwat nägu.

„Kallis pois“, ütleb ta unistawalt, „olen nii õnnelik . . . olen nii väga õnnelik . . .“

„Alice . . . Alice!“ —

Suudlen ta filmi, suud, ta siidpehmeid juukseid.

„Oh . . . ma ei teadnud sugugi, et eksitan“, kõlab helitu hääle meie seljataga. Kohkumult laseme Alice'iga üksteisest lahti. Säbelikult peidab neiu end minu selja taha.

Wana kurt daam seisab ukse wahel ja hoiab käes watti, fidet ja pudelit sublumaadilahuga.

Segaselt waatame üksteise otja. Ükski meist kolmest ei lausu sõna.

Dõpüks tuleb wana daam siisje, asetab asjad kiiresti lauale ja ütleb wihase näoga:

„Seda ma ei oodanud, mynheer!“

„Meie ka mitte, tädi Betsh . . .“ wastab Alice waljul.

„Waihi, laps! Ma olen väga ebameeldivalt üllatatud.“

„Meie ka, tädi Betsh . . .“

„Alice, keelan sind naljatamast. Minu kohus oli sind kaitsta; ma ei oleks tohtinud lahkuda toast. Aga kuidas wõisin ma aimata, et sind ka kolmeks minutiks ei wõi jätta ühenda . . . ehk . . .“

„Mis ehk . . . tädi Betsh?“

„Waihi, Alice! See on häbi, Alice, ja sa peaksid häbenema,

üigawalt häbenema. Sa mis puutub teisse, mlynheer... mis puutub teisse: ma ei leia jõnu, millega teile selgeks teha teie talituswiisi alatust. Teie kuritarwitade wõimalust, mil olete kahekesi noore, kogenematu, ausameelse ja kaitsetu tütarlapsesega. Ükski aumees ei talita sarnaselt. Kui ma teile praegu niiviisi waatan otja, siis küsin endalt tahtmata: kes ja mis te olete dieti?"

„Minu tulewane mees... tädi Betsh.“

„Wiimast korda ütlen sulle: waihi. Alice! Kui jutustan ju onule, mis ma olen näinud, lasseb ta selle noormehe politsei abil wälja wisata... mis... ja naerad selle üle?“

„Oh, tädikene, ole nüüd kord jälle armas ja ära ole enam kuri. Sa ei oska ju sugugi kuri olla. Tädi Betsh ja kuri — see ei lähe ju sugugi kokku. Wihane nägu ei hakka sulle põr-mugi, tädikene...“

„Ära räägi rumalusi, Alice... sinu meelitusel pole mingit mõtet... sellega ja ei jaawuta mitte midagi; olen wäga vihane sinu peale.“

„Selleks pole sul mingisugust põhjust, tädi Betsh.“

Meil oleks palju enam põhjust wihastada, sest et ja nii tasakesi tulid üksteist sisse... Ja kas näed, tädi Betsh: waatame sulle mõlemad nii sõbralikult otja. Et oli tõsi, mu poisjs? Waata... tädikene... waata kui sõbralikult mu tulewane mees sulle waatab otja... olen tõepoolest armukade selle peale.“

„Alice, weel üks sõna ja ma kutsun ju onu siia. Sa oled tõesti kaswatamatu!“

Alice ulatab wanale daamile käsiwarre, talutab ta diiwani juurde ja jurub enda kõrwale istuma. Neiu jutustab talle minu seiklustest üksikus metsamajas, minu hullumeelsest kihutamisest „Parflusti“. Tädi Betsh nägu omandab lahkema ilme ja kui Alice kõneleb hiinlastest, näen ta näos juba peegelduwat hirmu. Rohkunult waatab ta mulle otja. „Zien Lung, see kaabakas,“ sijistab ta läbi hammaste... „kas julges ta seda tõesti...“

„Tädi,“ ütleb Alice... „seda kõik on ta teinud meie pärast, kas näed, ta on üleni werine, ta on igalt poolt kaetud kriimustus-
tustega ja haawadega. Nüüd seome ta haawad finni ja ära ole enam pahane ta peale. Sinu äraoleku ajal me otjustasime abi-
elluda. Kas pole see suurepärane kawatus? Tule, tädikene, ja ära räägi midagi onule. Ta on nii erutatud ja oma wi-

has ta ei tea mis teeb. Soodsal filmapilgul ma jutustan teemale sellest ise. Kui mina temale kõnelen, siis jääb ta minuga juba nõusse. Kas ja ei usu, tädi Betsy?"

Mlice'i noor, rõõmus hää l kõlab waljulst läbi toa. Rahtlewalt waatab wana daam mulle otja. „Ma ei tea mitte, mu laps.“ See on kõik mis ta ütleb. Mlice on wahepeal wõtnud watti ja fidet; ta peseb mu haawad ja kriimustused puhtaks ja jeob finni.

„Kas pole ma wilunud haigerawitseja?“

„Sa oled ingel, Mlice“. . . ütlen õrnalt. Wana daam ei saa minust aru; ta püüab sõnade tähendust lugeda wälja mu huultelt. Tunnen, et ta kahtlus minu wastu hakkab uuesti kaswama.

„Mispärast te õieti end waewate selle asjaga? . . .“ küsib ta lihidalt.

Ma ei oska nii kiiresti anda mingisugust wastust. . . Jah, tõepoolest, mispärast ma end õieti segafin jellesse asjasse? Mulle meelestuwad hoiatuskirjad, mis ise saafin wälja, tuleb meelde Vermeulen ja Bob. . . kui kaugel minewikus näib see kõik olewat.

„Kas ei tea te ifegi, mispärast selle asja wastu tunnete nii suurt huwi?“ tungib tädi Betsy mulle peale.

„Tegin jeda Mlice'i pärast. . .“

„See pidi küll olema armastus esimesest pilgust,“ ütleb wana daam sapiselt.

„Aga, tädi Betsy, ja ei tohi pärida sarnaseid asja,“ katkestab teda Mlice.

Tajun sügawalt, kuiwõrt suur on wana daami umbusaldus minu isiku wastu, kuiwõrt wõõrastawana tundub talle minu ülalpidamine; kahtlemata äratab temas umbusaldust asjaolu, et segan end Moutyni asjadesse, tekitab meelepaha, et mis Morrissoni nägi minu käte wahel.

„Kas politseikomissjar jellepärast nii wäga nõudis selle kohaamise wõimaldamist, et kahtlute paluda mis Morrissoni kätt?“

Mlice lööb oma wäikese jalakesega ägedasti wastu põrandat.

„Tädi Betsy, mitte mina, waid sina oled wiisakuseta; ma ei taha, et ta kõneled meiega sarnaselt.“

„Ma ei ütlen jeda ainult sinule, armas.“

„Jah, tädi. . . see puudutab meid mõlemaid.“

„Tule jia, jüdamekene, küll ma siis waifin, kuid pea meeles, et jinu wanal tädil on rohkem elufogemusi kui finul.“

„Sa kuigi sa oleksid kümme korda nii wana ja kui jul ka sada korda rohkem oleks elukogemusi, ei kannataks ma fiiski, et sa kahtled kellegi juures, kes elu minu eest on pannud kaalule.“

„Alice,“ ütlen õrnalt, „pean sulle midagi teatama, midagi, mille üle sa väga kohkud. Müüid ja usaldad mind weel, kuid küsitaw, kas sa pärast seda mind enam usaldad. Olen petnud sind, Alice. . . olen walestanud sulle midagi. . .“

„Sa hirmutad mind, mu poisj. . . milles on asi?“

„Alice. . . esimene tapmistatje sinu onu wastu, roimakatje esimese detsembri õhtul, polnud ehtne!“

Pärastilmil waatab Alice mulle otja. „Polnudki roimakatje?“ pomiseb ta.

„Mis on esimese detsembri õhtuga?“ küsib wana daam, kes minu sõnadest on saanud aru ainult pooleldi.

Tädi Betsh ootab wastust asjata. Alice istub minu toolileenile. „Jutusta mulle kõik“, palus ta. Jutustan talle Vermeuleni ahwardust mind jätta teenistujeta, jutustan kawast, mis koostasime Bobiga. Ma ei julge Alice'ile otja waadata. Kui wiimaks oma jutustusega olen jõudnud lõpule, waikime mõlemad kaua. Lõpuks tõstan pilgu üles. Alice naeratab kurwameelselt.

„Olid sa tõesti nii waene, mu poisj? Nii waene, et sul polnud enam muud nõu, kui et jepitseda jarnast rumalust? Waene poisj. . . Samal ajal kui mina elasin muretult. . . elasin lõbuajat elu. . . Ah, milline egoistlik olemus ma olin!“

„Sa olid ja oled ingel, Alice. Sa oled minu muinasjutu printses!“ hüüan waimustatult.

„Kas kõnelete weel ikka esimese detsembri õhtust?“ tahab wana daam teada.

„Andestad sa mulle, Alice?“

„Doomulikult, mu poisj. . . kas wõid sina andestada, et olin nii egoistlik?“

Suudleme üksteist. Tädi Betsh hüppab wihaselt piisti. „See läheb juba liig kaugele,“ karjub ta kähijewa häälega. „Sel ajal kui wana hea Mouthyn usub, et ma siin täidan oma kohust, suudlete teie üksteist. Alice, sina istu diivanile ja teie, mynheer, jääge istuma toolile, wõi ma kutsun politsei. Laps, Alice, kallis. . . kuidas on wõimalik, et sul jarnasel sügawtõsifel filmapilgul on peas niisugused rumalad armastuslood. . . Ah jüdamekene, oled ju hoopis meeletu, sa ei taipa põrmugi, mis sa teed, kallikene. . . waene laps!“

Lähenen wanale daamile ja ütlen waljult:

„Olge weel filmapikk rahulik, kallid tädi, ma lähen kobe minema.“

Wana daam kohkub ja jääb seisma kui joolasammal.

„Tädi?“ . . . ähib ta kogeledes. . . „ka. . . kallid t. . . tädi?“

Ta filmad omandavad waenuliku läike nagu tagedal ämblikul. Kaswawa waenulikkusega wahib ta mulle otja. Tšegi Gorgo maopea on meeldiwam. Häbelikult waatan enese ette maha.

„Alice,“ ütlen wiimaks, „jutusta mulle weel kiiresti, mis juhtus Parluskusti täna öösel? Politseinikkude jutust jain aru, et siin on sündinud midagi.“

Meiu heidab mulle hirmunud pilgu. „Kas ei tea ja sellest weel midagi? Kas nad ei öelnud julle?“

„Ei, Alice. Tšagüks siin majas näib kahtlemat minu juures!“

„Kuula siis — eile õhtupoolikul jõitis mister Garden oma sekretäriga autos Parluskusti ette. Nad tulid wabandama, et Garden ei saa jääda õhtusöögiks. Tungiwad äriasjad nõudsid ta mujalolekut.“

„Kuidas nägi välja ta auto?“

„See oli wäike sõiduk purjeriidest kattega.“

„Sama auto, millega ma põgenesin. . . nii siis peaks mees wanaasjade kauplusest olema Gardeni sekretär. . . Kõnele edasi, palun.“

„Olin juures, kui Garden westles onuga. Raamatufogu ruumis lasffin rewolvri, mis ma kollase wõika näo ilmumiseft saadik kannan alati kaasas, warrukast välja kukkuda. Onu ei pannud seda tähele, küll aga Garden. Kõhklemata ta wõttis rewolvri ja pistis omale tasku. Tse ta waatas mulle läbipuurimalt otja. Sa tead ju, misjugune wõim on tema filmadel. Ma ei julgenud öelda mitte midagi. . . ma ei saanudki jeda, sest mu kõri oli kui kinni nõõritud. Õhtul läks tädi Betty warakult woodisje. Suba kella 8 paiku läks ta üles oma tuppa. Meie heitsime magama kella üheteistkümmne ajal. Kella nelja ajal hommikul nägi politsei üht meest aias hiiilimat; teda peeti kogu aeg filmas ja tabati wiimaks; see oli keegi hiiilane, kes midagi ajetas aeda rohu sisse ja siis põgeneda tahtis. Kas tead, mis politsei aiaft leidis?“

„Ei wõi aimata, Alice!“

„Lõhkepommi.“

Ühe hüppega seisab jalul. „Pommi? Lõhkepommi? Alice ... see on uskumata! See kõlab kui sensatsioonromaani, nagu lugu anarhistidest.“

„Ja ometi on see nii. Mees pani pommi maha, sest et ta ühes sellega ei julgenud põgeneda. Komisjar ütles, et see oli kardetaw projektil, automaat süsteem, misjuga seid laialt tarwitajid revolutsioonilised klubid Wenemaal ja Balkanil. Kronomeeter oli pandud käima. Kella pool wiie ajal oleks pommi lõhkenud, nii siis pool tundi hiljem kui mees tabati. Pommi oli lõhkejõud, mis kuus Parlamenti oleks wõinud muuta rufuhunnikuks.“

Kohkunult waatan üles. „Suur jumal, laps, kuidas oled omandanud nii palju teadmisi pommi-asjandusest? Sa kõneled kui mõni kahurwäe kapten wõi kommunistide agitaator?“

„Seda kõik jutustas mulle politseikomissjar.“

„See on uskumatu, Alice. . . see wõib inimese teha hulluks!“

„Sa sinu nad oleksid peaaegu lastanud maha. . . ja meie olime peaaegu kõik surma. . .“

„Äta, Alice! Ma ei suuda mõelda sellele!“

„Kas olete nüüd juba walmis?“ küsib wana daam sapiselt.

„Alice, pean lahkuma, olen siin olnud juba peaaegu pool tundi. Politsei tahab nüüd sinuga kõneleda; wõid neile jutustada nüüd kõik.“

„See küll, mu pois, wälja arwatud. . . lugu neist kirjastest ja Bobist — sellest waike parem.“

„Güwa, Alice. Head päewa, printsessike, armjam!“

Suudlen Alice'i kätt ja kummardan waikeid wana daami poole. Tädi Betsy teeb aga näo, nagu oleksin õht. Siis lahkun buduarist. Koridori lõpul seisawad Moutyn, politseikomissjar ja inspektor. Nad wiipawad minule.

Pärast lühemat kõnelust komisjariga lähen edasi. Silmapilgul, mil esiurkest tahan astuda wälja, kuulen enda seljataga sammusid. See on wäike kriminaalametnik, kes komisjari käjul mu kutsus tagasi. Raamatukogu ruumis istub politseiinspektor ja ootab mind. Ta wõtab mu ristküsimuste saju alla; küsimused järgnewad kiiresti igasugustes wariatsioonides, nii et muutun hoopis segaseks. Wastan nüiwõrd otsekoheselt kui wõimalik ja inspektor näib oma ülekuulamise tulemustega jääwat

rahule. Ta hüüab Mouthni ja fosistab talle kiiresti midagi kõrva. Pangaomanik waatab mulle tähelepanelikult otja. Ta on palju kaotanud oma umbujaldusest ja ulatab mulle käe. „Kuulen inspektorilt, et teie teated on määratu suure tähtsusega. Pean end teie ees oma kahtlustuste tõttu wabandama. Kas andestate mulle?“

Wotan wastu Mouthni väljasirutatud käe.

„Mul pole teile midagi andestada, mynheer Mouthn. Teie rahutus ja närwlikkus on arusaadawad. Miss Morrisson jutustas mulle, kuiwõrt häbematuks täna öösel Parflustile tungiti kallale. Et te sarnase olukorra puhul enda ja oma kasu tiitre juhtes olete äärmiselt ettewaatlik, wõib teile teha ainult au.“

„Tänan teid, mynheer. . . Jään teie wõlglasteks. . .“

Nüüd tuleb raamatukogu ruumi ka politseikomissar ja pöörab pangaomaniku poole.

„Mynheer Mouthn, kas tohin teid paluda, et jätafikite mind selle härraga kahekesi. Preili Morrisson tunneb rahutust teie pärast ja tahaks teiega meelstasti kõneleda. Ta palus mind feda teile öelda edasi.“

„Tähen kohe, komisjar. Tehke kõik, mis wõimalik, et leida üles kuritegijaid. Wotan kõik kulud enda kanda.“

Weelkord ulatab Mouthn mulle käe. Tunnen, et olen leidnud sõbra, kes mind usaldab täiesti. See tunne annab mulle pakitsewat tegujõudu ja uut julgust.

Inspektor wahetab komisjariga paar sõna. Ta jutustab ülekuulamisest ja minu wastustest. Komisjar noogutab rahuldatuselt. „See on õigel“ ütleb ta, „see on õige. Need on wäga kaaluwad ja tähtsad tõsiasiad, mis meil nüüd on käes. Kas ei läheks te nüüd oma meestega metsa ja korraldaks seal läbiotsimise?“

Inspektor kummardab ja lahkeb. Jääme komisjariga kahekesi raamatukogu ruumi.

„Kas suitsetate figarit. . . mynheer?“

„Tänan wäga, mul pole isu suitsetamise järgi; mu süda pööratab ja mu enesetunne on halb. Õdige parema meelega lähekin nüüd koju.“

„Siis teeme lühidalt, mynheer. Esijoones tahaksin teilt paluda, et te tänaõigest jündmusest Parflustis ja teie seiklustest hiinlastega ei jutustaks mitte kellegile, isegi mitte härra Mou-

tniise. Ka meie waitijime temale sellest, sest see teeks teda ilma asjata rahutuks. Ka mijs Morrisson waitib. Nii ei kõnele te sellest kellelegi?"

„Mitte kellelegi, komisjar.“

„Tänan wäga, esimese punkti juures oleme siis jõudnud kokkuleppele. Teie ei kõnele kellelegi ei hiinlastest, ei ameerika miljaridäri Gardeni äärmiselt kummalisest ilmumisest metsamajja ... ega oma salajasest kihlusest mijs Morrissoniga.“

„Kuidas, palun?“

„Teie salajasest kihlusest mijs Morrissoniga, ütlesin ma.“

„Preili Morrisson on teile jutustanud rohkem kui ...“

„Ta pole jutustanud mitte midagi!“

„Siis kõneles teile wana daam!“

„Wana daam ainult wabandas end ja kobis woodisse. Ta oli erutuselt surmwäsinud.“

„Kuid wõtku pagan, härra komisjar, mis moodi saite sellest siis teada?“

„Kas uskusite tõesti, mynheer, et politsei praeguses olukorras teile nii lihtsast võimaldab kokkusaamise Mouthni perekonna liikmega, ilma et wõtaks tarwitusele oma abinõusid?“

„Nii siis tahate öelda, et meie kõnelust kuulati pealt?“

„Kindlasti kuulati seda pealt. Selle läbi jõudsiime ka selgusele asjas, mida armastime ammu — nimelt, et teatud kirjad hoiatusjega esimese detsembri kohta on valmistatud teie käega. Minult põhjusel, mis teid jarnaseid kirju sundis valmistama, polnud meile päris selged. Niiid on ka see asi klaar.“

Tunnen, kui mul weri walgub põskedesse, kuid komisjar teeb kui ei märkaks ta midagi ja kõneleb rahulikult edasi.

„Wõiksin teile teha selgeks, kuiwõrt kergemeelne ja wastutustundeta oli teie teguwis. Kuid jätan selle parem tegemata, sest olete ennast karistanud küllalt rängasti ja enesele niiid teinud ülesandeks paljastada julma ja jüdametunnistusetu kuritegijat. Niiid ma saan ka aru, mispäraast te ükskord nii tungiwalt pärisite: kas ei seisja see roim milgi wiisil ühenduses Richard Gardeniga? Olite juba toskorral selle ameeriklase jälil, kas pole õige?“

„Täiesti õige, komisjar.“

„Mispäraast ei usaldanud te seekord politseid ja ei jutustanud talle kõik?“

„Kartsin, et politsei mind ei ujuks. Teie isegi ütlesite: teil ei tarvitse mõelda selle pururikka ameerika miljonäri Gardeni peale.“

„Jutustage mulle veel kord täpselt, lühidalt ja asjalikult, mis te olete elanud läbi. Kas lubate, et süütan figari? Siis töötab mu aju märkja paremini. Nii, palun väga.“

„Weel kord jutustan kõik algusest peale.“

„Sattudes segadusse van Celthe tapmise üle, jooksite esimeses hirmus minu juurde?“

„Jah, komisjar, olin hoopis tasakaalust väljas. Sest esimese detsembri õhtul lamastatud roimakatse oli waid nali, kuna see, mis järgnes, oli kibe tõde, jalapärane kuritegu, millega mul midagi polnud tegemist, mis aga minu enda naljast wõrjunud näis.“

„Zuhuslik asjaolude kokkujattumine, mynheer.“

„Kuid ma sattusin segadusse selle läbi, komisjar, ja sellepärast ma otsingi teid üles. Lootsin wiimse filmapilguni, et see polnud roim, waid õnnetu juhtum. Teie wõtsite minult wiimse lootuse.“

„Kas teate, kus tol ööl wiibis mister Garden?“ küsis komisjar.

„Ei, seda ma ei tea.“

„Baikime kaua. Komisjar imeb figarist tihedaid suitsupilwi ja puhub õhku. Esitan talle sündmatu küsimuse:“

„Teate teie seda, komisjar?“

Komisjar silmitses järelnõtklikult oma sigarit, raputab tuha klaasist tuhatoosi, mis seisab Mouthyni kirjutuslaual, ja waatab mulle siis rahulikult otja.

„Jah, mina tean seda“, kõlab ta rahulik hääl.

Üllatunult heidan pilgu komisjarile. „Kas olete siis Gardenit jälginud?“

„Jah, jälgisin teda, kuid jutustage edasi.“

Jutustan temale kollasest wõikast näost, mida nägin oma katusekambriis.

Komisjar waatab järelnõtklikult enese ette maha.

„Seal puudub üks liili“, ütleb ta lõpuks kui iseendale. „Küsimus seisab selles, mispärast ronis hiimlane teie katusekambriisse?“

„Gardeni ülesandel, loomulikult.“

Komisjar waatab mulle tähelepanelikult otja ja imeb uuesti figarist juuri suitsupahwakaid.

„Näib olewat nii“, ütles ta jävelmõttlikult.

„See on nii“, ütlen weendumult.

Slafehitus komisjari poolt on ainjaks wastufejs.

„Kas ei meelestu teile weel mõni wäike pijsafi — näilijest mõni juurema tähtsufeta asjaolu — wõib olla mõni kohtamine — mõni isik — mõni nimi? Mõelge korrafs järgi.“

Püüan kõik täpselt tuletada meelde. Korraga meelestub mulle üks nimi.

„Jacksön“, hüüan waljuft.

„Jacksön? ...“ Smestufejt pillab komisjar figari huulte wahelt. „Jacksön, teate te seda kindlasti? Mis kuradi päralft wõiks küll tema ... kuid rääfige edasi, teie lugu huwitab mind.“

„Ma ei oska teile midagi jutustada jellest härra Jacksönist... Ta tuli ühel õhtul, kui olin kodust wäljas, ja ütles perenaisele, et ta järgmisel päewal tuleb tagasi. Dotasin asjata, mynheer Jacksön ei näidanud enam nägu. Mu perenaine kirjeldas teda kui ilusat noormeest.“

„Täpselt õige, täpselt õige“, kostab komisjari hääl tihedast suitsupilwest. „Nii siis tunneb ka Jacksön huwi selle asja wastu ... Sellest saan ma ka täiesti aru, õieti see on endastmõistetaw, seda wõis juba armata. Ja siiski ... efs ole õige... on üllataw, kui oma teooriale tegelikust elust korraga leiad finnitust.“

„On teil siis mõni teooria selle asja kohta, härra komisjar?“

„Kohkem kui teooria, mynheer.“

„Saate aru mister Gardeni talituswiisist?“

„Näen temast läbi osaliselt.“

Sälle waikime tükk aega. Politseikomissjar jüütab uue figari.

„Teie ei suitseta weel mitte?“

„Weel mitte, komisjar, tänan wäga.“

„Kus olite esimehe detsembri õhtupoolikul, enne seda kui läksite „Parflusti.“ Mõelge hästi järgi.“

„Olin kogu õhtupooliku oma toas — ei siiski ... ometi mitte; laenasin naabrusest ühest wanakraami kauplusest ühe fraki. Ja ... imelik, et see mulle warem ei tulnud meelde! Dohtasin seal üht meest, arwan, üht juuti, keda ma täna õösel metsanaja juures nägin laternaga.“

„Te ütlete, et laenasite fraki?“

Smeštades waatan komisjari otja.

„Jah, ihe fraki. Kuid mis on jellel tegemist...“

„Wõib olla mitte midagi, wõib olla wäga palju. See ole-
neb teie järgmisest wastusest. Küsimus, mis nüüd teile esitan,
on äärmiselt suure tähtsusega. Oli mees, keda te nägite wana-
kraami kaupluses, juba seal, kui te sinna astusite sisse, wõi tuli
ta pärast teid. Kas mäletate weel seda?“

„Wäga hästi. Särta tuli kauplusesse sel filmapilgul, kui
ma fratiga uksest läksin wälja. Kuulsin weel, et wanakraami
kaupluse omanik selle härraga millegi üle läks riidu. Ka siis,
kui Jsaak kõrwaltoast läks tooma frakki, oli tal juba tüli oma
naisega.“

Komisjar hõõrub käsi. „Kas näete“, ütleb ta, „see oligi
pundum tüli. Nüüd klappib kõik kui termes abelas.“

Smeštanult waatan komisjarile otja; ma ei saa aru mil-
leisti. Kuid komisjar ei pea mu hämmastust tähelepanuwäär-
seks.

„Nüüd weel üks küsimus. Kas ei pannud te fraki juures
tähele midagi iseäralikku?“

„Mitte midagi iseäralikku; ta nägi wälja õige korralikuna,
kuigi ta lõige oli weidi wanamoodne.“

„Ja kas on frakk weel teie käes?“

„Mu perenaine oli ta ihes teiste asjadega saatnud mu
uue aadressi järgi. Kuna ma aga mõtlesin jääda elama oma
endisesse katusekambris, siis lasksin pakid aurutrammiga
jaata tagasi. See oli eile õhtul. Arwatawasti on nad weel
praegu jaamahoones. Mulle endale tungiti ju tagasitulles kal-
lale ja wiidi minema...“

„Suurepärane — juurepärane...“

„Ma ei leia põrmugi, et see on juurepärane.“

„Minult weidi julgemalt, jõber; asi läheb pagana libedalt.
Ma pole enam jugugi weendunud...“

„Pole enam weendunud?“

„Ei, ma olen asjas kindel. See tähendab, nad pole mul
weel mitte käes, kuid ma tean ometi, kust ma neid wõin leida.
Kas teate ka teie seda?“

„Mu filme ees keerleb kõik kui karusellil. Ma ei näe min-
gijugust kindlat tõsiasi.“

„See wiimane istub teie kohwis, noor jõber; see istub teie
frakis. Tulge, peame kiiresti jõudma jaamahoonesse. Weerand
tunni pärast teate kõik. Kas teie ise ei taipu weel midagi?“

„Mitte midagi.“

„Kallis härra, Jackson on petrooleumikuninga Richard Gardeni käsilane. Ta tahtis saada oma kätte frakki kõige sellega, mis see peitis, kuid jõudsite temast ette. Sellepärast ta tülitseti Sjaakiga. Järgneval ööl ilmus siis kollane nagu. Kas teate, mispärast?“

„Fraki pärast?“

„Suft nimelt fraki pärast. Ka Jackson tahtis teiega kõnelda ainult fraki pärast.“

„Õõtku kurat, komisjar, nüüd hakkab ma midagi taipama, kuigi mitte väga palju. Ka Sjaak oli käinud minu juures, et oma frakki saada tagasi. Perenaine andis talle minu uue aadressi.“

„See on väga tähtis — jelle tõttu mõisid hiinlased teile järgneda, teid liiia uimaseks.“

„Kuid mispärast ei otsinud siis Garden mind üles, komisjar?“

„Selles peitubki asja olulisem osa. Kuid jutustan teile seda hiljem. Edasi nüüd! Kiiresti autosse, sest peame võimalikult ruttu jõudma jaamahoonesse.“

Sookseme läbi koridori ja treppidest alla. Henri, suurepärase teener, vahib meile pärani suuga järgi. Väljas seisab politseiauto. Autojuht avab sõiduki ukse. Komisjar hüppab kiiresti sisse. „Siin“, ütleb ta, „tõmmake see kasukas ümber, sest me teeme sõidu, nagu seda kurat ei oskaks tahta paremat. Kardan, et jõuame päralt liig hilja.“

„Liig hilja? Mis juhtes?“

Komisjar ei vasta. „Lääne peajaama ja sõites, van Dijk! Sõites, nagu vähe annab!“

Autojuht noogutab, sõiduk meereb välja värava vahelt ja kihutab järjest kasvava kiirusega üle platsi. Komisjar kummardub juhi istme poole ja hüüab: „Sõida kõrvalisemaid tänavaid laudu, seal pole veel mingisugust liikumist!“

Autojuht noogutab teistkordselt. Kohutava kiirusega sõostame edasi. Autosignaali töötab lakkamatult; tuututamine teeb mu poolkurdiks. Kõrvalisemal ja üksikutele tänavatele annab autojuht sõidukile kiirust juurde.

„Seitsme minuti pärast oleme kohal“, tähendan mina. Komisjar istub liikumatult minu kõrval. „Viie minuti pärast“, ütleb ta.

Suure kiiruse tõttu näen maju, puid ja inimesi kui palawikus.

Näib, kui istuksin kusagil kinos ja waataksin põnewat filmi, mis ülikiiresti mu filmade eest jookseb läbi. Politseikomissjari teraw detektiiviproofil, autojuhi hiigla waikne kogu, kihutamise pinewus... see on kiiresti keerlew filmilint, kus mul endal on ojake mängida kaasa. Ja korraga näib mulle, et kogu viimaste päewade kihutamine ja askeldamine pole muud midagi kui kinematograafiline sensatsioon, ebatõenäolise, ent siiski reaalse... kiiresti keerlew filmilint.

„Mille peale te mõtlete? On mida gi erilist?“

„Wördlen jeda sõitu filmiga, kiiresti ettelaastawa filmilindiga“, karjun wastuseks.

„Minule ei ole sõit weel kiire küllalt“, ütleb komisjar lihidalt.

Gemal hakkawad paistma jaamahooned. Autojuht wähendab kiirust, kuid sõidame weel kiiresti küllalt, et mõnd jalakäijat sundida seisatama ja wanduma. Üks liiklemispolitseinik tõstab üles käe... tahab peatada meid, tunneb aga ära politseiauto, terwitab ja lasjed meid mööduda.

Mõni filmapilk hiljem jõuame jaamahoone esisele platsile, jaamahoone ette ja peatume pakside ojakonna ees. Komisjar läheb minu ees trepist üles. Küsime minu kohwite järgi.

„Kas tulid nad siia eile õhtul?“ pärib ametnik oma korgist läbi akna.

„Jah, eile õhtul.“

Ametnik otjib midagi paberite ja wormulaaride wirnas. „Kolmandas jaoskonnas“, ütleb ta. „Pean ma tulema kaasa? Ma näen, et see on politsei päraht...“ Ta läheb meie ees ja awab pakiruumide ukjed. Siis läheb ta mööda lõpmatust pakside reast. Seal seisab igafuguseid kaste, kohwreid, lotte, palle, paberisse ja õlgedesse pakitud esemeid. Ametnik waatab wormulaarile... „Lahter C, 12—D.“

„Siin, minu härrad, just sissepakitud roofipuhaste taga, siin on lahter 12—D.“ Siis waikib ta korraga. Ametniku nägu, mis weel praegu ilmutas elawat heatahtlikkust, omandab järsku hoopis teise ilme. Ta suu seisab pärani lahti ja filmad kipuvad loobastest kullama wälja. Mees on äärmuseni üllatatud.

„Et... kuidas on see võimalik?“

Ta siis korraga kiiresti: — „Komissjar, komissjar! Lahter on tühi. Kohwrid on kadunud!...“

Mul on tunne, et ma pole enam inimene, vaid mingisugune warjupilt keerlewalt filmilindilt. Wististi istun ma ise kusagil pealtwaatajate hulgas, kuid minu teha wadatakse ringi detektiivfilmis.

Komissjar ei kaota filmapilgukski rahu.

„Nii siis, liig hilja...“ ütleb ta lühidalt. „Kohwrid on lahtrist ära.“

„Arwatawasti warastatud...“ lisab ametnik juurde.

„Jätke see ‚arwatawasti‘ rahulikult wälja, mynheer. Warguse fakt on jama kindel kui aamen kirikus. Sieti ei oodanudki ma midagi muud.“ Ta siis minu poole pöörates: „Kas tulete minuga kaasa? Teatan oma jaoskonda siinsest juhtumist, ja käjutan siia paar kriminaalametnikku. Väheme nüüd edasi.“

Kui tuleme wälja telefoniputkast, tõmbab Komissjar mind warrukat pidi kaasa. „Kuidas nimetati seda kollast wõrukaela, keda kohtasite metsamajas?“

„Tien Dung. Too on jama mees, kes öösel ilmus minu katusekambrisse ja kes end kis näitas Parklustis. Ta on üks Richard Gardeni käsilasest.“

„Jätke järelduste tegemine minu hooleks“, ütleb Komissjar kuiwalt. „Teie järeldused huwitawad mind vähem kui küsimus, kas tunnete ära selle Dungi, kui teile teda näitan.“

„Tuhande hiinlase hulgast tunnen ta filmapill ära; ta pole inimene, waid kurat.“

„Tulge siis kaasa!“ ütleb politseinit käskiwalt.

Film omandab uue wälimuse. Sõidame läbi lõpmatute tänawate, mööda wanadest ehitustest mõlwikud usteawastega, üle platfide, mis täidetud ruttawate inimestega. Tänawad täituvad rahwaga. Warsti awatakse ärid ja kontorid, koolides algab õppetegewus. Lõpuks peatume kriminaalpolitsei suure ja sünge peahoone esisel platfil. Särgnen komissjarile tema tupp. Telefoniteel annab ta lühidalt käsklusi ja küsib, kas Parklustis on midagi uut tulnud päewawalgele. Ma ei saa aru millestki, kuulen ainult komissjari waljuid sõnu: „See on õigel“ ühes kõrwaltoas wõtab ta wastu mõningaid inimesi ja tuleb siis uuesti sisse. „Tulge nüüd kaasa; tahan teile näidata Dungi.“

Winnes läbi mitmest käigust, jõuame viimaks ühte pikka, raudplaatidega kaetud koridori, kust terve rida ukki viib ühikutesse kongsidesse. Need kongsid on määratud arreteeritutele ja kahtlusalustele. Üks vanem politseiagent kõnnib meie ees ja avab ühe kongi ukse ees waateklapi.

Wäikeses hallis wangikongis kitsal naril istub mees, hiinlane; näen selgesti ta nägu. Kuuldes waateklapi avamist mees waatab üles. Hiinlasel on vastik nägu, nagu enamjaol alamaist seisusest hiinlastel. Tema näoilme annab mõista, et mehel seljataga liiderlik ohjeldamatu elu. Ta lõug on wormitu ja tugewasti arenenud, põsenukiid ulatavad kaugele ettepoole, otksesine filmapaistwalt madal. Kongis istuja jarnleht rohkem ahwile kui inimesele. Ta wälimus on rohkem loomalik kui rafineeritud, rohkem nürimeelne kui arenenud. See mees on kardetaw, kuid rumal — omal wiisil isegi truusiidamlik — tööriist.

„Kas tunnete jeda meest?“ küsib komisjar.

Kaputan pead. Politseiagent on uuesti sulgenud waateklapi.

„Ei, see ei ole Tien Lung.“

„Teate jeda kindlasti?“

„Täiesti kindlasti.“

„Tanan wäga. Sama mees tegi katset toimetada lõhkepommi Parklusti aeda.“

„Sarnase töö jaoks näib mees olewat wäga kohane. Lung oskab omale walida käsilasi . . .“

„Urge tehke järeldusi; neid teen mina. Olete kindel, et te jeda meest pole näinud iialgi warem?“

„Ta ei kuulu nende hiinlaste hulka, kes mulle eile õhtul tungisid kallale.“

„Kas pole ta midagi tunnistanud?“ julgen siis küsida. Komisjar naerab terawalt. „Taewapoeg ei awalda iialgi midagi . . . liiategi weel siis, kui jeda temale on keelanud Lung ja . . . Kuid sellest jutustan teile hiljem, kui mul juba terve jeltsfond istub luku ja riimi taga.“

„Seltsfond?“

„See mees kuulub ühte salajeltsi, mis end nimetab „roheliiseks silmaks.“ Nägin jeda wangistatud hiinlase kaelafideme nõelast ja paberitest. Hiljem jutustan teile sellest pikemalt. Müüd pean minema edasi. Kas tohin teile pakkuda oma autot

ja teid lasta sõidutada koju? Teil on raske öö seljataga, teie elukohani on siit veel tükk maad ja kindlasti olete väga väinud."

"Wõtan teie pakkumise heameelega vastu, komisjar."

"Kuulete minuist warsti jälle; minge nüüd koju ja magage end korralikult wälja."

Wana politseiagent lasseb mu wälja; ufse ees ootab politsei-auto. Wõtan istet waiwima autojuhi kõrwale. Sõidame minema üle asfalttänavate; lõdisev külmas ja wäsimusest. Alles nüüd tunnen ma esmaordjelt, millist mõju on awaldanud metsik kihutamine külmas talioös. Oleks küll kõige parem, kui otsekohe saaksin pugeda woodisse ja preili Beerenboomilt paluda klaasi palawat punshi.

Waiw autojuht, kelle hiiglatogu kõrwal tunnen end waiw-jena ja mannetuna, juhib sõiduki ümber terawa tänavnurga. Parajasti sel filmapilgul, kui pöörame teise tänavasse, liigub meile wastupidises suunas lähemale teine auto; see on logisew takso, mis muretult hüpleb edasi ja peaaegu meie sõidukiga põrkab kokku. Politseiauto juht pidurdab hoogsalt ja teeb järsku käänaku. Dotan, et ta peatab taksoauto, kuid ta ei tee seda. Kuulen teda waid enda ette wandumat. Ta häälel on imestanud kõla; arwatawasti näeb ta midagi, mis teda huwitab. Samal filmapilgul näen ka mina, kes istub taksoautos... See on noor mees kahwatu, kõhna näoga, sama, keda nägin Jsaaki wanakraamikaupluses. Ta loeb hoolega üht kirja ja nähtawasti pole meid pannud tähelegi. Kiiresti on taksoauto meist möödas. Kuid ka meie sõiduk hakkab uuesti liikuma; kiire pöördega jõuame keset tänavat, liigume edasi, pöörame kõrwaltänavasse, kuni lõpuks taksoautole jõuame järgi.

Mu unistused soojast woodist ja kuumast punshist lõhkeswad kui seebimullid. Keerlew filmilint on jõudnud uue aktini; pean leppima paratamatusega. Teatud kauguses sõidame järgi taksoometrile. Ta liigub aeglaselt mööda peatänavat; paar erasõidukit lahutawad meid tagaetawast. Taksoauto on weelgi wähenandanud kiirust. Ettewaatlikult liigume edasi suures sõidukite wooluses. Taksoauto pöörab kõrwaltänavasse ja jääb seisma ühe suure ehitise ette. Autojuht suurendab meie sõiduki kiirust, jõöstame edasi noolena, pöörame siis korraga nii järsku wajakule, et filmapilgu kestel kardan, et mind

wirutatakse vastu majaseinu. Kuid ei sünni midagi, sest maja, mille vastu tormame, osutub suureks avaruseks... Sõidame sisse ja peatume sama järvalt kui tulimegi. Mürimeelselt astun autost välja. Punasepeaga erutatud härra kräsus mokahabemega seisab minu ees. „Kurad ja põrgu“, mõirgab ta minule, „on need kellegi ristiniimese kombat? Oleksite siin võinud põhjustada niisuguse õnnetuse, et... Misugune habemata sõit, mynheer! Protesteerin sarnase sõidu vastu; isegi Walesi prints ei lubaks omale sarnast habematust!“

„Politsei“, lausub heasüdamline hiiglane mu selja taga.

Mees mokahabemega astub jammu tagasi ja wahib meile kohkunult otja.

„On teil mõni sõiduk?“ küsib hiiglane. „Kiiresti, mynheer, pean kohe saama sõiduki. See finnine auto on väga hea, kas võib saada teda? Astuge sisse...“

„Wabandust“, kähistab punasepeaga härra, „minu autojuhid on praegu mõlemad väljas... Tahaksin teid küll aidata... kuid... praegusel filmapilgul, kas näete...“

„Suhin ise“, ütleb hiiglane, „panite miht küll tähele, ma olen autojuht.“

„Ja—jah... eh...“ kogeleb punasepeaga härra, heites mureliku pilgu oma finniisele autole.

„Astuge sisse“, kordab autojuht ja paneb mootori käima. Astun autosse. „Siin...“ jurub autojuht mulle midagi pihku. „Siin on minu märk, kas näete?“

„Ja—jah, tunnen seda küll...“ kogeleb mokahabe.

„Pange omale see müts pähe“, ütleb autojuht minule. „On teil mõni wile kaasas? Siis wõtke ta suhu.“

Autojuht ise paneb omale pähe tolmupriididega varustatud automütsi, asetab oma wormimütsi sõiduki põrandale ja läheb garaashi wärawa juurde. Ta piilub tähele poole ja wiipab mulle siis käega: „Wage autouks!“

Weel kord waatab ta nurga taha. „Müüd!“ hüüatab ta, jookseb tagasi, hüppab autosse ja... me weereme garaashist välja.

Taksoauto sõidab meist mööda. Ei taksojuht ega mees kõhna näoga ja suurte tumedate filmadega pane meid tähele. Mööduka tempoga sõidame tänawat pidi edasi, kuni jõuame pibale puiesteele.

„Kas teate, kuhu see puiesteen wiib?“ küsib politseinik.

„Ei, jeda ma ei tea.“

„Parflusti tagumise aia juurde. See tähendab, aia juurde, mis asub vastu metsa. Maja ise asub aiaist meerand tunni tee kaugusel. Maja taga asub jõgi, selle järgi juurwiljagaed, siis tuleb mets. On väga kahju, et mul polnud aega telefoneerida tsentraali.“

Taksoauto peatab. Puiesteen lõpul, wajakul, walgendab wärwitud püstaed. Selle taga asub härra Mouthni maa-ala.

Politseinik-autojuht on meie sõiduki pööranud kõrwalteele, peatub ja lausub: „Tulge kaasa.“

Sahume sõidukist, hiilime ettewaatlikult läbi metsa. Kiirrutades edasimineks, hiilimine ühe pöõsa tagant teise taha äratub minus mälestusi ühest möödunud ööst, ööst, millest näib olewat möödunud aastaid ja mis tegelikult waid mõni tund asub mu seljataga.

Korraga jääb hiiglane seisma ja wõpatab. Maanteelt kostab autofignaali tuututamine, mootorimürin läheneb. Taksoauto pöörab tagasi.

„Meetud“, ütleb hääl minu kõrwal. „Ta pääseb meie käest minema.“

Maantee asub meist weel mõne meetri kaugusel. Taksoauto sõidab meist aeglaselt mööda. Autojuht ei märka meid — muide, kuidas wõiks ta ka arvata, et kaks meest pöõjaste wahel on pugunud peitu? Taksoautos ei istu kedagi peale juhi.

„Sumal tänatud“, ütleb hääl fosistades, „wõime minna edasi.“ Roomame edasi kuni jõuame weetühja kraawini, mille üle pöõjad warjawalt on põiminud oma oksjad.

„Ettewaatlikult“, fosistab mehemürakas minu kõrwal ja lajeb enese kraawi pöõhja, ilma et seejuures teeks vähematti müra.

Püüan toimida samawiisi. Ettewaatlikult lükkan oksjad kahele poole, pistan jalad läbi awause ja langen sügawusse, mille põõhi käidetud raagudega ja poolmädanenud lehtedega.

Kuid... korraga... jääb mul hirmust süda rinnus seisma. Kraawipöõhi mu jalgade all hakkab elama. Ta liigub ja wäänleb kui madu. Seisan jalgupidi kellegi kehale, mis kuulub kas mõnele juuremale loomale wõi sellejarnasele. „Gesel... loll-pea... waata ometi ette“, kirub kraawipöõhi.

„On hea, et oleme kolmekesi“, jostab hiiglane.

Wäike kriminaalametnik muigab. „Wähemalt wiiekesi“, jostab ta vastu. „Wastaspool ajuwal küljel istuvad weel faks meest pööjaste taga.“

„Sm!“ ütleb autojuht, „tahaksin, et isik, keda me kõik ootame, juba tuleks.“

„Pst... taja!“ hoiatab käabus taja, kuid tungiwalt.

„Seal ta on“, kõlab wajakult.

Puude wahese ilmub inimese kogu. Püstaia juures ootab kahwatu näoga noormees. Ta terwitab wiisakalt ja heidab kõrwale pooleldisuiitsetatud sigareti.

Uuesti waldab mind kohkumise ja segaduse tunne. Wäike inimkogu ilmub püstaia juurde. See on naisterahwas... tihedalt looritatud.

Nad kõnelewad teineteisega tiik aega. Näib, kui peaksid nad aru, mis edaspidi wõtta ette. Siis osutab meesterahwas käega maantee poole. Naine noogutab nõusolewalt.

„Sm!“ — ütleb rahulik autojuht, „see on hästi, nüüd oleme vähemalt kolmekesi.“

Ühest pööjast ilmub nähtawale inimese pea. See on wäike kriminaalametnik äranäritud motahabemega. „Mine mu jalgade pealt minema“, ütleb ta. „Sa seisad minu jalgade peal!“

Mii waikest kui võimalik libistan enese kuiwanud kraami põhjas weidi kaugemale. Jään seisma kahe politseiniku wahese ja tundun endale wargana, kes on tabatud wärste kurtse pealt. Kuid pilt maanteelt pöörab mu tähelepanu endale. Lehtedeta okste wahelt paistab mulle filma oja walgekswärwitud püstaia. Seal ees käib mees, kes enne istus autos, edasi-tagasi ja ootab nähtawasti kedagi.

Ta on hästi rietatud; tema pikk talimantel on hea löikega; ta kannab pehmet halli wiltkaabut ja jamawärwilisi poolsaapaid. Ta pikad, elegantjed sõrmed mängiwad närwiliselt kinnastega, mis wooderdatud karusnahaga. Paremal käel näen temal sõrmust, milles hüllgab juur kalliskivi. Mitu korda käib ta läbematuult püstaia juures edasi-tagasi ja waatab läbi warbade, kas oodataw juba hakkab paistma. Siis wõtab ta sigaritoosi ja süütab sigareti. Üks kord läheb ta õige lähedalt meie juurest mööda ja pomiseb midagi tasakesi oma ette; see kõlab, kui kiruks ta kedagi.

Sihihese aja pärast läheb ta daamiga üheskoos meist mööda. Baatan naisele otse näkku ja ei tea, mis ma oma imestuses pean ütleva või mõtlema. Dige meie lähedalt lähewad mööda... mees, keda nägin üksiku metsamaja juures ja... see on peaaegu uskumatu... tädi Betsy... wana kurt daam.

Lõpuks kostab teinepoolt maanteed pikalt wenitatud „p—j—j—jt!...“

Kaks politseiagenti ilmuvad püstita juures nähtawale ja wiipawad meie poole: „kõik kindel, pole enam näha inimhingegei.“

Wäike kriminaalametnik ajab enese püsti ja puristab. Ta peksab käsi mitu korda ja kiiresti rinna peale, et enesele teha jooja.

„See oli pagana film lugu“, uriseb ta. „Teie mõite jääda siia ja tagumist aiawärawat pidada filmas“, ütleb ta teinepool maanteed asuwatele politseinikkudele.

„Sa nüüd... edasi!“

Kolmefesi, mina kahe seadusefilma wahel, liigume kiires tempos maanteed mööda edasi. Sensatsioonifilmi lint keerleb edasi... mul on tunne, nagu lähaksin Pat ja Patashoniga matkale, kus võib oodata väga põnewaid seiklusi.

Maantee teeb järsu käänaku. Pat jookseb mu ees pikklade sammudega ja pöörab siis uudishimulikult käänaku taha. Patashon liigub ettevaatlikult wäikeste sammudega minu järele ja waatab sagedasti enese ümber. Tagaetatavad pööravad metsateele.

Siiglane annab meile mitu korda märku. Nii rändame järjest sügawamale metsja, vähemalt pool tundi kestab waike rännak. Mõnikord näib, et oleme nad mõlemad kaotanud filmist, siis korraga näeme, et nad lähewad õige meie lähedal, ja peame endid peitma kraawipõhja, et neid lasta kaugemale. Tee läheb mäest alla — murutub suureks weetühjaks kraawiks, jarnanew sellega, mis läheb mööda Parklusti lähedalt, ainult palju pikem, palju laiem ja sügawam on ta.

„Magistraalkraaw“, fosistab wäike kriminaalametnik. „Kashe minuti pärast jõuame kroonumaanteele. Kuhu mõiksid nad küll minna?“

„Peame neid weel tükk maad lastma ette,“ ütleb autojuht. „Siin me ei või neile järgneda, ilma et nad ei märkaks meid.“
Mees läheb wana kurdi daamiga kiiresti edasi. Nad näi-

wad olemat erutatud. Tädi Betsy on hoopis jõuetu. Ta toetab tugevasti oma saatja käsiwarrele. Lõpuks pööramad nad magistraalfraami. . . ja kaowad.

Magu kokkutägitult jookseme kõik kolm edasi. Suur autojuht võidab. . . Väike kriminaalametnik ja mina jookseme ühejuga kiirusega. Korraga jääwad hiiglaste liigutused tasemaks ja ta läheb küürutades edasi. . . roomab lõpuks ettemaatlikult ringi piiludes üle fraamivalli.

„Ma ei näe veel midagi,“ annab ta liigutustega mõista. Aeglaselt järgneme temale.

„Bidage!“ ütleb mulle väike kriminaalametnik. „Laske ta esmalt waatata järgi, kuhu nad kadusid.“ Ta wiipab autojuhile, et jee läheks edasi.

Mees roomab ojavalt üle käänaflu, otsekui madu, ja kaob järsku meie filmist. . .

Dotame.

Dotame tükk aega. Kolm minutit näiwad inimeana, kui ootaja ergud on pinewil.

„Keetud,“ lausub wiimaks väike kriminalist, „kuhu jääb siis van Dyck?“

Kuid van Dyck lasseb kaua enese järgi oodata. Väle möödub pool minutit.

„Ma ei usalda seda asja,“ sosistab kääbusse hääl mu kõrwal. „Edasi, kuid ettemaatlikult.“

Nüüd roomame ka meie edasi. Kriminalist on tõmmanud wälja oma rewolvri. Ta liigub äärmiselt aeglaselt — liig aeglaselt — peaaegu me ei jõuagi edasi. Peale magistraalfraami liiwakalda ja metsa all walitsewa widewiku pole näha veel midagi.

Lõpuks ei kannata ma seda enam wälja, ajan enese püsti, kuulatan tähelepanelikult ja. . . lähen magistraalfraami sisse.

Tajane hääl hiiuab minule: „Pst! Gese! Hdioot! . . Pikali heita, pikali heita! . .“

Kuid mu läbipiitsutatud närwid ei kannata enam. See elufilm käib mu jõust üle. Ma ei oska olla näitleja.

Kiiresti jooksen edasi käänaflu. Siin lõpeb mets. Minu ees seisab maantee kui walge lüüf jätendawa talitaewa all. Nii kaugele kui film ulatab, ei näe ma midagi muud kui heinamaad, lõpmatut lagendikku, mis kaetud kuiwanud rohuga.

Rahwatu näoga mehest, wanast kurdist daamist ja hiiglasest autojuhust pole näha jälgegi. Näib, kui oleks neid neelanud maa. Kohkunult waatan ümber, tahtes näha kriminalisti. Kuid ka wiimast pole näha kusagil; küllap ta ronib weel kõhuli edasi, sel ajal kui ta kaasametnik ja tagaetawad on osutunud mitte millekski. Reegi ei wõi ometi kolme minuti kestel lõpmatut maanteed pidi joosta filmapiiri taha. Ma ei mõista seda; kas tunneb okultistiline teadus peale eksperimentaalse materiaalseerumise ka dematerialiseerumist? Wõtku kurat. . . need kolm inimest peawad ometi kuskil olema! Ja mispärast ei ilmu weel wäike kriminaalametnik nähtawale? Pean ma hüüdma teda?

Korruga haaratakse mul seljatagant finni. Mu filmade ees lööb pimedaks, must kate rebitakse mul üle pea. Wastikult magus ja wäljakannatamatu lõhn täidab mu kopsud. Süppan püsti, tahan katet pea ümbert rebida maha. . . pehnan käte ja jalgadega. . . kuid, kedagi pole läheduses. Mitte kedagi. . . mitte kedagi!

Mind haarab surmawäsimus, magus lõhn muutub wäljakannatamatult wastikuks. Ma ei suuda enam panna vastu. Müüid waldab mind omapärane ükskõiksuse ja tuimuse tunne, otsekui wari langeb ta mu peale. Näib, kui muutuksin millekski hõõguwaks esemeks, millekski, mis aeglaselt hakkab sulama. . . Weel on jäänud mulle weidi teadwust. . . karjun appi: järjestan tähti, milledest moondub ainuke ja kohutaw sõna:

„Kloroform!“

„Ma ei taha. . . ma ei taha!“ ähin meeleheitel. Kuid see ei aita midagi. Shust hakkawad kostma kirikuoreli sügawad helid. Päike taewas muutub kirikukelladeks: bim-bam, bim-bam! kostab sealt. Ma ei suuda katet rebida peast. Mu käed on raskeid kui tina. Siis — plakssti — järsk löök, „see on wäike kriminaalametnik,“ mõtlen ma ja püüan tuletada meelde anekdooti, mis üksford kuulsin lapsepõlwes, kuid sama hästi see wõib olla taewast kukkun kirikukell. . . wõi ka orel. . . Meelemärkujeta langen maanteele maha.

Kõrwulufustaw mürin äratav mu uimastusest. Mu käed ja jalad on seotud finni — laman mingisuguse raske eseme, kas põrandawaiba wõi purjeriide all. Tunnan lahkamatult tõukeid ja põrkeid. Mu pea kõigub siia sinna, kogu mu keha waluwab. Püüan end liigutada; paari asjata katse järgi weeren paremale küljele. Mu jalad jääwad imestuswäärsest painuta-

tud seisakusje. Minu peal lamab midagi, üks raske ese, mida ma ei suuda kõrvaldada kõigi pingutuste peale vaatamata. Linaraskelt lasub ta minu peal. Kusagil... väljaspool... kostavad kauged hääled. Rõneldakse möörast keelt. Naerdakse lühidalt ja rõõmsalt. Kus ma olen? Mis sünnib minuga? Tõulad ja pörked kaovad, mu peas wafardab. Väljas kõneldavad inimesed tundmatus, mööras keeles.

Pikkaniisi saan tagasi mälestuswõime ja korraga taipan kõik. Meie sõidame... sõidame kuhugi!

Oleme teistkordselt sattunud Tien Lungi küünte wahela. Esimest korda sattusin lõhku ühinda ja siis tungiti kallale ainult minule. Seekord olid mul kaaslasteks üks hiiglane — politseinik-autojuht ja üks wäike kriminalist. Uuesti katsun raskest eset, mis lasub mu jalgadel, maha lükata. Tõmban põlweid üles, pööran enese ringi, wingerdan kui angerjas, kuni lõpuks suur ese libiseb mu kõrwale maha. Minult üks wäike ese, mis näib ühenduses seiswat juurega, lasub weel mu rinna peal. Seotud kätega koban selle järele; ese haarab kinni mu kätest; istun kui klambrite wahel.

Ese mu rinnal on määratu suur käsi; suur ese mu kõrwal liigutab end ja oigab. Kas peaks see olema politseinik-autojuht? Paremal pool, minu kõrwal lamab weel üks teha — kas pole see wäike kriminalist? Siis tabati ka tema. Meie kõik kolmekesi sattusime Tien Lungi käte wahela ja asume praegu seotult ühes sõidukis... wõi rongis... wagunis?... Usjata püüan selles juhtes jõuda selgusele liikumise ja müra rütmist. Müra, näib, ei wõi tulla autost; see on wali, kestew ragin, mille wahela kostawad möörad inimhääled. Siis suudan eraldada weel üht teist heli, kopsimist kiwilele — traami-sõitwate hobuste kabjaplaginat!

Samame kui kartulikotid ühel talupojawantril ja sõidame traawis kuhugi. Mu pea kohiseb ja mühiseb kui mesipuru. Pikkaniisi kaotan uuesti meelemärguse.

Kui mu filmad uuesti on harjunud pimedusega ja mu mõtlemiswõime weidi on muutunud selgemaks, püüan jõuda teadmisjärele, kus ma asun. Mul on jäänud nõrk mälestus arwututeist treppidest, koridoridest ja käikudest, kollastest hirmitawatest nägudest ja laternawalgusest... püstredelist ja põõningulugiist, kust meid tasfiri üles. Kuid täpselt ei suuda ma meelestada midagi. Näib, kui oleks jaabunud sügaw öö.

Mu käed on kangeستنud ja paistetanud, köididud lõikawad sügawalt lihasse. Mu jalad walutawad vähem, nähtawasti nad on köidetud nõrgemini. Ettewaatlikult püüan end ajada püsti. See ei õnnestu. Kuid lõpuks harjuwad mu filmad pimedusega ja ma juudan eraldada iisfikuid esemeid. Minu seljataga ajub walge laik — nähtawasti müür. Maona wingerdan üle põranda. Müüri najale toetades mõin enese ajada püsti... mõne filmapilgu kestel istun seina ääres ja wahin mõistatuslikku, jalapärasesse poolpimedusse.

Wiibin kujukil awaral pööningul, mis täidetud igasuguse wana koluga. Üks pööningu luukidest on awatud, paar katusekiwi on nihkunud kohalt, mis tõttu päiksewalgus wäikse pilu wahelt paistab sisse. Nii siis on weel päew. Pööningupõranda wastaspoolsel küljel, otse luugi juures, lamab tume kogu. Esimesel filmapilgul usun, et ta luurab mind. Kuid peagi saan aru oma eksitusest. See on politseinik-autojuht; ta lamab meelemärkuseta. Siiaan teda wäiksest, kuid ta ei näi kuulwat seda.

„Van Dyck! Pst! — van Dyck!“

Siiglase kogu jääb endiselt liikumatuks. Otse minu kõrwal seisab hunnik raudesemeid — ahelaid, warbu, latte jne. Esimesed tunduwad mulle tuttawatena. Sarnast kolu olen näinud ka Jaaki wanakraamikaupluses. Roban kätega kolu seas ringi ja otsin mõnd terawamat rauatükki... midagi, mis wõiks asendada nuga. Veian ühe roostetanud, terawa metalltüki, mis tundub wahedana kui püss. Pikkamisi ja ettewaatlikult tõukan ta oma käte wahese ja püüan sellega köididuid lõigata läbi. See ei õnnestu mul. Müüid teen katset köidikutega, millega teatud finni mu jalad. Suure waewaga õnnestub mul sõlmi lõigata läbi, köididud annawad järele. Mu jalad on wabad... Mõin jälle kõndida. Kuid käsi on wõimatu nõõridest wabastada. Lõpuks loobun sellest ja otsustan otsida teisi wahendeid, ehk weel parem — põgeneda.

Siiglane autojuht lamab raskelt kui tapetud härg põrandal. Kullataga on tal ügaw, mingi raske ja terawa asjaga löödud haam, millest woolab werd. Meeleheitlikult waatan ringi; ei leidu ühtegi rätikut ega riidetükki, millega werojooksu wõiks panna seisma. Pööninguluuk seisab awatuult ja näib mustana haigutawana auguna. Ma ei näe ühtegi treppi. Armatawasti käiakse siit üles redeli abil, mis aga on wõetud ära, et takistada põgenemist. Põrandal walendab midagi. See

on pilu põrandalaudade vahel, mille läbi paistab weidi wal-
gust. Seidan pikali ja wahin kõhu peal lamades läbi pilu.

Näen suur, awarat ruumi, mille seinte ääres seisawad reas-
laiad puhkepungid. Tõfina mõrra kollaseid mehi wiibib toas,
osa neist lamab, osa liigub läbisegi. Keset tuba seisab suur pu-
najelt hõõgum raudahi. Üks meestest keedab mahukas katlas
juppi; järjekindlalt wiskab ta sinna peenekõõgitud lihatrikke.
Siin mängitakse kaarte, weeretatakse täringuid siia ja sinna.
Teised mehed lamawad laisalt põrandal wõi nad on madratsid
laotanud maha ja suitsetawad pikali olles. Piibud nende ham-
maste wahel on pikkade wartega ja wäikeste peadega. Dopiumi-
suitsetajad! Sellest, mis seal kõneldakse imestuswäärse
keeles, ei saa ma aru midagi. Džustades nende liigutuste jä-
rele, keerleb kõnelus kaardimängu ja supikeetmise ümber. Paks,
kollase karmaga koer jookseb jaha liputades kõige selle kätse-
mise seas ringi.

Uuesti pööran tagasi politseiniku-autojuhi juurde. Kust
wõin ma leida sidematerjali? Pööningul on pime; ainult
weidi päewamalgust tungib sisse lahtipõrunud katusekivide wa-
helt. Pööningu all asuwas ruumis põleb õlilamp. Arwata-
wasti pole toal ühtegi ahtent.

Pööningu tagaseinas leidub wäike uks tugemate riimidega.
Ettemaatlikult, äärmuseni pingutades finnisseotud ja paistetat-
nud käsi, tõmban riimid lahti ja awan ukse. Nähtawale tuleb
wäike ruum, õieti koridor. Koridori lõpul pidi warem olema
müür; nüüd on aga punastest telliskividest paljud wõetud ära
ja sel kombel tehtud müüri sisse awaus, kust inimene wõib wa-
helt pääfeda läbi. Teinepool awauft, mis näib suurena ham-
butu juuna, asub kohetordne põrand; nende wahet wõib olla
umbes pool meetrit.

Warem on mulle jutustatud, et mängupõrgutes, kurjategi-
jate pelgupaifades ja kahtlase elemendi elukohades müüri lõh-
kumise teel moodustatakse läbikäike, mille kaudu haarangu pu-
hul põgenetakse teistesse majadesse wõi õuedele. Siin näen ma
jarnast läbikäiku. Teisel pool müüri asuwa ehitise põrand on
fäilinud paremini. Seinas leidub mitu uft, mis kaetud hiina
firjamärkidega. Kogu ehitus jätab mulje, nagu oleks see mõni
rahwamaja. Põranda lauad ulatawad mulle niufteni. Siit
ma ei pääse edaji. Mu nõrgad, kohmetanud jalad ja seotud käed
takistawad liikumist.

Rorraga lohkun ja noolkiirelt peidan enese müüri taha. Üks usteist awatakse ja nähtawale ilmub hiinlane. Ta kannab omapärast kollast rüüd, millel näen kolme rohelist laiku ühes kolmnurgas. Samal ajal kuulen tasast, mõõrast, peaaegu rütmilist ükshäälset, nagu pomiseks keegi wärsse wõi seotud palwe sõnu. Ettewaatlikult piilun ümber müüri nurga. Hiinlane läheb edasi lohijewate sammudega ja kaob wiimaks ühte luuki. Ta sammude kaja kaob pikkamisi, terräänil on jälle julge.

Lõpuks jõندان müüriawause juurde minna tagasi. Smeelik: pörandal pole näha hingegi; hiinlane on kadunud, kuid ilkagi kuulen weel palwetawat häält. Näib, kui kordaks keegi järjest kiiremalt ühte ja sama lauset. Ja rorraga kostab kusa-gilt jelle lause juurde paljude inimeste jutukõmin. Wulle tundub, kui wiibiksin katoliku kirikus. Sõmmastanult waatan ringi; ma ei näe aga kusagil inimhinge.

Nartlikult pööran pööningule tagasi. Seal on weel kõik wana moodi. Uuesti pean harjuma pimedusega. Autojuht lamab weel ifka meelemärkujeta ja oigab ajuti. Ma ei suuda aidata teda. Kinni seotud käed ei wõimalda ifegi mu riiete küljest rebida ribasid, millega siduda kinni ta haawu. Palwetaja hääl siia ei kosta. Põnew uudishimu sunnib mind minema tagasi kitja käigu ja müüriaugu juurde.

Ettewaatlikult liigun edasi, kuni jõuan awauseni. Silmitsejen tähelepanelikult ukki ja nendel leiduwaid kirjamärke. Rorraga pean aga end uuesti peitma noolkiirelt. Seekord tuleb luugist üles kaks hiinlast. Nad kannawad euroopa riideid ja näewad wälja harilikudena töolistena. Üks awaneb ja üks hiinlane kes kannab kollast rüüd kolme rohelise laiguga rinnal, tuleb wälja. Ta wahetab paar sõna uustulnukitega ja kaob luugist alla. Mõlemad ülesjäänud hiinlased astuwad sisse ühest uksest. Silmapilgu kestel jääb sealpool kõik vaikseks. Minult mõõras, mõistatuslik paluw hääl, mida ajuti katkestab tume ja kurb häältepõmin, tungib minuni.

Nüüd awatakse üks, mille taha natuke aega tagasi kadusid mõlemad hiinlased, uuesti. Mehed on euroopa riidetuse wahetanud helekollaste rüüde wastu, mille rinnal rohelijed laigud.

Kiiresti lähewad nad üle pöranda ja roniwad luugist alla.

Tähelepanelikult kuulatan nüüd häältkõma. Näik pöördub weidi wasakule. Rahe pöranda wahel leian wõrdlemisi awarawahet. Sealt mõin ma lauapilude wahelt heita pilku alumisesse

ruumi. Zmestanult jään seisma. Mõte keerlemast filmilindist meelestub mulle uuesti.

Näen pikka amarat ruumi, mille taguseina juurde on ehitatud troonitaoline lava. Selles istuvad kolm meest. Nende välimus on tõsine, võib öelda isegi ähwardav. Müüri ääres seisab kaks rida hiinlast; teinepool otjas jällegi kaks meest autoolidel. Mõik hiinlased kannavad helekollaseid riiuisid, mille rinnal kolmnurgas kolm rohelist laiku. Minult neil hiinlastel, kes istuvad troonil ja autoolidel, on seljas punased riiud. Kuid rohelised laigud nende rindadel on samajugused kui teistelgi hiinlastel. Troon on kaetud mitmesuguste värviliste siidkangastega ja ilustatud hiina kirjamärgidega. Kolme mehe kohale on lõuendile maalitud kolmnurk, mille sees näen kolme rohelist filma. Üks punase riiuga meestest lausub palvetaja häälega kauakestvat rituaali, mida kollased saadavad tumeda pomisemisega. Nii siis sealt tulevad helid, mida kuulsin.

Särjest uufi mehi tuleb ruumi juurde ja otsivad endile kohad müüri äärde. Walitseb peaaegu pühalik meeleolu. Särilikult nii finnistel ja mittemidagi ütlematel hiinlaste nägudel peegeldub surmtõsidus. Nende luuramates filmades läigib lõpmatu, hullumeeljust meeldetuletaw fanatism.

Mul tekib kartlik mõte. See, mis ma praegu näen siin, pole kindlasti mitte määratud väljaspoolseiswa isiku filmade tarwis. Kui hiinlased seal all teaksid, et siin üleval neid luuran, tapaksid nad mu kindlasti. Troonil istuwatest punase riiuga meestest tõuseb keskmine üles. See on väikesekasmuline mees, nudikspügatud peaga, tõjiste ja aukartustäratawa esinemisega. Kullataga tolnneb tal pill pats. Pärast seda, kui ta natuke aega on kõneleunud, istub ta uuesti. Keegi ei liiguta, kõik jääb vaikjeks. Wiimaks sirutab üks punarüüd parema käe, mille kolm keskmiist sõrme on laiali kui Neptuni ahingu harud, wälja. See on sama mees, kes äsja lausus palwesõnu ja selle õline hää mulle tundus nii kohutawana. Wäike punane hiinlane troonil wastab, kuna ta samuti sirutab wälja parema käe laialiaetud sõrmedega. Mees teiselpool otjas hakkab uuesti kõnelema. Crutatult ja ägedate liigutustega osutab ta punase mantliga kaaslastele. Kui ta lõpetab, tõuseb mees troonilt ja sirutab wälja käe. Ta lahkeb oma istmelt, astub jaali kesktele ja algab kõnega, mis kostab hoogalt ja sütitawalt. Wali ja kare hää kostab alt.

See oi Tien Lung, kes praegu kõneleb. Mitu korda kujutan enesele ette, et ta waatab ülespoole. Girmunult eemaldun oma peidupaiga juurest ja hiilin tagasi pööningule. Läbi müüriaugu näen kõrwalseiswas majas waatepilti, mis köidab mu tähelepanu. Paar hiinlast jooksewad kiiresti edasi-tagasi. Ühest uksest nad tulewad wälja ja teisest lähewad sisse. Ra-Sackson, mees kõhna näoga ja hästiistuma talimantliga ilmub nähtawale. Mind ei wõi näha pimedas käigus, kuid mina omalt poolt woin panna tähele kõik, mis sünnib terräänil. Sackson jookseb kahe hiinlase wahel. Kolmas hiinlane awab ühe uuestest, lasseb Sacksoni astuda sisse ja järgneb siis ta ise. Müüdi ilmub põrandaluugi wahel tädi Betsy kogu. On niiwõrt wõõrastaw juursugust wana daami näha nende kollaste wõrukaelade hulgas, et ma parema tahtmise juures ei saa lahti mõttest keerlewa filmilindi peale. Kurgi wana daami näen ma ainult filmapilgu kestel. Ta kaob ühe hiinlase saatel teise ukse taha. Ma ei saa enam millestki aru. Kõik muutub ikka rohkem ja rohkem kaootiliseks pimeduseks. Meeleheitlikult küsin endalt, kas ma iialgi elan üle selle mõistatuse lahendamist, mis esimese detsembri õhtul algas nii arusaadawalt. Kas meelitaksid Sackson ja tädi Betsy meid Gardeni ülesandel lõksu? Ja mis on tädi Betsyl tegemist selle mehega? Mul meelestub tema kummaline ülalpidamine, kui Alice'iga kõneledes mainisin Tien Lungi nime. Tema kahtlustused ja umbusaldus minu wastu on kahtlemata põhjendatud seega, et ta ise mingisugusel kombel seisab ühenduses Gardeni, Sacksoni ja Tien Lungi jalgaga. Waene... armas... Alice, kes, ilma et ise seda teaks, seisab selle rafineeritud naiskelmi küünte wahel. Minu ettekujutuses muutub tädi Betsy korruga deemonlikeks wampiiriks... jõledaks ja werejanuliseks nõiaks. Kuidas on ainult võimalik, et ta nii hästi juudab näidelda armastuswäärset, emalikult hoolitsewat lapsehoidjat? Korruga kerrib minus mõte: kui wana kurt daam seisab ühenduses kelmibandega, kuidas wõis ta siis sel ajal, kui hiinlane tõi pommi, wiibida Parklustis? Midagi on selle juures korrast äral. Kuid küsitaw, kas ta pommi toomise korral üldse wiibis Parklustis. Kui ma teda nägin Alice'i buduaaris, oli hädaoht juba täielikult möödas. Edaspidi pean saama teada, kas tädi Betsy sel ajal mitte majast polnud eemal. Kui jah, siis on päewafelge, et ta on kaasjüüdlane ja teadja kõigis wiimaste päewade kuritegudes. Kuid kas awaneb mul iial võimalust seda asja uurida? Kas ei lõpe

mu statistioja filmis hariliku roimaga? Zudinad jooksewad mul üle selja. Zuba kujutan enesele ette, et mingisugune tume kogu eraldub pimedusest ja ootan iga filmapilk, et ta terava püsji wajutab mulle labaluude wahele. Korraga waldab mind igatjus Mlice'i armsa nאו ja ta jaleda kaju jargi, kirj täieliku kupsje elu jargi loidab minus kui tulileef. Ma ei taha surra... tahan elada. . . elada ja juua õnne Mlice'i jügamatest, suurtest filmadest.

Midagi meelestub mulle. . . purunenud katusekiwid! — et ma warem ei mõelnud nende peale! Kas on võimalik awaust katusekiwide wahel finniõetud kättega suurendada, katusekiwe wälja wõtta, nii et woin pääseda katusele? Wäljas walitseb weel hele päewawalguš. Tänamatel kindlasti liiguwad inimesed ja nii ma wõiksin hoiatada politseid.

Kiirelt lähen käiku mööda tagasi pööningule. Pimeduses ootab mind uus üllatus. Politseinik-autojuht on enese ajanud istukile. Ta püüab end wabastada koidikuišt. Soobun esialgu oma põgenemise kawašt ja olen talle abiks tema katsete juures.

„Kartsin juba, et lood teiega muutuwad õige räbalaks, van Dyk!“

„Umbrohi ei häwine, mynheer. Nii on õige, nii — see aitab — selle sõlme siin peakšite awama, nii, waga hea!“ ütleb autojuht.

Mõne minuti pärast on ta käed koidikutešt wabastatud. Ta kobjab oma pintsaku woodri wahel, toob sealt wälja wäikse püsnoa ja loikab nüüd katti koidikus ka oma jalgade ja minu käte ümbert. Kuulatame. Minult alumisest ruumist kostab meieni käre ja naerukaja. Kiire pill läbi põrandapilu tõendab meile, et seal parajasti siiiakse suppi. Paar hiinlast lebamad jõuetult puhkepinkidel oopiumipiipude kõrwal. Djutan käega üles purunenud katusekiwidelle.

„Ära siit!“ sojistab autojuht. Edasi, peame katsuma põgeneda!“ Kuid meie ei põgene. Parajasti sel filmapilgul, kui tahame wõtta finni katusekiwidest, muutub päikšewalguš, mis pääseb sisje kiwipilude wahelt, tumedamaks. Wäljaspoolt tõstatab keegi katusekiwid kõrwale. Keegi tahab tungida pööningule. . . Täpšelt samast kohast, kust meie tahtšime wälja pääseda. Autojuht tõmbab mu pimedamasje murka. Üks kiwi teise jargi tõstetakse ära ja asetatakse tajakeši katusele. Üks purunenud kiwi langeb kolisešedes pööningule.

Wäljaspool, katusel, näib see keegi olemat lohkunud. Ta ootab tiifit aega, enne kui uuesti alustab tööd. Kuid midagi ei liigatu kusahil, kõik jääb vaikjeks.

„Kuradi päralt!.. jostistab autojuht ägedalt.. „kas siis tõesti..“ kuid ta ei lõpeta lauset. Ratusesamavusje ilmub kaks jalga, inimese keha.. ja pontsti..

Wäike kriminaalametnik seisab meie ees. Ta närib oma mokahabet ja wahib meile segaselt otja. Meie pole wähem lohkunud.

„Kust paganast tulete siis teie?“ küsin hämmastunult.

„Piilusin teile järgi,“ ütleb mees kiiresti. „Olin liig ettevaatlik. Mind nad ei suutnud püüda.. ja-jah — haistfin koha, et magistraalraawis pole kõik korras. Nüüd tahan aidata teid.“

„Üksinda ja waewalt suudad aidata,“ lausub van Dyck. „Minult jelle auguga katuses oled ja meid aidanud. Püüame nüüd kiireks korras jelle läbi kaduda.“

Wäike kriminaalametnik raputab pead.

„Ma pole ometi loll,“ ütleb ta. „Kas te mõtlejite, et ma tulen üksinda? Nägin, et teid wisati ühele wantrile ja järgnesin siis jellele koormale. Sinnas wõtsin taksoauto ja nägin, kuidas teid kanti siia majja. Politsei käest tõin abijõudusid. Siin nad on!“

„Abijõud“ tulewad nähtawale katuseawauses. Wiis politseiagenti hüppawad üksteise järgi pööningule.

„On see kõik?“ küsin mina. „Siin majas on wähemalt kolmekümmend hiinlast. Nad peawad parajasti mingisugust koosolekut.“

„Roheliste filmade koosolek, ma tean kõik,“ ütleb kriminaalametnik ja närib weel ifka oma mokahabet.

„Kui suured on sinu abijõud? küsib autojuht.

Wäike kriminalist koputab enesele nähtawasti wäga rahuldatus rinnale ja kujutab esimese sõrmega õhus sõõri. — „Täna wad on wallutatud, katused on wallutatud,“ ütleb ta liihidalt. „Wäljas on kõik esimese ja teise jaoskonna mehed, niipalju kui neid kätte saadi. Peale jelle on weel abiks ka siinse linnajao politseinikud. Me teeme haarangu.“

Rõõmu pärast wõifsin wäikest kriminaalametnikku süleleda. Näib peaaegu uskumatuna, et esimese detsembri õhtul see mees tundus mulle nii ebasümpaatseks. Praegu ta näib olemat ingel.

Korraga paistab pörandaluugi pimedas avaruses vahel kollane nägu. Mees avab juu ja vahib kohkunult meie poole. Siis kaob ta sama ootamata jälle allapoole.

„Police“, karjub läbilõikava hääl allapoole. „Police! take care — police!“ *)

Meie all asuvaist ruumist on kuulda metsikut kisa. Toole tõugatakse kolinal ümber. Väike kriminaalametnik hüppab luugi juurde.

„Andke märku, kiiresti! Andke märku!“ hüüab ta.

Väljast kostab terav vile, millele vastavad teised viledega ilmaaarest. All pääseb lahti metsik tohuvabohu. Röögitakse läbisegi... revolvripaugud... kufagil lüüakse aknaruute kildudeks.

Politseinikud on asunud luugi äärde. Neg-ajalt tuleb mõni noaga relvastatud hiinlane üles. Paar lööki kumminuiaga. Suba neli kollast nägu lamavad seotult üksteise kõrvale.

„Kus on läbikäik teisele pööningule?“

„Siin, selle avaruse kaudu...“

Näitan teed. Üks hiinlastest püüab põgeneda müüriaugu kaudu. Ta kannab kollast rüüd kolme roheline filmaga. Näes on tal nuga. Samal filmapilgul, mil tahame minna kõrvalemaja pööningule, hüppab ta minu poole.

„Laksti,“ ütleb kumminui. Hiinlane ei ütle enam midagi; ta tuigub ja langeb maha. Käeravad klõpsatavad ta randmete ümber. Need on kui paar metallist manshette. Teine hiinlane jookseb meile karjades käte vahele ja alistub, ilma et teeks katset hakata vastu. Kõrvalemaja pööningul näen veel, kuidas politseiagendid arreteerivad kolm hiinlast, wana kurdi daami ja moodjalt riietatud härra Jacksoni. Kiirelt keerlew filmilint keerleb lohutava tempoga. „Roheliste filmade templis“ walitseb metsik segadus ja hirm. Oluford seal on muutunud palawaks. Revolvripaugud kostavad jagedamini.

„Kõik fiske!“ ütleb kriminaalametnik. Agendid ronivad luugist alla.

Kriminaalametnik ütleb autojuhile, et wiimane mu majast wiiks välja. Tänav, kitsas põiktänav, on politseinikkude poolt piiratud sisse. Kõikidest akendest heidetakse waenulikke pilke politsei wõmmiriietusele. Umbes weerand tunni pärast liigub kiirem, rohkearwuline jeltskond pikas rongis, saadetud ratsapolit-

*) „Politsei! Ettevaatust — politsei!“

seinikkude rühmast, peabüroo poole. Uudishimulikult mahib rahwas meile järgi. Rahju sellest „aktuaalsest sündmusest“ . . . mõtlen ma.

Raasteistkümnnes peatükk.

„Arreteeritud.“

(Kus miss Morrisson viimaste sündmuste pärast tunneb rõõmu ja kus romaanifangelane tahtmata on sunnitud imestama.)

Zuba mitu päeva olen ma jälle oma toas. Preili Peereboom ravib mind kui patsienti, kellel kõik kondid on peksetud puruks, ja kohtleb mind mureliku emalikkusega.

Praegu ta toob mulle tasjiga rammuseent ja waatab ahju järgi. Saavad peas, minu metsikult muutunud wälimus näib tema peale mõjuwat rufuwalt. Sa liiategi, kuna ma edaspidi iüüriraha luban maksta ette, näib minu terwis meile mõlemale olewat wäga suur warandus.

Saarang hiinlaste boarding-house'is on kohalikus aja-firjanduses palju tolmü üles keerutanud. Ajalehed jutustawad pikfades ja üfifikasjalistes artiklites läbiotsimiseft hiinlaste linnajaos. Rüfimuse „mispärast“ on nad lahendanud omapärafel wiifil. . . Wäike kriminalist korraldas ja juhtis haaran-gut, et saada jälile pommiwalmistajate falgale. Ajalehed fir-jutawad aga ainult juure hulga oopiumi leidmifeft, mis sala-kaubana toodud fiffe, ja kahtlaste ifikute tabamifeft hiinlaste felftkonnaft. Tahtmata pean naerma.

Tumeda elemendi hulka kuuluwad ka moodsalt riietatud härra Zackson ja tädi Betsy. Kui rahwas seda teaks: wana kurt daam Parklusti willast tume element! —

Asjatundjad wõiwad märgata, et ajalehtede reporterid as-jast teawad rohkem, kuid juurdluskäigu huwides seda ei kanna awalikkufe ette. Awaldatakse ainult seda, mis awaldamifele kuulub. Ülejäänü on jäetud wälja. See on awafi.

Selle tõttu tuleb, et hiina linnaosas korraldatud haarang firjutatakse täielikult kollaste bandiitide salakaubitsemife arm-wele, keegi ei aima, et see on ühenduses wan Gelfhe tapmi-sega. Saarang on nähtawasti annud häid tulemusi. Paljud politifeile hästituntud ifikud istuwad treltide taga. Tähelepanu-wäärne on asjaolu, et ma Zacksonist ja tädi Betsyft enam pole kuulnud midagi. Politifeibüroos oli mul pikem jutuaamine komiffariga. Kuni wälfjema pifiasjani pidin talle jutustama kõik, mis fündinud wiimastel päewadel. Rohati tuli mul ju-

tustust isegi korraldada. Pean tunnistama, et leian viimased sünd-
mused ka täiesti omapärased olevat. Selle üle võiks kirjutada
terve raamatu. . . põneva kriminaalromaanini. . . Kõiges selles
ei leia ma mingit mõtet. Üks sündmus on omapärast kui
teine. Politseikomissar on näiliselst avastanud ühe valgus-
punkti. Ta naerab sagedasti nii jalapärastelt — jarnase ra-
huloleva näoga — kui oleksid kõik niidid juba ta peas. Võik,
mis puutub Richard Gardenisse, pidin ma hordama. Ta näitas
mulle ühte ülesvõtet ja küsis: „Kes on see?“ Ülesvõttel oli
kujutatud mees, umbes kolmekümne aastane, noore, tugeva
välimusega, tumedate filmadega ja lühikeste musta habemega —
Gardeni ülesvõtte endisest ajast. „See on noore Darferingi
pilt,“ ütlesin kõhklemata. „See on sama jünge, mõistatuslik
pilt.“

Komisjar naeratas jälle enda ette. „Jah, see on Richard
Garden, alias Darfering mees musta habemega. . .“

„Kas usute, et võite ta vangistada?“ küsisin huviatult.

„Mispärast mitte?“ kõlas vastus. „Kui ta on kurjategija,
vangistan ta samuti kui iga teise.“

Ühest asjast on kahju. Dien Lungil on õnnestunud võrgu
filmadest pugeda läbi. Ta on põgenenud üle katuste. Seni
pole temast midagi olnud kuulda.“

Meie jutuaegamine lõppes siduva lubadusega minu poolt,
et ma otsekohe lähen koju. Doomulikult polnud mul jarnase
jaatusliku öö järgi selle vastu midagi. Ma ei tohi majast lah-
kuda, võisin ainult wanakraamikauplejale Jaafile teha kiilas-
käigu ja talle teatada frakt kadumisest. Zuhul, kui wanakraami-
kaupmees midagi teab minu kohvrite kadumisest, peab ta ole-
ma väga osav näitleja. Ta näis olevat väga vihane, firus
ja wandus kui jooanud kreeklane Konstantinopolis. Wana
Jsaal nõudis määratu suurt kahjutasu ja peale selle veel kõr-
geid laenuprotfente. Ja ometi kes teab, kas see võrukael pole
teadlik kõiges?

Politseikomissarist ei kuule ma veel midagi. Dotamine
katusekambri nelja seinu vahel muutub põrguks, kuigi mu üle-
pingutatud närvid ja väsinud organism hädaasti vajavad puh-
kust. Mu mõtted keerlevad Alice'i ümber. Ma pole neidu
enam näinud ega tohi end näidata tema maja imbruskonnas.
Ka Alice ei tohi lahkuda majast. Mis siis nüüd jälle ripub
minu pea kohal?

Kolmanda päewa õhtul ootab mind üllatus. Rogu õhtupooliku olen aina eesriiete wahelt pidanud filmas õuet ja wanakraami kauplust. Ma ei näinud ühtegi elawat olewust. Kõik on nii üksik ja mahajäetud! Minult üle majakatuste kostab minuni tänawamüra. Õht on hall ja ahwardaw, õhtu eel, kui widewik heidab tihedaid warje õuele, hakkab sadama lund. Esimalt wäiksetes, terawates helbetes, siis järjest suuremates ja tihedamates räitjakates. Warsti on wäljas hoopis pime. Lahkun oma postilt ja tahan eesriided kofku tõmmata. Seal koputatakse uksele.

See on preili Peereboom.

„Siin on üks autojuht, minu härra. . . tal on üks teade teie jaoks. . . isiklikult, kas näete. . .“

„Autojuht? . . . Kes võib see olla? . . . Hüwa, laske ta tuleb siisse, preili.“

Perenaine kaob. Kas võib see autojuht olla van Dyck? Arwatawasti mõnesuguse teatega politseilt. Uudishimulikult jään ootama küllalist. Üks awaneb ja. . . naerdes ning hiilgades seisab mu ees Bob, suurepärase autojuhi ülikonnas.

„Pagana päralt, Bob, mis põrgu wägi sind kupaatas siia? — ülikond istub sul kui walatud. . .“

„Seda ma tean, mynheer. Seda ma olen märganud ka ise,“ ütleb Bob.

„Millest ja seda oled märganud, Bob?“

„Plikade näost, mynheer.“

„Sa kuidas oled ja korraga sattunud sarnasele hiilgawale kohale?“

„Olen juba paar päewa autojuhiks mis Morrissoni juures. Ühel õhtul, parajasti kui aitasin oma isa lanakuuris, laskis preili Morrisson mind kutsuda. Suurjugune Henri juhatab mu siisse. Preili Alice päris minult weel kord teateid esimese detsembri õhtu sündmuste kohta ja tahtis ka teada, kuidas ma tulistasin oma isa. Ütlesin talle niiviisi: preili Morrisson, mul on lastmiseks kindel käsi; seit tunnen iseennast päris põhjalikult.“

„Ja mis ütles selle peale mis Morrisson?“

„Bob,“ ütles ta, „seda ütleswad sulle ainult wähesed inimesed järgi, et ma tunnen iseennast päris põhjalikult. Ma ei arwa seda nii, nagu teie,“ wastasin mina. Armuline preili naeris: „Kui sul on sama kindel käsi autojuhtimiseks kui lastmiseks, siis tahan su teha autojuhiks mu uue sõiduki peale, mis

lain sünnipäevaks.“ Ma usun, et muutusin näoist valgeks kui lubjapiip, mynheer, sest autojuhiks saada oli alati mu palawan joow.“

„Soowin sulle jüdamest õnne, Bob!“

„Tänan väga, mynheer, ja nüüd minu ülesande juurde. Armuiline preili saatis mu teie juurde, mynheer. Seisan siin, qualitate qua, nagu Vermeulen seda nimetab.“

„Bob, olen sügawasti liigutatud. Meeldid mulle, pois!“

Bobil on seljataha peidetud kimp lilli, mis ta ilusa kumardujega ulatab mulle.

„Minu saatja nimel pean teile selle lillekimbu ja kirja andma üle. Ajakirjanduse keeles nimetatakse seda kingiks ümbriks, eks ole õige, mynheer?“

„Olen alati õelnud, et sinus on läinud kaduma andekam reporter. Tänan väga Bob, wastuse saad kohe.“

Kiirelt awan ümbriku ja loen läbi kirja. Alice kirjutab:

„Ma ei tohi lahkuda Parklustist. Tädi Betsy oli kodust terve päewa ära ja toodi selle järgi politseiautoga koju. Ta oli hoopis närwiline, pakkis kofku oma asjad ja sõitis sama autoga jälle minema. Kui poleks tegemist tädi Betsyga. . . armja, hea tädiga, wõiks arwata, et ta wiidi wangimajja. Kuid see on ometi wõimatu, see ei wõi ometi olla tõsi? Pean nii palju nutma, sest tädi Betsy oli nii imelik ja ta ülalpidamine tegi mu rahutuks. Onu Subertus on selle sündmuse tõttu nii väga erutatud. . . meie kõik oleme väga erutatud. Ta ei anna omale ühtegi rahulikku filmapilku ja tahab nii pea kui wõimalik reisida Rivierasje. Ka mina pean minema kaasa, kuid parema meelega ma tahaksin jääda sinu juurde. Nüüd andis politsei käsu, et keegi ei tohi lahkuda majast. Mingil juhul ei tohi onu Subertus maalt minna wälja. Politsei arwab, et ta on leidnud kindla jälje ja ootab iga filmapilk uut kallalitungi. Maja ja aed on täidetud kriminaalametnikkudega. Garden on jäljetult kadunud, peab aga kindlasti wiibima linnas, sest Oranje-hotellis on weel ikka terve majaford tema käes. Teda pole nähtud mitte kuski. Do, mu armas pois, mis wõis küll juhtuda hea tädi Betsyga? Tule nii ruttu kui saad, wõi ei tohi ka sina oma korterist lahkuda?“

Kiri lõpeb armastusõnadega, milliseid loen vähemalt kümme korda. . .

Bob kõhatab.

„Ja-jah, Bob. . . tuleb veel oodata!“

Kiirelt vastan Alice'i kirjale, jutustan, et mul võimatu on minna tema juurde. Tädi Betsyt ei puuduta ma sõnagagi. Kindlasti ta istub luku ja riivi taga. . . ja mispärast peaksin ma Alice'ile kõnelema tädi külasõigust hiinlaste linnaossa ning tema rahutust seega ainult juurendama.

Korruga meelestub mul midagi. Waatan otja wärskle autojuhile. „Bob. . . anna see kiri miss Morrissonile ja jutusta mulle, mis sa tead Parklusti pommiloost.“

Bob heidab minule inestanud pilgu. „Kas ka teie teate sellest, mynheer? Seda peetakse ometi absoluutjes saladuses! Muidugi, meie aednikumajas teame sellest mõnda, kuigi mitte kõik.“

„Politsei kõneles ka minuga selle üle, Bob. . . Mõtles nüüd lord hästi järgi. Oli wana kurt daam, keda Parklustis nimetatakse tädi Betsyks sel ööl, kui maja taheti õhku lasta, kodus wõi ei?“

Bob waatab mulle hämmastanult otja. „Teie ei mõtles ometi, et. . .“

„Ma ei mõtles mitte midagi, Bob. See on päris lihtne küsimus. Ma ei ütle ometi, et tädi Betsy pommi tõi aeda. Rumal pois. . . Ma ei kahtlusta teda sugugi, sest teopealt tabati üks hiinlane ja paigutati trellide taha. Kuid sellegi pärast tahaksin ma hea meelega saada wastust oma küsimusele. Wõi ei tea sa jeda täpselt?“

Bob keerutab närwilijelt oma wormimätsi käte wahel. „Tean jeda juust absoluutje kindlusega, mynheer. Preili Betsy ei olnud sel ajal kodus. Rogu öö ta oli Parklustist eemal.“

Güppan üles ja käin närwilikult edasi tagasi. „Nii siis ometi. . . nii siis ometi. . .!“

„Arwate teie, et wana daam midagi asjast teab, mynheer?“ küsib Bob.

Abitult, põnewil ja hirmunud ebakindlusega waatab noor-meis mulle otja. Piüüan oma erutust juruda alla.

„Tule, Bob. . . ära tee enneaegseid kombinatsioonid! Kuid jutusta mulle täpselt. . . kus wiibis tädi Betsy sel ajal? — Kui ma warahommikul tulin Parklusti, oli ta ometi juba seal?“

Bob on veel rohkem imestanud. „Ka jeda teate te juba? Sa teie olite käinud Parflustis? Noh... siis võin teile jutustada kõik. Preili Betsy läks õhtul välja ja tahtis ööbida ihe wana sõbranna juures, kes elab kuskil väljaspool linna. Kui aga siis hiinlane tuli pommiga, politsei mehe tabas, kogu Parflust sattus suurde ärevusse ja prl. Morrisson hoopis hirmunud oli, palus härra Moutbyn mind — see võis olla kella pool wiie paiku — preili Betsyt kutsuda koju. Ta ütles, et see rahustaks preili Morrissoni. Nii siis sõitsin kohutawa kiirusega, kuigi oli veel päris pime, parunefs Mandersji, preilit Betsy sõbranna, elamu juurde. Tee peal kohtasin daami, kes filmapaisjwalt ruttu liikus edasi ühkiul maanteel. Silmapilgu uskuin temas ära tundwat preili Betsy; kuid arwatavasti ma ei näinud, sest see on võimatu. Peatasin sõiduki parunefs Mandersji willa ees ja seal ütles teenijatiidruk minu juureks imestuseks: „Parunefs Manders reisis juba nädal aega tagasi Döuna-Prantjumaale. Preili Betsy telefonis siia eile Dranje hotelist ja küsis parunefsji, kuigi ta teadis wiimase välismaareisist. Preili Betsy kõneles väga närvilikult ja erutatult.“ Nii siis sõitsin ma Parflusti tagasi, et härra Moutbynile looft teatada. Koridoris kohtasin oma imestuseks wana daami. „Mul on väga kahju, et ilmaaegu sõitsid välja,“ ütles ta naeratades „kuulsin alles eile õhtul, et parunefs Manders on sõitnud Döuna-Prantjusmaale. Weetsin kogu öö oma toas.“

Bob waatas mulle truusiudamlikult otja... „Ma uskuin, et see ka nõnda on, ja ei kõnelenud sellest asjast enam. Kuid mõnikord pidin tahtmata mõtlema wanale daamile, kes nii warahomunikul ühkiinda kõndis maanteel. Jah nüüd usun ma kindlasti, et see ometi oli preili Betsy!..“

„Bob, kas tead ja ka, kes elab Dranje hotellis?“

„Wõtku kurat, mynheer. Selle peale pole ma veel sugugi mõelnud. Richard Garden oma itaabiga!“

„Sige, Bob. Ole nii lahke, astu politseisse sisse ja jutusta kõik, mis tead. Kuid ära lausu sõnagi preili Morrissonile. Ma arwan, politseile on sinu teated suure tähtsusega.“

Bob waatab mulle väga tõsiselt otja. „Ma ei taipa sellest mitte palju,“ ütleb ta lõpuks, „kuid ma tunnen, et midagi peab selle juures olema korraft ära. Suban teile, et jutustan politseile kõik, kuna armulise preili juures pean suu.“

Korraga naerab ta kelmikalt. „Ma olin juures, kui preilit

Morrisson kirja asetab ümbrilku ja siis nägin teda veel ihe fignituse sinna juurde lišawat, mynheer. . .“

Bob wõtab mu kirja ja läheb ukse juurde. Siis waatab ta veel oma kelmi näoga minu poole. „Etimeše detsembri õhtul lasšfin ma hästi märgift mööda, mynheer. . . Kuid ma usun, jamal õhtul tabasite te pagana hästi otse märki... Šead õhtut!“

Uks langeb tema järel finni. Wihastan, et Bob šarnašelt julgeb kõnelda minu õrnadešt šüdameašjadest, kuid naeran siis jälle noore wõrukaela üle. Bobile ei šaa iialgi midagi panna pahaks. Kui ta oleks elanud keshajal, oleks temast šaanud šuurepäranane šojanarr. „Šingitus ümbrikus“ istub veel ifka ümbrikus. Šee on Alice'i pilt. Kui rõõmus ma olen šelle üle! Šilmitsen teda kaua. . . ja mida kauem teda šilmitsen, šeda wähem üšfikuna end tunnen. . . Waene Alice. . . milline löök šinule, kui „šea, armsa tädi“ näo eest rebitakse maha mask. Alice'i šuured šilmad waatawad naeratašes minu poole ja näiwad laušawat: „Šulgušt, küllap me juba wõidamel!“

Järgmišel hommišul umbes pool üheteištümne paiku hüüiab mu perenaine: „Kas te magate veel, mynheer?“

„Ei, preili Šeereboom; olen juba ammu ülewal.“

„Kas ei taša teie ša täna minna wälja?“

„Ei, preili Šeereboom. Mul on veel ifka kange peawalu.“

„Šellešt on wäga šahju, mynheer. Šešt wäljas šeišab jälle üks autojuht, kes teid kangešti tahab wõtka kaša.“

Kiirešti hüüppan üleš. „Kas eht Bob wiimaks. . .?“ Kuid pettunult istun toolile tagaši. Miłgi juhtumišel ei tohiš ma temaga minna kaša! Šean ootama polištšeišomišari järgmišt šorrałdušt.

Šerenaine ulatab mulle kirjakeše; awan kiirešti ümbriku ja loen:

„Komiššar palub teid otšekoše minuga tulla kaša.
Dotan šoidukišiga all. Šan Dyd.“

„Šreili, ulatage mulle kähku mantel — ja minu šibar. . . Kiirešti, preili!“

„Kähulikult, mynheer. . . Miš on siis jälle lahti? Ša teie peawalu? Šeate olema ettewaatlik! Minu šemeše wennapoeg, kes elab Šndias, kas näete. . .“

„Ša — jah, preili Šeereboom, kuid mul pole ühštegi šemeest ega wennapoega ja ša ma iše pole šordagi kšinud Šndias;

See on suur wahe. Mu peawalud kadusid korraga. Urge oodate mind lõunaks. Sead päewa, preili Beereboom!"

Berenaine waatab mulle peadraputades järgi. Kiiresti jooksin alla neljast trepist.

"On midagi uut, van Dyd?"

Autojuht ulatab mulle käe. „Seda te jaate juba kuulda, mynheer. Kuidas käsi käib? Olete juba paranenud?"

„Terwe kui kala wees, van Dyd. Kuidas on lood teiega?"

„Wärske kui kukepoeg. Minult esimesel päewal pööritas mul jüda sellest neetud kloroformist. Sa haaw mu kullas tegi põrguwalu."

Sõidame waikides. Politseinik-autojuht ei taha jutustada midagi. Tunnen suurt humi selle vastu, mis meid ootab ees, kuid mul pole tahtmist kõnelemiseks. Kümne minuti pärast oleme politsei peabiüroo juures. Mind juhataakse otsekohe komisjari juurde. Wäljasirutatud kätega tuleb ta mulle vastu.

„Kuidas läheb, mynheer? Kas muhud ja kriimustused, mis jaite kollastelt kelmidelt, weel ikka walutawad?"

„Mul pole wiga midagi, komisjar. . . Kuid kiiresti nüüd... on uudiseid? Bölen uudishimu!"

Komisjar ulatab mulle sigareti ja waatab mulle waikides otja.

„Tänan teid noore autojuhi teadete eest," ütleb ta rahulikult.

„Saite kajutada neid?"

„Kindlasti. . . Kindlasti. . ."

„On see wana daam ka kuritegijate bandest? Ta peab olema kurat, see wana nõid!..."

Komisjar puhub tупpa juure suitsupahwaka. „Pean teie tähelepanu weel kord juhtima sellele, et ainult mina teen järeldusi. Teie annate mulle ainult tõstiasjade materjali."

Waikin.

Komisjar kummardab minu poole. „Mul on weel midagi, mynheer, mis teid kahtlemata väga huwitab. Härra Moutyn palus, et teda jälle wabalt lastaks liifuda. Ta teatas meile, et ta enam ei wõi istuda lufustatud uste taga ja et ta tahab minna börfile. Ilma et ta oleks oodanud ära meie wastust, peatas ta oma sõidukiga täna hommikul kella kolmweerand kümne ajal börsthoone ees. Parajasti kui ta sõidukist tahtis astuda wälja, fihutas sealt mööda auto, kust ta peale lasti

Kolm remolwripauku. Nuto on seni kahjuks tabamata. Üks kuulidest tabas härra Moutyni paremast käest. Selle tõttu ta pidi otsekohe Parlusksti pöörama tagasi. Nii siis näete. . . lugu pole veel kaugelgi lõppenud."

"Ei," ütlen süngelt. . . "keerlew filmilint keerleb veel ikka edasi."

Nõutult vaatab komisjar mulle otša, siis naerab ta waljuht. "Jah. . . tõepoolest. Rogu see lugu tuletab weidi filmi meelde."

"Ja teie naerate selle üle, komisjar?"

"Mispärast ka mitte, mu armas? Kõik niidid on minu käes. Moutynile anti nõu majast mitte lahkuda. Wõime olla rõõmsad, et kõik on möödunud nii hästi. Nii meie kui tema juhtes," lisab ta järelmõttlikult juurde.

"Ja nüüd, mynheer, tahan teilt midagi paluda. Kas poleks te nii lahke ja ei sõidaks järgmise aurutrammiga oma uue pererahwa poole. Wõite küsida, kas teie kohwrid on jõudnud kohale."

"Kohwrid on ometi warastatud. . ."

"Siis küsige midagi muud. . . see on ükskõik. Kuid igal juhtumil te näitate end seal, see on peaasi."

"Ja kui end olen seal näidanud, mis siis edasi, komisjar?"

"Siis pöörate uuesti tagasi, mynheer."

"Wäga kummaline ülesanne, komisjar."

"Kas imestate veel millegi üle? Olete wiimastel päewadel kummalisemaid asju teinud kaasa. Peale selle, see kuulub filmi juurde."

"Kui see on nii, siis lähen ma heameelega, komisjar," ütlen ohates. "Saan aru, et sellega midagi tahate saada kätte ja loodan, et teile wõin olla abiks."

Komisjar surub tugewasti mu kätt. "Braawo," ütleb ta "Arwestan teie abiga."

Tund aega hiljem sõidan aurutrammiga linnast välja. Maapind on kaetud walge lumewaibaga. Hallilt ja ahwardawalt seisab sünge taliõhk nurmede ja metsade kohal. Wareseid kraaksumad kalumajade kohal, mis lumiste katuste tõttu sulawad kokku ümbrusega. Kui mina ei oleks farnases ebakindlas meeleolus, wõiksin ma rohkem nautida juurepärašt loodust. Maailm näib walge muinasjutuna. Puud sirutawad halli taewa poole endi lumistunud okši ja weduri suits hõljub õhus musta wiiruna. Lapsed loobiwad lakkamatult tuututawat trammi lumepallidega.

Kaste südamega astun välja väikses peatuskohas. Olen seal ainuke reisija. Talumajani, kuhu pidin kolima korterisse, on ainult natuke maad.

Talutamine eeslinnas on ilus, kuid külm. Väike talumaja asub metsa ääres, talunik kõmbib õuel lumes oma juurte puukingadega. Ta rajab teed uffe alt aiawäravani. Kui ta näeb lähenemat mind, toetab ta küünarnukiga lumelabidale ja võtab juust pooleldi läbipõlenud piibu.

„Hei! Mynheer linnast!“

„Tere päevast, meister Briesland. Ma pole oma kohvreid veel ikka saanud tagasi. Kas pole nad juhuslikult saadetud siia? Ma arvan, et on jõudnud mõni arusaamatus.“

„Teie kohvrid, mynheer? Noh, kas teate — jellest pole mul aimugi. Kuid oodake põrnuke. Küsin naise käest järgi, tema on rohkem kodus kui mina.“

Talunik kaob tallikuks taha ja tuleb natukesel aja pärast naisega tagasi.

„Ei, meie pole siin näinud teie kohvreid, mynheer. Küllap nad seijavad linnas, aurutrammi jaamas. Kas soovite taks kohvi? Väljas on õige külm —“

„Tänan väga, proua Briesland! Ma lähen parem kiiresti jaama tagasi, et saada veel trammi peale. Sead aega!“

„Jah,“ ütleb talunik ja tõstab termitukseks üles parema käe. Siis läheb ta uuesti oma poolelijäänud töö juurde tagasi.

Mina lahkun taluõuest ja pööran tagasi üksikule maanteele. Mõõdun metsawaheliseft teekäänakust. . . seal on küla. . . ja kohvik, kus jöin teed ja kus kelner arwas, et pöen grippi. Warsti jõuan jaamahooneeni. . .

Seal. . . forraga. . . hüppab maanteele üks inimkogu. Minja filmapilgu kestel tunnen ta ära. Mulle irwitab vastu mõigas ja wormitu kollane nägu. See on Lung. . . Tien Lung. Ta kannab seljas veel oma punast rüüd roheliste lahtudega. Mõirgawa metsloomana jõostab ta minu poole.

Kiiresti põikan kõrwale ta jubedast jülekuseft. Uuesti tahab ta tormata mulle kallale.

„Plaks!“ — kõlab revolvriripauk lumise metsa wahel. Lung sirutab käed laiali, tuigub, ta jalad nõrkewad ja siis, kandadel pöörates ringi, langeb ta maha kogu oma pikkuses.

Üks naisekuju ruttab minu poole. Kaks kätt põimuvad mu kaela ümber. „Oled ja haawatud, mu pois? Olin nii hirmunud. . . nii hirmunud. . .“

Lõepoolest. . . pean esmalt jaama tagasi mõtlemisvõime. On see Alice, kes pikas karusmantlis seisab minu ees. . . naerdes ja nuttes lähijegi. . . ja hoopis tasakaalust väljas?

„Oled see sina, Alice? . . . Kuidas sattusid ja siia?“

„Särgnesin sulle, mu pois. . . ma kartsin nii väga, et see kelm sulle teeb paha.“

„Aga kuidas on see võimalik, kallim? Ütle, printsessikene, ja ei mõinud siia ometi kukkuda taevast? Kas sina lasksid — Alice?“

„Ei,“ ütleb sügav hää. Üllatunult vaatan üles. Politseikomissar seisab otse mu seljataga. Ta hoiab peos suurt politseirevolvrit.

„Aji läks õieti natuke liig kiirelt, mynheer. Tabasin seda võrukaela õlast. Kui ta tuleb tagasi meelemärgusele, kuulan ta kõhe üle.“

„Aga kuidas sattusite teie siia, komisсар?“

Politseiametnik naerab. „Kas te arvate, et selle reisi võtsite ette, ilma et teie järgi oleks valvatud? Ühekski filmapilguks ei pääsenud te politsei filme alt. Kui te olite minu juures, tuli miis Morrisson parajasti Parklustiist. Ma lasksin ka tema kukkuda ja ütlesin, et teile autos järgneme. Nii tuli ta kaasa. Kuid me seisame siin väljas külma käes, kas ei oleks parem kui astuksime sisse kohvikusse? Muid on teie mõlemaga ühte-teist rääkida.“

Komisсар milistab, mille peale ilmuvad nähtavale kaks politseiagenti. Nad seovad kinni meelemärguse ta viibiva Tien Lungi käed ja jalad ning kannavad ta ära. Teekäenaku taga ootab politseiauto. Kooliratta juures istub van Dyk. Politseiauto taga näen seisvat suurt, tumesiniseks värvitud lukkussõidukit. Bob, autojuht, termitab kelmikalt naerdes.

„Ära naera, Bob!“

„Misparast mitte, mynheer? Üks sõidab walesti, teine õieti. Üks lasjab märgist mööda, teine otse märki. See on, kuidas kellegi tehniita.“

Lõepoolest oleksin rõõmus, kui saaksin lahti sellest võrukaelast. Alice oma toredas karusmantlis astub meie ees kohvikusse sisse. Teisena lähen mina, kuna komisсар wiimasena tuleb ukse.

„Kas ei jookks me midagi jooki?“ ütleb ta. „Tahin ma teile

paikuda midagi, preili Morrisson? Ja teie, mlynheer? Mis ütlete oma filmi viimase akti kohta? Miss Morrisson pole sugugi halb filminäitlejanna, kas pole õige?"

Naerame... naerame sunnitult, sest me närvid pole kaugeleki korras.

„Das ei võiks te selle filmi weidi kiiremalt lõpetada? Mul pole enam mingisugust isu kaasa mängimiseks.“

„Stume nurgas ühe väikse laua juures. Selner märgib üles tellimised.“

„Film ei kesta enam kaua“, ütleb komisjar, kuna ta tasust võtab välja figaretitoosi.

„Das suitsetate, miss Morrisson? Ja-jah... ma ütlen, see ei kesta enam väga kaua... täna õhtul lõpeb film. Mängime viimast akti.“

Sinestanult vaatame otja politseikomissjarile.

„Mis arvate te sellega? ... Mis te ütlete? ... Aga kuidas on see siis võimalik?“

Komisjari nägu on omandanud walju ja ühtlasi tarretanud ilme. Midagi on tema filmis, mis ma tunnen: politseiametnikul ei tohi olla mingisuguseid tundmusi.

„Ma arvan“, ütleb ta pikkamisi... „et me täna õhtul mehe, kes kui mürgine ämblik istub oma keeruliselt punutud võrgus... et me mehe, kelle hingel lajuwad kõik viimase aja kuriteod ja kes on organiseerinud selle bande, toimetame luku ja riivi kaha. Maailma filmis on ta mees, keda austatakse nii tema hariduse, seltskondliku seisukoha, kui ka rikkuse tõttu.“

Mlice'i ja minu filmad wahetawad tähendusrikkaid pilke. „Döpuks ometi“, sõjastawad tema huuled.

Päew möödub väga aeglaselt. Pean suruma alla oma rahutuse ja uudishimu, et see ei minutuks kardetawaks meeleheitelks. Kuidas võib politseikomissjar anda jarnaseid kaljukindlaid töötusi, kuna asi ometi näib olevat sama tume kui waremaltki? Mgul oli mängus waid Garden-Darfering... siis tuli sinna juurde Dien Lung... selle järgi moodsaltriietatud härra Jackson — ja juut — nimelt just jarnane juut kui on wanakraami kaupluse omanik Sjaal — siis weel wana kurt daam, see armas tädi Betsy, ja lõpuks terve „roheliste filmade“ seltskond! Kes võib jarnases kaoses leida weel õiget teed!

Ja ometi läheb komisjar otseteed oma eesmärgi poole. Kogu tema talituskirjafis tunnen kindlat, minule täiesti arusaamatut, kama.

Nüüd on mulle tehtud ülesandeks Brieslandi tallu ühes politseiniiskludtega pöörata tagasi. Talunik on väga ümestanud, et politseiagendid tema maja endile teewad warjupaigaks ja et mina wälja pean minema jalutama. Et endale teha sooja, puhastan lumest kõik öuel asuwad teerajad. See on raske töö, rassem kui ma algul arwasin, kuid peletab minust eemale wähemalt mustad mõtted.

Shtu eel wiib wan Dyk meid autoga minema. Mõlemad politseiagendid ja mina asetume sõiduki tagumisesse ruumi. Mna eesriided lastakse alla. Warsti oleme jälle kohwikus, kus komisjar ootab meid õhtusöögiga.

„Üks tähelpanuawaldus mijs Morisfonilt. Ta arwab, et me ei tohi nälgida.“

„Kus on ta ise praegu?“

„Oma töö juures, mu kallis.“

„Olete tõepoolest väga jalapärane, komisjar.“

„See on minu asi, mynheer. Sööge nüüd esmalt tublisti, siis wõime teha algust wiimase waatusjega.“

Kui söömiseega olen jõudnud lõpule — palju aega ei wiida ma sellega — waatab komisjar ajanäitajale.

„Wäga hea“, ütleb ta. „Dn aeg juba lahkuda. Kõik on walmis.“

„Teate seda kindlasti?“

„Abjoluutselt kindlasti! Lõks on seatud üles ja hea jööda eest olen ma juba hoolitsenud. Saate näha, et rebane jookseb piinimisesse.“

Lahkume kiilast; komisjar suitsetab sigaretti ja waikib. Ka mina waikin; kuid niiske higi katab minu otsaesist. Waatamata terawa kiilma peale olen üleni tulituum. Kiilast jõudes wälja pöörame kiitjale kõrwalteele. Komisjar walgustab teed taskulambiga. Ronime üle ühest aiast ja jõuame wiljapuuaeda, mille muru on kaetud walge lumewaibaga.

„Kus me oleme? Mis meid siin ootab?“ jostistan ma. Et ühtki wastust. Komisjar kustutab taskulambi. Robades liigume edasi wiljapuude wahel. Pimeduses tuleb meie ees nähtawale üks ehitis. Luni jalgade all krigiseb. Politseikomissjar jääb seisma.

„Siin ta on!“ ütleb ta.

Smestujest ei suuda ma lausuda sõnagi ja filmitsen nüri-meelselt ühte fildi, millele maalitud ainukene sõna: „Panjon.“

Majauks seisab weidi praoksil. Komissar liikkab mu uksest sisse ja järgneb mulle ka ise. Seisame pimedas koridoris.

„Pst! Willem!“ sosistab komissar.

„Balmis!“ ütleb jumbutatud hääl. „Õõite teha walguist, siin ei ole kedagi.“

Rorraga walgustawad koridori faks taskulampi. Seisan minule tundmatus majas. Rihtas, lubjatud käigus, mille seintele on asetatud paar riidenagi ja mõned gipskujud, tõmbame saapad jalast. Sukis hiilime mööda politseiagendist ja läheme üles. Ettewaatlisult järgnen komissarile. — Wõtku pagan... trepiastmed naksumad mu jalgade all. Ülewal trepi otja juures seisab jällegi üks politseiagent. Ta walgustab meile teed taskulambiga ja sosistab mu saatjale midagi kõrwa.

„Wäga hea“, ütleb komissar ja siis minu poole pöörates: „Astuge siia sisse... ettewaatlisult... Tasa, oleme kohal!“ Ta tõukab mind jälle oma ees sisse. Jõuame ühte ruumi, mu filmad peawad esmalt harjuma pimedusega.

„Ära siit! Peida enna!“ sosistab hääl mu seljataga.

Peidan enese ühe eesriide taha. Mu jüda klopib erutuselt. Mis peab see kõik tähendama? Eesriide pilu wahelt piilun uudishimulisult tuppa. Lumesadu on jäänud järgi ja kahwatu, tontlik kuuwalgus paistab tuppa. See on tuba kahe aknaga, milledest üks on tõstetud üles. Komissar on enese peitnud toa teise nurka diiwani taha. Üks riidetekapi seisab wiltu seinä ääres. Wõin seal taga näha tumedat, liikumatut inimkogu. Mind waldab imelik tunnetesegu. Inimkogu minu kõrwal on loomulisult mõni politseiagent. On jube seissta jarnaselt pimedas toas tundmatu inimese kõrwal. Pikkamisi hakkab eraldama üksikuid toas asuwaid esemeid. Näen ühte lauda, seinä ääres seisab pesulaud, weel kaugemal woodi. Woodis lamab inimene, magaw inimene. Wõi ta teeskleb waid, et magab. Dotame kawa. Kusagil lööb tornikell kümme... pool üksteist... üksteist... Kuuwalgus libiseb pikkamisi põrandat mööda edasi, jõuab woodini, liigub edasi waipadeni ja langeb lõpuks kangelaelse magaja näole. Näojooned ja kuju muutuwad selgemateks... see on üks naine! —

Järsku valdab mind jube hirm. Mu põlmed värisewad. Lundsin ära naise, kes lamab woodis. See on Alice! See on Alice Morrisson! Ta lamab selili, juuksed laiali peapadjal ja silmad suletud. Meglaselt liigub kuivalgus jalutsijst tema arnja näo peale. Tornikell lööb pool kaksteist. Kõik jääb waitseks ja rahulikuks. Rujagil kaugel kihutab maanteel üks auto. Üks kuff fireb... segab painawat ööwaitkuft Siis... korraga... hakkab mu süda metsikult peksma. Autopajun tuututab kauguses. Ühes lähedalolewas taluüues haugub koer ja jookseb ringi oma keti otjas. Sülle kõlab autopajuma tuutu-tamine... seeford aga üsna lähedal; siis jääb kõik jälle waitseks ja liikumatuks. Nii möödub tiikk aega. Waitus rujuk mind... poolpime ruum kõigub mu wäsinud filmade ees.

Korraga, mis on see? Kuuwalgus muutub korraga tume-damaks. Üks kogu ilmub awatud akna wahela. Muidu on kõik waitne. Keegi mees tuleb aknaraamide wahelt sisse. Ta hiilib edasi, läheb woodi juurde. See on äwardaw siluett; ta käed on sirutatud wälja, walmis haaramiseks. Näen, kuidas ta sõrmed kramplikult kujukwad. Ta käed lähinewad Alice'i näole... ikka lähemale... lähemale... Sumal! Appi! Ta sõrmed haarawad Alice'i kõri järgi...

„Pea!“

Karjatus... hüpe. Üks tool langeb kolijedes ümber. Uuesti karjatus! Elektrimbid walgustawad korraga heledasti ruumi.

„Käed üles!“

Komissar tõstab rewolvri. Mees tõstab käed üles... ja kohmetult pöörab ta enese ringi. Woodi juures seisab... näost kahwaturoheline... tumedad filmad surmahirmus rebitud pärani... pangaomanik Mouthyn. Ta parema käe randme ümber on werine side.

Kolmeteistkümmes ja wiimne peatükk.

Mõistatus laheneb.

(Kuidas lõpuks „arreteeritakse“ musta habemega mees ja mis ta jutustab).

Kaks politseiagenti on diiwani tagant tulnud nähtawale ja panewad rauad Mouthyni käte ümber. Lähilõkima karjatu-jega hüppab Alice woodist wälja. Ta on rietatud, ainult juurepärane juuks langeb lainetades ta õlgadele ja seljale.

„Onu! onu!“ hüüab ta waluliku häälega. Segaselt ja kohmetult waatab Moutyn enda ümber... Ta ei juuda midagi taibata... kõik on jündinud nii kiiresti. Ta nägu on tinakarwa hall. Wargi otswad ta filmad ust; siis waatab ta oma rauds kättele.

Ernalt puudutab Mice ta õlga. „Onu... mis peab see tähendama?“

Moutyn waatab üles. Bastif, eemaletõukaw irwitusilmub ta näole — kuidas ta filmad jääwad nüriks ja ilmetuks kui idiodidil. Ta tõstab raudus käed Mice'i näo juurde. Kartlikult astub neiu tagasi. Ta tuleb kiiresti minu juurde ja haarab finni mu käsiwarrest. Moutyn kehitas õlgu ja puhkeb korraga waljul naerma. Lõpuks teeb ta katset end wõtta kofku. Näib, kui maadleks ta mõne nägematu waenlasega. Särk-järgult kaob metsil irwitus ta näolt, ta hingamine muutub rahulikumaks ja korrapärasemaks. Siis ajab ta enese sirgu ja waatab komisjarile kõrgilt otja.

„Tahaksin teada, komisjar, mis peab tähendama jarnane komöödi?“

„Tähendab teie wangistamist, mtnheer Moutyn. Teie olete wangistatud.“

„Kuid see on ju hullumeeljus... kuidas tulete jelle peale... Olete te läinud hulluks? Kutsun igaiht tunnistajaks jelle rohkem kui häbemata talituswiisi pärast. Mõuan jelle asja kohta wiibimata seletust, mu härra!“

„Seletus võib olla väga lühikene. Teid, härra Moutyn, jüüdistatakse parun van Gelthe... pangamaja Moutyn ja van Gelthe endise kaasomaniku, tapmises.“

„Mu härra...“

„Peale jelle pannakse teile jüüiks weel teisi asju...“

„Komisjar, te lähete liig kaugele... Teie ei oska endi naljatustega pidada piiri. Esialt panete mu finni mu enda majasse, millise tundmatud kaabakad mingisugusel põhjusel tahsid lasta õhku. Ja lõppude-lõpuks wangistate weel mu enda! Kas usute, et ma iseennast tahaksin pörutada õhku? Hullumeelne mõte, komisjar! Lõepoolest, hakkam tahtlema teie mõistuse juures ja esitan kohtule kaebuse teie peale.“

Komisjar kehitas õlgu. Suurte sammudega läheb ta läbi toa ja juhhib oma rewolvri nurgas seiswa kapi poole.

„Palun... mister Garden... kas ei tahaks te nüüd tulla wälja?“

Rapi tagant tuleb nähtavale ameeriklane. Ühe käega filitab ta rahulikult oma musta habet, teises hoiab ta revolvrilit.

„Andke see riistapuu, palun, ära.“

Garden ulatab oma browningu laitmatu kummardušega ühele politseiagendile. Raks politseinikku juhivad petrooleumitüninga kešet tuba.

Romissjar pöörab uuesti Moutyni poole.

„Mis ütlete te selle jeltsinehe kohta siin, mynheer?“ Moutyn waatab Gardenile hämmastunult otša. Siis kehkitab ta põlglikult õlgu.

„Ma ei tea sugugi, mispärašt mister Garden on siin“, ütleb ta külmalt. „Maide, mul pole selle kaabakaga mingisugust pistmist.“

Garden kummardeb miisakalt. „Thank you.*) See on teist lorda minu elus, kus mind nimetatakse kaabakaks. See härra siin...“ ja Garden kummardeb minu poole... „nimetas mind kaabakaks esmakordselt.“

Romissjar waatab Moutynile kindlalt otša. Ta filmades märkan seda omapärašt, teraswaljut ilmet, mis mulle tema juures nii tuttav on.

„Miss Morrisson on küll väga kohkunud... kuid tema julgeoleku eest me juba hoolitseme...“

Moutyn waatab üles, püüab koguda end, kuid kaotab siis ikka enam ja enam oma iseteadwast ülalpeost. Suurtes pisarates ringib higi ta otšaeisese.

„Mis te minulst öieti tahate?“ kähistab ta, kuna ta põlmed nähtawalt wärisewad.

„Jutustage mulle, härra Moutyn, mis te öieti otšifitte siit?“

Moutyn kogeleb ja juure waewaga ta saab wastata: „Alice'i juurde!“

„Sarnasel ebaharilikul kellaajal?“

„Mina... ee... mina... ma... tahtsin näha, kas ta on terve... ma tahtsin näha, kas ta magab.“

„Kas kätte te alati aina kaudu, kui tahate näha, kas te kasutitjar magab?“

„Ma ei tahtnud majas kedagi eškitada.“

„Et teile öelda tõtt, ei pea ma teie wastuseid küllalt uskumismäärseteks, mynheer Moutyn! — Ja teie, mister Garden, mispärašt tulite teie siia?“

---

*) Tänan teid.

„Tahtsin kõneleda mister Moutyniga.“

„Moore neiu magadistuba on selleks väga tähelepanuväärne koht!“

„Tõepoolest, sir! Kuid ma ootasin härra Moutyni ja teid ja tahtsin viibida selle härra wangistamise juures. Müüd olen ma rahuldatus. Tõhin ma teiega paar sõna kõneleda, komisjar?“

„Seameelega, mister Garden. Tähele hõivalt, olge head!“

Mõlemad mehed eemalduvad. Alice jurub end erutuselt värisedes minu ligi. Ta nutab.

„Olen nii hirmunud“, jostatab ta värisewate huultega. — „Oh, mis on siis öieti sündinud? — Kuidas on see võimalik... kuidas on see võimalik — ma ei suuda sellest saada aru...“ nuuskub ta... „Kas siis onu tõesti on kurjategija? Ja kes on Garden... kes on Garden?“ Tõmban ta õrnalt oma rinnale.

Jah, kes on Garden?

Kõikudes kahtlustuste ja poolikute, ebakindlate armamiste wahel, ootame piinavas teadmatuses. Politseiagendid endi tumedates wormiriietes seisawad kui raidkujud. Moutyn istub ükskõikseltsel ühel toolil. Ta ei waata kellelegi otja, aegajalt väriseb ta kogu kehast. Keegi ei lausu sõna. Dotamiseks kuulwad minutid tunduvad igawikuna. Kõrwaltoast kostab ajuti sumbutatud mehe hääli. Wiimaks tulewad Garden ja politseikomissjar tagasi. Garden naerab nii, et tiheda habeme wahelt wälguwad ta helewalged hambad.

„Mul on väga kahju ja ma palun wabandust, sir“, ütleb komisjar. „Ma arwasin küll, et asi on nõndawiisi, kuid peab olema ettevaatlik ja kindlat pidama ebakindlaks. Ka oli mulle teadmata, et olete juba kõnelema inspektoriga.“

„Sellest pole midagi — sir! Täitsite waid oma kohust!“

Komisjar käib paar korda toas edasi-tagasi. Richard Garden istub ja trummeldab sõrmedega toolileenile.

Korraga läheb komisjar otse Moutyni ette ja ütleb kareda häälega: „Sa müüd, mynheer Moutyn? Mis te arwate, millest ma kõnelesin mister Gardeniga?“

Kohkunult waatame Alice'iga üksteisele otja. Säbelikul tõi Moutyn oma pilgu üles. Ta nägu on korraga muutunud. Meie ees istub wana, kurjaennustaw kurat. Kas wõib see olla tuntud, populaarne pangaomanik? Ei, uskumatu!

„Mulle on see käiesti ükskõik, mis te seal kõnelesite!“ so-
fistab Moutyn metsikult. „Tehke mu käed wabaks, ütlen ma!
Wõtte need rauad mu randmete ümbert . . . ma muutun hullu-
meelseks, sest need rauad piinawad mind. Kas ei saa teie aru
minust?“

„Kas ei piina teid midagi muud, mynheer Moutyn? Kas
teie südametunnistus ei rufu teid rohkem kui paar tergeid käe-
raudu?“

Moutyn langeb kokku. „Ma ei tea, mis te minust tahate!“
hüüab ta. „Ma ei tea mitte midagi, ma ei saa teist aru!“

„Nii, nii . . . Teie ei taha siis weel kõneleda?“

Moutyn waikib.

„Siis kõneleb teie eest keegi keine . . . pidage seda meeles.“
Komissjar osutab käega minu poole.

„Kas näete seal seda härrat? Kui waikite teie, kõneleb tema;
ta teab wäga palju.“

Üllatunult waatan otja komissjarile. Mis mõtleb ta sel-
lega? Ma ei suuda temast saada aru. Ka Alice heidab minu
poole inestanud pilgu. Komissjar pöörab kiiresti meie poole
ja annab mulle märku.

„Kas teie ei tea, et see härra on sama, kes politseid hoiatas
esimese detsembri õhtu eest, mistõttu Parfluust wõeti meie poolt
erilise walwe alla?“

Moutyn hüppab järsku üles.

„Wale“, möirgab ta, „wale! Ma ei tea mitte midagi.
Mul pole teie waledega midagi tegemist. Ma tulin siia, et
waadata Alice'i järgi. Ma tahtsin teada, kas ta magab!“

Komissjar kummardab Moutyni poole ja waatab talle läbi-
puurimast otja.

„Kas waatasite ka järgi, et doktor van Gelthe rahulikult
magas, kui ta lamas wiadukti all?“ ütleb ta waljult. „Kõne-
lege, mees, wõi see härra kõneleb ise!“

Moutyn läheneb mulle . . . ta tuigub kui joobnu siia ja
finna poole. Rohkumult astun sammu tagasi. Ta hingeõhk
riiwab mu nägu kui tuleleest.

„Wlatu!“ kähistab ta. „On see tõsi? Kas teie kirjutasite
hoiatuskirjad? Kas teadsite siis teie, mis pidi sündima?“

Noogutan waid . . . kõnelemiseks puudub mul wõime.

„Araantud!“ möirgab Moutyn. „Araantud! Siis on
van Gelthe kõnelemud. Kas kõneles teile van Gelthe?“

Wahin abitult ringi ja ei tea, mis ma sellest kõigest pean

mõtlemata. Duid komisjar annab mulle uuesti märku. „Sah . . . ja-jah . . .“ noogutan korduvalt.

„Sah“, ütlen siis kiirelt, „jah, van Gelthe kõneles sellest.“

Mouthyn waatab mulle otja. Ta nägu on tuhafarwa hall. „Siis teate kõik“, kogeleb ta.

„Sah . . . ma tean kõik . . .“

Korruga hüüab ta kui hullumeelne:

„Sah . . . mina tegin jeda! Ma ei suuda jeda enam kauem warjata. Mina tegin jeda! Mina tapsin van Gelthe! Mina olen tapnud van Gelthe, lastsin ta kägistada surmuks ja ta laiba asetada ringraudtee rööbastele. Mina olin roimar . . . mina . . . minal . . .“

Ta sõnad lõpewad meeleheitliku luffumijega.

„Mul on sellest wäga kahju“, nuuksub ta. „Kahjatsen jeda nii wäga.“

Kahustawalt patsutab komisjar kalle õlale.

„See küll, mynheer Mouthyn, jutustage meile kord kõik, see toob teile suurt kergendust, uskuge mind.“

Mouthyn ulub edasi: „Ma kahjatsen jeda nii wäga“, nuuksub ta . . . „mul on wäga kahju, et ma jeda kelmi juba palju warem ei kõrwaldanud teelt! Siis poleks juhtunud midagi, iitski koer poleks selle järgi haukunud!“

„Kas armate, mynheer?“ ütleb korruga sügaw hää. Garden seisab täies pikkuses Mouthyni ees. „Garden on ka weel jün!“

Mouthyn peidab näo kätte waele.

„Wäga hea“, ütleb komisjar. „Ta tunnistab uues roima. Wiige ta minema.“

Kaks politseiagenti wõtawad pangaomaniku endi waele. Mouthyn püüab end kaitsta, meeletus hirmus lähewad ta silmad pärani lahti. Agendid lohistawad ta kaasa. Ta rabeleb, peksab kätte ja jalgega, möirgab . . . Ta hää kostab õudselts, hirmuäratawalt läbi maja, jeda on kuulda weel alt puuwilja-aiaistki ja muutub lõpuks wõikaks, ulumijeks, mida katkestab waid koera haukumine. Maja ees hakkab põrisema mootor, auto signaal, sõiduk eemaldub. Mouthyni kisa muutub ebaselgemaks ja lastab wiimaks. „Alice! Alice!“ on wiimne, mis me kuuleme. Waikides wõtame istet.

Wärisedes toetab Alice end minu wastu. „Waene laps“, sõjastan mina, „milline kohutaw paljastus . . . jinu onu — kurjategija! . . .“

„Nüüd oled waid sina jäänud mulle järgi...“ nutab ta waikeleht nuuskudes. Toetan teda.

„Doomulikult oleme teile wõlgu seletuse“, ütleb komisjar, „kas ei tahaks te jutustada nüüd, mister Garden?“

„Jutustan hea meelega“, ütleb Garden wiisakalt nagu alati.

„Palun, rääkige, rääkige, mister Garden, meie ei saa kõigest sellest midagi aru!“ palus Alice.

„Istume laua ümber!“ lausub Garden. „Tahin ma süüdata figuri, siis on kõnelemine kergem. Kas suitsetate? All right, kuulake siis... tahan teile lühidalt jutustada oma loo.“

Kuulame järjestkõnema imestusega.

Richard Gardeni jutustus.

„Arwatawasti on tarwilik alata sellega, et end weel kord esitan. On juhtunud wäike ekfitus Paul Darkeringi ja Richard Gardeni, ameerika multimiljonäri, nimega. Rinnitan teile, et ma pole keegi muu kui Richard Garden, Garden ja Sunday juurest — päris ijeenda isikus. Politseikomissjar wõib tõendada seda.

Noormehena tuli mul elada raskest ja waewarikast elu. Mu wanemad surid warakult ja ma jäin ühes oma wäikse õekejaga saatusse hooleks. Mary Garden oli ainuke, keda ma wõisin nimetada siin maailmas omaks. Wida enam ma, raskete ja kaineestawate kogemuste tõttu targemaks saades, inimestest, seltskonnast tõmbusin tagasi, seda enam kinkisin ma kogu oma armastuse õele, kes oli mulle emaks ja õeks ühtlasi. Weetjime New-Yorgis raskeid aastaid. Mary kaswas ilujaks, õitswaks neiuks. Radedustundega hakkasin aga siis märkama, kuidas meeste pilgud temale järgnesid, kuidas nad tema ümber lipitjesid ja püüdsid wõita tema tähelepanu.

Ta wõis umbes üheksateist aastat wana olla — seekord teenisin ametnikuna ühes Bostoni kontoris ja me elasime tagasihoidlikult minu wäiksest sissetulekust — kui panin tähele, et mu õde tahab rajada ise oma elurada. Mul oli sõber — kena siimpaatne noormees, suursuguse, kuid kergesti ärrituma ja seikleja iseloomuga. Üks neist tähelepanuwäärsetest tüüpidest, kes sagedasti kolawad ringi wäljaspool seltskondlikku ilma. Sama mees palus Mary kätt. Ja Mary, kellele ta meeldis juba ammu, wõttis ettepaneku wastu. Nii wastumeelt kui see abieli mulle ka polnud, ei tahtnud ma siiski nende õnnele

jaada takistuseks. Ma teadsin, et Harry Morrisson armastab Maryt tõsiselt. Tal oli sõrdlemisi hea teenistuskoht ja võis mu õele materjaalselt pakkuda palju rohkem, kui võisin seda mina. Nii sai Mary Gardenist Mary Morrisson.

Rüüvald waatab Alice Gardenile otja. Kuid petrooleumi-
tuningas jätab ta pilgu tähele panemata ja jätkab:

„Harry ja Mary Morrissonid elasid veel mõne aja Bostonis, lahkusid siis Ameerikast ja sõitsid Hiinamaale. Harry seikleja iseloom sundis teda minema laia maailma. Seisime korrapäraselt kirjawahetuses. Kuid aegamööda jäid kirjad ifka harmemaks. Mõlemad olid saladuslikult kadunud wana Hiina riigi sisemaale. Seal waldas mind piinaw rahutus. Kolisin Bostonist San-Franziscosse, sealt veel edasi ja reisisin ringi Põhja- ning Lõuna-Ameerikas. Mu inimestepõlgtus, mu lohutamatu üfsildushimu olid põhjuseks, et minust sai kõwa töömee- ja et ma metsikult spekuleerisin. Kui bürooteenijast jaada miljardäriks, siis on endastmõistetaw, et peamad langema ohwrid... Wäheste aastate pärast olin rikas, kahetuümne aasta pärast mitme kaewanduse ja miljonite omanik. Morrissonid olin täiesti kaotanud filmist. Ma ei teadnud nende ega nemad minu aadressi... Seal... mitme aasta pärast, ühel reisiril Pekingisse, kuulsin ühelt wanalt inglise daamilt nende kohta mõnesuguseid üfsillasju. Maatera, mille peal elame, on wäike planeedide, ja alati võib seal kohata wanu tuttawaid, otsekui mõnes prowintsilinnas.

Oma suureks imestuseks kuulsin järgmist: umbes aasta aega pärast Hiinamaale jõudmist oli mu õde Mary kusagil kauge-
gel sisemaal tütre sünnitamise juures surnud. Sja ei suutnud hoolitseda lapse kasvatamise eest, seikles edasi läbi maailma ja jättis tütre ühe tädipoja ja selle naise hoolteks. Need olid juba wanapoole inimesed ja elasid Pekingis. Nad polnud ameerik-
lased, waid rootslased. Harry Morrissoni tabas jahil käies õnnetus. Ta kukkus alla hobusel ja suri peaaegu põrutuse tagajärjel. Raha ja waranduse pärandas ta oma tütrele ja enne surma palus ta rootsi abielupaari tütre kasvatamist wõtta oma peale. Selle adopteeritud tütrega lahkus abielupaar warsti pärast seda Hiinast ja pööras Euroopasse tagasi.

Asjata andsin ma hiiglasummasid detektiividele ja raiskasin raha ajalehekulutuspeale, et leida üles oma wäikest õetütart. Kogu Rootsi, Taani ja Norra lasfsin ma otsida läbi, kuid wäikest miis Morrissonist ei leitud jälgegi.

Olin juba kaotanud igasuguse lootuse. . . Seal sain ühel päeval Garden ja Sunday büroos üllatava pakkumise. Hollandi petrooleumikontsern tahtis Ameerika ettevõtetelega ühineda, et eksploateerida kellegi Harry Morrissoni Hiinamaal leiduvaid petrooleumiakivaid. Mikad kuulusid nüüd Harry Morrissoni tütrele Alice'ile, kuna warandust walitses Hollandis asuw Moutyn ja van Gelthe pangamaja. Võite kujutada ette mu imestust. See, mida ma suurte kuludega asjatult ot-sifin, langes mulle nüüd korraga ootamatult rüppe.

Wana daam Pekingist oli ekfinud. Morrissoni tädipoeg pol-nud mitte rootslane, waid hollandlane. Ja hollandi preili Morrisson oli mu õe Mary tütar."

Garden waitib mõne filmapilgu. Tunnen, kui Alice wäri-jeb erutusest.

„Moutyni pangamaja poolt saadetud hollandi petrooleumi-kontserni ettepanek huvitas Gardeni ja Sunday'd üliwäga. Teated ja ametlikud andmed maast saadud petrooleumi hulga, teated puurimiste ja Morrissoni kaewanduste olukorra üle oli tagajärjekä, et kogu euroopa ja ameerika õliilm sattus äre-musse.

Kassin koguda informatsiooni Moutyni ja van Gelthe kohta. Pangamaja, nii tõendati, oli äärmiselt soliidne. Moutyni isiku kohta kuulsin ma aga wäga imelikke asju.

Moutyni abielupaar elas mitu aastat Hiinas. Mees töötas Pekingis ühe hollandi panga juures. Ta wõttis ette mitmesu-guseid spekulatsioone ja oli tal seleldusi ka panga rahadega. Ta naine ja õde Betsy, kes elasid tema juures, ei teadnud aga selle üle midagi lähemalt. Sel kombel kogus mees endale kenakese waranduse, pööras Hollandisse tagasi ja asutas seal ühes dok-tor parun van Gelthega kontori Moutyn ja van Gelthe. Maa-ilma filmis oli Moutyn soliidne ärimees, suur kunsti ja teaduse harrastaja ning imeleja ja täiuslik gentleman. Tegelikult oli ta aga kardetaw spekulant, petis ja aferist. Oma nõrga naise suhtes oli ta täiuslik kurat ja naise warajane surm lasub taht-lemata ta mustal südametunnistusel. Alice Morrissoni kohtles ta hästi, sest et ta sel moel Harry Morrissoni warandust wõis ngbalt kasutada oma spekulatsioonide jaoks. Warsti istus ta oma liiderlikkude eluwiijside tõttu pigis ja ta püüdis oma suuri wõlgu tasuda wastutustundeta kõrge mangu abil. Mõni aeg läks see hästi, kuid warsti langes mees sügawalt rappa. Kui

wõlausaldajad teda hakkasid ähwardama, omandas ta meeleheitel pangamaja Moutyn ja van Gelthe raha. Ta wõis seda teha, sest tal oli seatud sisse kahetordne raamatupidamine. Ühed raamatud olid raamatupidaja käes, kes iialgi ei teadnud asjades õiget seisukorda, kuna teised raamatud ja nende isiku oli teada waid Moutynil. Doktor van Gelthe oli sümpaatne, kuid pehme mehike ja jättis kõik asjatoimetused oma agara äri-
 psaniku hooleks. Rahaga, mis Moutyn sel kombel sai oma kätte, wõis end weel teatud aja hoida wee peal. Wäga osawall wiisil oskas ta suurt puudujääki warjata ja tal oleks õnnestunud, tänu oma hästiõnnestuwatele spekulatsioonidele, mõne aasta pärast olukorda päästa, kui mängukurat teda uuesti poleks wõtnud oma wõimusesse. Wälismaal wiskas ta tuhandeid ruletile ja istus nüüd rohkem kui kunagi warem pigis. Panga raha oli pea wiimaseini tarwitatud ära. Moutynil ja van Gelthel seisid ees suured wäljamaksud. Kartes paljastamist, jutustas Moutyn oma kaaslasele panga hädaohtlikust olukorrast. Arwatawasti luisitas ta seejuures nagu wähegi oskas, et kahtluse warju endalt juhtida kõrwale. Kuid van Gelthe sai siiski aru, et Moutyn ilma tema teadmata äri on ajanud kuristiku jermale. Ta teadis nüüd ka seda, et Moutyn waatamata meeldiwale wälimusele ja aumehelikule esinemisele oli waid liiderlik, igapäewane kelm, wõltsija ja aferist. Van Gelthe oli hoopis rabatud, kui kuulis panga tõeliseft olukorrast, ja nii tekkis Moutyni ajus kuratlik plaan.

Moutynil oli Pekingis weel wanu sidemeid — teatud Tien Lung, kardetaw bandiit, rööwlipealik, wäga laiaulatusliku salafaubitsejate bande juhataja ja ühe Aasia salajelstsi osakonna eesistuja, salajelts, mille eesmärke ega otstarwet siin Euroopas iialgi ei jaada teada. Sama Lung pidi nüüd Alice'i ülejäänud rahaga, mis oli mahutatud suurte maa-alade alla, hakkama tegema pettusäri. Kusagil kaljujes maakohas, kus asuwad Morrissoni maad, leiti wähejel määralt petrooleumi. See asjaolu puhuti nüüd nii suureks kui wõimalik. Pean ütleva, et Moutyn seda asja ei teinud pahasti ega oskamatuft. Teated aratassid kõigis petrooleumi-ettewõtetes suurt huwi. Samuti ka Garden ja Sundays, kes esitawad Ameerika petrooleumitööstust. Sunnits tundsin ma härra Moutyni wastu, kes peitis end hollandi petrooleumifontserni nime taha, alguseft jaadif hästipõhjendatud umbusaldust. Nii siis muutussid Garden ja Sunday ettewaatlifuks. Tehti nägu, nagu oleksid uued petroo-

leumiallikad tõepoolest väga väärtuslikud ja nagu tunneks ameerika-inglise-hollandi, nii siis öieti ameerika-euroopa petrooleumikontsern, asja vastu erafordiselt juurt hundi. Nii olid euroopa ettevõtjad Garden ja Sunday käes. Richard Garden saatis mõned ustamad insenerid Hiinamaale, kes aga kaua lastsid oodata teateid sealt poolt. Teine jõul insenere saadeti sinna ühesandega petrooleumiallikaid murida järgi. Reisisin ise Euroopasse, et ettevõtjatega isiklikult rääkida läbi väga pealiskaudsete ja mittesidumate asjade üle. Minu tõeline külasõbrakuu põhjus oli aga Moutyn; tahtsin teda isiklikult õppida tundma.

Garden waitib mõne filmapilgu ja süütab uuesti põlema figari, mis wahepeal kustunud.

„Sõitsin siis Hollandisse ja asusin, pärast mitmeid salajasi nõupidamisi Amsterdamis asuva hollandi kontserniga, millest võtsid osa ka inglased, linna, kus elasid Moutyn ja van Gelthe. Tahtsin siin oodata teateid Hiinas viibivatelt inseneridelt. Nii pea kui mul oleks olnud käes tõendused, et kogu petrooleumi-leid on vaid pettus, oleksin ma Moutyni otsekohe lastnud wangistada ja samal ajal end Alice'ile annud tunda. Täna lõuna ajal saabus viimaks teade — pikk shifreeritud telegramm Garden ja Sundaylt: „Meie insenerid (mõlemad grupid) on teinud kindlaks, et Morrissoni petrooleumiallikad on vaid osav pettus. Insenerid leidsid eest vaid paar puuritorni ja jõul kaabafawälimusega lafekausse, kes paarisaja dollari eest on valmis oma hinge müüma turadile.“ — Mul polnud enam tarvis esitada kaebust, sest agar hollandi politsei teadis asjast juba sama palju kui minagi. Puudusid ainult veel ametlikud tõendused, et Morrissoni ettevõtte (jumal andku sellele kaabafale Moutynile andeks, et ta selle pettusettevõtte nimetas mu wana, noobli sõbra nimega) on ainult pettus. Need tõendused andsin ma äsja üle härta komisjarile. See on see eeslugu, kuid nüüd järgnevad arusaamatused ja segadused.

Moutyni äriosanik, van Gelthe, märkab, et pangast uuesti on võetud raha. Moutyn tarwitas seda, et korraldada oma hiina asju ja hollandi kontsernile midagi luifata ette. Järgneb äge isteen. Moutyn wannub oma äriosanikule, et ta raha paari päewa pärast annab tagasi, kui van Gelthe loost waitib. Tien Dungiga, kes parajasti äri asjus wiibib Hollandis, seavad nad kofku saatankliku plaani. Nad kohtawad kõigile warasbele ja kõrilõikajatele hästituntud wanakraamikaupmehe ja liiakasu-

wõtja Jsaaki juures, kus Lung elab. Nad otjustawad nüüd esimeje detsembri õhtul endi käsilasi lasta tungida Mouthn ja van Gелthe pangamajja. Selle tõttu oleks rahwas jäänud uskuma, nagu oleks panka külastanud murdwargad. Kui hiina asäär oleks nurjunud, poleks sel moel keegi wõinud selgeks teha raha kõrwaldamist. Van Gелthe märkab aga midagi. Nähtawasti on ta seeford oma äriosanikule öelnud: „Kui ja esimesel detsembril pole katnud puudujääki, teatan ma asjast politseile.“ Just nimetatud kuupäewa mainimine tegi Mouthni rahutuks. Ta arwas, et keegi van Gелthele on teatanud kawatseta wast jissjemurdmisejt pangamajja. Kes wõib aga kirjeldada tema kohkumist, kui mõni päew enne esimest detsembrit saabusid hoia-tuskirjad.

Mouthn ei saa nüüd enam lahti mõttest: „Van Gелthe on mu kawatsused näinud läbi ja ma olen ära antud!“ Ta kõneleb Lungiga. Wiimane kuulab hoolega järgi, kas wäljaspool sellest midagi teatakse ja . . . töepoolest . . . sellest teatakse, kuid mitte van Gелthe, waid ameerika põikpea on ühe hiinlase kõrge summa eest ostmud üles. Ameeriklane saab tema käest asja kohta wäga wäärtuslikke teateid. Et need teated lähewad Gardeni kajuks, ei aima umbusklik Lung põrmugi. Eks ole Garden ju ometi ta meistri sõber. . .

Ta ruttab Mouthni juurde ja hüüab: „Kõik on ära antud... jeda pole teinud keegi teine kui van Gелthe.“

„Kas pole ja siis plaane küllalt hästi peitnud?“ küsib Mouthn.

„Kindlasti,“ ütleb Lung, „nad on ühes Morrissoni-asääri joonistustega peidetud mu fraki woodri wahela, mis ripub wanakraamikaupehe Jsaaki juures.“

„See pole kuigi kindel koht,“ ütleb Mouthn, „too paberid parem siia!“ Ja nüüd algab draama.

Ülesostetud hiinlane teatab ka minule:

„Plaanid on Lungi frakis, mis ripub wanakraamikaupehe Jsaaki juures.“

Saadan oma juudisoost sekretäri härra Jacksoni — wäga andeka ja intelligentse mehe — Jsaaki juurde ja lasen fraki eest pakkuda kuulmata kõrget hinda, — summa on isegi nii kõrge, et juut ei tohiks wastu panna kiusatusele ja Lungile muretseks teise fraki. Jackson walib selleks loomulikult aja, kui Lungi pole kodus. Jsaak ise ei tea midagi woodriwahela peidetud plaanidest.

Lungi mõju on aga suurem ja hirmu tema eest kaalub rohkem kui Jacksoni raha. Esimalt tahab ta selleks küsida Lungi nõusolekut. Jackson on sellega nõus, lubab õhtupoolikul minna tagasi, aimab aga kindlasti, et ta pabereid ometi ei saa oma kätte. Ma ise otsisin välja ühe toa, kust võiksin Tsaaki ja Lungi jälgida lasta. Darkeringi nime all lähen ühte majja ja üürin omale kellegi preili Peereboomi käest katusekambri. Kohtan seal üht ühikikut, kuid lollu rüütli ja ei aima sugugi, et ma teda juba nii varsti jälle näen.“

Hiljalt kummardab Richard Garden minu poole.

„Vahepeal järgneb teine asjalugu. Jackson läheb õhtupoolikul Tsaaki juurde ja kohtab kaupluse ukse tundmatut noormeest, kes, pakiga laenla all, wanakraamiärist lahtub. Jackson ei anna sellele kuigi suurt tähtsust. Jackson pakub fraki eest kahelkordse summa. Suut kõhkleb: „Ma ei julge müüa ülikonda,“ ütleb ta, „ilma Lungi teadmata, kuid üürida tohin ma teda küll üheks päevaks; seda Lunge ei märkaks sugugi. Härra, kes teile praegu seal vastu tuli, laenas ta omale täna õhtuks.“

Jackson jääb keeletuks. Ta läheb noormehele järgi ja kõlistab vähe aja pärast tema korteri ukse taga. Kuid pois on juba kodust lahkunud. Jackson märkab, et see on sama noormees, kelle toa me üürisime ja kes arvatavasti kirjutas kolm hoiatuskirja. Olene selle üle väga imestanud. Mis tahtis see noormees frakist? Teab ta selle woodri wahela peidetud plaanidest? On ta üks Lungi käsilastest? Kas on mõislik tema käest küsida pabereid? Kas peame fraki politsei kaudu lastama ära võtta? Kuid kas paberid tõepoolest peituvad frakis? Kas võib usaldada ülesostetud hiinlaste teateid ja kas pole see kõik vaid vastaspoole osaw malekäik? Otsustame lõpuks oodata ära, mil insenerid Hiinast esinevad ettekandega.

Õhtul tuleb Lunge Mouthni juurest tagasi, et plaane wiia ära. Ta ei leia aga enam frakki.

Tsaak ulub ja hädaldab nagu wähegi oskab ja jutustab, et ta ülikonna on laenanud välja. Wihaselt kui hullunud härg lööb hiinlane juudi pikali ja tormab majast välja. Sama ajakirjanik, kes van Celthelt arvatavasti on saanud mitmesuguseid teateid, on laenanud fraki peidetud plaanidega. Ta seda just müüd, mil Lunge teab, et plaanidest ühte-teist on saanud teatawaks! Ta ei kõhkle kaua ja jõuab otsusele: — katusekambri

preili Peereboomi juures elutsem loll rüütel on waenlane. . .
ta on van Gelfhe käsilanel

Milline inestusväärne asjaolude kofkujattumus! Samal ajal, kui ajalehe reporter midagi ei tea närwilikust õhkkonnast, mis hõljub tema jisku ümber, usub iga partei, et ta on wastaspartei liitlane.

Ainult Mouthn ei usu, et van Gelfhe noorele ajakirjanikule midagi on awaldanud. Tema peab preili Peereboomi allüürnikku wäärtusetega teguriks. Ta kahtlustab ainult van Gelfhet, kes ütles: „Maksa esimesel detsembril, wõi tuleb politsei.“

Ta kui esimese detsembri õhtul tõesti korraldatakse kallaletung pangamanik Mouthnile (meie noore sõbra „ajakirjanduslik“ nali, mis meid ajas segadusse), kaotawad nii Mouthn ja Dzung, kui Sackson ja mina mõistuse. Mis peab see tähendama? Mouthn kahtlustab van Gelfhet. Ta äriosanik tahab teda teelt foristada. Kui tema — Mouthn — ei kohku tagasi weretööst, siis ei kohku mõni teine ammuugi mitter! Nii siis otjustamad kurjategijad wana van Gelfhe elule teha lõppu.

Kuid ometi pole Dzung rahul Mouthniga. Ta kõneleb oma meistriga paljastamise hirmust. Ühe sarnase salajase nõupidamise ajal näeb Alice teda kadumat üle rōduserwa. — Ajakirjaniku wõibimine Parlustis teeb kollase mehe rahutuks. Siinlane usub kaljukindlast, et reporter on hoiatanud politseid. Politsei walwab terawalt, teeseldud murdwargusest pangamajas ei wõi enam olla juttugi.

Mouthn aga ei kahtlusta ajakirjanikku. Ta peab noormeest maid van Gelfhe tööriistaks, kes ise midagi ei tea. Ta kahtlustab ainult oma äriosanikku. Ma ise weendusin selles, kui esimese detsembri õhtul kuulasin pealt kõnelust lollri rüütli ja pangamaniku wahel.

Garden waikib.

„Seda ei teinud te wäga wilunult, mister Garden,“ tähendab mina.

„Tõepoolest mitte,“ wastab ameeriklane.

Alice naeratab.

„Samal ööl teeb Dzung katset frakki jaada tagasi. Ta ronib üle katuste ja maandub lõpuks katusekambri aknalaua.

Kuid ta plaan ebaõnnestub; ajakirjanik ärkab üles ja Lung põgeneb kiiresti. Meie loll rüütel pistab oma ebapraktilise peaknast wälja ja küsib endalt imestades, kuidas võib wähem kui minuti ajaga nii kõrgelt ehitiselt lastuda alla maapinnale. Unistaja unustab muudugi teise võimaluse, nimelt katusejerwa."

Garden naerab pilkawalt. Waatan talle tigedalt otja. Alice naeratab.

"Meie sõber ootas järgmisel päeval Jacksoni, kuid loomulikult asjata. Kuna lootmine wähe positiivset mehelt, teda pidasime Lungi käsilaheks, jättsime asja nii nagu ta oli. Pärast Parklustis antud õhtusööki, millest kahtlusalune mu suureks imestuseks wõttis osa, jälgis Jackson teda ühes autos. Jackson kaotas aga tema jäljed."

"See polnud sugugi nii kerge," ütlen wähele.

"Sindan oma sekretäri intelligenti kõrgemalt kui teie oma," ütleb Garden külmalt. Seidan temale tuluwihase pilgu.

"Järgmisel õhtul wiib Moutyn oma kawatsuse täide. Ta lastis oma äriosaniku, kui see parajasti jalutas raudteewiadu-til, Lungi poolt kätkestada furnuks. See oli teine roim, mis lasub mehe siidametunnistusel. Lung heitis elutu keha ringraudtee rööbastele, et näidata, nagu oleks siin tegemist õnnetu juhtumiga, ei mõelnud aga seejuures sõrmejälgedele, mis ta jättis oma ohwri kaelale. Lung on alati näidanud, et ta on siidametunnistuse ta kelm, kuid mitte osaw roimar. Ka Moutyn ise polnud kuigi rafineeritud ja langes warsti lõhju. Minult Morrissoni asääri kawa oli ta koostanud meisterlikult. Kui aga tuli talle liig lähedale jõudis, kaotas ta enesewalitsemise.

Lungi pealekäimisel nõudis Isaac järgmisel päeval frakki tagasi. Berenaine oli aga kõigil endise üürniku asjad pakkunud kofku ja saatnud minema. Ta andis juudile rüütli uue aadressi. Kui Lung kuulis sellest aadressist, otjustas ta ajakirjanikule, kelle eest ta tundis hirmu, tungida kallale ja ta tappa."

Garden süütab enesele uue sigari. Alice'i käsi otsib laua all minu kätt. Wõtan ta jääkülmad õrnad sõrmed oma pihku.

"Nii siis sõidab Lung minu sõbrale järgi, seob ta kinni, kuigi see ennast wapralt kaitseb, ja sõidutab ta metsamajja.

Minu poolt ülesostetud hiinlane, Lungi käsilane, teatab

mulle oma meistri uuest kawatsest. „Täna õhtul peame fogu-
ma metsamajja,“ ütles ta mulle. Jackson ja mina peame asja
küllalt tähtsaks, et loobuda õhtusöögiist Moutyni juures ja järg-
neda hiinlasele. Parklustis tõukas mulle filma Alice'i waenu-
liffus. See tegi mulle väga haiget, sest ta sarnaneb mu õe Ma-
ryle kui till wett tilgale weele. . . Kuid ma ei wõinud midagi
anda mõista. Minult ühe wäikse rewolwri, mis langes wälja
ta waruast, wõtjin omale. Arwatawasti kahtlustas ta mind
roimas.“

Garden naerab pilkawalt; tunnen, kui weri mulle woolab
põskedesje.

„Oli kuidas oli, sõitjime ühes wäikses üüriautos — et en-
did mitte ära anda — Lungi autole järgi, nägime endi imestu-
feks, kuidas mees, keda pidasime Lungi käsilaseks, pärast ägedat
wõitlust oli sunnitud alistuma, ja kuidas fogu bandiitide
jõuk sõitis lagunenud metsamajja. Arwatasime kõnelust Lungi
ja ajakirjaniku wahel ja imestasime väga, et loll rüütel pole
keslegi kurjategija, waid wapper ja julge idioot, kes mulle —
jumal andestagu talle jeda — kippus naha kallale . . . sest
et ta mind pidas roimariks. Ta pidas end ülal kui don Qui-
chotte, kes wõitleb tuuleweskitega. Kangekaelsust, julgust ja
kõneosawust on tal küllalt . . . kuid mõistust mitte üks põrm.
Kõige lõbusam selle jutustamise juures oli, et Lung uskus
don Quichotte'i kõnelemat Moutyni üle, samal ajal kui loll
rüütel loomulikult uskus, et kõnelus puudutab Richard Gar-
deni. Nii kõnelesid mõlemad järjest kaswawa wihaga üks-
teisest mööda . . . Lung tahtis parajasti noormehele teha lõppu,
kui ta wang awaldas üllatama teate: Lung, pane tähele . . .
mister Garden jälgib sind neljandalt korralt — minu katuse-
kambriist. See oli tõukeks, mis hiinlane halastas ta peale.
Lung uskus, et Moutyn ta kaela ümber punub filmust. Ta
jätab oma wangi ellu ja sõidab linna tagasi. Seal külastab
ta hiinlaste linnaosa ja otsustab järgmisel päewal Moutynilt
pärida ükshikasjalikumaid teateid. Õhtujin nüüd uues loll
rüütli, kuid minu katsete teda sundida kõnelema nurjusid. Ta
tahtis, kui ma teda põgeneda lasen, otsekohe minna politseisse.
See oli mulle aga väga wastumeelt, sest kõik asjaolud rääki-
sid seekord minu kahjuks ja mul eridal polnud Moutyni wastu
käes weel mingisuguseid kindlaid tõendusid. Sõegi wan Celthe
roima poleks ma politseile suutnud selgeks teha.

Nii siis panin oma noore sõbra luðu taha ja saatsin Jacksoni auto juure tagasi, et ta tooks sealt minu rahakoti ja revolwri, milledega ma endi arestanti tahtsin üllatada. Järgmisel hommikul oleks ta siis läbi akna wõinud põgeneda. Kuid kiirustaw Roland ostas end aidata; paari sekundi jooksul leidis ta üles akna, järgnes Jacksonile autoni ja kihutas meie sõidukiga minema. Pidin Jacksoniga jalgsi tulema tagasi. . . Palju hiljem sain politseilt kätte koost hoopis lahtimõetud auto.

Nüüd järgneb wahewaeg. Neg, kus kõik pooled saamad tegetseada väga wahhe. Politsei on neil päewil väga aktiivne ja töötab edukalt. Lung otsib wõimalust kõneleda Mouthyniga. Mouthyn ja Alice ei tohi lahkuda Parklustist ja ka don Quichotte peab leppima sellega, et passiivselst ootab oma katusekambris. Politsei on mõistatuse lahendamise wõtnud oma peale.

Waatamata Parklusti juurde toodud pommile ei taha Mouthyn enam jääda koju ja sõidab hõrsile. Tee peal turli-tatakse teda hiinlastega täidetud autolt. Sälle mõistatus!

Nüüd seab komisjar harukordse osawusega kuritegijatele üles lõksu. Miss Morrisson kaob ootamatult willa Parklustist. Ajalehed teatavad — muudugi politsei ülesandel, — et miss Morrisson haiguse tõttu weedab ülejäänud talwe toatüdruku ja seltsidaami saatel linnast wäljas asuwas wäikeses willas. Nimetatakse isegi koha nime.

Mouthyn ja Lung lähewad lõksu. Kõik see on ainult politsei trikk ja willa ainult wäike panjon, sama maja, kus me praegu wiibime. Mouthyn arwab, Lung on Alice'ile awaldanud kõik ja et politsei on tal jälil. Nii pakib ta kohwrid ja põgeneb. Enne seda, kui ta läheb üle piiri, tahab ta kõneleda Alice'iga. Lung mõtleb, et Alice Morrissoni kadumine on ta meistri trikk ja kuna ta Mouthynis näeb äraandjat, otsustab ta samuti minna willedasse, et pangaomanikule tasuda kätte. Ta ei kohta aga pangaomanikku, waid ajakirjanikku, kes samuti tuleb temale õigel ajal. Politsei wangistab Lungi. Kurjategijate bande on wähenenud ühe liikme wõrra. Praegu ta lamab haigemajas wahi all.

Mina arwasin, et Mouthyn tahab Alice'i selles majas siin tappa ja otsustasin samuti tulla siia. Natuke aega enne seda

Jain New-Yorgist hõireeritud telegrammi. Siin, selles majas, mõtab politseikomissar mu wangi. Kuriteos, milles mind süüdistati, jain ma kergesti lõendada oma süütust, peale selle olid mul käes weel New-Yorgist saadud andmed. Inspektor saatis otsekohe kulleri peabüroosse, et Moutyni Parflustis lasta wangistada. Kuid lind oli juba lennanud wälja. Politsei ootas teda siin, ka mulle lubati jääda siia, ja ma peitsin enese kapi taha.

Wähe aega hiljem tuli mijs Morrisson ja heitis politsei ülesandel rietatult woodisje. Poole tunni pärast ilmus komisjar meie noore sõbraga."

Komisjar kakkestab Gardeni kõnet: „Olete näidanud selget mõistust, mister Garden."

Garden naeratab: „Tänan teid. See on wäga meelitaw. Tegin mõnesuguseid wigu, kuid mu teraw pill on parem kui jessel noorel seiklejal, kes muretseb teiste inimeste asjade pärast. Noh — ülejäanu on teada. Moutyn, kõigi arusaamata jündmuste tõttu närwiline ja tasakaalust wäljas, tuli siia. Ka ta kasutitire kadumine oli temale mõistatuselks."

Wõib olla, lootis ta siit leida eest Lungi wõi mõnda teist äraandjat. Politsei pani hiilgawalt parteid üksteise wastu mõitkema. Tgal juhul — Moutyn tuli siia ja kaotas mängu. Müüd jääb üle ainult weel pommilugu ja lastmine börjahoone eses. Armatawasti wõib politsei selle kohta anda seletusi?"

Komisjar naeratab.

„Kindlasti", ütleb ta, „kindlasti, kõige parema meelega. Msi on küll wäga komplitseeritud, kuid äärmiselt suure tähtsusega. Nagu te teate wõi wististi ka ei tea, on Lung ja ta kollased käsilased, samuti kui peaaegu kõik Euroopas elawad hiinlased, liikmetelks ühes jalaseltsis, millel osakonnad asuwad pea kõikides linnades. Sarnastel jalaseltfidel on oma liigete peale äärmiselt suur mõju; hiinlased alistuwad wastuwaidlematult kõigile käskudele, mis neile annawad nende ordude meistrid. Sollandis on juba kord warem sarnase hiina jalaseltfi poolt lawastatud weriseid waatemänge. See oli siis, kui 'Bo-õnnerid' ja 'threefingerid' omawahel läksid külli. Umbes samasugune jalaseltks on ka 'rohelijed filmad.' Sel ordul oli wanasti müstilis-usuline tähtsus. Hiljem muutus ta poliiti-

lifeselts, mis ka suure hiina revolutsioonis ja possijate mässu ajal mängis werist osa.

Teile on teada, et euroopa ärieringfondades fofistati ameerika petrooleumimagnaadi Richard Gardeni külasõigust ja et ta Morrissoni õliwäljade abil tahab luua utoopilise petrooleumiriigi. Kuuldused suurest ameerika-euroopa kontsernist polnud aga aasia suurwõimudele meelt mööda. Seal taheti parema meelega häwitada ameerika ja euroopa kapitaliühikku jüstee mi ja seda asendada uue jüstee mi ga, mille kõlbulikkus jeni weel prattilifelt tõestamata. Nõnda jüs otustasid need riigid iga hinna eest ajada nurja ameerika-euroopa kontserni. 'Roheliste filmade' jalaselts toetas seda, ja nii said Lung ja ta kaaslasjed, kes jün töötasid Morrissoni afääri kasuks, ülemalt poolt korraga käsu, mis risti käis vastu nende kawatjastele. Kuid sarnane käst on hiinlasele kõige püham.

Garden-Mouthni liit tuli wägivaldselt ajada nurja. Sa enne kui Lung oma ülemusele sai teha teatawaks, et kogu Morrissoni asi põhjeneb waid pettusel, otustawad 'rohelijed filmad' energilifelt astuda wälja. Sellest ka pommitentaat Parflusti vastu. Mul on kahju, et ma teile ei wõi teatada rohkem; kuid asi on rahwuswahelise tähtsusega ja mu ametiwanne keelab mul selle üle kõnelemast. Rahtlemata on teile asjakäit saanud selgeks."

"Täiesti," on Garden komisjariga nõus. "Ujun nüüd, et kõik punktid on saanud päewaselgeks."

Mlice'i wäike käsi warisjeb mu peos: "Sah", ütleb ta õrnalt, suure waewaga surudes maha oma liigutust. "Kuid tädi Betsj . . . mis on juhtunud tädi Betsjga?"

Garden naerab.

"Seda wõin ma jällegi jutustada", ütleb ta.

"Tädi Betsj sai selle suuremeelse rüütli käest kuulda, et hiinlased hulguwad iimbruskonnas. Ta taipas otsekohe, et see kollane kurat wõib olla ainult põlatud Tien Lung Pekingist. Nii jüs oli Mouthn jälle pööranud tagasi oma endiste eluwiihede juurde ja arwatawasti wõtnud osa wanahärra van Gelthe tapmisest, kes temale, wanale ja kurdile daamile, alati oli olnud heaks sõbraks. Mõeldes Mlice'i peale langes ta minestusse. Siljem meelestus talle midagi, mida ei teadnud ka Mouthn ja mis oli teada waid temale ja Mouthni kadunud naisele: — Mlice'i ema nimi oli Mary Garden-Morrisson.

Instinktiivselt taipas ta, et ameeriklane on Mary Gardent wend, keda kõik ammu pidasid jurnuks.

Henriega, teenriega, jaatis ta Oranje hotelli kirja ja palus võimaldada kokkusaamist. Määrasin kohtamispaigaks ühe Parklusti lähedal asuwa maja. Wiimasel filmapilgul takistati aga minu minekut ja nii jaatfin enese asemel sinna sekretäri. Ta läks wanale daamile metsja äärde vastu. Tädt Betsy hakkas juba tee peal jutustama, mis mulle tahtis awaldada. Samal ajal järgnesid neile metsjas kaks kriminaalametnikku ja ajakirjanik. Veel teisigi nuuskureid liikus ringi. Need olid Lung ja tema feltfimehed, kes juba ammu jälgisid Jacksoni. Mõlemad wangistati magistraalkraawi lõpul. Hiinlasi segas hiiglaste politseinik-ajutojuhi van Dycki ilmumine, kellele raudkepiga hoop löödi pähe ja pärast seda veel floroformiti. Pärast seda järgnes don Quichotte, kes unistawalt wahtis maanteele ja heinamaale, oli kaotanud fogu ettewaatuse ja kes selle tõttu neile walmistas wähe waewa. Wäike kriminaalametnik oli juba kawalam; ta ronis kraawist wälja, lastis ühe hiinlaste maha ja ostas põgeneda. Siljem hakkas ta kurtategijaid jälgima, laenas ühe talumiku käest omale jalgratta, finised tööriided ja müüti, jõudis hiinlastele, kes liikusid linna poole harilikus töowantris, linna lähedal järgi, wõttis seal auto ja . . . muu on teile juba teada."

"Wõtku kurat!" hüüan forraga.

Smestanult waatab Garden mulle otja. „Kas tuli teile pähe midagi tarka, härra rüütel?"

„Mulle tuleb meelde, et peale van Dycki weel keegi lamas wantris. Mõtlesin, et see on wäike kriminaalametnik. Kui rumal!"

„Wäga rumal," ütleb Garden. . . „See keegi oli kas Jackson wõi wana daam. Teie kõik neljakesi sattusite hiinlaste kiusi ja teid wabastati kõiki haarangu ajal. Wana daam ei tahtnud enam Parklusti elama minna. Tema käest sai politsei kuulda, et hullu rüütli teated põhjeneswad luulelennul. Sest mitte mees musta habemega polnud roimar, waid härra Moutyn ise. Ja sellega on esimese detsembri mõistatus lahendatud. Sulle, kallis õetütar, toob see wäikse uudise — musta habemega mees, kelle pärast sa oma warukas kandsid rewolwrit, on sinu onu.

Sa pole sündinud Ameerikas, waid Hiinas."

Alice tõuseb püsti ja püüab naljatada. „Täna õhtul ma kaotasin ühe onu . . . kuid tema asemel ma sain teise — parema

onu. Ja kuigi ta on weidi külm ja küüniline — on tal siiski hea ja õiglane süda.“ Naerdes ja nuttes kogeleb Alice neid sõnu ja ulatab Gardenile käe.

„Sm, hm,“ kõhatab multimiljonär, „all right! võtaks pagan... täpselt samuti kui Mary, laps!“

Siis kaotab ta korraga oma rahu, tõmbab Alice'i enese juurde ja suudleb teda otseajele.

„Laps“, ütleb ta läbi pisarate, „Mary armas tütar!“

Ka mina olen tõusnud üles ja tahan Gardenile ulatada käe. „Pean teid südamest tänama, sir!“

Kiiresti leiab Garden oma enesewalitsemise.

„I beg your pardon, sir!“*), ütleb ta. „Mis lähete õieti teie mulle korda? Olete kangelasmeelne idioot. Minu austus. Mis pärast maewasite end lõpuks minu asjadega, sir? See ei puutunud ometi põrmugi teisse. Mul oli ainult pahandusi teie pärast. Ja mis olete sellega võitnud? Seda küsin ma teilt kui ameeriklane ja kui ärimees?“

Ustun sammude ettepoole ja patjutan imestanud Gardenile sõbralikult õlale. „Selle küsimuse peale ei tarvitse ma teile vastust jätta võlgu, Paul Darkering. Teie usute, et teate kõik! Kuid maewast teate jeda kõige tähtsat. Ma maewasin end ainult mu enda asjadega, sest Alice'i asjad on samuti ka minu enda omad. Tahaksin „musta habemega mehele“ heameelega näidata, mis olen võitnud. Siis võib ta kui ameeriklane ja ärimees ise wälja arwestada, mis meil üksteisega on tegemist.“

Wõtan Alice'i oma käte wahel ja suudlen kaua ta õrnu pehmeid huuli. Neiu põimib käed mu kaela ümber ja waatab mulle otse. Siis pöörane mõlemad Gardeni poole. Kohkunult seisab ameeriklane laua ääres, ta must lõuahabe wäriseb.

„Sm,“ pomiseb ta wiimaks. „Yes — yes — ja muidugi, see on hoopis uus waatepunkt. Muidugi, muidugi! Kuid mis ütleb selle kohta minu armas õetütar?“

„Do, onukene!“ hüüab Alice, „ta on minu tüse, wapper pois! Wapper on ta, jeda ütlesid ja ka ise.“

„Ja-jah, ütlesin... kuid ta on idioot“, wastab Garden kindlalt.

„Kuulake mind kord, mister Garden,“ ütlen tõsiselt. „Teie ei saa jalata, et näiliselt asjaolud rääkisid teie wastu. „Mina

---

*) „Palun wabandust, härra!“

omalt poolt ei jalga, et olen teinud väga rumalaid wigu...
Kuid kes lõpuks ei tee wigu?"

Garden waikib.

"Ja peale selle", ütlen kiiresti, „armastan ma Alice Morrissoni. On see kuritegu? Kas oli see kuritegu teie sõbra Harry Morrissoni poolt, et ta armastas Mary Gardeni? Kas ei teinud ta iialgi ühtegi wiga? Teie ise ütlesite, Harry Morrisson oli inimene, kes hea meelega otsis seiklusi. Kas pole see ameeriklasele juureks weaks, mister Garden? Ja ta mõitles, kuni mõis abielluda Maryga.“

Garden pomises midagi arusaamatut.

„Alice sarnaneb oma emale, ütlete teie. On see siis teisiti, kui ma teda armastan? Ka mina olen tema eest mõidelnud ja waatamata oma wigadele, milliseid ma meelstasti tunnustan, tahan teha ta õnnelikuks, samuti kui Harry Morrisson teie õe. Rohkem pole mul teile midagi öelda.“

„Neetud!“ kirub Garden jämedalt. Kuid ma taipan, et seekord ta olen mõitnud. Parema jada wande sõna, kui üks neist armastuswäärjusest, millega ta oma ümbritsewaid ühtlasi austab ja haawab.

Ta waatab otja Alice'ile.

„See küll, armas õetütar,“ ütleb ta lõpuks, „ma ei wõi sinu maitset just imetleda, kuid maitsete üle ei waielda. Ja kui sarnaseid asju tahetakse muuta paremaks, siis muutuvad nad harilikult ainult halwemaks. Kui sinna enam midagi pole parata... noh, talitage nagu ise tahate. Sa tead, ma ei hoi kedagi tagasi, kes tahab minna hullumajja; sarnane on juba minu põhimõte. Sinu riüitel teab seda. Kuid siiski ta jääb idioodiks... üheks don Quichotte'iks“.

Korruga muutub ta hääl liigutawalt pehmeks.

„Ta on tormaw Roland,“ jatkab ta, „seikleja, just samuti kui wapper Morrisson, kes wäljaspool seltskondlist ilma kolaski ringi.“

Garden sirutab meile mõlemad käed wastu. Ta pilkaw hääl mõitleb sügawa liigutuse wastu.

„Waata, et sa Alice'i wastu oleksid sama hea, kui tema oli Mary wastu, noormees“, ütleb ta õrnalt. Ja siis korraga: „Lapsed, soowin teile päikesepaistelist tulewikkul“

(Lõpp).

„VABA MAA“

jagab rahva mured ja rõõmud.

„Vaba Maa“ on leht neile, kes tahavad iga päev jälgida kodumaa ja kogu maailma sündmusi. Tuhat oma kirja-saatjat. Päevauudiste poolest kõige rikkalikum ja värskem leht. Juhtkirjad asjatundjate sulest. Gori pilkepildid, alati põnev romaan. Iga päev pildid päevasündmustest. Oma trüükikoda, kõige suurem ja moodsam ajalehe värvitruki sisseseade Eestis.

Maksuta kaasandeks
nädalleht

„ESMASPÄEV“

TELLIMISHIND:

kolmeks kuuks 3 kr. 70 s.,
üheks kuuks 1 kr. 50 senti.

TELLIDA

— saab igast postiasutusest —

Üksiknumbrite müük üle riigi.

Rõige kasulikum leht kuulutajatele.

— „VABA MAA“ kaudu pääseb kuulutus igasse perekonda. —

Aadress: Pikk tän. 54-58, Tallinn.